

RAPPORT

**MILIEUEFFECTENBEOORDELING GEMEENTELIJK BELEIDSPLAN RUIMTE
MIDDELKERKE
ONTWERP-MILIEUEFFECTRAPPORT**

AUTEUR: TEAM VAN MER-DESKUNDIGEN
FEBRUARI 2025

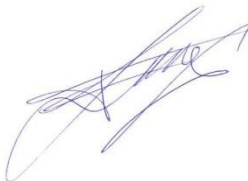
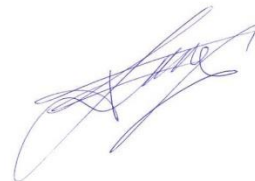
AANPASSING OP BASIS VAN ONTVANGEN
ADVIEZEN EN INSPRAAKREACTIES TIJDENS HET
OPENBAAR ONDERZOEK

**OPDRACHTGEVER
GEMEENTE MIDDELKERKE
DIENST RUIMTELIJKE PLANNING**

1	Leeswijzer	4
2	Inleiding	5
3	Regelgeving en procedure	6
3.1	Beleidsplan Ruimte	6
3.2	Milieueffectrapportage	7
3.3	Toetsing van het Beleidsplan Ruimte aan de m.e.r.-plicht	9
4	Samenstelling van het team van deskundigen	13
5	Omschrijving van het ontwerp Beleidsplan Ruimte Middelkerke	14
5.1	Inleiding	14
5.2	Strategische visie	14
5.3	Beleidskader 'Hoger bouwen en strategisch verdichten'	20
6	Algemene methodologische aandachtspunten voor de milieubeoordeling	22
6.1	Doel van de strategische milieubeoordeling	22
6.2	Diepgang van de milieubeoordeling (onderzoeksniveau)	23
6.3	Beoordelingskader	24
6.4	Referentiesituatie	28
6.5	Het beoordelen van de effecten	28
6.6	Iteratief proces en QuickScan	30
6.7	Aandachtspunten en aanbevelingen	31
6.8	Alternatieven	32
6.9	(Gewest)grensoverschrijdende effecten	33
6.10	Synthese van de milieubeoordeling	33
6.11	Leemten in de kennis	33
6.12	Monitoring en postevaluatie	33
7	Effecten van het Beleidsplan Ruimte	34
7.1	Impact op Klimaat	35
7.2	Impact op het watersysteem	53
7.3	Impact op Biodiversiteit	71
7.4	Impact op Mobiliteit en bereikbaarheid	91
7.5	Impact op de Ruimtelijke kwaliteit van de leefomgeving en erfgoedwaarden	119
7.6	Impact op Gezondheid en veilige leefomgeving	151
7.7	Algemene synthese en besluit	189
8	Bijlagen	194
8.1	Bijlage 1: Afkortingen	194
8.2	Bijlage 2: Quickscan op basis van voorontwerp Beleidsplan Ruimte Middelkerke	195
8.3	Bijlage 3: Nota verwerking ontwerp plan-MER in het ontwerp Beleidsplan Ruimte Middelkerke	208

3	13/02/2025	Beoordeling Ontwerp Beleidsplan Ruimte Middelkerke
Rev.	Datum	Omschrijving

Filip Lauryssen		Filip Lauryssen	
Gecontroleerd door	Handtekening	Goedgekeurd door	Handtekening
			

1 Leeswijzer

Voor u ligt het ontwerp strategisch plan-MER dat werd opgemaakt in wisselwerking bij de opmaak van het herwerkt ontwerp Gemeentelijk Beleidsplan Ruimte Middelkerke.

Het voorliggend ontwerp strategisch plan-MER is als volgt opgebouwd: de eerste hoofdstukken omvatten een inleiding (Hoofdstuk 2), de regelgeving en procedure inzake het Ruimtelijk Beleidsplan en milieueffectrapportage (Hoofdstuk 3) en het voorgestelde team van deskundigen (Hoofdstuk 4). Vervolgens wordt een beknopte beschrijving gegeven van het ontwerp Beleidsplan Ruimte Middelkerke (Hoofdstuk 5), wat mede de aanzet geeft tot de opbouw van de methodologie.

Hoofdstuk 6 omvat een algemene toelichting van de methodologie van het milieuonderzoek. Hoofdstuk 7, ten slotte, bevat het eigenlijke milieueffectenonderzoek per milieuthema. Hierbij wordt verder gebouwd op de methodiek zoals besproken in de kennisgevingsnota, aangevuld met de richtlijnen (dd. 25/04/2022 – PLMER-273-RL). Het milieueffectenonderzoek vanuit de verschillende thema's wordt met elkaar geconfronteerd in de zogenaamde 'integratie en eindsynthese'. In dit laatste deel worden de conclusies uit de verschillende onderdelen van het milieuonderzoek samengebracht. Naast een overzicht van de algemene milieueffecten wordt in deze synthese een interdisciplinaire afweging gemaakt. Als afzonderlijk document wordt een niet-technische samenvatting toegevoegd.

2 Inleiding

De beleidsplanning werd door Vlaanderen uitgetekend als een plansysteem voor het ruimtelijk beleid waarbij de verschillende bestuursniveaus vanuit een toekomstvisie en elk vanuit een eigen rol samenwerken om de ruimte te ontwikkelen in functie van steeds wijzigende maatschappelijke noden.

De beleidsplanning wil het dynamisch karakter van het ruimtelijk beleid verhogen door meer ruimte te laten voor gelijkwaardige samenwerking. Het systeem van beleidsplanning vertrekt vanuit de gedachte dat de overheid zoekt naar coalities en partnerschappen om vanuit een ondersteunende rol maatschappelijke doelstellingen te verwezenlijken. Beleidsplanning zet daarom in op de ontwikkeling van een gemeenschappelijke ruimtelijk-maatschappelijke toekomstvisie die geoperationaliseerd wordt via onderhandelde ontwikkelingsprogramma's.

Momenteel werkt de gemeente Middelkerke aan de opmaak van een Gemeentelijk Beleidsplan Ruimte overeenkomstig art. 2.1.1 t.e.m. 2.1.4 en art. 2.1.8 t.e.m. 2.1.10 van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening (VCRO) en het besluit van de Vlaamse Regering van 30 maart 2018 houdende de nadere regels voor de opmaak, de vaststelling en de herziening van ruimtelijke beleidsplannen.

In 2020 is de gemeente Middelkerke gestart met de opmaak van haar ruimtelijke visie. Deze nota beschrijft de visie van de gemeente op lange termijn (planhorizon van 20-30 jaar). De eerste plangroep (het startoverleg) tussen de gemeente en het studie bureau is doorgegaan op 8 december 2020 en gaf het startschot voor het proces.

Begin maart 2021 werd de intentienota goedgekeurd door het college. Een aantal maanden later, op 14 juli, werd de **conceptnota** goedgekeurd op de gemeenteraad. Vervolgens werd deze nota ter inzage gelegd tussen 2 augustus en 30 september, gekoppeld aan een infoavond op 2 september. Noch de infoavond, noch de ter inzagelegging leverden inspraakreacties op.

Daarnaast werd ook advies gevraagd aan de hogere overheden (Departement Omgeving, Provincie West-Vlaanderen, buurgemeenten en de GECORO), wat werd besproken in een overleg van 5 oktober. Deze adviezen werden vervolgens meegenomen in de opmaak van het voorontwerp beleidsplan, bestaande uit een strategische visie en een beleidskader 'Hoger bouwen en strategisch verdichten'. Dit beleidskader werd op 8 maart 2022 op het college gebracht.

Gelijktijdig met de opmaak van het Beleidsplan Ruimte wordt een strategisch plan-MER opgesteld. Deze moet de potentiële milieueffecten die het plan kan hebben in kaart brengen. De kennisgevingsnota werd op 9 augustus 2021 volledig verklaard en ter inzage gelegd op het gemeentehuis van Middelkerke van 1 september 2021 tot 30 september 2021. Team MER maakte op 25 april 2022 de richtlijnen voor dit strategisch plan-MER op.

In het voorjaar van 2023 werd advies gevraagd op het **voorontwerp beleidsplan** aan de GECORO en hogere overheden, zijnde Departement Omgeving en de Provincie West-Vlaanderen. De adviezen van die laatste werden ook besproken op de plenaire vergadering van 15 maart 2023. De opmerkingen zijn verwerkt in een **draft ontwerp beleidsplan (strategische visie en beleidskader)**.

De draft Ontwerp Beleidsplan vormde in eerste instantie de basis voor deze beoordeling. Op 21 juni 2023 werd de draft Ontwerp Beleidsplan Ruimte met de hogere overheden besproken, vervolgens werd het Ontwerp Beleidsplan Ruimte in de zomer van 2023 verder gefinaliseerd. De draft ontwerp strategisch plan-MER werd verstuurd naar het Team Omgevingseffecten (het voormalige Team-MER) ter validatie (26 mei 2023). Op 20 juli 2023 ontvingen we het resultaat van een grondige kwaliteitstoets doorgevoerd door Team Omgevingseffecten dewelke doorvertaald werden in het ontwerp strategisch plan-MER. Deze laatste versie (februari 2025) is aangepast op basis van de ontvangen inspraakreacties en adviezen tijdens het openbaar onderzoek. Voor meer details rond de reeds gemaakte processtappen alsook de verdere evolutie en in de toekomst te nemen verdere

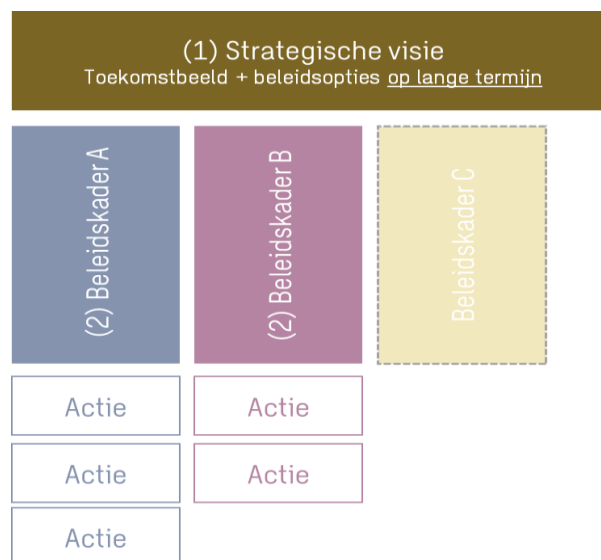
stappen, wordt verwezen naar de bijhorende **procesnota** bij het Ontwerp Beleidsplan Ruimte en voorliggend MER.

3 Regelgeving en procedure

3.1 Beleidsplan Ruimte

Een Ruimtelijk Beleidsplan (of Beleidsplan Ruimte¹) is een instrument dat erop gericht is samenhang te brengen in de voorbereiding, de vaststelling en de uitvoering van beslissingen in de ruimtelijke ordening. Geen van de onderdelen van een Ruimtelijk Beleidsplan heeft verordenende kracht. Het Ruimtelijk Beleidsplan is een nieuw instrument dat het Ruimtelijk Structuurplan vervangt en overheden moet toelaten strategischer, flexibeler en meer realisatiegericht te werken.

Een Ruimtelijk Beleidsplan bestaat niet langer uit een informatief, een richtinggevend deel en een bindend deel zoals dat het geval was in de structuurplanning. Een Ruimtelijk Beleidsplan bestaat wel uit een strategische visie en één of meer beleidskaders², die samen het kader aangeven voor de gewenste ruimtelijke ontwikkeling (zie Figuur 3-1).

Figuur 3-1 Elementen van een ruimtelijk Beleidsplan

De **strategische visie** omvat een visie op de ruimtelijke ontwikkeling voor de lange termijn en beschrijft de daarvoor te volgen beleidsstrategieën. Deze visie bevindt zich bijgevolg op een hoog abstractieniveau.

De **beleidskaders** bevatten in functie van de visie operationele beleidskeuzes voor de middellange termijn en bijhorende actieprogramma's voor hetzij een thema hetzij een gebiedsdeel. Beleidskaders beschrijven onder meer hoe en met wie de gewenste ruimtelijke ontwikkeling wordt gerealiseerd.

Het werken met deze planonderdelen maakt dat een Beleidsplan Ruimte dynamischer kan zijn dan een Structuurplan. Beleidskaders kunnen namelijk worden toegevoegd, herzien of opgeheven

¹ Beide termen worden in dit rapport inwisselbaar gebruikt

² Artikel 2.1.1 en verder van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening (VCRO) beschrijven op hoofdlijnen de inhoud en doelstelling van een ruimtelijk beleidsplan.

naargelang de noden. Daarnaast biedt het wettelijk kader vrijheid voor elk bestuur over de manier waarop de verschillende planonderdelen worden ingevuld.

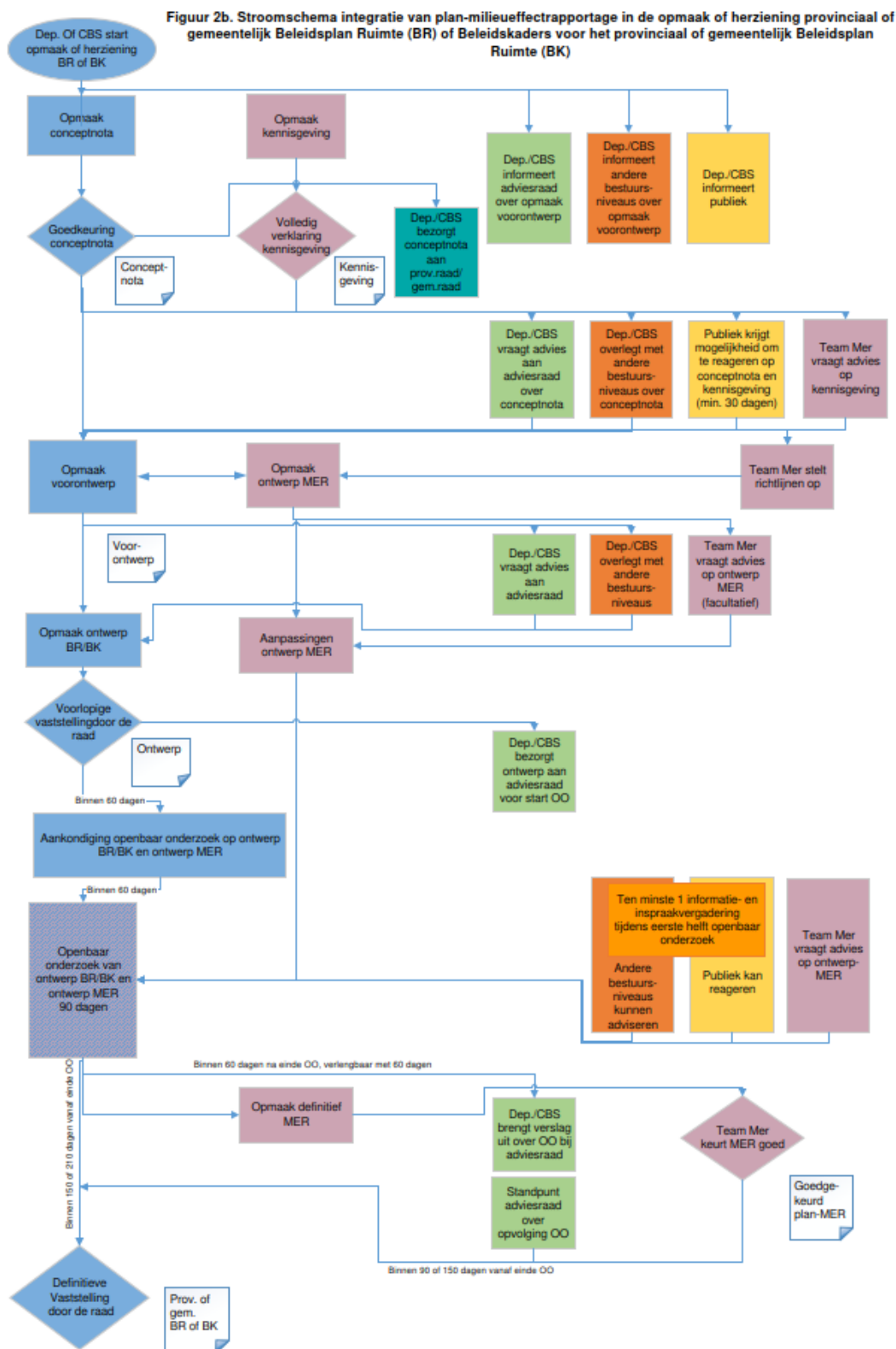
Deze plannen worden opgemaakt op Vlaams, Provinciaal en gemeentelijk niveau. In tegenstelling tot de structuurplannen is er niet langer sprake van een hiërarchisch model met vaste taakverdelingen. De plannen volgen het subsidiariteitsprincipe waarbij elk niveau zich in laat met de onderwerpen die best op dat niveau worden geregeld.

In hoofdstuk 5 wordt nader ingegaan op de invulling van de strategische visie en de beleidskaders binnen het Gemeentelijk Beleidsplan Ruimte Middelkerke.

3.2 Milieueffectrapportage

De procedure voor de opmaak van voorliggend s-MER (milieueffectrapport op planniveau) is parallel verlopen met de opmaak van het gemeentelijk Beleidsplan Ruimte.

Figuur 3-2 geeft een overzicht van de integratie van het strategisch plan-MER in de opmaak van het Beleidsplan Ruimte.

Figuur 3-2 Schema integratie van strategische MER in opmaak Ruimtelijk Beleidsplan³.

³ Bron: https://omgeving.vlaanderen.be/sites/default/files/2021-11/Visio-Beleidsplanning_schema_lokaal_MER_def%20vr%20website.pdf

Het strategisch plan-MER werd zo optimaal mogelijk ingepast in de procedure voor het Ruimtelijk Beleidsplan. De wisselwerking houdt onder andere in dat:

- Bijlage 1. De input uit de adviesronde over het voorontwerp gemeentelijk Beleidsplan Ruimte meegenomen wordt in de opmaak van het Ontwerp strategisch plan-MER;
- Bijlage 2. Het openbaar onderzoek betrekking heeft op zowel het Ontwerp Beleidsplan Ruimte als het ontwerp strategisch plan-MER

Dit betekent dat er niet eerst een ontwerp van gemeentelijk Ruimtelijk Beleidsplan wordt gemaakt dat daarna pas aan een milieueffectbeoordeling wordt onderworpen, maar dat de milieueffectbeoordeling parallel verloopt aan het totstandkomingsproces van het gemeentelijk Ruimtelijk Beleidsplan en het planningsproces informeert, vanaf de conceptnota voor het gemeentelijk Beleidsplan tot aan de definitieve vaststelling van dat Beleidsplan.

De goedkeuring van het definitief strategisch plan-MER gebeurt na afloop van het openbaar onderzoek en vóór de definitieve vaststelling van het gemeentelijk Beleidsplan Ruimte.

Concreet voor de milieueffectrapportage voor dit plan gaat het ontwerp strategisch plan-MER samen met het Ontwerp Beleidsplan Ruimte in openbaar onderzoek (90 dagen). Gezien we te maken hebben met grensoverschrijdende effecten krijgen de adviesinstanties 45 + 60 (=105) dagen de tijd om hun advies over te maken.

3.3 Toetsing van het Beleidsplan Ruimte aan de m.e.r.-plicht

De Europese plan-m.e.r.-Richtlijn 2001/42/EG betreffende de beoordeling van de gevolgen voor het milieu van bepaalde plannen en programma's bepaalt voor welke plannen en programma's een milieueffectbeoordeling noodzakelijk is en waaraan deze milieueffectbeoordeling moet beantwoorden. Deze richtlijn werd uitgevaardigd om een hoog niveau van milieubescherming te bekomen en ervoor te zorgen dat milieuoverwegingen tijdens de voorbereiding en ontwikkeling van plannen en programma's geïntegreerd zouden worden. De milieueffectbeoordeling heeft dus als doel om al tijdens de opmaak van een plan in te schatten welke milieueffecten door dat plan veroorzaakt kunnen worden, zodat het nog bijgestuurd kan worden alvorens het definitief vastgesteld wordt.

In Vlaanderen is de m.e.r.-regelgeving verder uitgewerkt in het Decreet Algemene Bepalingen Milieubeleid van 5 april 1995 (DABM). Om uit te maken of een plan of programma (in dit geval het Beleidsplan Ruimte) onder de m.e.r.-plicht valt, moet achtereenvolgens nagegaan worden (zie ook Figuur 3-3):

Bijlage 3. Of het plan valt onder de **definitie** van een plan of programma zoals gedefinieerd in het DABM.

Dit is het geval als onderstaande voorwaarden gelijktijdig vervuld zijn:

- a. Decretale of bestuursrechtelijke bepalingen moeten *voorschrijven* dat een plan of programma wordt opgesteld en/of vastgesteld.
- b. Het moet gaan om een plan of programma dat door een instantie op regionaal, provinciaal of lokaal niveau is *opgesteld*.
- c. Het plan of programma moet via een instantie op regionaal, provinciaal of lokaal niveau worden *vastgesteld*.

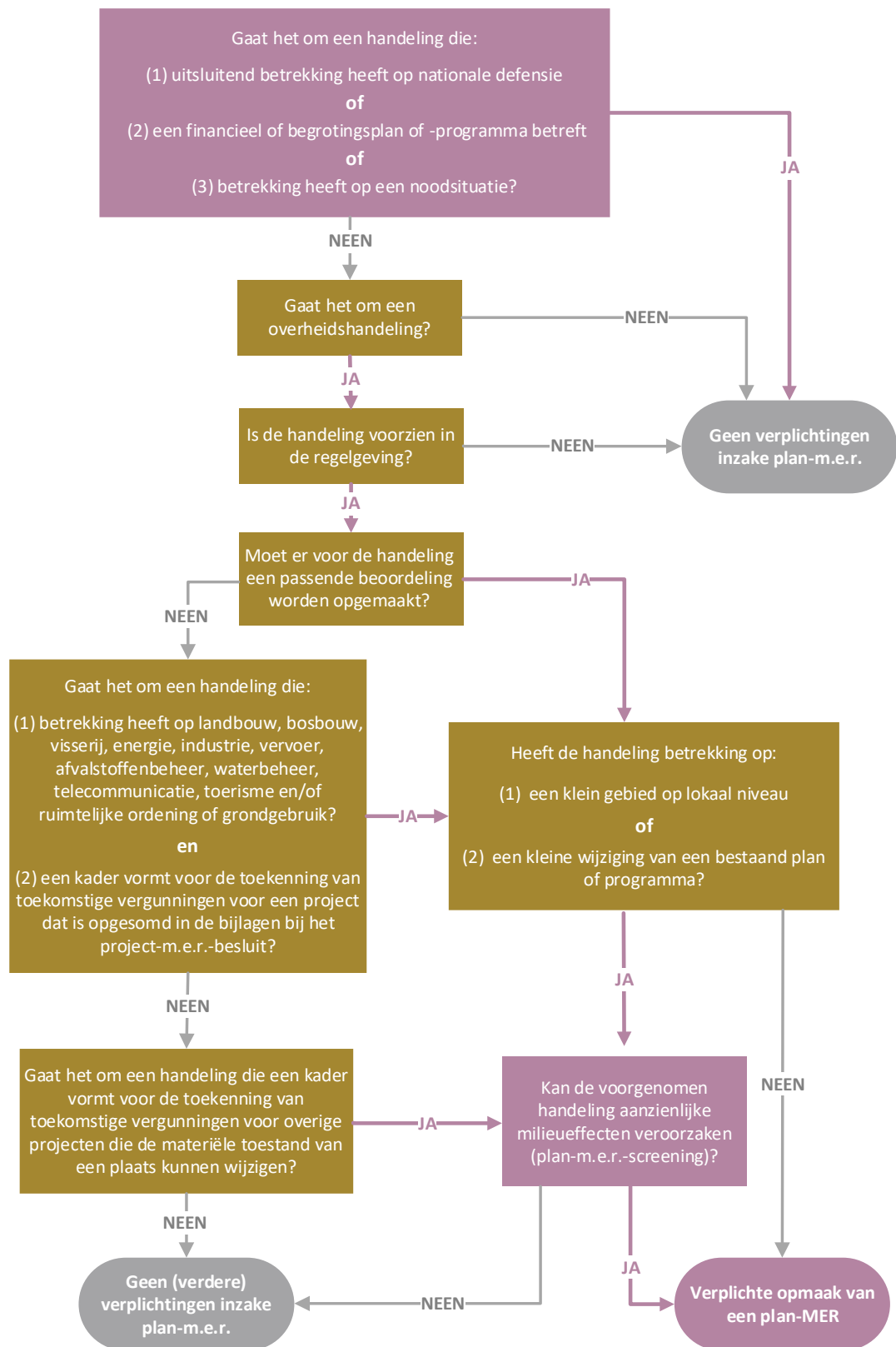
Aangezien de opmaak van een Beleidsplan Ruimte wordt bepaald door de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening (VCRO) en het Beleidsplan wordt opgesteld door de gemeente Middelkerke en vastgesteld door de gemeenteraad is aan bovenstaande voorwaarden voldaan.

Bijlage 4. Onder het **toepassingsgebied** van het DABM valt.

Dit is het geval als het plan het kader vormt voor de toekenning van een vergunning aan een project of betekenisvolle effecten kan hebben op speciale beschermingszones. Aangezien een ruimtelijk beleidsplan geen verordenende kracht heeft vormt het in principe geen beoordelingsgrond voor vergunningsaanvragen. De VCRO stelt echter dat ruimtelijke beleidsplannen wel doorwerken naar vergunningsaanvragen voor eigen projecten van de overheid, zodat een ruimtelijk beleidsplan (in een beperkt aantal gevallen) wel degelijk een beoordelingsgrond vormt voor vergunningsaanvragen.

Bijlage 5. Of het plan al dan niet *van rechtswege* plan-m.e.r.-plichtig is.

Dit is het geval voor plannen die het kader vormen voor projecten waarvoor een project-MER moet opgemaakt worden en die betrekking hebben op landbouw, bosbouw, visserij, energie, industrie, vervoer, afvalstoffenbeheer, waterbeheer, telecommunicatie, toerisme en ruimtelijke ordening of grondgebruik, of waarvoor een passende beoordeling moet worden uitgevoerd (tenzij het zou gaan om plannen die het gebruik regelen van een klein gebied op lokaal niveau of een kleine wijziging inhouden).

Figuur 3-3 Algemeen beslisschema plan-m.e.r.-plicht

Op basis van bovenstaande analyse kan gesteld worden dat een ruimtelijk beleidsplan meer dan waarschijnlijk plan-MER plichtig is.

Naast de aangehaalde elementen pleiten volgende argumenten bijkomend voor een milieueffectbeoordeling (op strategisch niveau) van een ruimtelijk beleidsplan⁴:

Ten eerste biedt een dergelijke strategische milieubeoordeling bijkomende invalshoeken bij het onderzoek. Ze levert bevestiging of verantwoording van keuzes, of kan tot een weloverwogen bijsturing van keuzes leiden. Daarnaast is de keuze voor het uitvoeren van een effectbeoordeling van het ruimtelijk beleidsplan een logische toepassing van het principe dat de milieubeoordeling gebeurt in elke fase van de “trechtering” van beleidsbeslissingen, aangezien een concrete keuze voor een ruimtelijke ingreep voorafgegaan wordt door een keten van beslissingen op een telkens abstracter niveau.

Met andere woorden, los van een eventuele formele verplichting om een strategisch plan-MER op te maken is het opstellen ervan in het kader van de uitwerking van een Beleidsplan Ruimte sowieso een goede zaak, omdat het helpt in een vroeg stadium de milieueffecten van het plan te identificeren en het plan waar nodig bij te sturen op basis van die bevindingen.

Het strategisch plan-MER ondersteunt de besluitvorming met betrekking tot het Beleidsplan Ruimte.

In de eerste plaats is dit gebeurd door een ondersteuning en samenwerking tijdens de periode waarin het Beleidsplan, vertrekkende van de conceptnota, vorm kreeg. Ondersteuning vanuit de milieueffectrapportage gebeurde aan de hand van een parallel proces, waarbij de MER-deskundigen een eerste (niet-formele) milieubeoordeling uitvoerden (onder vorm van een zogenaamde “quickscan”) op basis van een eerste draft versie van het voorontwerp beleidsplan. Deze QuickScan is ook toegevoegd onder bijlage 8.2.

Het beleidsplan dat op die manier tot stand is gekomen heeft dus al een (iteratieve) vorm van milieueffectrapportage ondergaan. Het resultaat is een Beleidsplan dat al een aantal van de bezorgdheden die kunnen bestaan met betrekking tot de impact van het plan op het milieu in rekening brengt. Het gaat daarbij overigens zeker niet alleen om negatieve effecten: de wisselwerking tussen planvorming en milieueffectrapportage kan er ook toe bijdragen de positieve effecten die het plan heeft te maximaliseren en de synergie tussen deze effecten zo groot mogelijk te maken.

Naast deze collaboratieve fase, waarbij de besluitvorming met betrekking tot de inhoud van het plan vorm heeft gekregen, mede onder invloed van de milieueffectrapportage, volgt een formele fase, waarbij het ontwerp-Beleidsplan Middelkerke en voorliggend ontwerp strategisch plan-MER samen in openbaar onderzoek gaan. Op basis van adviezen en inspraakreacties tijdens dit openbaar onderzoek kunnen zowel het MER als het Beleidsplan eventueel nog worden aangepast.

Bij de definitieve goedkeuring van het gemeentelijk Beleidsplan Ruimte Middelkerke door de gemeenteraad zal worden aangegeven hoe en op welke punten het Beleidsplan rekening heeft gehouden met de bevindingen van de milieueffectrapportage, en wat dus de rol is geweest van de milieueffectrapportage in de besluitvorming van het plan.

In dit ontwerp strategische plan-MER wordt reeds aangegeven welke stappen doorlopen werden en op welke manier en op welke punten het Beleidsplan werd aangepast op basis van de inzichten die aangeleverd werden door de MER-deskundigen. Het resultaat van de aanbevelingen uit het draft ontwerp strategisch plan-MER kunnen teruggevonden worden in bijlage 8.3. Bij de aanbevelingen werd telkens een replek toegevoegd hoe met de aanbeveling is omgegaan vanuit het beleidsplan.

⁴ FAQ lokale beleidsplanning – 13/09/2019 – Departement Omgeving

4 Samenstelling van het team van deskundigen

Het strategisch plan-MER voor het Beleidsplan Ruimte Middelkerke wordt in opdracht van gemeente Middelkerke opgemaakt door een MER-coördinator en een team van MER-deskundigen. Filip Lauryssen zal als MER-coördinator voor dit strategisch plan-MER optreden.

Deskundige	Rol, discipline	Erkenningsbesluit	Handtekening
Filip Lauryssen	MER-coördinator	LNE/ERK/MERCO/2019/00019	

Naast de erkende coördinator werkten ook volgende medewerkers mee aan de opmaak van het strategisch plan-MER. Zij worden bijgestaan door een team van erkende MER deskundigen die per discipline als klankbord optreden en mee de kwaliteit borgen samen met de MER coördinator.

Thema	Medewerkers
Mobiliteit en bereikbaarheid	Thibault Devlies
Water	Nora Herbosch
Biodiversiteit	Dieter Hendricx
Ruimte	Cédric Dewymmer
Klimaat	Thibault Devlies
Gezondheid	Ragnar Van Acker
Coördinatie	Anke Coolens, Thibault Devlies

5 Omschrijving van het ontwerp Beleidsplan Ruimte Middelkerke

5.1 Inleiding

Het ontwerp Beleidsplan Ruimte Middelkerke bestaat uit een strategische visie en een beleidskader. De strategische visie omvat ambities van de gemeente die vertaald worden naar een lokale visie en strategie, eigen aan de gemeente. De principes en strategieën zijn algemeen en vormen de basis voor de uitwerking van verder acties, visievorming en beleidskaders.

In het beleidskader worden de ruimtelijke doelstellingen vertaald naar strategische ingrepen en concretere beleidsacties voor de komende jaren (op te starten in huidige legislatuur. Deze beleidskaders zijn flexibel en kunnen onder invloed van voortschrijdend inzicht en prioriteiten herzien of verwijderd worden. Er kunnen ook nieuwe kaders toegevoegd worden.

5.2 Strategische visie

Om het Beleidsplan Ruimte Middelkerke in dit hoofdstuk op hoofdlijnen te beschrijven wordt het Ontwerp Beleidsplan als basis aangehouden. Het Ontwerp Beleidsplan Ruimte is opgebouwd uit twee delen, de strategische visie en het beleidskader 'Hoger bouwen en strategisch verdichten'.

In de strategische visie worden eerst de maatschappelijke trends en uitdagingen geformuleerd, deze vormen het kader voor de geformuleerde uitgangshouding en de daaropvolgende verschillende ruimtelijke thema's. Deze strategische visie richt zich op de lange termijn, namelijk 20-30 jaar. Het ruimtelijk beleidsplan bevat naast een strategische visie ook één beleidskader genaamd 'Hoger bouwen en strategisch verdichten'. Daarin worden de robuuste ruimtelijke doelstellingen vertaald naar strategische ingrepen en concretere beleidsacties voor de komende jaren. Hieronder wordt een korte samenvatting gegeven van het Ontwerp Beleidsplan Middelkerke.

De strategische visie vertrekt vanuit **vijf maatschappelijke trends en uitdagingen**, die ook een lokale draagwijdte hebben voor de gemeente Middelkerke zelf:

- **Klimaat** | Klimaatadaptatie en -mitigatie zijn een van de grootste globale uitdagingen. De klimaatopwarming is niet meer weg te denken uit ons dagelijkse leven nu de gevolgen meer en meer bekend zijn: temperatuurstijging en extremere weersomstandigheden zoals het vaker optreden van hittegolven, overstromingen en lange periodes van droogte. De laaggelegen polders in het kustgebied zijn extra gevoelig voor overstromingen. Aan de kust heerst bovendien een dubbel overstromingsgevaar: het kustgebied moet zowel het overtollige regenwater van het achterland verwerken als zich wapenen tegen een stijgende zeespiegel. Met de vernieuwing van de zeedijk in Westende en Middelkerke onderneemt de gemeente al volop actie in functie van de klimaatverandering. De ontharding van de bebouwde omgeving staat in heel Vlaanderen op de agenda, ook in Middelkerke;
- **Woon- en leefmilieu** | De gemeente wil inzetten op een kwalitatief woonmilieu en de bijhorende publieke ruimte. De woningen en de publieke ruimte is in Middelkerke vandaag sterkt auto- en toerismegericht. Functies en sociale voorzieningen voor permanente inwoners is onvoldoende uitgebouwd.
- **Biodiversiteit** | Vlaanderen, en dus ook Middelkerke, staat ook voor grote uitdagingen op vlak van biodiversiteit want die blijft alsmat verder dalen. Oorzaken hiervoor zijn de ruimtelijke versnippering, overexploitatie van natuurlijke hulpbronnen, intensieve landbouw en vervuiling. Uit ecologische verbandingen en lokale ecosystemen zijn belangrijke winsten te halen, namelijk de ecosysteemdiensten. Deze hebben een grote impact op ons welzijn en de welvaart. Voorbeelden van deze ecosysteemdiensten, of anders gezegd natuurvoordelen, zijn zuivering van water en vruchtbare grond maar het biedt ook bijvoorbeeld ontspanningsmogelijkheden. Ook in Middelkerke zijn enkele belangrijke lokale ecologische verbandingen aanwezig, het behoud en herstel hiervan is onontbeerlijk;

- **Demografie** | De demografische groei is een trend die voor Vlaanderen heel wat ruimtelijke uitdagingen met zich mee brengt. Gezinsverdunding en vergrijzing zijn de belangrijkste tendensen in de bevolkingssamenstelling. Hierdoor wordt het alsmaar belangrijker om een voldoende groot en gedifferentieerd woonaanbod te voorzien voor de verschillende types gezinnen zonder extra ruimtebeslag. Ook de voorzieningen moeten aangepast worden aan de ouder wordende en minder mobiele bevolking. In Middelkerke vormt niet de natuurlijke groei maar voornamelijk de groei door migratie vanuit het binnenland, en meer specifiek pensioenmigratie de grootste uitdaging. In Middelkerke is 46% van de wooneenheden in gebruik voor permanente bewoners en 54% in eigendom van tweede verblijvers. De uitdaging ligt in Middelkerke dus niet in een nood aan extra woonunits (de verwachte groei tegen 2032 is slechts 387 nieuwe huishoudens), maar vooral een nood aan kleinere en meer aangepaste woningen en voorzieningen voor permanente bewoning en dit op de juiste locaties, namelijk op multimodale knooppunten.;
- **Ongelijkheid en maatschappelijke achterstand:** Op vandaag heeft Vlaanderen nog steeds te kampen met een groeiende ongelijkheid en maatschappelijke achterstand. Streven naar inclusiviteit is een moeilijke uitdaging op ruimtelijk vlak. Alsmaar meer wordt het verband gelegd tussen omgevingskwaliteit en sociaaleconomische ongelijkheid. De grote huisvestingskost treft gezinnen met een laag inkomen zeer hard. Daarbovenop kreeg de stijging van de vastgoedprijzen door de Covid-19 pandemie nog een extra boost. Middelkerke staat hier voor een extra uitdaging. Heel wat woningen worden opgekocht door kapitaalcrachtige tweedeverblijvers, waardoor de vastgoedprijzen heel hoog liggen en het voor de eigen inwoners zeer moeilijk is om in eigen gemeente te blijven wonen. Een andere grote hap uit het gezinsbudget is de auto, waardoor vele gezinnen sterk afhankelijk zijn van het openbaar vervoer. Daarbij wonen zij ook vaak aan de rand van het dorp waar het openbaar vervoeraanbod ontoereikend kan zijn waardoor het voor hen moeilijk is om deel te nemen aan de samenleving. Met het decreet basisbereikbaarheid wil de Vlaamse regering de mobiliteitsongelijkheid aanpakken met een efficiënt en aantrekkelijk vervoersmodel. Middelkerke maakt deel uit van vervoerregio Oostende. Door de Covid-19 pandemie is het belang van groene en kwalitatieve publieke ruimtes nogmaals bewezen. Zeker in gebieden waar de inwoners geen tuin hebben of slechts een geringe private buitenruimte, is nood aan voldoende publieke ruimte in de nabije omgeving. Dit is dan ook een randvoorwaarde om aan kwalitatieve verdichting te kunnen doen in de kernen.

Op basis van deze uitdagingen formuleerde de gemeente haar **uitgangshouding** die de basis vormt van de strategische visie. Deze bestaat uit vier basisdoelstellingen en/of speerpunten waar het beleid prioritair op wenst in te zetten de komende 20-30 jaar:

- **Aantrekkingskracht vergroten** | Binnen het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen en het Provinciaal Ruimtelijk Structuurplan wordt de hele kuststrook aangeduid als een toeristisch-recreatieve ontwikkeling. De ambitie van de provincie West-Vlaanderen bestaat er uit de kust te laten functioneren als een goed evenwicht tussen natuur, toerisme en recreatie. De kustkernen binnen deze kuststrook vormen een eigen functioneel geheel gericht op toerisme, cultuur en ontspanning. De kustkernen moeten deze specifieke rol verder kunnen opnemen waarbij er aandacht is voor een gezond evenwicht tussen inwoners, tweede verblijvers, verblijfs- en dagtoeristen. Binnen Middelkerke is reeds een groot aandeel toeristische voorzieningen aanwezig, de kwaliteit van de openbare ruimte is echter de voorbije decennia achteruitgegaan. Middelkerke heeft de ambitie om de reeds aanwezige publieke infrastructuur opnieuw op te waarderen en verder uit te breiden zodat Middelkerke zich opnieuw kan profileren als een kwaliteitsvolle plek waar zowel permanente bewoners als (duurzaam) toerisme aangetrokken worden. Dit moet gerealiseerd worden door een klimaatbestendig ontwerp waarbij het welzijn en de welvaart van de inwoners toeneemt. Hierbij vormt het nieuwe iconische casino het vliegwiel maar ook het gave polderlandschap biedt mogelijkheden voor de meer beperktere vormen van toerisme, meer specifiek voor het hoevetoerisme. De gemeente wenst de potenties van het hoeve- en fietstoerisme te benoemen vanuit het productiemilieu, zodat er ook voldoende aandacht gaat naar ruimte voor de landbouwsector;
- **Woon- en leefkwaliteit verhogen** | Gekoppeld aan het voorgaande streeft Middelkerke naar een attractieve woon- en leefomgeving die haar sterktes opnieuw in de verf zet. De

basisdoelstelling is bijgevolg het verhogen van de ruimtelijke kwaliteit van het bestaande woonweefsel, waarbij wordt gestreefd naar een kwalitatief publiek domein en een aangepast kwalitatief woonaanbod. Bebouwing in de kustdorpen Westende-Bad en Middelkerke wenst de gemeente indirect te stimuleren door de belevingswaarde en algemene kwaliteit te verhogen. De vraag naar woontypes aangepast aan de actuele woonneed, wenst de gemeente zoveel als mogelijk te ontwikkelen binnen het bestaande ruimtebeslag door inbreiding en woontransformatie op multimodaal bereikbare locaties;

- **Een klimaatbestendig ruimtegebruik** | In navolging van het Beleidsplan Ruimte Vlaanderen wenst de gemeente de klimaatbestendigheid van haar ruimte te verhogen door in eerste instantie in te zetten op rendementsverhoging van het huidig ruimtebeslag. Meer specifiek wenst de gemeente het ruimtelijk rendement van de verstedelijkte kuststrook te verhogen om de ruimte klimaatbestendig in te richten. De polders in het hinterland worden maximaal gevrijwaard van verdere verharding. Door de groenblauwe dooradering verder uit te bouwen en het aandeel verharding binnen het ruimtebeslag te beperken, kan de waterberging en luchtzuivering verhogen en kan de hitte-eilandeffecten verminderen. Tenslotte speelt ook de stimulering van energiezuinige woningen en duurzaam transport een rol in dit verhaal. De gemeente wenst in te zetten op het actief stimuleren van alternatieve, duurzame transportmodi en de bundeling van transportstromen zodat een verminderde auto-afhankelijkheid ontstaat;
- **Durven denken aan de toekomst** | Op basis van de complexe multidisciplinaire uitdagingen en opgave in de kustgemeenten is het nodig om de problemen gezamenlijk aan te pakken met een duidelijke focus op de doelstellingen op lange termijn voorbij de 'return on investment' en quick wins'. Dit vraagt enerzijds om een lange periode van aanhoudende en doorgedreven zorg, opvolging en professionele begeleiding. Anderzijds vraagt dit om publiek/private partners en samenwerkingsverbanden.

De uitgangshouding wordt vervolgens concreet gemaakt binnen **strategisch ruimtelijke thema's**. Per thema worden er, op basis van een ruimtelijke lezing, een aantal kansen en uitdagingen gedefinieerd. Deze vormen het vertrekpunt voor het bepalen en formuleren van een sterke ambitie, gevolgd door verschillende ruimtelijke strategieën die aangewend kunnen worden om die ambitie te bekrachtigen.

In de conceptnota was nog sprake was over de volgende vijf strategisch ruimtelijke thema's;

- Slim verdichten met aandacht voor een gedifferentieerd woonaanbod
- Werken aan een kwaliteitsvolle publieke ruimte waar duurzame mobiliteit plaats krijgt
- Netwerk van leefbare dorpen
- Open ruimte beschermen en beleven en versterken van de groenstructuur
- Inzetten op lokale tewerkstelling

In het Ontwerp Beleidsplan Ruimte staan in tegenstelling tot de conceptnota onderstaande **drie strategisch ruimtelijke thema's** opgelijst:

- **Bebouwde ruimte** | De uitdagingen kunnen kort samengevat worden als volgt: binnen de kustdorpen bestaat de bebouwde ruimte uit een niet gestructureerde omgeving. Woonwijken wisselen elkaar af met campings en parkeerterreinen. Hierbij valt aanvullend een schaalbreuk op tussen de verstedelijkte kuststrook en de achterliggende dorpskern. Door een wildgroei aan appartementen en kleinere woonunits gekenmerkt worden de kustdorpen gekenmerkt door een kwaliteitsgebrek. De problematiek van tweede verblijvers werkt seizoenleegstand in de hand doordat voorzieningen vooral op maat van het kusttoerisme ontwikkeld zijn en er geen kwalitatief woonaanbod is om permanente bewoners aan te trekken. De landelijke dorpen worden tenslotte gekenmerkt door een gebruik aan ruimtelijke kwaliteit en identiteit. De bebouwde ruimte biedt echter ook tal van kansen, zo is een rijk arsenaal aan karaktervolle en beeldbepalende gebouwen aanwezig in de verstedelijke kustdorpen. De landelijke dorpen bestaan uit compacte en historisch gegroeide kernen en omvatten mogelijkheden om binnen het bestaande ruimtebeslag de woon- en leefkwaliteit te verbeteren, de relatie met het gaaf en ongetast polderlandschap sterker uit te spelen én de ligging in het landschap nog meer uit te spelen als identiteit bepalend.

In lijn met het Beleidsplan Ruimte Vlaanderen en de bouwshift, heeft de gemeente Middelkerke de ambitie om geen open ruimte meer aan te snijden voor harde bestemmingen, tenzij deze behoefte kan aangetoond en verantwoord worden. De gemeente wenst eerst oplossingen te zoeken binnen het bestaande ruimtebeslag van Middelkerke door slimmer en efficiënter ruimtegebruik toe te passen. De gemeente wilt hierbij prioritair aandacht besteden aan een gezonde mix door een gevarieerd woonaanbod en een aangename en kwalitatieve woonomgeving, waarbij expliciet wordt ingezet op kwaliteitsvolle woningen die aangepast zijn aan de vergrijzende bevolking en kleinere huishoudens.

Om de ambitie te bekrachtigen schuift de gemeente Middelkerke zes ruimtelijke strategieën naar voren. De eerste '*Woonkwaliteit verhogen in de verstedelijke kuststrook*' zet in op het verhogen van de woon- en leefkwaliteit en klimaatbestendigheid. Hoger bouwen en verdichting worden gezien als belangrijke hefboomen om dit te verwezenlijken. Gezien de verstedelijkte kustkernen Middelkerke en Westende-Bad reeds een grote bouwdichtheid hebben, worden de geschikte plaatsen hiervoor gedefinieerd en worden er duidelijke voorwaarden aan gekoppeld. Belangrijk is dat op de meeste plaatsen wordt uitgegaan van het toelaten van hogere bebouwing zonder een verhoging van het aantal woonunits. Het hoger bouwen staat hier dus in dienst van het verhogen van de woon- en leefkwaliteit. Dit wordt gerealiseerd op drie manieren:

1. **Verhogen, niet verdichten** | De eerste strategie beslaat het grootste deel van de kustkernen en zet (naast maatregelen om het dichtslibben van de bouwblokken te verminderen) in op wat hierboven reeds werd aangehaald. Het mogelijk maken dat de totale vloeroppervlakte wordt verhoogd (door hogere bebouwing), maar dat dit niet gepaard gaat met een verhoging van het aantal woonunits. Zo wordt dit verhoogde toegelaten vloeroppervlakte rechtstreeks ingezet voor het verhogen van de woonkwaliteit.
2. **Verdichten en verhogen** | Op een aantal plekken wil de gemeente wel inzetten op verdichting via verticale puntsgewijze ingrepen. Deze locaties zijn strategisch gekozen en bieden een meerwaarde voor de onmiddellijke omgeving en de kern in zijn geheel.
3. **Niet verdichten, niet verhogen** | In de rest van de gemeente is schaalvergroting niet toegelaten. Hier is de woonkwaliteit al gevoelig hoger en zou een hogere densiteit het karakter schaden. Slimme transformaties en het efficiënter inrichten van percelen is hier wel mogelijk

De tweede ruimtelijke strategie '*Ontpitten van dens bebouwde en verharde bouwblokken*' moet erover waken dat de verstedelijkte kuststrook van Middelkerke en Westende-Bad niet verder dichtslibt. Bij verdichtingsprojecten dienen binnengebieden stelselmatig opgewaardeerd te worden.

De derde ruimtelijke strategie '*Kwalitatieve campings en vakantieparken*' zet in op kwaliteitsinjectie door verdichting en de uitbouw van een groenblauw netwerk. Camping Viking wordt hiervoor expliciet aangeduid. Bij de verduurzaming van de campings en vakantieparken speelt ook ontharding, duurzaam water- en afvalbeheer, alsook het stimuleren van duurzame energieopwekking en mobiliteit een belangrijke rol.

De vierde ruimtelijke strategie '*Geen verdichting, maar kernversterking op maat van de landelijke dorpen en gehuchten in het hinderland*' zet in op de verhoging van de woon- en leefkwaliteit van de landelijke dorpen en gehuchten (inclusief Lombardsijde en Westende-Dorp). Dit door het woonaanbod te vernieuwen en/of diversifiëren binnen het bestaande ruimtebeslag. De landelijke dorpen en gehuchten komen niet in aanmerking om bevolkingsgroei op te vangen, verdichten is m.a.w. hier niet op zijn plaats. De focus ligt op het versterken van de eigenheid, charme en kwaliteit van het dorp en de opwaardering van infrastructuur en het openbaar domein.

Met de vijfde ruimtelijke strategie '*Woonuitbreidingsgebieden strategisch in relatie tot hoger bouwen*' formuleert de gemeente de intentie om prioritair in te zetten op verdichting binnen reeds aangesneden ruimte en dat ze niet ambieert om de woonuitbreidingsgebieden ongegrond aan te snijden.

Met behulp van de laatste ruimtelijke strategie '*Duurzame inrichting van bedrijventerreinen*' wenst de gemeente Middelkerke aandacht te besteden aan goede ruimtelijke inpassing en buffering, zuinig ruimtegebruik, aandacht voor ecologie en biodiversiteit, water, duurzame mobiliteit, circulariteit en energietransitie binnen bedrijventerreinen.

- **Publieke ruimte** | De uitdagingen kunnen kort samengevat worden als volgt: de structuur van de handelscentra in de twee kustdorpen is onvoldoende duidelijk en heeft te weinig uitstraling, sfeer en verblijfskwaliteit. De meeste wijken, zowel binnen als buiten het centrum, zijn in sterke mate autogericht qua ruimte-inname en faciliteiten. Het openbaar domein is niet overal duidelijk leesbaar en gestructureerd. Er is een grote inname van publieke ruimte door de transportinfrastructuur en de uitspringende terrassen. Tenslotte zijn de voorzieningen in het centrum van Middelkerke en Westende-Bad vaak volledig op maat van het kusttoerisme. De publieke ruimte biedt echter ook kansen, Westende-Bad heeft een rijk historisch patrimonium met redelijk wat karaktervolle beeldbepalende gebouwen en er wordt reeds ingezet op randparkings om de verkeersdruk van het centrum te verlichten.

De gemeente Middelkerke heeft de ambitie om een veilige, toegankelijke en vergroende publieke ruimte uit te bouwen. Een kwaliteitsinjectie van het publiek domein kan immers gezien worden als katalysator voor ontmoeting en het verhogen van de leefkwaliteit binnen de bebouwde ruimte. De publieke ruimte moet de drager vormen voor verdichting, en tegelijkertijd duurzame verplaatsingen stimuleren en Klimaatadaptieve maatregelen integreren.

Om de ambitie te bekrachtigen schuift de gemeente Middelkerke drie ruimtelijke strategieën naar voren. De eerste ruimtelijke strategie '*Publieke pleinen in de kuststrook als schakels in het netwerk*' wenst in te zetten op de herinrichting van de dijk en de centrale pleinen aangezien deze een schakelpositie kunnen innemen binnen een breder netwerk. De rol als ontmoetingsplek moet op de pleinen nog verder versterkt te worden zodat wandelaars en fietsers hier even halt kunnen houden en verpozen. Daarnaast kunnen ze ook fungeren als schakels van duurzame mobiliteit. Als overstaplocatie, knooppunt of centrale plek bieden ze de plek bij uitstek om verschillende soorten duurzaam vervoer samen te brengen. Door de verbindingssassen tussen de verschillende publieke ruimtes kwalitatief herin te richten en op te waarderen ontstaat een aaneengesloten netwerk van hoogwaardige publieke ruimten met aandacht voor ontmoeting en groen.

Met de tweede ruimtelijke strategie '*Verkeersluwe centra op maat*' wenst de gemeente in te zetten op de kwalitatieve herinrichting van de kernen van Middelkerke en Westende-Bad. De gemeente benadrukt dat deze centra voldoende groot en divers moeten zijn om blijvend aantrekkelijk te zijn voor zowel de eigen inwoners als deze van omliggende gemeenten. Ook het vrij hoge voorzieningenniveau van de landelijke kernen Westende-Dorp en Lombardsijde wenst de gemeente in stand te houden. De inrichting van de publieke ruimte moet bijdragen aan de omslag naar meer duurzame verplaatsingen door nieuwe trends mee te faciliteren en ondersteunen en in te zetten op ruimte voor actieve weggebruikers. In functie van waterinfiltratie en klimaatadaptatie wordt verder ingezet op het ontharden van de centra.

Met de derde ruimtelijke strategie '*Fijnmazig netwerk i.f.v. landelijke dorpen en gehuchten*' wenst de gemeente tenslotte in te zetten op een kwalitatief en veilig netwerk tussen de landelijke dorpen en de kuststrook. Dit netwerk dient duurzame verplaatsingen te stimuleren en vraagt om de verdere uitbouw van een netwerk aan trage wegen, in combinatie met het verhogen van de biodiversiteit d.m.v. kleine landschapselementen zodat de landschaps- en natuurbeleving verhoogt wordt.

- **Groenblauwe ruimte** | De uitdagingen kunnen kort samengevat worden als volgt: Op wijk- en bouwblokniveau is er slechts sporadisch groen op perceelniveau, de open ruimten en

verblijfsgebieden zijn eilanden in de stad en het Rauschenbergplein is vandaag een zeer gefragmenteerd plein met weinig ruimtelijke kwaliteit, de relatie met de dijk en het strand is hierbij ook verloren. De groenblauwe ruimte biedt ook kansen, grenzend aan de kustdorpen bevindt zich het waardevol beschermd natuurgebied Schuddebeurze. Middelkerke kent aanvullend een sterke open ruimte in de polders doordat de woningen zijn geconcentreerd in landelijke dorpen en gehuchten. De dijk van Westende-Bad (en op lange termijn ook van Middelkerke) wordt heraangelegd met een duinenstructuur, wat kansen biedt om de natuurlijke inrichting door te trekken in de beeldkwaliteit van de publieke ruimte. Tenslotte is er een openruimte corridor gevrijwaard tussen het bedrijventerrein De Middelpolder en de woonwijken langs de Oostendelaan.

De gemeente Middelkerke heeft de ambitie om de open landelijke ruimte te bestendigen en resoluut in te zetten op een sterkere landschaps- en natuurbeleving vanuit de bebouwde structuur. Middelkerke wenst verder ook een duurzaam antwoord bieden op de heersende overstromingsproblematiek door ruimte te geven aan water.

Om de ambitie te bekrachtigen schuift de gemeente Middelkerke vijf ruimtelijke strategieën naar voren. De eerste ruimtelijke strategie '*Kwalitatieve groenblauwe dooradering in verstedelijkte weefsel*' wenst in te zetten op de verhoging van de leefkwaliteit van de verstedelijke kustdorpen door in te zetten op een groenblauwe dooradering, te ontharden, door een ontpittingstrategie van de dicht bebouwde bouwblokken en door een mogelijke herontwikkeling van bepaalde campings en vakantieparken naar voren te schuiven.

Met de tweede ruimtelijke strategie '*Parallele verbinding tussen duingebieden*' wenst de gemeente in te zetten op de realisatie van een verbinding tussen de drie duinenzones: de Sint-Laureinsduinen, de Warandeduinen en de duinen van Raversijde. De zeedijk wordt gezien als de voornaamste verbinding tussen de resterende duingebieden en de vernieuwing moet ervoor zorgen dat deze beter bestand is tegen klimaatverandering. Daarnaast kan ook de N34 als potentiële verbinding doorheen het verstedelijkte weefsel van Middelkerke en Westende ingezet worden. Bij de vergroening dient bijzondere aandacht besteed te worden aan de recreatieve toegangen.

Met de derde ruimtelijke strategie '*Connectie tussen strand, duinen en polderlandschap*' erkent de gemeente het belang van de resterende duingebieden als belangrijkste natuurwaarden van haar gemeente. Voor het optimaal ecologisch functioneren zal de gemeente inzetten op robuuste connecties van de duinen met zowel het strand, de duinen als de polders.

De vierde ruimtelijke strategie '*Waterstructuren als ecologische verbinding en klimaatbuffer*' zet in op de waterstructuren, als belangrijke structurerende elementen van de polders. De gemeente wenst de waterlopen, grachten en poelen nog meer laten functioneren als natuurverbindingen zodat ze met het oog op de effecten van de klimaatverandering kunnen functioneren als klimaatbuffer. De gemeente Middelkerke wenst in te zetten op volgende principes: verbinden van bestaande grachten met geleidelijke oevers, maximaal behouden van bestaande grachten, behoud of versterken van bestaande structuren in graslanden en vertragen van de waterafvoer.

Met de laatste ruimtelijke strategie '*Fijnmazig netwerk van kleine landschapselementen*' wenst de gemeente ook in te zetten op kleine landschapselementen om zo een fijnmazig ecologisch netwerk uit te bouwen doorheen het poldergebied. Dit vraagt om een doordachte strategie, waarbij verschillende types van wegen een rol kunnen spelen d.m.v. een specifieke inrichting. Door landschapselementen te beschermen, zet de gemeente ook in op een sterkere beleving van de open ruimte.

5.3 Beleidskader 'Hoger bouwen en strategisch verdichten'

In het beleidskader worden eerst **de uitdagingen** van de gemeente Middelkerke geformuleerd. De zogenoemde 'Atlantic Wall' vormt een ruimtelijke problematiek, die bij elke kustgemeente vraagt om een kritische blik. De schaalbreuk die wordt gevormd tussen de bebouwing langs de dijk en de achterliggende bebouwing, zorgt in de dense bouwblokken van onder meer Middelkerke en Westende-Bad voor een verlaagde ruimtelijke- en woonkwaliteit. Een andere uitdaging waar alle kustgemeenten mee worden geconfronteerd, is de leegstand buiten de toeristische seizoenen en de toename van tweedeverblijvers. Bijkomend stelt zich het probleem dat de voorzieningen in het centrum van Middelkerke en Westende-Bad vaak afgestemd zijn op deze toeristische periodes. Hierdoor zijn de centra doorheen het jaar onvoldoende voorzienend voor de permanente bewoners. Tenslotte staat de gemeente Middelkerke voor de uitdaging van gezinsverdunding en vergrijzing van de bevolking, de ongelijkheid en maatschappelijke achterstand. In Middelkerke worden de schaarser wordende kwalitatieve woningen vaak opgekocht door kapitaalkrachtige tweedeverblijvers, waardoor de minder kapitaalkrachtige inwoners zeer moeilijk in eigen gemeente kunnen blijven wonen. De gemeente wenst te streven naar inclusiviteit en tegelijk ook naar een goede ruimtelijke kwaliteit. Een oplossing kan hierbij liggen in het voorzien van voldoende kwalitatieve woonunits, die ook door hun diversiteit aan woonvormen en door hun hoeveelheid ook financieel haalbaar blijven. De gemeente wenst de regie in handen te houden door een sturend kader te scheppen met heldere randvoorwaarden en principes naar ruimtelijke kwaliteit.

Het beleidskader focust zich op de twee kustdorpen: Westende-Bad en Middelkerke omdat de uitdagingen op vlak van bebouwde ruimte (en dus ook de kwaliteitsverhoging die te behalen valt) daar het grootst zijn. Het mogelijk maken van verdichting en hoogbouw op welgekozen plaatsen in de kernen moet de incentive bieden aan ontwikkelaars om naast de private investeringen ook bij te dragen aan de ontwikkeling van het publiek domein. Op die manier wordt stedelijke groei ingezet als hefboom voor meer omgevings-, verblijfs- en woonkwaliteit in de gemeente.

Vanuit de bestaande uitdagingen zet de gemeente de gewenste ontwikkelingsvisie uiteen, namelijk één bestaande uit een heldere verdichtingsstrategie. Om de veranderende bevolking op te vangen binnen het huidig ruimtebeslag, wenst de gemeente Middelkerke hoger bouwen en strategische verdichtingsprojecten in te zetten als hefboom voor de heropleving en kwaliteitsverbetering van de kustdorpen Middelkerke en Westende-Bad. De **visievorming** vertrekt enerzijds vanuit relevante studies eerder aangehaald in de strategische visie, zijnde 'masterplan voor Westende-Bad' en 'Westende, Parel aan de kust'. Beide studies zijn opgemaakt om een antwoord te bieden op het verlies aan (toeristische) uitstraling en aantrekkingskracht waarmee Westende (en bij uitbreiding de hele gemeente) te maken heeft.

De **ambitie** van de gemeente Middelkerke bestaat eruit om verdichting in te zetten als hefboom voor het realiseren van meer omgevings- en verblijfs- en woonkwaliteit. Hoger bouwen wordt ingezet als een manier om meer omgevings- en verblijfskwaliteit te realiseren. Dit kan enkel op de meest voorziene kernen (Middelkerke en Westende-Bad). Op die manier is er geen behoefte meer op open ruimte aan te snijden en worden landelijke kernen, dorpen en gehuchten ontlast. Deze worden door de gemeente niet gezien als plaatsen om de bevolkingsgroei op te vangen.

Er wordt duidelijk gesteld dat hoger bouwen (al dan niet gecombineerd met verdichting) moet dienen als kwaliteitshefboom. Dit enerzijds doordat de footprint van de gebouwen zo kleiner kan worden en er meer ruimte ontstaat om te ontharden en vergroenen. Anderzijds doordat hierdoor woonunits ruimer kunnen worden gemaakt zonder dat dit een verlies aan units betekent.

Dit kan concreet op twee manieren:

- Beperkt hoger bouwen in de kustdorpen: door beperkt hogere bebouwing toe te laten ontstaat er een incentive tot vernieuwing. De extra oppervlakte wordt hier rechtstreeks omgezet naar extra kwaliteit;
- Verdichting en hoogbouw op een beperkt aantal strategische locaties in de kustkernen: Deze locaties worden gekozen 'vanuit straatniveau' (visueel herkenpunt, mogelijkheid tot

heropleving straatbeeld door levendige plint), 'vanuit historiek', 'vanuit architectuur en verschijningsvorm' en 'vanuit programma'

Ten slotte legt de gemeente en aantal principes vast waarmee deze hogere kwaliteit kan worden gerealiseerd:

- Door in te zetten op woonkwaliteit (aanpasbare wooneenheden, nieuwe woonvormen, nieuwe eigendomsstructuren, grotere woonunits, ...)
- Extra oppervlakte aan duurzame buitenruimte (groendaken, hernieuwbare energie, ruimte voor groen en water, ...)
- Duurzaamheid (energetische renovatie van verouderde gebouwen, beter materiaalgebruik, energie, isolatie, ...)
- Het vastleggen van een maximale footprint op strategische locaties
- Een levendige straat;
- Verhoogde beeldkwaliteit
- Verhoogde kwaliteit van het daklandschap en de skyline
- Een kwalitatief programma (meerlagig programma met ondersteunende diensten, collectieve binnengebieden, toegankelijke publieke ruimte)
- Flexibiliteit
- Relatie tussen kern en landschap versterken
- Duurzaam mobiliteitsbeleid en verkeersluwe centra
- Opwaardering van het openbaar domein
- Onderzoek naar wind en zon (bij strategische verdichtingsprojecten)

Met dit kader wil de gemeente deze kwaliteitsslag te realiseren terwijl het zelf de regie in handen blijft houden.

De gemeente Middelkerke wenst **hoger bouwen als tool in te zetten om gebiedsontwikkeling te sturen**. Hiervoor verwijst de gemeente naar drie voorbeelden van hoger bouwen, community House te Heist, Lake District in Knokke en Sky Towers in Oostende.

Om een hefboom voor vernieuwing te creëren, werkt de gemeente Middelkerke een ruimtelijke strategie uit op basis van drie trappen van hoger bouwen:

1. 'Potentieel hoger bouwen i.f.v. kwaliteit' in de kern
2. 'Potentieel hoger bouwen i.f.v. kwaliteit' in strategische projectzone
 - a. Hoger bouwen: accent in de omgeving
 - b. Hoger bouwen: landmark in het landschap

Aan elke trap worden kwaliteitsvoorwaarden opgelegd die met het project behaald moeten worden. Deze voorwaarden nemen toe naarmate meer hoogte en/of BVO wordt toegelaten. Op volgende pagina's kunnen de samenvattende fiches teruggevonden worden voor de drie trappen.

Voor de kustdorpen Westende-Bad en Middelkerke wordt een ruimtelijke selectie gemaakt van waar transformaties opportuun zijn. Het beleidskader geeft zones aan waar een vorm van verdichting mogelijk moet zijn. De keuze waar die exacte grens ligt en welke bouwhoogtes toegelaten kunnen worden, is verder te onderzoeken in ruimtelijke instrumenten. In het beleidskader wordt een ruwe afbakening van de 'zone voor potentieel hoger bouwen i.f.v. kwaliteit voorgesteld voor zowel Middelkerke als Westende-Bad. In deze zone is het niet de intentie om over de volledige zone extra bouwlagen toe te voegen. Waar echter een kwaliteitsslag of meerwaarde voor de omgeving mogelijk is, dient vernieuwbouw en herbouw onder de vorm van hogere bebouwing onder strikte ruimtelijke kwaliteitsvoorwaarden mogelijk te zijn.

Aanvullend worden er ook strategische locaties aangeduid als projectzones, hierbij ligt de grootste meerwaarde in het feit dat een integrale benadering volgens de ruimtelijke kwaliteitsprincipes mogelijk is.

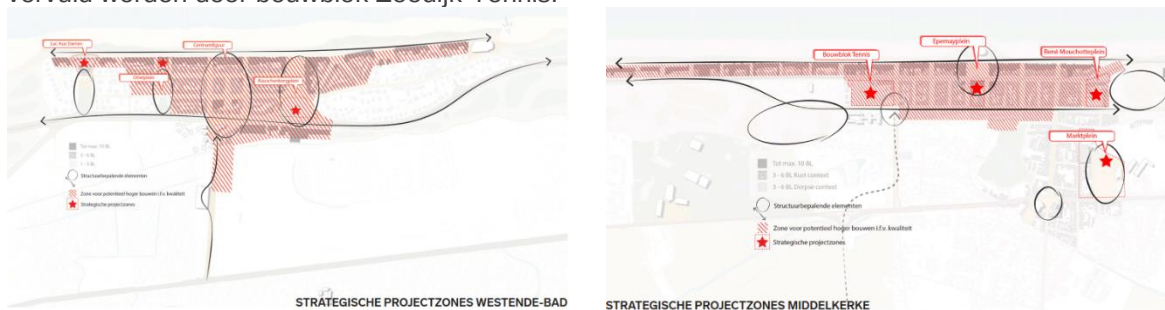
Op onderstaande kaart vallen de 'projectzones voor potentieel hoger bouwen i.f.v. kwaliteit' af te lezen voor de kustkern van Westende-Bad en Middelkerke. In Westende-bad zijn drie projectzones geselecteerd:

- Het Rauschenbergplein
- Het bouwblok van Lac aux Dames aan het Sportplein
- Het bouwblok aan het Otletplein

In Middelkerke worden de volgende projectzones naar voren geschoven:

- Het bouwblok 'Zeedijk-Tennis' en
- Het bouwblok aan het René Mouchotteplein
- Het Epernayplein, rechtover het nieuwe casino
- Het Marktplaats waar het nieuwe gemeentehuis komt

In elk kustdorp komt één strategische projectzone in aanmerking voor een landmark in het landschap. In Westende-Bad is deze rol weggelegd voor het Rauschenbergplein, in Middelkerke kan deze rol vervuld worden door bouwblok Zeedijk-Tennis.

De zones die niet zijn opgenomen in de 'zone voor potentieel hoger bouwen i.f.v. kwaliteit' beschikken veelal over een meer open karakter. Enige vorm van verdichting kan hier, maar enkel zonder echter schaalvergroting en onder bepaalde voorwaarden, als een hefboom om het oude patrimonium te vernieuwen en het open weefsel te versterken en vergroenen.

Zoals decretaal ook bepaald, omvat het beleidskader tenslotte ook een actieprogramma. Dit actieprogramma staat in voor de vertaling van het beleidskader 'Hoger bouwen en strategisch verdichten' en de verdere concretisering. In het actieprogramma worden ook gebiedsgerichte projecten en concrete plantinitiatieven benoemd, deze oplijsting is niet exhaustief. Tenslotte wordt ook de nodige aandacht besteed aan de monitoring en evaluatie van het ontwerp Beleidsplan Ruimte.

6 Algemene methodologische aandachtspunten voor de milieubeoordeling

6.1 Doel van de strategische milieubeoordeling

Zoals eerder gesteld heeft het strategisch plan-MER in eerste instantie tot doelstelling om de positieve en negatieve gevolgen van het Beleidsplan Ruimte op hoofdlijnen in beeld te brengen. Dit doen we door de principiële beleidskeuzes (strategische visie en beleidskaders) uit dit plan te

beoordelen op hun effecten op het milieu (in de brede zin van het woord). Hoewel in de conceptnota momenteel slechts sprake is van één beleidskader, spreken we hier toch over ‘beleidskaders’. In de loop van het verder onderzoek en proces kan immers blijken dat bijkomende beleidskaders wenselijk zijn. Deze zullen uiteraard mee beoordeeld worden in deze milieubeoordeling.

Gezien de beleidskaders een concretere vertaling vormen van de strategische visie zal de milieubeoordeling in het strategisch plan-MER iets diepgaander gebeuren voor de beleidskaders. Voor de strategische visie zal een beperkte milieueffectbeoordeling gebeuren waarbij de focus ligt op de doorkijk naar de langere termijn.

6.2 Diepgang van de milieubeoordeling (onderzoeksniveau)

6.2.1 Onderzoeksniveau 1

In het kader van een plan-MER voor een programma, in dit geval het Beleidsplan Ruimte Middelkerke, is het niet nodig (en ook niet steeds mogelijk) om alle denkbare effecten te onderzoeken. Het conceptuele niveau waarop de strategische visie en de beleidskaders zal worden beschreven, de schaal van het studiegebied, de ruimtelijke spreiding van de acties die zullen voortvloeien uit de beleidskaders, de onduidelijkheid over de precieze aard en omvang van veel van die acties, de veelheid aan potentiële acties en de tijdshorizon die voor ogen wordt gehouden zorgen ervoor dat de omvang van de effecten meestal niet in kwantitatieve eenheden en met een groot ruimtelijk detailniveau kan uitgedrukt worden.

Bovendien moet een te gedetailleerde benadering, waarbij de analyse gebeurt met het detail van een project-MER en alle mogelijke effecten in beeld komen, vermeden worden. Enerzijds omdat op strategisch niveau vaak de gegevens niet beschikbaar zijn om detailuitspraken te doen, anderzijds omdat op dit niveau deze details ook niet nodig zijn om een goed beeld te krijgen van de mogelijke milieu-impact van het Beleidsplan Ruimte, en op die basis een beslissing te nemen. Hierbij moet opgemerkt worden dat het strategisch plan-MER voor het beleidsplan niet de “laatste kans” vormt om een milieueffectbeoordeling uit te voeren. Naarmate het Beleidsplan Ruimte Middelkerke doorwerkt in ruimtelijke uitvoeringsplannen, andere plannen en, uiteindelijk, projecten, zullen andere en meer gedetailleerde milieueffectrapporten uitgewerkt worden. Anderzijds zijn concrete keuzes in ruimtelijke uitvoeringsplannen vaak een doorvertaling van keuzes of beslissingen in het beleidsplan. Omdat deze keuzes vaak bepalend zijn voor de daaropvolgende uitwerking is een aftoetsing van deze voorafgaande keuzes in een milieubeoordeling aangewezen om deze mee te verantwoorden.

In het huidige stadium ligt de nadruk op effecten die relevant zijn in de strategische fase van de besluitvorming over het ontwerp Beleidsplan Ruimte. Daarom worden de milieueffecten op dit strategisch niveau dan ook beschreven binnen de mogelijkheden en vooral binnen de beperkingen van de beschikbare informatie. De milieubeoordeling zal bijgevolg op een kwalitatieve en semi-kwantitatieve wijze gebeuren.

De beoordelingscriteria waarmee de effecten worden uitgedrukt moeten maximaal beleidsrelevant zijn, en bij voorkeur ook eenvoudig te communiceren en te begrijpen.

Verderop in dit document worden voor de verschillende onderscheiden thema’s en subthema’s beoordelingskaders voorgesteld (zie Figuur 6.3-4) die criteria bevatten die aan die voorwaarden voldoen. Het beoordelingskader geeft met name aan wat relevant is in voorliggend onderzoek. Hierbij ligt de nadruk op een aantal sleuteffecten.

Merk op dat het strategisch aspect van het in dit document beschreven onderzoek niet betekent dat het onderzoek oppervlakkig zou gebeuren. Het strategisch niveau van de evaluatie vertaalt zich enerzijds in een focus op die effecten die belangrijk zijn om de strategische besluitvorming te ondersteunen, en anderzijds in een beoordelingsmethode die toelaat de voornaamste potentiële effecten van het plan in beeld te brengen op basis van duidelijke, begrijpbare en beleidsmatig relevante indicatoren en criteria.

6.2.2 Onderzoeksniveau 2

Voor beleidskeuzes waarvan de aard en de omvang wel concreter vorm krijgt binnen het Beleidsplan Ruimte, zoals een programma-element waarbij in het Beleidsplan Ruimte reeds verschillende locaties binnen de gemeente onderzocht worden om het programma-element invulling te geven, zal het onderzoek opgevat worden als een **'quick scan' op strategisch niveau**. Er gebeurt een screening van mogelijke (aanzienlijke) milieueffecten onder de vorm van een **kwetsbaarheidsanalyse**.

Het onderzoek focust zich op de omgevingskenmerken van de zoekzones om mogelijke knelpunten op vlak van milieu te identificeren en aandachtspunten of randvoorwaarden bij eventuele ontwikkeling van de zoekgebieden te verkennen. We focussen op die effecten die nodig zijn om het onderscheid tussen de locaties in beeld te brengen (locatieafhankelijke effectgroepen). Dit laat toe de zones relatief ten opzichte van mekaar te vergelijken. Op deze wijze komen de zones in beeld die mogelijk uit te sluiten zijn of bijzondere aandacht vergen voor de geplande ontwikkeling omwille van hun kwetsbaarheid. Bedoeling is de 'redelijke alternatieven' vanuit milieuoogpunt aan te geven. Waar nodig en mogelijk worden ook milderende maatregelen voorgesteld.

De kwetsbaarheidsanalyse wordt uitgevoerd aan de hand van de **aanwezige bijzonder beschermde gebieden en de bijzonder kwetsbare gebieden** in en in de onmiddellijke omgeving van het deelgebied. Deze elementen zijn bepalend voor het al dan niet optreden van aanzienlijke milieueffecten.

Met de term 'bijzonder beschermde gebieden' worden de gebieden bedoeld zoals geformuleerd in het Besluit van de Vlaamse Regering houdende vaststelling van de categorieën van projecten onderworpen aan de milieueffectrapportage, zoals onder meer de VEN-gebieden en SBZ-gebieden. De bijzondere bescherming duidt op een bijzondere waarde van het gebied en bijgevolg ook een bijzondere gevoeligheid ten aanzien van ontwikkelingen in het gebied zelf of de (directe) omgeving. Per deelgebied wordt nagegaan welke de bijzondere beschermde gebieden zijn in het deelgebied en de omgeving.

Bijkomend wordt de kwetsbaarheid van de diverse deelgebieden gekarakteriseerd aan de hand van beschikbaar kaartmateriaal, dat een ruwe indicatie hiervan weergeeft. Onder 'bijzonder kwetsbare gebieden' worden deze gebieden begrepen die gevoelig zijn voor ingrepen ter hoogte van het deelgebied en/of de nabije omgeving zoals ankerplaatsen volgens de landschapsatlas, woonconcentraties, herbevestigd agrarisch gebied. Dit is een kwalitatieve beoordeling op strategisch niveau en brengt de specifieke eigenheid van het gebied nog niet diepgaand in beeld. Daarom wordt er uitgegaan van het voorzorgsbeginsel op dit vlak. Dit betekent dat – als er twijfel is over de kwetsbaarheid van een deelgebied – er wordt uitgegaan van een 'worst case' inschatting van de kwetsbaarheid.

6.3 Beoordelingskader

Gezien voorliggend milieueffectenonderzoek een onderzoek op strategisch niveau betreft, zijn in deze fase van het onderzoek niet alle milieudisciplines/effectengroepen relevant. Om een onderscheid te maken tussen wat wel en niet relevant is in voorliggend milieuonderzoek wordt een selectie gemaakt van de meest relevante aspecten binnen de milieudisciplines die toelaten om de beleidskaders uit het Beleidsplan Ruimte te beoordelen op milieueffecten (=scoping).

Om deze scoping te kunnen maken zijn onder meer volgende overwegingen relevant:

- Kan het **ruimtelijk beleid** een wezenlijke impact hebben op het thema/milieuaspect?
- Kan een beleid op **gemeentelijk niveau** een wezenlijke impact hebben op het thema/milieuaspect?

- Is het thema relevant gelet op de **aard en detailleringniveau** van het plan? Enkel de aspecten die op niveau van een Beleidsplan Ruimte (strategische visie en beleidskaders) en de eruit voortvloeiende acties relevant en onderscheidend zijn, worden meegenomen.

Vanuit de ambitie om via het Beleidsplan Ruimte een duurzame ontwikkeling te faciliteren wordt bij opmaak van het beoordelingskader de link gelegd met de agenda voor duurzame ontwikkeling die de Verenigde Naties (VN) in het najaar van 2015 in een resolutie uittekende. De ambities van deze agenda zijn vastgelegd in 17 duurzame ontwikkelingsdoelstellingen (of Sustainable Development Goals - SDG's) die sinds 2015 door de verschillende landen geleidelijk aan worden geconcretiseerd in beleidsplannen op verschillende beleidsniveaus⁵.

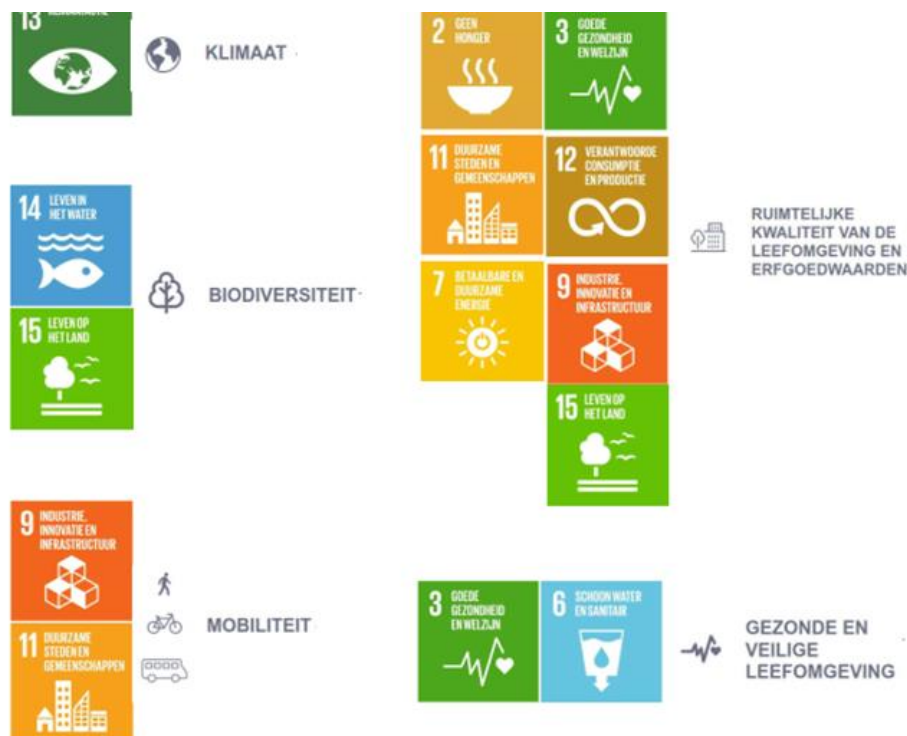
De SDG's zorgen voor een evenwicht tussen de drie dimensies van duurzame ontwikkeling, zijnde de economische, sociale en ecologische dimensie. Vanuit deze optiek komen we tot een set van thema's die een geïntegreerde milieubeoordeling van de ruimtelijke beleidsplannen mogelijk maken. De SDG's die de VN uittekende gebruiken we als inspiratiebron voor het definiëren van de thema's in functie van de geïntegreerde milieubeoordeling. Voor de milieubeoordeling van het ruimtelijk beleid op gemeentelijk niveau zijn we van mening dat er voor 10 van de 17 SDG's een link met milieueffectenrapportage kan worden gelegd. Deze selectie gebeurde aan de hand van de overwegingen die hierboven zijn geformuleerd. Verschillende van de SDG's betreffen maatschappelijke uitdagingen waar het ruimtelijk beleid slechts een heel beperkte tot geen impact op kan hebben.

Figuur 6-1 10 SDG's met link milieueffectenrapportage

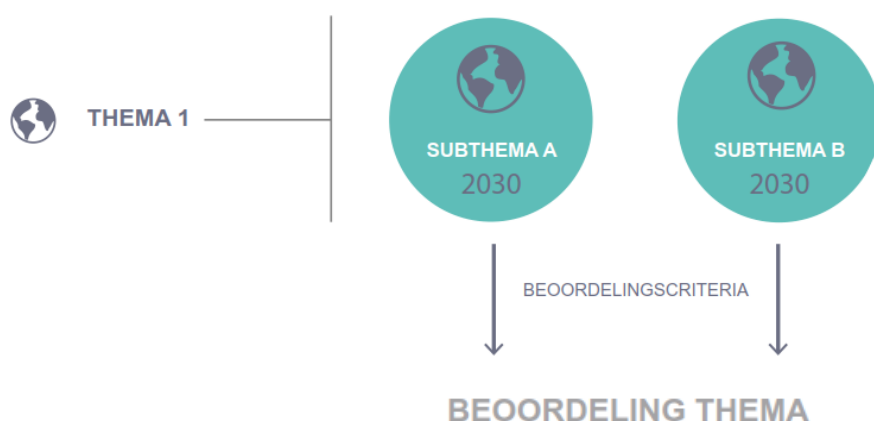
Op basis van de Mer-disciplines, zoals gekend in kader van de erkenning van Mer-deskundigen en de relevante SDG's, worden zes milieuthema's gedefinieerd die we verder hanteren in voorliggend milieuonderzoek.

⁵ De doorvertaling van de SDG's op Vlaams niveau zit vervat in het Vlaams doelstellingenkader Vizier 2030 (<https://do.vlaanderen.be/visienota-vizier-2030-een-2030-doelstellingenkader-voor-vlaanderen>). Ook heel wat gemeenten hanteren de duurzame ontwikkelingsdoelstellingen als kapstok voor gemeentelijke beleidsplannen (zie <https://www.sdgs.be/nl/sdgs>)

Figuur 6-2 link SDG's – milieuthema's

Elk thema wordt opgebouwd door enkele subthema's die allen passen binnen het thema. Het geïntegreerd onderzoek wordt dan op basis van deze thema's en subthema's uitgevoerd aan de hand van beoordelingscriteria. Hierbij gebeurt een beoordeling van de mate waarin het Beleidsplan Ruimte bijdraagt aan een verbetering van het milieu en de leefomgeving of het deze verbetering juist belemmert. Deze thema's laten een geïntegreerde benadering toe en omvatten impliciet de disciplines en effectengroepen die relevant zijn voor de milieubeoordeling op strategisch niveau.

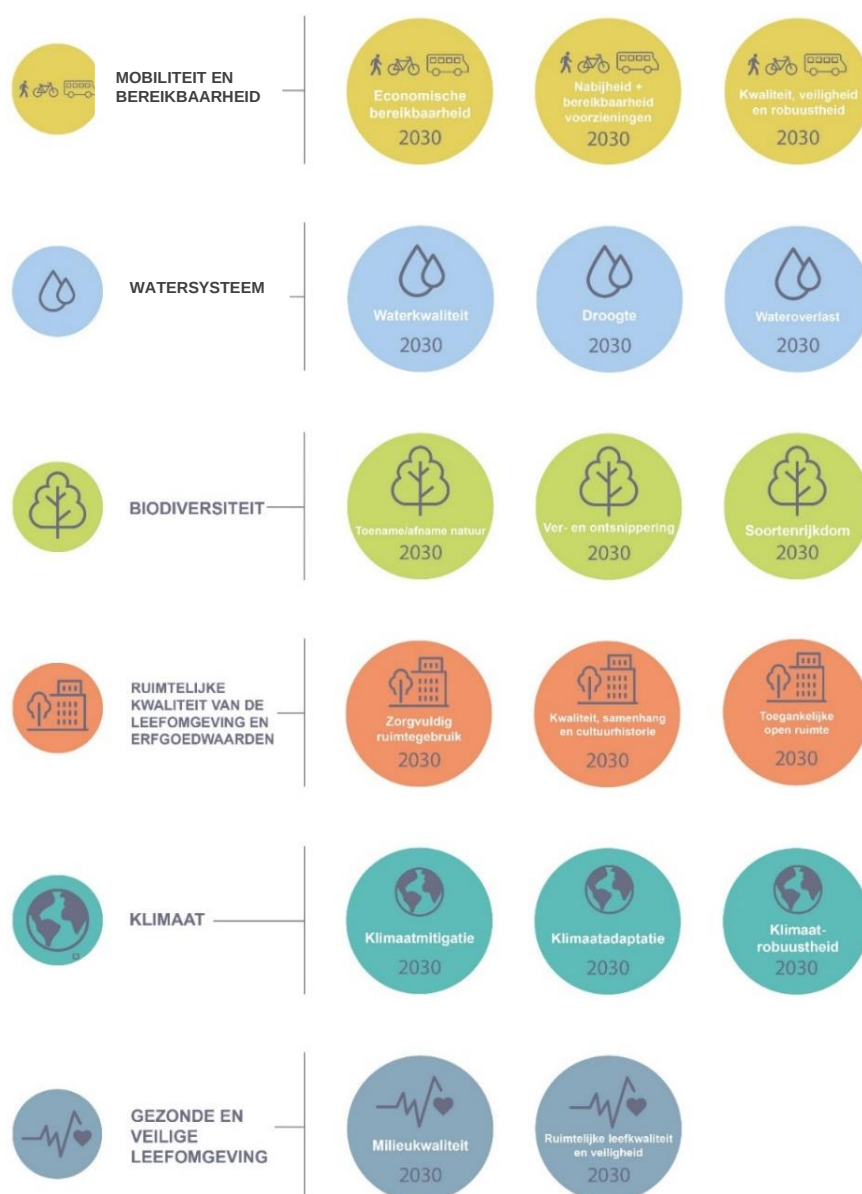

Figuur 6-3 Grafische voorstelling Thema's vs subthema's vs beoordelingscriteria

Aan de hand van bovenstaande wordt een algemeen beoordelingskader voorgesteld dat de basis vormt voor de effectenbeoordeling van het Beleidsplan Ruimte Middelkerke. De concrete toepassing van het beoordelingskader is afhankelijk van de inhoud van het Beleidsplan Ruimte zelf en wordt verder verfijnd naarmate het proces van de opmaak van het Beleidsplan Ruimte vordert (cf. §1.5.2).

De subthema's zijn op basis van expert judgement ondergebracht binnen een bepaald thema. De thema's en subthema's die we hebben gedefinieerd zijn geen afgesloten "hokken", er bestaan tal van relaties tussen de verschillende thema's, subthema's en beoordelingscriteria (zie verder). Bij de beoordeling zal voldoende rekening gehouden worden met deze verbanden. De integratie en eindsynthese vormt een synthese over de thema's heen en zal ervoor zorgen dat het grote geheel niet uit het oog verloren wordt.

In de kennisgevingsnota staat geschreven dat het thema Klimaat beoordeeld zal worden aan de hand van twee subthema's zijnde 'Impact van het Beleidsplan Ruimte op het klimaat of op de klimaateffecten' ofwel 'klimaatmitigatie' en 'Invloed van klimaatverandering op het Beleidsplan Ruimte' of wel 'klimaatadaptatie'. Overkoepelend wordt nog 'klimaatrobustheid' toegevoegd als derde subthema. Het onderstaand schema is bijgevolg licht gewijzigd ten opzichte van de kennisgevingsnota.

Figuur 6-4: Algemeen beoordelingskader

6.4 Referentiesituatie

De referentiesituatie is de toestand van het milieu die als vergelijkingsbasis dient voor het beschrijven en beoordelen van de impact van het plan. De referentiesituatie is dus de toestand van de omgeving in het referentiejaar in afwezigheid van het Beleidsplan Ruimte Middelkerke. Voor de referentiesituatie voor het Beleidsplan Ruimte Middelkerke zou in principe de periode 2030-2035 worden beschouwd, omdat het Beleidsplan dan uitvoering kan krijgen. Deze referentiesituatie 2030 vertrekt dan van de huidige situatie (2020) en brengt de autonome en gestuurde ontwikkelingen (cfr. het huidige beleid) die in de periode tussen vandaag (2020) en het referentiejaar (2030) plaatsvinden mee in rekening. De autonome en gestuurde ontwikkelingen zijn (een inschatting van) alle ontwikkelingen die plaatsvinden indien er geen Beleidsplan Ruimte Middelkerke zou komen. Ook trends die voor 2020 reeds werden waargenomen worden hierin verwerkt.

De moeilijkheid bij deze benadering is dat het niet eenvoudig is de autonome en gestuurde ontwikkelingen die tussen vandaag (2020) en 2030 zullen plaatsvinden nauwkeurig in te schatten. Er zijn immers veel onbekende factoren die een rol kunnen spelen. Door onzekerheden en externe factoren (ruimtelijk beleid op hoger en lager beleidsniveau, invloed van andere beleidsdomeinen, technologische en maatschappelijke ontwikkelingen) zal de referentiesituatie 2030 in de meeste gevallen niet eenduidig kunnen worden bepaald. Dat leidt er toe dat we in 2030 niet één vaststaande referentiesituatie hebben, maar een bereik van mogelijke uitkomsten waarbinnen de uiteindelijke referentiesituatie zich zal situeren.

Omwille van deze moeilijkheid stellen we voor om in de praktijk **de huidige situatie (2020) als referentiesituatie** te beschouwen. De effecten van het Beleidsplan Ruimte worden dus vergeleken met de situatie vandaag. Niettemin is het wel belangrijk een beeld te hebben van de te verwachten toekomstige evoluties, omdat die mee het relatieve belang van de impact van het Beleidsplan Ruimte bepalen. Het is ook belangrijk te weten of de autonome en gestuurde evoluties ons dichterbij brengen bij het bereiken van de doelstellingen van het Beleidsplan Ruimte, dan wel ze tegenwerken. In het tweede geval zal de rol van het Beleidsplan Ruimte uiteraard des te belangrijker zijn.

Voor elk thema wordt in de milieueffecten rapportage een beknopte beschrijvende “doorkijk” gegeven van de manier waarop we verwachten dat de situatie gaat evolueren, en van de factoren die daarbij een rol kunnen spelen. Deze doorkijk wordt onder andere beschreven op basis van autonome en gestuurde evoluties, rekening houdend met de doelstellingen en het beoogd kwaliteitsniveau voor 2030 (bijvoorbeeld aan de hand van akkoorden, sectorale beleidsplannen, en dergelijke). De beschrijving houdt de focus op de informatie die nodig is in het kader van de effectenbepaling.

Gezien de onzekerheden die hier mee gepaard gaan doen we geen poging om de resulterende situatie in 2030 te omschrijven, maar we geven wel de trend weer in relatie met het te behalen doel (in de goede richting, maar onvoldoende / in de verkeerde richting / ...).

6.5 Het beoordelen van de effecten

De waardering van de effecten gebeurt op een transparante, systematische, onderbouwde en uniforme wijze. Voor elk subthema worden criteria geformuleerd die gebruikt worden om de effecten te beoordelen. Deze criteria werden reeds aangehaald in de kennisgevingsnota en worden per discipline verder nog eens herhaald.

Voorliggend MER zal de milieugevolgen (positief en negatief) van de operationalisering van de beleidslijnen uit het Beleidsplan Ruimte Middelkerke in beeld brengen. **Vooropgestelde doelstellingen voor 2030 die in akkoorden of andere beleidsplannen op Europees, federaal, Vlaams, provinciaal of gemeentelijk niveau werden vastgelegd** (voor zover van toepassing voor het betreffende thema), vormen het ijkpunt voor de beoordeling van de effecten. **De mate waarin deze doelstellingen - door toedoen van het Beleidsplan Ruimte in de verschillende aspecten - al dan niet worden bereikt, wordt beoordeeld.** Op deze manier verkrijgen we inzicht in welke mate het Beleidsplan Ruimte bijdraagt aan de verbetering van het milieu en de leefomgeving, maar ook of en in welke mate de vooropgestelde verbetering wordt belemmerd.

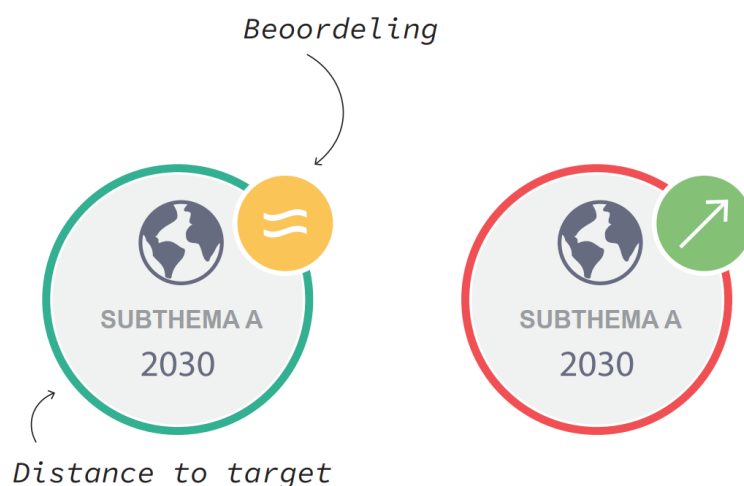
De beoordeling van het Beleidsplan Ruimte tegenover de doelstellingen is mogelijk en logisch omdat deze doelstellingen opgesteld werden om negatieve trends bij te sturen. Het Beleidsplan Ruimte Middelkerke gaat net in op die trends waarvan nu reeds blijkt dat bijsturing noodzakelijk is.

Bijkomend worden in het plan-MER ook de mogelijk negatieve effecten van een specifiek beleidskader op andere thema's beoordeeld. Zo krijgen we inzicht in de mate waarin elke specifieke beleidskeuze een effect heeft op de verschillende milieuthema's.

De aard van de effecten valt in de meeste gevallen helder te omschrijven. Hoe belangrijk die effecten zijn hangt echter af van veel factoren, onder meer van de mate waarin de beleidslijnen en acties worden opgevolgd en uitgevoerd door de verschillende actoren binnen het netwerk waar de gemeente de regie over voert.

Om die reden kunnen we geen absolute waarden koppelen aan de bijdrage (of belemmering) van een of meerdere effecten voor het behalen van een doelstelling.

De beoordeling wordt voor elk van de combinaties beleidskader/(sub)thema samengevat met een icoon, zoals weergegeven in onderstaande figuur (cf. 6-5 Het beoordelen van effecten). De kleur van de grote ring geeft daarbij de "distance to target" voor de beleidsdoelstellingen van het subthema weer. De kleur en het symbool van de kleine bol geven een indicatie van het belang van het effect van het beleidskader op deze "distance to target". Deze combinatie laat toe enerzijds aan te geven op welke punten het Beleidsplan Ruimte goed scoort, maar zet tegelijk deze score af tegen de nog af te leggen weg (via acties op de verschillende bestuursniveaus) vooraleer de doelstellingen bereikt zijn.

Hierbij wordt onderstaande legende gehanteerd:

Distance to target

- De doelstelling wordt gehaald
- De doelstelling is in zicht
- De doelstelling ligt nog veraf
- De doelstelling ligt nog zeer veraf

Beoordeling

- Sterk positieve bijdrage
- Positieve bijdrage
- Beperkte tot geen bijdrage
- Negatieve bijdrage

Figuur 6-6: Principetekening beoordeling van de effecten

Hoe belangrijk die effecten van de beleidskaders zijn hangt af van een aantal (deels externe) factoren, onder meer van de mate waarin de beleidslijnen en acties worden opgevolgd en uitgevoerd door de verschillende actoren binnen het netwerk waar de gemeente de regie over voert. Waar relevant wordt dit bij de effectbespreking ook aangegeven.

6.6 Iteratief proces en QuickScan

Voorliggende milieubeoordeling werd in wisselwerking bij de opmaak van het voorontwerp en ontwerp Beleidsplan Ruimte Middelkerke opgemaakt. Concreet betekent dit dat in de periode dat het Beleidsplan Ruimte vorm kreeg er ondersteuning vanuit de milieueffectrapportage werd gegeven. Aan de hand van een parallel proces, vertrekkende van een draft versie van het ontwerp van het Beleidsplan Ruimte Middelkerke, kreeg het ontwerp strategisch plan-MER verder vorm.

Hoe het Beleidsplan Ruimte zelf evolueerde onder invloed van de verschillende inspraak- en overlegmomenten wordt beschreven in de bijhorende **procesnota**.

Op basis van de kennisgevingsnota (2021), de inspraakreacties vanuit de terinzagelegging en een adviesvraag werd de richtlijnnnota voor het MER opgemaakt. Deze werd op 25 april 2022 ondertekend door Team MER. In oktober 2022 werd een eerste beoordeling naar milieueffecten opgemaakt, in de vorm van een 'quickscan' van milieueffecten op het (toenmalig voorliggende) voorontwerp. De 'quickscan' is een interne stap (geen decretale verplichting) om al een eerste inzicht te krijgen in de mogelijke milieueffecten en vormt een onderdeel van onze geïntegreerde werking. Het doel van de QuickScan is om eventuele negatieve effecten ten gevolge van de beleidskaders al vroeg in het proces te detecteren. De vastgestelde effecten werden namelijk onderverdeeld in drie categorieën:

- = positief effect op het bereiken van beleidsdoelstellingen
- = kan versterkt worden door...
- = potentieel negatieve neveneffecten voor...

Bij elke beoordeling, opmerking of aanbeveling werd volgende afweging gemaakt:

- Zijn er aanpassingen vereist aan de beleidskaders?
- Zijn de aanpassingen (op basis van voortschrijdend inzicht, interne adviezen, ...) reeds aangepast?
- Welke inhoudelijke opmerkingen kunnen meegenomen worden?
 - Hoe verwerken we dit in de beleidskaders
 - Welke opmerkingen vragen fundamentele aanpassingen of keuzes die intern moeten worden besproken, afgetoetst en/of beslist
 - Opmerkingen die als 'actie ter uitvoering van een beleidskader' kunnen beschouwd worden, maar niet per definitie in beleidskaders moeten worden opgenomen
- Opmerkingen die niet worden meegenomen:
 - Bewuste keuze om ze (nu nog) niet op te nemen
 - Komt mogelijks in een ander (later en buiten deze procedure) beleidskader aan bod
 - Elementen die belangrijk zijn, maar waar het Beleidsplan Ruimte Middelkerke niet noodzakelijk voor is of buiten de bevoegdheid van het Beleidsplan Ruimte ligt

De beoordeling uit de quickscan is toegevoegd als bijlage, belangrijk is hierbij te vermelden dat het gaat om een niet-formele stap binnen het iteratieve proces. De bevindingen uit de quickscan zijn doorvertaald naar eventuele aanpassingen in het Beleidsplan Ruimte of ze vormden de basis voor de beoordeling in het ontwerp strategisch plan-MER. Vanuit de quickscan werd de soms algemene benadering van sommige thema's aangehaald (bv. voedselproductie, link naar duurzame mobiliteit, kwaliteitseisen rond duurzame materialen en technieken voor energieopwekking en (her)gebruik van

regenwater). Hierdoor miste het Beleidsplan Ruimte nog nuance en konden potentieel positieve effecten vergroot worden of potentieel negatieve effecten nog omgebogen worden.

De volgende fase betreft de parallelle opmaak van het Ontwerp Beleidsplan en het Ontwerp strategisch plan-MER. Ook hier wordt het iteratieve proces tussen beide plannen verder gezet. Op basis van de draft ontwerp Beleidsplan Ruimte werd een draft strategisch plan-MER opgemaakt. In deze fase wordt ook geduid op een aantal punten waar nog verder op ingezet kan worden (zie Hoofdstuk 7.7 Algemene synthese en besluit). Een deel van de aanbevelingen (categorie 1) kregen een doorvertaling in het ontwerp Beleidsplan Ruimte. Het ontwerp strategisch plan-MER leverde op deze manier een positieve bijdrage aan de verdere verfijning van het Beleidsplan Ruimte. In de bijlage werd een verslag toegevoegd waarin de aanbevelingen en hun (eventuele) doorvertaling in het Beleidsplan Ruimte neergeschreven staat.

6.7 Aandachtspunten en aanbevelingen

Bij de beoordeling van het Beleidsplan Middelkerke in dit ontwerp strategisch plan-MER worden aanbevelingen en randvoorwaarden geformuleerd die erop gericht zijn de potentieel positieve effecten van het beleidskader op een (milieu)thema of subthema te versterken, en de potentieel negatieve effecten ervan te beperken of te voorkomen. Het zijn dus suggesties voor mogelijke verbetering. De beoordeling zoals opgenomen in het MER heeft betrekking op het ontwerp-Beleidsplan Middelkerke zoals het gepubliceerd is, met eventuele implementatie van de aanbevelingen. Indien een aanbeveling volledig verwerkt is in het Beleidsplan Ruimte, is dit ook aangegeven in dit strategisch plan-MER.

We gebruiken hierbij bewust niet de term “milderende maatregelen”. De aanbevelingen die we formuleren moeten gezien worden als een bijdrage aan de wisselwerking tussen milieueffectrapport en Beleidsplan Ruimte. Ze reiken elementen aan die door de opstellers van het Beleidsplan Ruimte kunnen gebruikt worden om op bepaalde aspecten aanpassingen of nuanceringen door te voeren. In bijlage 8.3 bij het ontwerp strategisch plan-MER wordt aangegeven waar het Beleidsplan Ruimte rekening zou mee moeten houden in de vorm van een QuickScan. In diezelfde bijlage wordt aangegeven hoe de opstellers van Beleidsplan Ruimte zijn omgegaan met de verwerking van de aanbevelingen vanuit het draft ontwerp strategisch plan-MER.

In de meeste gevallen kan overigens aangenomen worden dat doorvoeren van onze suggesties geen fundamentele wijziging betekent in de mate waarin het plan zijn doelstellingen kan bereiken, of tot het volledig elimineren van eventuele negatieve neveneffecten zou kunnen leiden.

De overkoepelende beoordeling van het Beleidsplan Ruimte blijft met andere woorden grotendeels ongewijzigd, ook al heeft implementatie van de aanbevelingen uiteraard wél als gevolg dat de positieve effecten van het plan worden versterkt en dat eventueel negatieve effecten afgezwakt worden.

De aanbevelingen die in dit ontwerp strategisch plan-MER geformuleerd worden zijn niet in alle gevallen direct gericht zijn aan de gemeente Middelkerke, en hebben evenmin steeds een ruimtelijke doorwerking; ze zullen dan ook niet in alle gevallen een doorwerking krijgen onder vorm van aanpassingen aan het Beleidsplan Ruimte.

De aanbevelingen kunnen worden ingedeeld volgens de volgende categorisering:

- **Categorie 1** | Aanbevelingen die rechtstreeks kunnen doorvertaald worden in het Beleidsplan Ruimte.
- **Categorie 2** | Aanbevelingen die hun doorvertaling kunnen vinden bij RUP's en projecten die opgesteld of uitgevoerd worden ter operationalisering van de beleidskeuzes die in het Beleidsplan Ruimte worden gemaakt

- **Categorie 3** | Aanbevelingen die kunnen beschouwd worden als flankerend beleid. Dit zijn aanbevelingen die geen plaats (kunnen) vinden binnen het Beleidsplan Ruimte, omdat ze geen ruimtelijke component hebben en/of omdat de gemeente niet de bevoegdheid noch de handelingsmogelijkheden heeft om ze te implementeren.

Het staat de gemeente uiteraard vrij om met de aanbevelingen uit dit strategisch plan-MER al dan niet rekening te houden bij het opstellen van het Beleidsplan Ruimte. Aanbevelingen die wel een ruimtelijke beleidsdimensie hebben maar die niet werden meegenomen in het definitieve Beleidsplan Ruimte kunnen nog in rekening gebracht worden bij het uitwerken van toekomstige actieplannen (gericht op het operationaliseren van het beleidsplan) of van andere plannen of projecten die voortkomen uit het beleidsplan.

6.8 Alternatieven

Het onderzoek van alternatieven en varianten is normaal gesproken een vast onderdeel van de m.e.r procedure en wordt voorgeschreven in de regelgeving. Hierbij wordt een “basisplan of project” voorgedragen waarvoor alternatieven worden ontwikkelend en beoordeeld. De handleiding alternatieven definieert een alternatief als “een andere manier om de doelstelling(en) van het basisplan of het -project te bereiken”. Belangrijk hierbij is dat een alternatief eenzelfde doelstelling moet hebben als het basisplan of -project.

In dit strategisch plan-MER worden geen alternatieven voor het Beleidsplan Ruimte bestudeerd. Het Beleidsplan Ruimte is immers het resultaat van een lang en grondig gevoerd iteratief proces, waarbij meerdere pistes (mogelijke aanpassingen aan de betreffende beleidskaders) werden verkend, maar de voorliggende opties uiteindelijk werden verkozen. In die zin vormt het voorliggende Beleidsplan Ruimte een ‘geoptimaliseerd’ antwoord op de uitdagingen die aan de basis liggen van het plan. Wel is het zo dat door de wisselwerking tussen het strategisch plan-MER en de opmaak van het Beleidsplan Ruimte tijdens het proces nog vanuit de milieubeoordeling aanbevelingen voor verfijning van het Beleidsplan Ruimte of voor alternatieven of varianten naar voor kunnen komen, die kunnen meegenomen worden bij de afwerking van het Beleidsplan Ruimte. Deze aanbevelingen komen naar voor in de rapportage.

6.9 (Gewest)grensoverschrijdende effecten

In overeenstemming met het verdrag van Espoo (Finland, 25 februari 1991, B.S. 21 december 1999) en de EG Richtlijn 97/11/EG van 3 maart 1997 moeten de (gewest)grensoverschrijdende milieueffecten van het Beleidsplan Ruimte geëvalueerd worden. Er zijn voor dit plan geen (gewest)grensoverschrijdende effecten.

6.10 Synthese van de milieubeoordeling

Als resultaat van de effectenbeoordeling wordt in eerste instantie voor de beleidskaders aangegeven in welke mate verwacht wordt dat het ruimtelijk beleid invloed heeft op het behalen van de vooropgestelde doelstellingen en voor welke elementen aanpassingen aan het Beleidsplan Ruimte noodzakelijk zijn om een maximale bijdrage te kunnen leveren om de doelstelling te halen. Daarnaast wordt een geïntegreerde cumulatieve beoordeling gegeven van de beleidskaders die worden voorgesteld, waarbij de reflectie naar de strategische visie eveneens gebeurt. De synthese geeft een algemeen beeld van de milieubeoordeling van het ruimtelijk plan en waar relevant legt ze accenten voor verbetering.

6.11 Leemten in de kennis

Gezien het onderzoek zich zal focussen op die elementen waar het Beleidsplan Ruimte op gemeentelijk niveau een impact op kan hebben en het onderzoek op een kwalitatieve manier zal gebeuren zullen we tijdens het onderzoek geconfronteerd worden met leemten in de kennis. Dit heeft onder andere betrekking op:

- leemten met betrekking tot de omschrijving van het beleidsplan (gezien de abstractiegraad van het beleidsplan),
- leemten met betrekking tot de inventarisatie of beschikbaarheid van gegevens (bijvoorbeeld ontbrekende informatie over de omgevingskenmerken)

De leemten worden voor elk van de thema's en voor zover relevant besproken.

6.12 Monitoring en postevaluatie

In het strategisch plan-MER zal aangegeven worden of er verdere opvolging van een milieueffect wenselijk is onder de vorm van postmonitoring en postevaluatie. Indien dit nodig blijkt zullen concrete voorstellen geformuleerd worden.

7 Effecten van het Beleidsplan Ruimte

De beschrijving van de onderzoeks- en beoordelingsmethodiek per thema verloopt volgens een vaste indeling. Voor elk thema wordt beschreven waar de focus ligt van het milieuonderzoek, rekening houdende met het onderzoeksniveau van voorliggend strategisch plan-MER (cf. §3.2.2). Er wordt voor elk thema een overzicht gegeven van de voornaamste doelstellingen of beleidsambities voor de jaren 2030-2050. Tenslotte wordt een beoordelingskader voorgesteld, waarbij voor alle subthema's beoordelingscriteria worden geformuleerd.

Onderstaand volgt de beschrijving van de methodiek voor volgende thema's:

- Klimaat
- Watersysteem
- Biodiversiteit
- Mobiliteit en bereikbaarheid
- Ruimtelijke kwaliteit van de leefomgeving en erfgoedwaarden
- Gezondheid en veilige leefomgeving

7.1 Impact op Klimaat

7.1.1 Afbakening van het studiegebied

Het studiegebied komt overeen met het plangebied (de gemeente), i.e. de som van alle locaties waar planonderdelen een effect hebben of kunnen hebben. In de mate dat het Beleidsplan Ruimte ook effecten heeft op de weerbaarheid van buiten de gemeente gelegen gebieden (bv. valleien van gemeentegrensoverschrijdende waterlopen) worden die ook tot het studiegebied gerekend. Deze afbakening geldt voor adaptatie. Binnen het studiegebied wordt bekeken of de gevoeligheid van de omgeving aan de gevolgen van de klimaatverandering wijzigt (adaptatie). Betreffende broeikasgassen en de effecten ervan is een lokale afbakening niet aan de orde (global warming). Maar er kan wel geëvalueerd worden in welke mate het plan zorgt voor wijzigingen in emissies (dan wel vastlegging) van broeikasgassen (mitigatie).

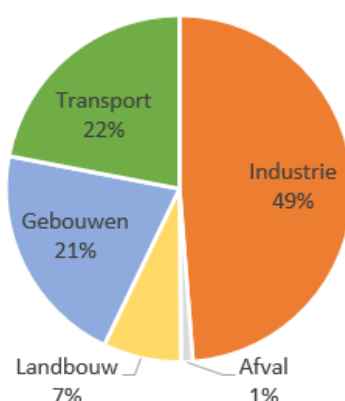
Voor wat de emissies van broeikasgassen betreft wordt geen studiegebied afgebakend in termen van impactreceptoren, aangezien de klimaatverandering die veroorzaakt wordt door deze emissies een mondiaal fenomeen is en de impact ervan zich ook mondiaal laat voelen. De specifieke bijdrage van de aan het Beleidsplan Ruimte gerelateerde emissies (of de reductie van deze emissies) valt ook niet af te zonderen van het geheel van mondiale emissies die klimaatverandering veroorzaken. Er kan wel gesteld worden dat elke toename van emissies van BKG, hoe klein ook, negatief is. In zoverre dit kan gekwantificeerd worden in dit stadium zal een uitspraak gemaakt worden in hoeverre het plan afbreuk doet of bijdraagt aan de beleidsplannen inzake vermindering van uitstoot van BKG.

7.1.2 Beschrijving van de huidige situatie en de verwachte evoluties

7.1.2.1 Broeikasgasemissies

7.1.2.1.1 Huidige situatie op het vlak van broeikasgasemissies

Figuur 7-1 geeft de verdeling van de broeikasgasemissies in Vlaanderen over de verschillende sectoren weer, voor het jaar 2021. De totale emissies bedroegen in dat jaar 68,91 miljoen ton. De niet-ETS-emissies bedroegen 39,74 miljoen ton. Hierbij kan opgemerkt worden dat 2021 het tweede coronajaar was, dus de emissies liggen misschien iets lager dan normaal.

Sector	Emissies Mton/jaar
Industrie	35,5
Afval	0,80
Landbouw (niet-energetisch)	5,3
Gebouwen	15,2
Transport	16
Totaal	72,8

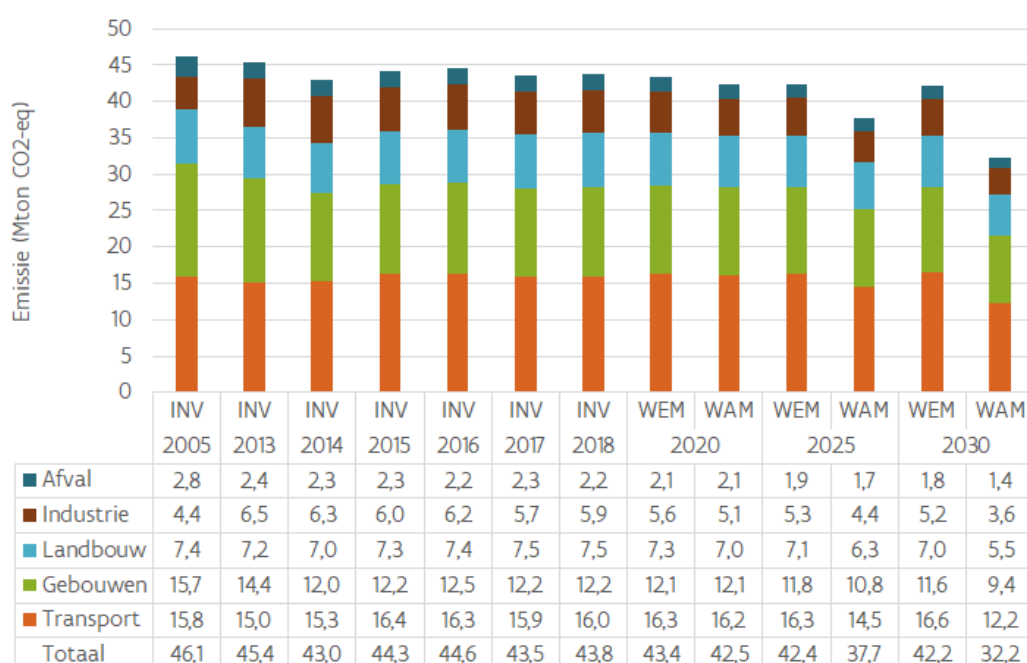
Figuur 7-1: Sectorale aandelen in de Vlaamse broeikasgasemissies in 2021 in % (links) en in absolute waarde (rechts) (bron: <https://www.vmm.be/data/uitstoot-broeikasgassen>)

7.1.2.1.2 Verwachte evoluties op het vlak van broeikasgasemissies

Zoals hoger aangegeven houden de aangegane internationale engagementen in dat Vlaanderen **tegen 2030** een reductie van 35 % moet realiseren (in de niet-ETS-sectoren en tegenover de emissies in het jaar 2005).

Zoals blijkt uit het Vlaams Energie- en Klimaatplan 2021 - 2030 zal België, bij de huidige tendensen, er niet in slagen de doelstellingen voor 2030 te halen zonder belangrijke bijkomende inspanningen.

Het emissiereductietraject tot 2030 voor Vlaanderen (niet-ETS-sector) wordt weergegeven in Figuur 7-2. De emissies onder het WAM-traject zijn de verwachte emissies als de maatregelen uit het Vlaams Energie- en Klimaatplan 2021-2030 worden uitgevoerd. Deze figuur maakt ook het relatieve belang duidelijk van de inspanningen die door de verschillende sectoren moeten gedaan worden.

Figuur 7-2: Emissiereductietraject voor Vlaanderen tot 2030. Cijfers voor 2005 tot 2008 zijn de waarden zoals opgenomen in de emissie-inventaris (INV); voor 2020 tot 2030 wordt respectievelijk de (toekomstige) situatie “with existing measures” (WEM) en “with additional measures” (WAM) getoond. Bron: VEKP 2021-2030

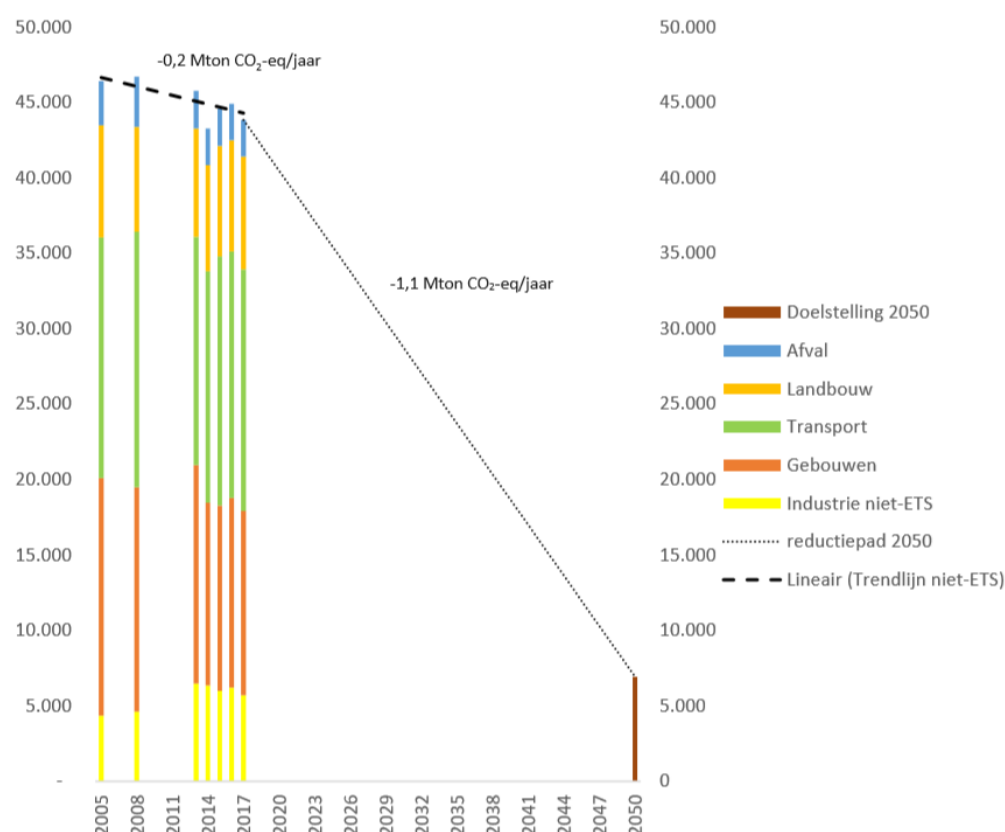
Als men er van uitgaat dat de doelstellingen van het VEKP inderdaad gerealiseerd (moeten) worden is de referentiesituatie in 2030 (op het niveau van Vlaanderen) dan ook gelijk aan de uitkomst van het WAM-scenario⁶. Deze evolutie houdt nog geen rekening met een waarschijnlijke aanscherping van de doelstelling voor 2030, in overeenstemming met de doelstelling opgenomen in de Europese Klimaatwet.

De Vlaamse Klimaatstrategie 2050 heeft als streefdoel de Vlaamse niet-ETS broeikasgasemissies met 85 % te reduceren **tegen 2050** t.o.v. 2005. Hierin zijn ook indicatieve doelstellingen per sector

⁶ Een minder optimistische visie zou erin kunnen bestaan te stellen dat de VEKP-maatregelen nog moeten geïmplementeerd worden, en dat het WEM-scenario voorlopig dan ook een ‘veilige’ inschatting van de referentiesituatie in 2030 voorstelt.

bepaald; voor transport wordt tegen 2050 gestreefd naar een nuluitstoot. Dit houdt in dat tegen dan zowel het personenvervoer als het goederenvervoer op dat moment volledig emissievrij moeten zijn⁷.

Het emissiereductietraject voor Vlaanderen tot 2050 volgens de Vlaamse Klimaatstrategie 2050 wordt weergegeven in Figuur 7-3: Emissiereductietraject voor Vlaanderen tot 2050. Bron: Vlaamse Klimaatstrategie 2050. Aangezien de gerealiseerde reducties over de periode 2005 -2018 eerder bescheiden waren zal voor het resterende traject tot 2050 een aanzienlijke jaarlijkse reductie moeten gehaald worden. Deze inspanning zal uiteraard nog een stuk groter zijn als uitgegaan wordt van klimaatneutraliteit in 2050 in overeenstemming met de Europese Klimaatwet. Hoe deze emissie(reducties) moeten verdeeld worden over de verschillende sectoren is nog niet uitgemaakt.

Figuur 7-3: Emissiereductietraject voor Vlaanderen tot 2050. Bron: Vlaamse Klimaatstrategie 2050

7.1.2.2 Evoluties op het vlak van de klimaatparameters

Om een inschatting te kunnen maken van het belang van de realisatie van het Beleidsplan Ruimte op de weerbaarheid van de gemeente tegen klimaatverandering is het nodig ook een beeld te hebben van de toestand van het klimaat zelf in 2030. Deze toestand hangt uiteraard niet af van het emissiereductietraject van de gemeente, maar wel van de wereldwijde emissiereducties.

Gegevens met betrekking tot het effect van de klimaatverandering in Vlaanderen zijn terug te vinden in het Klimaatportaal (<https://klimaat.vmm.be/>). Onderstaande tekst is grotendeels gebaseerd op een

⁷ Internationale lucht- en scheepvaart zijn niet opgenomen in dit streefdoel

overkoepelende analyse van de gegevens door VMM⁸ in combinatie met een overzicht van de meest recente gegevens van het klimaatportaal. De cijfers zijn gebaseerd op een Hoog Impact-scenario.⁹

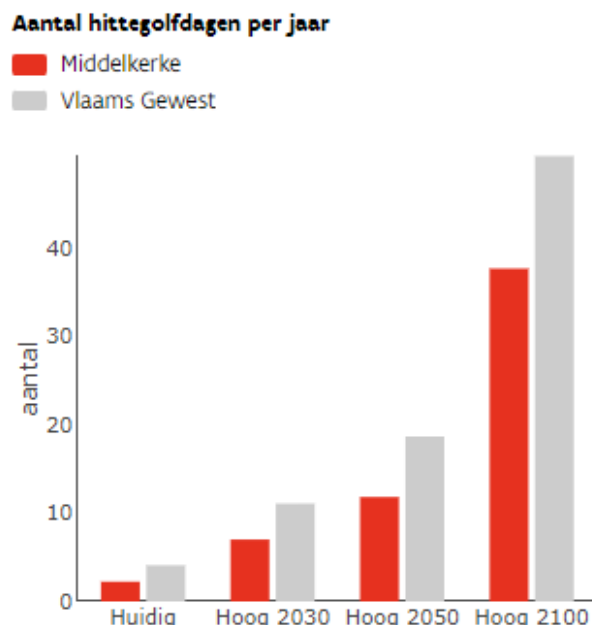
Sinds het begin van de metingen in de 19^e eeuw is de gemiddelde temperatuur in België al met 2,7°C toegenomen (Cijfer voor 2020, op basis van trendlijn¹⁰). Volgende toekomstige evoluties zijn niet uit te sluiten als de mondiale broeikasgasuitstoot niet drastisch wordt teruggedrongen

- Een stijging van de jaargemiddelde temperatuur in Vlaanderen, van 10°C in het huidige klimaat naar 12,2 °C in 2030 en 13,3 °C in 2050.
- Een stijging van de totale jaarneerslag met 7 % tegen 2030 en met 13 % tegen 2050, met een combinatie van nattere winters en drogere zomers.
- Een lichte toename van de windsnelheid, vooral in de winter.

Het aantal hittegolfdagen in Middelkerke kan als gevolg van de klimaatverandering toenemen van 2 vandaag (in een gemiddelde zomer) tot 7 in 2030, 12 in 2050 en zelfs 38 in 2100. Ook het aantal tropische nachten per jaar zal toenemen.

Figuur 7-4 geeft weer hoe het aantal hittegolfdagen bij een hoog impact-scenario in Middelkerke kan evolueren tussen 2017 en 2100, in vergelijking met Vlaanderen. Deze figuur laat duidelijk zien dat er tussen 2017 en 2030 wel degelijk al een merkbare toename is in de klimaatimpact, maar dat de grootste versnelling in de effecten zich pas na 2050 voordoet. Middelkerke voelt (door de nabijheid van de zee) een relatief beperkte impact van de klimaatverandering in hitte.

Figuur 7-4: Evolutie van het aantal hittegolfdagen in Middelkerke tussen 2017 en 2100, voor een hoog impactscenario. De rode balken geven de cijfers voor Middelkerke weer, de grijze de gemiddelde situatie voor heel Vlaanderen.

⁸ Johan Brouwers en Kris Cauwenberghs (VMM), "Klimaatinformatie over jouw gemeente? Op Klimaatportaal Vlaanderen.". In "Congresboek Klimaatdag 2019, VVSG" en presentatie van het Klimaatportaal op de FELNET-studiedag van 16 mei 2019.

⁹ De hier opgegeven cijfers gelden voor het zogenaamde hoog-impactscenario, wat overeenkomt met de bovengrens van het 95 %-betrouwbaarheidsinterval: 95 % van de modelresultaten geven een lagere inschatting van klimaatverandering en 5 % een nog hogere. Het gehanteerde hoog-impactscenario komt overeen met het internationaal gehanteerde RCP8.5 broeikasgasscenario.

¹⁰ Zie <https://www.vmm.be/klimaat/jaargemiddelde-temperatuur>

Onder invloed van klimaatverandering kan ook het aantal dagen met zware neerslag (≥ 20 mm) toenemen van gemiddeld 4 per jaar onder het huidig klimaat (referentieperiode 1976-2005) naar 8 in 2030 en 10 tegen 2050: een toename met bijna factor 3. Tegelijkertijd kan ook de hoeveelheid neerslag die valt tijdens de zwaarste bui in een jaar toenemen van 31 mm nu naar 35 mm in 2050 (+12 %). Een extreme bui die zich maar eens om de 20 jaar voordoet, kan in diezelfde periode zelfs aanzwellen van 62 naar 76 mm (+22 %). Tegen 2050 kan de neerslag tijdens de maanden november tot mei telkens met meer dan 10 % toenemen.

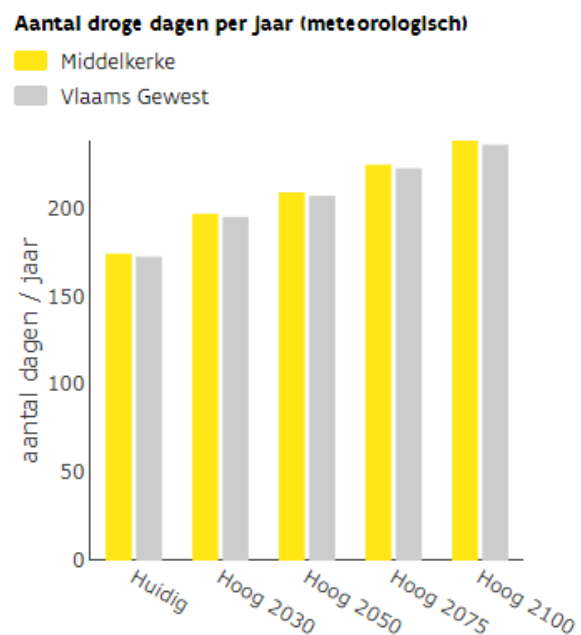
Een 1000-jarige stormvloed – een stormvloed waarvan er elk jaar één kans op 1000 is dat deze zich voordoet – kan in het huidige klimaat een waterpeil bereiken van 7,0 m TAW. Maar onder invloed van een wijzigend klimaat en de bijhorende zeespiegelstijging kan het stormvloedpeil (aan de kust) van zo'n 1000-jarige storm tegen 2075 stijgen tot 7,5 m TAW en tegen 2115 tot 8,0 m TAW.

Het aantal droge dagen in Middelkerke (meteorologisch gezien) in een jaar zou kunnen toenemen van gemiddeld 174 nu naar 209 in 2050 en 238 in 2100. Dit hangt samen met een daling van de hoeveelheid neerslag in de zomer (met 38 % tegen 2100) en een toename van de (potentiële) verdamping tijdens de zomermaanden (met 23 % tegen 2100). Daardoor kan extreme droogte (zoals tijdens de zomers van 1976, 2018 en 2022) tegen 2100 eens in de vier à vijf jaar voorkomen, terwijl de kans op voorkomen in de voorbije decennia ongeveer 1/50 bedraagt. De intensiteit van extreme droogte kan verdubbelen tegen 2100. De lengte van droge periodes, die nu gemiddeld 24 dagen bedraagt, zou met 18 dagen kunnen toenemen tegen 2050 en met 33 dagen tegen 2100. Als gevolg hiervan kunnen de laagwaterdebieten afnemen met tot 70 % (in 2100), wat in de zomer kan resulteren in droogvallende kleine waterlopen.

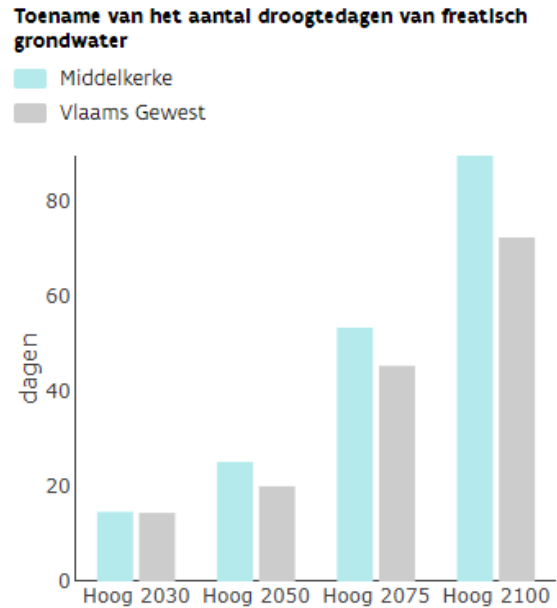
Figuur 7-5 toont de gesimuleerde evolutie van het aantal droge dagen per jaar (meteorologisch), voor Middelkerke en gemiddeld voor Vlaanderen. We kunnen vaststellen dat volgens de projecties het aantal droge dagen gestaag zal toenemen. In tegenstelling tot hitte wordt Middelkerke hier wel (iets) harder getroffen dan gemiddeld in Vlaanderen.

Figuur 7-6 toont het aantal droogtedagen van freatisch grondwater voor Middelkerke, dan zien we dat Middelkerke hier gevoelig slechter scoort dan de rest van Vlaanderen. Naarmate de toekomst vordert wordt dit ook een steeds groter probleem voor de gemeente.

Figuur 7-5: Evolutie van het aantal droge dagen per jaar in Middelkerke tussen 2017 en 2100, voor een hoog impactscenario. De gele balken geven de cijfers voor Middelkerke weer, de grijze de gemiddelde situatie voor heel Vlaanderen.

Figuur 7-6: Evolutie van het aantal droogtedagen van freatisch grondwater per jaar in Middelkerke tussen 2030 en 2100, voor een hoog impactscenario. De blauwe balken geven de cijfers voor Middelkerke weer, de grijze de gemiddelde situatie voor heel Vlaanderen.

7.1.3 Autonome en gestuurde ontwikkelingen

De menselijke activiteiten liggen aan de basis van klimaatverandering. De gevolgen ervan zijn echter een autonome evolutie. Zaken als zeespiegelstijging, langdurige droogte of net hevige stormen zijn daarvan het gevolg.

Gestuurde ontwikkelingen die ingrijpen op het klimaat zijn er via de energie- en klimaatplannen. Waarbij het aandeel hernieuwbare energie enorm moet toenemen en daarmee de fossiele uitstoot terugdringen. De transitie moet zich afspelen op vlak van gebouwverwarming, mobiliteit en de hele logistieke keten, industriële processen, materiaalengebruik

7.1.4 Beleidsambities 2030 & 2050

7.1.4.1 *Beleidsambities 2030*

Mitigatie

Op het vlak van broeikasgasemissies wordt in Europa een onderscheid gemaakt tussen enerzijds emissies die onder het Europees Emissietradingsstelsel (ETS) vallen en anderzijds de andere emissies.

In 2016 heeft de Europese Unie in het kader van haar Nationally Determined Contribution (NDC) het engagement aangegaan om tegen 2030 een reductie van minstens 40 % in haar totale broeikasgasemissies te realiseren, in vergelijking met de emissies in het jaar 1990¹¹. Om dit doel te bereiken werd uitgegaan van enerzijds een reductie van 43 % in de ETS-sector en anderzijds een reductie van 30 % in de niet-ETS-sector, beide in vergelijking met het jaar 2005.

Op het niveau van de lidstaten gelden enkel doelstellingen voor wat betreft de *niet-ETS* emissies (transport, gebouwen, afval en landbouw). Voor de ETS-sector geldt immers enkel een doelstelling op

¹¹ Zie Europees Klimaat- en energiekader 2030

Europees niveau¹². Via de Effort Sharing Regulation werd in 2018 de EU-doelstelling van 30 % reductie voor België vertaald naar een reductie van 35 % (in 2030, ten opzichte van 2005)¹³. In het Vlaams Energie- en Klimaatplan 2021-2030 (VEKP) wordt deze doelstelling overgenomen voor Vlaanderen. Hiervoor zijn emissiereducties nodig in alle relevante sectoren (transport, gebouwenverwarming, industrie, afvalverwerking, ...), en het VEKP beschrijft de maatregelen die hier kunnen toe bijdragen. Het scenario opgenomen in het Energie- en Klimaatplan resulteert in een reductie van (slechts) 32,6%, maar de veronderstelling is dat onder meer technologische evoluties zullen helpen de resterende kloof te dichten.

De hierboven beschreven Vlaamse reductiedoelstelling volgt zoals gezegd uit de Europese ambitie om op het niveau van de Europese Unie in 2030 een emissiereductie van 40 % te realiseren (tegenover 1990). Op 11 december 2019 kondigde de Europese Commissie echter haar “Green Deal” aan, die de ambitie bevat het reductiedoel van 40 % op te trekken tot minstens 55 %, en klimaatneutraal te zijn tegen 2050. Een reductie van deze orde is (wereldwijd) ook nodig als men de opwarming van de aarde wil beperken tot 1,5°C boven de pre-industriële periode. Het Europees Parlement sprak op 15 januari 2020 haar steun uit voor de voorstellen van de Commissie. Op 11 december 2020 schaarde ook de Europese Raad zich achter een bindende doelstelling om in de EU een nettoreductie van uitgestoten broeikasgassen met ten minste 55 % te bereiken in 2030, ten opzichte van 1990. Op 17 december 2020 nam de EU de 55% reductie-verbintenis dan ook op in haar aangepaste “Nationally determined reduction commitment” aan het UNFCCC-secretariaat in het kader van het verdrag van Parijs. In april 2021 bereikten het Europees Parlement en de Raad een voorlopig akkoord over het voorstel van de Commissie voor een zogenaamde Klimaatwet, die de klimaatambities uit de Green Deal moet omzetten in een wettelijk bindende verplichting.

De verhoging van de Europese 2030-reductiedoelstelling van 40 naar (ten minste) 55% heeft uiteraard ook gevolgen voor de doelstellingen van de lidstaten. In juli 2021 publiceerde de Commissie een voorstel voor aanpassing van de “Effort Sharing Regulation”¹⁴ waarin nieuwe reductiedoelstellingen voor de verschillende lidstaten worden voorgesteld. Voor België komt dit neer op een verhoging van de oorspronkelijke doelstelling van 35% tot 47% reductie (in 2030 tegenover 2005). Het spreekt voor zich dat deze verhoging, eens goedgekeurd, zich ook zal (moeten) vertalen in een toename van de Vlaamse reductiedoelstellingen.

De ‘Visienota aan de Vlaamse Regering’ van 5 november 2021 (VR 2021 0511 DOC.1237/1) geeft hiervoor een eerste aanzet. Ze bevat bijkomende maatregelen in de sectoren transport, gebouwen, landbouw, afval en industrie, die samen zouden kunnen leiden tot een reductie van 40% (i.p.v. de oorspronkelijk beoogde 35% reductie). Om werkbaar te zijn moeten deze maatregelen nog wel verder geoperationaliseerd worden en waar nodig vastgelegd in regelgeving. Een aantal van deze maatregelen vallen minstens deels binnen de bevoegdheid van de federale overheid.

In juli 2021 publiceerde de commissie eveneens haar “Fit for 55”-communicatie, een voorstel voor een pakket aan concrete maatregelen die nodig zijn om de doelstellingen van 55% reductie in 2030 en klimaatneutraliteit in 2050 te bereiken. Het pakket bevat een gebalanceerde combinatie van maatregelen op het vlak van de koolstofprijzen, doelstellingen en regels, en van ondersteunende maatregelen die enerzijds innovatie moeten stimuleren en anderzijds de impact voor de kwetsbare groepen in de samenleving moeten milderen. Sleutelementen van dit pakket zijn onder meer de

¹² Het ETS-systeem gaat er van uit dat via marktwerking (met de inzet van verhandelbare emissierechten) de broeikasgasemissies van de betrokken installaties op de meest efficiënte manier kunnen worden teruggedrongen. Door geleidelijk aan meer “schaarste” te creëren op de markt van de emissierechten stijgen deze in waarde en ontstaat er een incentive om te zoeken naar de meest kosteneffectieve manier om de broeikasgasemissies te verminderen.

¹³ Voorstel van de Europese Commissie voor een Verordening betreffende bindende jaarlijkse broeikasgas-emissiereducties door de lidstaten van 2021 tot en met 2030

¹⁴ Proposal for a regulation of the European Parliament and the Council amending Regulation (EU) 2018/842 on binding annual greenhouse gas emission reductions by Member States from 2021 to 2030 contributing to climate action to meet commitments under the Paris Agreement

uitbreiding van het ETS-systeem naar de transport- en gebouwensector, nieuwe doelstellingen op het vlak van hernieuwbare energie en energie-efficiëntie en striktere CO₂-performantiecriteriën voor auto's en vrachtwagens.

Adaptatie

In 2013 publiceerde de Vlaamse Overheid het Vlaams adaptatieplan 2013-2020, dat intussen echter achterhaald is door de vastgestelde klimaatevoluties en geen afdoende antwoord geeft op de uitdagingen waar Vlaanderen voor staat. In oktober 2022 keurde de Vlaamse Regering het nieuwe Klimaataadaptatieplan 2030 goed.

Momenteel is het Masterplan Kustveiligheid in uitvoering. Dit plan omvat maatregelen die op korte termijn worden uitgevoerd om onze kustlijn te beschermen tegen een zeespiegelstijging van 30 centimeter ten opzichte van het jaar 2000.

Landgebruik

De sector Landgebruik, verandering in landgebruik en bosbouw (LULUCF¹⁵) vormt een aparte pijler binnen het Europese klimaatbeleid¹⁶. Verschillende vormen van landgebruik slaan immers in min of meerdere mate koolstof op in de bodem en in de vegetatie. Bij een goed beheer kunnen vormen van landgebruik als bosbouw of natte natuur dan ook CO₂ aan de atmosfeer onttrekken. Omgekeerd kunnen bij omzettingen van de ene vorm van landgebruik naar de andere (bv. bos dat wordt omgezet in akkerland) of bij wijzigingen in de manier waarop het land beheerd wordt de opgeslagen hoeveelheden koolstof weer vrijkomen onder vorm van netto emissies van CO₂.

Uiteraard is het in het licht van het klimaatbeleid van belang de vastgelegde koolstofvoorraden zo veel mogelijk te behouden en waar mogelijk te doen toenemen, en de omzetting ervan naar CO₂ zoveel mogelijk te beperken. De zogenaamde LULUCF-verordening legt de regels vast voor het boeken van emissies en verwijderingen uit LULUCF en voor het controleren van de naleving van die toezeggingen door de lidstaten.

De doelstelling die geldt voor alle Europese lidstaten (en dus ook voor Vlaanderen) voor de periode 2021–2030 is de zogenaamde 'no-debit rule'. Deze doelstelling bestaat er in essentie in dat de koolstofvoorraden vastgelegd in de diverse vormen van landgebruik over de periode 2021-2030 netto niet mogen afnemen: de totale emissies mogen per saldo niet hoger liggen dan de totale verwijderingen. Dit betekent niet dat geen enkele landgebruikscategorie nog een emissie mag veroorzaken, maar wel dat de koolstofvoorraden in hun geheel behouden moeten blijven. Om dit te garanderen en kunnen opvolgen moeten de lidstaten een boekhouding van emissies en verwijderingen voor de verschillende landgebruikscategorieën bijhouden¹⁷.

In 2016 bedroegen de netto emissies van de LULUCF-sector in Vlaanderen 534 kton CO_{2eq}. Dit getal is de resultante van enerzijds vastleggingen voor een waarde van 508 kton door bossen en (in mindere mate) wetlands, en anderzijds emissies ter waarde van 1042 kton. Deze emissies zijn vooral toe te schrijven aan de omzetting van grasland naar akkerland en de omzetting van diverse bodemgebruiksvormen (bos, akkerland, grasland en wetlands) naar bebouwing en infrastructuur (verharding). Uit deze cijfers blijkt dat de netto emissies van de LULUCF-sector in Vlaanderen zeer klein zijn tegenover het totaal van de (niet-LULUCF) broeikasgasemissies: het gaat om een bijdrage

¹⁵ Land Use, Land use Change and Forestry

¹⁶ Deze pijler stond oorspronkelijk los van de 40%-reductiedoelstelling tegen 2030 die de Europese Unie zich had opgelegd. Bij de door de Europese Klimaatwet gewijzigde reductiedoelstelling van 55% tegen 2030 zijn de doelstellingen van de LULUCF-sector wel inbegrepen.

¹⁷ De methode die door de Lidstaten van de EU moet toegepast worden voor de rapportering van broeikasgasemissies en -vastleggingen is vastgelegd in de '2006 IPCC Guidelines for National Greenhouse Gas Inventories'. Volume 4 van die guidelines gaat specifiek over Agriculture, Forestry and Other Land Use.

van slechts ongeveer 0,7% (cijfers voor 2016) van de totale broeikasgasemissies (ETS en niet-ETS samen).

Om de doelstelling vastgelegd in de no debit-rule te helpen bereiken voorziet het Vlaamse Klimaat- en energieplan een reeks maatregelen, waarvan sommige rechtstreeks relevant kunnen zijn voor het Beleidsplan Ruimte. Het gaat met name om volgende maatregelen:

- Terugdringen van bijkomend ruimtebeslag, ontharding en beheer van niet-verhard ruimtebeslag
- Het terugdringen van bijkomend ruimtebeslag
 - De verhardingsgraad binnen het bestaande en het bijkomende ruimtebeslag doen afnemen respectievelijk beperken
 - Het inrichten en beheren van niet-verhard ruimtebeslag met oog op verhoogde koolstofopslag
- Verhoogde koolstofopslag in bos en natuur
- Voorkomen van ontbossing en verlies van lang liggende graslanden
- Verhoogde opslag door aanleg van bijkomend bos en natuur
- Bosbeheer
- Verhoogde opslag door integraal waterbeheer, inrichting en vernatting

Als onderdeel van het Fit for 55-pakket heeft de Europese Commissie in juli 2021 een voorstel gepubliceerd voor een aanpassing aan de LULUCF-verordening. Dit voorstel definieert als doelstelling op het niveau van de Unie dat de LULUCF-sector in 2030 netto 310 miljoen ton CO₂-equivalent aan broeikasgassen uit de atmosfeer moet verwijderen; vanaf 2026 zal deze doelstelling verdeeld worden over de lidstaten onder vorm van jaarlijkse doelstellingen, gekoppeld aan een systeem van penalisatie als de doelstellingen niet gehaald worden.

Bijlage IIa bij het voorstel tot aanpassing van de Verordening voorziet voor België een netto reductie van 1352 kt CO₂-equivalent in 2030. Tussen vandaag en 2030 moeten de vastleggingen in de LULUCF-sector in België dus evolueren van een situatie waarbij de vastleggingen in evenwicht (moeten) zijn met de emissies tot een netto vastlegging van 1352 kt per jaar.

Vanaf 2031 zal de scope van de verordening uitgebreid worden zodat ook de niet-CO₂ emissies afkomstig van de landbouwsector erdoor gevat worden. Deze uitgebreide 'land'-sector zou volgens dit voorstel in 2035 op Europees niveau klimaatneutraal moeten zijn; om dit te bereiken zouden tegen 2025 de bijdragen van de verschillende lidstaten moeten vastgelegd zijn. Ook voorziet het voorstel erin de LULUCF-doelstellingen af te stemmen op gerelateerde doelstellingen op het vlak van biodiversiteit en bio-energie.

Beleidsambitie gemeente

Het Burgemeestersconvenant 2030 alsook het Lokaal Energie-en Klimaatpact werd door de gemeente niet ondertekend. Middelkerke ondertekende wel het voorgaande convenant in 2015 binnen de groep 'Van Zee tot IJzer' om tegen 2020 20% minder CO₂ uit te stoten. Dit door onder andere een relighting, sturing HVC en isoleren van verschillende gemeentelijke gebouwen, mogelijkheden onderzoeken om een systeem van deelfietsen/blue bikes op te zetten aan tramhaltes, organiseren van infoavonden rond duurzame mobiliteit en auto-en fietsendelen organiseren voor de medewerkers van de gemeente.

7.1.4.2 Beleidsambities 2050

Mitigatie

In 2009 kwamen de EU-leiders overeen om de Europese broeikasgasuitstoot tegen 2050 te reduceren met 80 tot 95 % t.o.v. 1990. Deze ambitie werd in 2011 herbevestigd met de publicatie van een *"Routekaart naar een concurrentiële, koolstofarme economie tegen 2050"*, die ook een reeks mijlpalen bevat op middellange termijn.

Ook Vlaanderen heeft een Vlaamse Klimaatstrategie 2050 (goedgekeurd door de VR op 20 december 2019), met als streefdoel de Vlaamse niet-ETS broeikasgasemissies met 85 % te reduceren tegen 2050 tegenover 2005.

Intussen is echter hoe langer hoe duidelijker geworden dat een reductie met 85 % tegen 2050 niet zal volstaan om de gemiddelde temperatuurstijging onder de 1,5°C te houden, en groeit de consensus dat in de plaats daarvan moet gestreefd worden naar net-zero emissies ten laatste in 2050 (en bij voorkeur vroeger). De voorstellen opgenomen in de Europese Green Deal (zie hoger) scherpen de oorspronkelijke ambitie dan ook verder aan tot klimaatneutraliteit in 2050.

Adaptatie

In december 2017 werd het project Kustvisie opgestart door Departement Mobiliteit en Openbare Werken. Het project zet in op adaptatie van de Vlaamse kuststrook tegen een zeespiegelstijging na 2050 tot 3 meter (ten opzichte het jaar 2000) en bouwt verder op het masterplan Kustveiligheid dat momenteel in uitvoering is. Momenteel is de onderzoeksnota van het strategisch beleidsplan voorhanden. Voor dit plan werd de kuststrook onderverdeeld in vier havens (Nieuwpoort, Oostende, Blankenberge en Zeebrugge) en vier strandzones (Westkust, Middenkust-West, Middenkust-Oost en Oostkust. De kustlijn van de gemeente Middelkerke behoort tot de zone 'Middenkust-West'.

Voor deze kustzones werden twee redelijke alternatieven weerhouden, namelijk 'ter plaatse', het opnemen van de kustverdediging binnen de bestaande kuststrook, en 'Zeewaarts' waar de kustlijn stap voor stap wordt verhoogd en verbreed. De redelijke alternatieven zullen verder onderzocht worden binnen een geïntegreerd onderzoekstraject.

7.1.5 Focus van de beoordeling

Binnen het thema Klimaat moet zowel aandacht uitgaan naar de gevolgen van het Beleidsplan Ruimte op het klimaat (mitigatie) als naar de gevolgen van klimaatverandering op de werking van het beleidsplan (adaptatie). Zeker op langere termijn kan dat laatste relevant zijn.

In eerste instantie kijken we naar **klimaatmitigatie**. De **wijzigingen in emissies** van broeikasgasemissies worden kwalitatief beschreven op basis van een analyse van wijzigingen in de voornaamste **broeikasgasgenererende activiteiten** (verkeer, bewoning, industrie, landbouw, ...). Daarnaast houden we bij de beoordeling rekening met **wijzigingen in landgebruik en -beheer** (met bijvoorbeeld gevolgen voor de koolstofvoorraad in de bodem).

In het onderzoek focussen we ons op een beschrijving van de factoren die een effect (kunnen) hebben op (netto) broeikasgasemissies (emissies, vermeden emissies en sequestraties), van de manier waarop deze factoren door het Beleidsplan Ruimte beïnvloed worden, en van de mate waarin deze evoluties in lijn zijn met of juist tegenstrijdig zijn aan het Vlaamse en provinciale beleid. Wat we beoordelen is dus niet het effect op zich, maar de mate waarin het Beleidsplan Ruimte al dan niet bijdraagt aan de realisatie van het klimaatbeleid. We gaan in het kader van het MER na welke beleidslijnen, maatregelen en acties uit het Beleidsplan Ruimte in lijn zijn met de doelstellingen van het Vlaamse Energie- en Klimaatplan 2021-2030, van het Vlaams Adaptatieplan 2021-2030. Op het vlak van **klimaatadaptatie** wordt een beschrijving gegeven van de mate waarin de realisatie van het Beleidsplan er toe kan bijdragen **de effecten van de klimaatverandering te milderen**.

Daartoe wordt een overzicht gegeven van de verwachte klimatologische evoluties en van de wijze waarop ruimtelijke configuraties (van bv. groen en water) kunnen helpen de omgeving weerbaarder te maken. Klassieke voorbeelden zijn het temperen van mogelijke effecten van hittegolven (met name in steden) en het bufferen of voorkomen van hydrologische extremen (overstromingen).

Tenslotte worden ook beschouwingen gemaakt met betrekking tot de mate waarin het Beleidsplan Ruimte **“robuust” is tegenover klimaatverandering**. De vraag daarbij is of de doorwerking van het Beleidsplan in voldoende mate kan bestendigd worden onder de invloed van een wijzigend klimaat, en hoe de beleidsopties uit het Plan “zoveel mogelijk “klimaatzeke” kunnen gemaakt worden.

7.1.6 Beoordelingskader

Subthema	Beoordelingscriteria
Klimaatmitigatie 	Wijzigingen in broeikasgasemissies of in het potentieel voor het vastleggen van emissies
Klimaatadaptatie 	Wijzigingen in de weerbaarheid tegen klimaatverandering (hittestress, droogte, wateroverlast, ...) (adaptatie)
Klimaatrobuustheid 	Wijzigingen in de effectiviteit van het Beleidsplan in een context van klimaatverandering (verdroging, hitte, overstromingen ...)

Tabel 6-7.1-1: Beoordelingskader klimaat

7.1.7 Beschrijving en beoordeling van de impact van de strategische visie (2050)

Klimaat is een van de **maatschappelijke trends/uitdagingen** die in de strategische visie worden besproken. Het kustgebied is dan ook zeer gevoelig aan de gevolgen van klimaatopwarming: overstroming en verzilting van lager gelegen polders en een stijgende zeespiegel en extremere weersomstandigheden aan de kustlijn. Mitigatie van eigen uitstoot en zeker ook adaptatie van de gemeente om weerbaarder te zijn tegen dergelijke extremen is bijgevolg zeer belangrijk. Andere maatschappelijke trends die worden vermeld zijn hier eveneens nauw mee verbonden: woon- en leefmilieu (o.a. een verouderd woonpatrimonium) en biodiversiteit.

Het belang van klimaat werd ook doorvertaald in een van de **uitgangshoudingen** van deze strategische visie. Binnen 'Een klimaatbestendig ruimtegebruik' worden de principes besproken die moeten zorgen voor meer klimaatadaptatie en -mitigatie: het bundelen en verweven van functies, groenblauwe dooradering, het stimuleren van alternatieve transportmodi voor de auto en algemeen een meer multidisciplinaire benadering waarin verschillende uitdagingen geïntegreerd worden bekeken. Ook de laatste uitgangshouding is in die zin zeer belangrijk in dit mer-luik: 'Durven denken aan de toekomst'. Hier wordt benadrukt dat de gemeente in publiek-private samenwerking zal streven om beleid te voeren met de lange termijn op oog, voorbij directe financiële meerwaarde.

Op basis van de voorgenoemde trends en uitdagingen en de uitgangshoudingen van de strategische visie worden ten slotte **drie ruimtelijke thema's** geformuleerd elk met een aantal ruimtelijke strategieën. Het is op het niveau van deze principes dat de impact van de visie op het klimaat het duidelijkst tot uitdrukking komt, en dan ook het best kan beschreven en beoordeeld worden. Deze thema's zijn 'bebouwde ruimte', 'publieke ruimte' en groenblauwe ruimte'. Verder spreekt de strategische visie zich uit over een aantal **kenmerkende ruimtelijke eenheden**, typisch aan de kustregio; een verstedelijkte kuststrook, gebouwd op een duinengordel die nog op enkele plekken zichtbaar is (in Middelkerke gaat dit over de Sint-Laureinsduinen en Warandeduinen). Een vrij gave polderstructuur erachter, met een aantal typische landelijke dorpen en op de breuklijn hiertussen een vrij extensief bebouwd weefsel bestaande uit villawijken en campings.

De sterk **verstedelijkte kuststrook** wordt vandaag gekenmerkt door een weinig kwalitatieve 'muur' van appartementsblokken. Concreet wil de gemeente verdichtingsprojecten inzetten als hefboom om de woon- en leefkwaliteit en robuustheid van dit verstedelijkte gebied te verhogen. Dit door te werken met een systeem van stedenbouwkundige lasten op zowel publiek als privaat domein.

Een van de uitdagingen die de gemeente hiermee probeert aan te gaan is deze van ontharding en ontpitting van deze kuststrook. Zowel de binnenplaatsen tussen de appartementsblokken als de dijk en de parallelweg N34 kennen vandaag een hoge verhardingsgraad. Dit is niet alleen nefast door de ontwikkeling van 'hitte-eilanden' op deze plekken, de verharding zorgt er eveneens voor dat water niet kan doorsijpelen om de grondwatertafel aan te vullen. Extra problematisch aangezien deze kuststrook gebouwd is op voormalige zandduinen die door hun poreuze samenstelling ervoor zorgden dat water tot diep in de bodem kon doordringen. De zoetwaterbel die hier historisch gegroeid is, is niet enkel een belangrijke waterreserve in drogere periodes, maar fungeert ook als natuurlijke verdediging (buffer) tegen de verzilting van de polders in het achterland. De ontharding en vergroening van deze zone is ook zeer belangrijk om een zo sterk en klimaatrobuust mogelijke ecologische verbinding te realiseren tussen de natuurlijke duinengordels in en voorbij de gemeentegrenzen.

De strategie die de gemeente voorstelt waarbij verdichting op specifieke locaties mogelijk is, onder duidelijke voorwaarden en bij voorkeur over de percelen heen, houdt in veel van deze klimaatuitdagingen wel steek. Zeker in de context van de appartementsgebouwen langs de kust waar de eigendomsstructuur van deze blokken vaak nog niet té versnipperd is. Het biedt mogelijkheden om voorwaarden op te leggen inzake klimaatadaptatie; zoals de ontharding van publiek en privaat domein, collectieve parkeervoorzieningen op een optimale plek,... maar ook inzake mitigatie zijn belangrijke winsten te halen; het voorzien van collectieve energieproductie, doorsteken voor 'zachte' weggebruikers, aanbieden van deelmobiliteit aan bewoners, ... Specifieke uitwerking van de

strategieën hiervoor worden gedaan in het **beleidskader 'hoger bouwen en strategisch verdichten'** en worden verder in deze nota meer uitgebreid beoordeeld.

Een tweede type ruimtelijke structuur dat wordt besproken zijn de **campings en vakantieparken**. Deze terreinen worden terecht aangehaald als plekken waar belangrijke winsten kunnen gehaald worden. Ze vormen vaak immers de schakel tussen de duinengordels en de polders in het achterland. Zowel voor klimaatadaptatie, door het versterken van de groenblauwe structuren die deze terreinen doorkruisen als voor klimaatmitigatie door een betere organisatie van vaak ad-hoc ontwikkelde campings; de bundeling van infrastructuur voor energie, water, ... energetische renovatie van bestaande (semi-) permanente woningen, enzovoort.

Concrete uitwerking van een visie voor deze vakantieparken is er nog niet, zowel in deze beleidsvisie als het beleidskader 'hoger bouwen en strategisch verdichten'. Maar de strategische visie duidt deze plekken (onder meer door hun tijdelijke karakter) terecht aan als proeftuinen waar onderzocht kan worden hoe dergelijke verspreide woonvormen (zoals er aan de kust, maar ook in het verkavelde Vlaanderen veel zijn) kwalitatief en klimaatbestendig kunnen (her-)ingericht worden. Het gaat onder meer over het bundelen en collectief organiseren van energie- en watervoorzieningen en de introductie van ruimtelijke differentiatie: verdichten en 'kern'-versterking nabij multimodale knopen (het creëren van nabijheid om verplaatsingen te beperken), afbouwen van bebouwing en geven van ruimte aan groenblauwe verbindingen op andere minder bereikbare of minder wenselijke plekken.

Ten slotte wordt ingezet op kernversterking op maat in de **landelijke dorpen en gehuchten in het hinterland**. Het beleidsplan stelt terecht dat deze dorpen niet de plek zijn om de vooropgestelde bevolkingsgroei op te vangen. In tegenstelling tot de kustdorpen kennen deze dorpen immers een veel lagere knooppunten- en voorzieningenwaarde.

Minstens zo belangrijk is de nadruk in de strategische visie op kernversterking en functionele mix. En deze kan zeker nog uitgebouwd worden binnen een bijkomend beleidskader. Kernversterkende ingrepen waarbij de noodzakelijk winkels en diensten in de kern (permanent, ofwel mobiel, denk aan initiatieven als mobiele buurtwinkels, dienstenbus) worden aangeboden, kunnen een belangrijke bijdrage leveren in het naar beneden halen van de CO₂-uitstoot door voertuigkilometers. Andere verplaatsingen, bijvoorbeeld naar de kernen van Middelkerke of Westende kunnen zeker ook duurzamer, door te voorzien in fietsinfrastructuur, deelmobiliteit en vervoer op maat (zoveel mogelijk) binnen het bestaand ruimtebeslag.

In het hoofdstuk 'Woonuitbreidingsgebieden strategisch in relatie tot hoger bouwen', neemt de gemeente de duidelijke actie op om de niet aangesneden gebieden in eerste plaats onder de stolp te houden. Immers, in de strategische visie en concreter in het beleidskader 'Hoger bouwen en strategisch verdichten', worden principes opgenomen om de (beperkte) bevolkingsgroei en nood aan meer aangepaste woningen op te vangen binnen het huidige ruimtebeslag. Enkel onder zeer specifieke voorwaarden (bestemmingsneutraliteit, behalen van het sociaal objectief of opvangen van bijkomende woonopgave) en grondige motivatie kunnen deze gebieden nog worden vrijgegeven.

Dit is op vlak van klimaat op verschillende vlakken een belangrijke stap. Enerzijds zorgt dit ervoor dat een verdere horizontale uitbreiding en versnippering van de gemeente wordt verhinderd. Zo vertegenwoordigt het WUG aan de Badenlaan een van de enige plaatsen in de gemeente waar er nog een verbinding (mogelijk) is tussen de duinen en de polders. Een verdere verharding is bovendien nefast voor de adaptieve werking die deze duinen hebben in een veranderend klimaat. Anderzijds kan een verhoging van het ruimtelijk rendement op goed ontsloten locaties dat duurzame verplaatsingen gestimuleerd worden.

De **polders**, met een belangrijk aandeel permanente graslanden, grachten en gekoppeld kleine landschapselementen zijn een waardevolle open-ruimtestructuur voor Middelkerke, maar tegelijkertijd gevoelig voor het veranderend klimaat. Uitwerking van de visie die Middelkerke heeft inzake 'ruimte voor water' is hier zeker nodig (buffer voor wateroverlast, maar ook bescherming tegen verdroging en verzilting). Ook het netwerk van kleine landschapselementen (begroeiing langs waterlopen, laanbomen, ...) is belangrijk, onder andere door het vermogen om koolstof op te slaan. Het is dus belangrijk dat het groenbeleidsplan, dat werd opgemaakt door de gemeente in 2021 grondig wordt uitgevoerd en waar nodig wordt uitgebreid en verfijnd.

7.1.8 Beschrijving en beoordeling van de impact van de beleidskaders

Hoger is aangegeven hoe de beoordeling voor de beleidskaders visueel wordt voorgesteld. De kleur van de grote ring geeft daarbij de doelfstand voor de beleidsdoelstellingen van het betrokken subthema (in 2030) weer. Voor thema klimaat is de kleur voor de subthema’s klimaatmitigatie en klimaat adaptatie rood, gezien de doelstellingen met het huidige beleid in 2030 nog zeer veraf zijn.

Beleidskader “Hoger bouwen & verdichten”			
	Klimaatmitigatie: Beperken broeikasgasemissies en vastleggingen van koolstof	Klimaatadaptatie: Weerbaarheid tegen de gevolgen van klimaatverandering	Klimaatrobuustheid: Effectiviteit beleidsplan in een context van klimaatverandering
Effecten van het beleidskader	In beleidskader ‘hoger bouwen & strategisch verdichten’ voorziet de gemeente om haar bevolkingsgroei zoveel mogelijk binnen huidig ruimtebeslag op te vangen. Dergelijke beoogde groei in aantal inwoners zal zich bijna per definitie vertalen in een verhoging van de broeikasemissies. Daarom is het belangrijk dat maximaal wordt ingezet op de principes aangehaald in het beleidskader om die effecten zoveel als mogelijk te compenseren. Wanneer de verdichtingsoperatie gepaard gaat met nieuwbouw en/of renovatie biedt dit kansen om het patrimonium energiezuiniger te maken (energieneutraal volgens de voorwaarden van de gemeente). Dit kan verder versterkt worden door bepaalde ruimtes collectief of gedeeld te maken (waardoor ze doorheen de dag regelmatig en effectiever gebruikt worden). Het voorzien van incentives aan ontwikkelaars om meerdere percelen of zelfs hele bouwblokken (onder duidelijke voorwaarden) te ontwikkelen is in die zin een goede strategie. Een belangrijke winst, die in het beleidskader wel nog onvoldoende benadrukt wordt, is dat een (hoogbouw)project op verschillende percelen, of zelfs op bouwblokniveau collectieve energievoorziening efficiënt en rendabel kan maken. Door elektriciteitsproductie, vastleggen en bufferen van hemelwater, maar zeker ook warmte-uitwisseling (bijvoorbeeld met warmte-onttrekking uit watervoerende grondlagen) op projectniveau al collectief te organiseren kan dit op termijn opgeschaald worden naar bouwblokniveau, of bij aanpak van het publiek domein zelfs wijkniveau. Een studie van deze mogelijkheden kan een belangrijk onderdeel zijn van de transformatietoets en kan ook binnen de strategie van de gemeente verder onderzocht worden. De vrij eenzijdige focus van het beleidskader op de opwaardering door projectontwikkelaars, zorgt er wel voor dat een strategie nog ontbreekt om de nodige renovatie, duurzame energievoorziening (en ontharding) van plekken te realiseren waar geen verdichting gebeurt. Zones met verspreide bebouwing die niet binnen de verdichtingscontour vallen of plekken die er wel binnen vallen, maar voor ontwikkelaars oninteressant zijn door bijvoorbeeld hun locatie of versnipperde eigendomsstructuur. Vanuit het oogpunt van klimaatmitigatie is het positief dat er binnen de transformatietoets ook een belangrijk luik is voorzien voor duurzame mobiliteit. De verdichtingslocaties die deze toestroom aan bevolking moeten opvangen zullen immers vanzelfsprekend meer verkeer genereren. Door goede voorzieningen in openbaar vervoer, deelmobiliteit, veilige fietspaden- en stallingen, kunnen vooral eigen tweede wagens vermeden worden. Aangezien de investering in een wagen er een is die maar om de 10-15 of zelfs meer jaar gebeurt, is het belangrijk dat het kwaliteitsvol aanbod al gerealiseerd is vóór de realisatie van de inbreidingsprojecten. Dit vraagt inspanningen zowel van de gemeente als de ontwikkelaars.	Om het ‘hoger bouwen & strategisch verdichten’ op een goede manier te realiseren, voorziet het beleidskader in een aantal maatregelen die de ruimtelijke structuur, en gekoppelde de weerbaarheid tegen de gevolgen van klimaatverandering te verbeteren. Het beleidskader gaat uit van het principe van hoger bouwen op de randen, gekoppeld aan het ontharden van het binnengebied en bij grote projecten zelfs het publiek domein. In theorie betekent dit een netto afname van de verhardingsgraad in deze zone. Ontharde pleinen en binnenplaatsen, gecombineerd met hoogstammig opgaand groen dragen vanzelfsprekend ook bij tot de mitigatie van het hitte-eiland effect, houden water vast in drogere periodes en dragen bij tot buffering bij overvloedige regenval. Tegelijkertijd moet er wel over gewaakt worden dat de nieuwe, hogere gebouwen geen verhoogde barrière vormen die koelere lucht vanuit de zee richting het binnengebied van het bouwblok, en verder in het bebouwde weefsel verhindert. Dit kan door intensivering niet op elke plek aan de dijk toe te laten en/of de voorwaarde op te leggen om brede gebouwen in de hoogte toe te versmallen (eenzelfde strategie als deze toegepast voor de hoekpercelen). In die zin komen (zoals ook aangegeven in het beleidskader) enkel voldoende brede percelen in aanmerking voor kwalitatieve verdichting. Ook worden er best in het bouwblok op strategische plekken openingen voorzien waar koele lucht kan doordringen. Deze openingen kunnen in dit geval bijvoorbeeld ook dienstdoen als doorsteken voor wandelaars. In het beleidskader wordt ook aandacht gegeven aan projecten die gevel-tot-gevel gaan ontwikkelen in een bouwblok. Bij deze projecten wordt het binnengebied immers integraal onderdeel van de projectzone, waardoor ontharding en kwaliteitsvolle ontwikkeling ervan bijna en vanzelfsprekendheid wordt. Het idee is dat de ontwikkeling hier een beweegreden kan zijn voor eigenaars van naburige percelen om hetzelfde te doen om (op termijn) een volledig groene ‘binnentuin’ te realiseren. Echter, de aanwezigheid van bijvoorbeeld parkeergelegenheid op deze naburige percelen, zal er in praktijk waarschijnlijk vaak voor zorgen dat deze opportuniteit niet gegrepen zal worden tenzij hier ook een grondige herontwikkeling (met bijvoorbeeld ondergronds parkeren) gepland staat. In dit geval kan het een stedenbouwkundige last zijn voor de ontwikkelaar (of een taak die de gemeente op zich neemt) , zeker bij de iets grotere ontwikkelingen, om de dialoog op te starten met de eigenaars van de naburige percelen om af te toetsen wat de mogelijkheden zijn om bijvoorbeeld het parkeren van naburige percelen ook op te nemen binnen het project, of ten minste om de opening te houden om dit binnengebied later op een goede manier onderling te verbinden. Op die manier is er een verhoogde kans dat opportuniteiten gegrepen worden en de groene binnentuin op termijn effectief gerealiseerd wordt.	Het beleidsplan wil verdichting en strategisch hoger bouwen inzetten om de publieke en private ruimte op het maaiveld te ontharden en vergroenen. Wanneer dit op een kwalitatieve manier gedaan wordt, zal dit zorgen voor een verminderde impact van hitte, verdroging, overstroming als gevolg van het klimaat. Vanzelfsprekend houdt een goed ontwerp ook in dat de stabiliteit verzekerd wordt tijdens extreme weersomstandigheden, waardoor dit nieuwe en vernieuwde patrimonium beter bestand zal zijn tegen het veranderend klimaat. Ook de inzet op groenblauwe dooradering een de creatie van een robuuste kust-ecotoop met linken doorheen het verstedelijkte gebied, zal de robuustheid van het gehele ecosysteem versterken.

	Het is dan ook belangrijk dat de beoogde verdichting gerealiseerd wordt op plaatsen die goed multimodaal bereikbaar zijn. Dat de verdichtingslocaties niet enkel worden afgestemd op zichtlocaties en beeldkwaliteit, maar dat de mobiliteitsdraagkracht ervan ook voldoende in detail onderzocht wordt.		
Bijdrage van het beleidskader aan de doelstellingen	Het beleidskader draagt bij aan de beleidsdoelstellingen van het thema klimaat. Om de beoogde bevolkingsgroei en het verouderde woonpatrimonium aan te pakken, wordt ingezet op hoger bouwen en strategische verdichting en een efficiënter ruimtegebruik. Er wordt daarnaast gefocust op het principe van circulariteit en energieneutraliteit om de netto voetafdruk van het gebouw zo minimaal mogelijk te houden. Ook op vlak van mobiliteit wordt vooral ingezet op duurzame alternatieven voor de auto.	Het beleidskader plant woonuitbreiding vooral op plekken waar vandaag al gebouwen staan of waar al verharding is door pleinen, parkeerplekken, ... De bevolkingsgroei wordt bijgevolg zoveel mogelijk opgevangen binnen het huidige ruimtebeslag. Daarnaast wordt er werk gemaakt van de vergroening van straten, pleinen en binnengebieden, waardoor het klimaatadaptieve karakter van de kernen verhoogt.	De vernieuwing die gekoppeld gaat met de beoogde verdichting zal ervoor zorgen dat het woonpatrimonium, vandaag zeker in Westende-Bad sterk verouderd en weinig kwalitatief, beter bestand zal zijn tegen het veranderende klimaat. Ook ingrepen in de verhardingsgraad en groen in het openbaar domein hieraan gekoppeld dragen bij tot een hogere klimaatrobustheid.
	Het beleidskader biedt een aantal goede handvaten die, indien goed toegepast, verdichting op een goede manier kunnen faciliteren. Het voornemen van de gemeente om dit te combineren met het schrappen van de woonuitbreidingsgebieden (en hierbij verdere horizontale uitbreiding) van de gemeente biedt zowel op vlak van klimaatmitigatie, adaptatie als robuustheid duidelijke voordelen, waardoor deze aspecten positief worden beoordeeld.		
Beoordeling in relatie tot de nog af te leggen weg.	 Klimaatmitigatie	 Klimaatadaptatie	 Klimaat robuustheid
Aanbevelingen	In het beleidskader en de vergunningentrajecten kan een grotere nadruk gelegd worden op het organiseren van collectieve energievoorziening, met focus op opschaalbaarheid. In het beleidskader is er onvoldoende focus op de opwaardering dat niet zal gebeuren door projectontwikkelaars, maar op initiatief van particulieren. Een goede, multimodale ontsluiting is essentieel om nieuwe woonontwikkelingen op een duurzame manier in de stedelijke omgeving in te passen. Wanneer deze ontsluiting niet gerealiseerd kan worden, moet de wenselijkheid van ontwikkeling hier herbekeken worden. Ook een tijdige realisatie van het gewenste kwaliteitsniveau van multimodaliteit is belangrijk om een lock-in van vooral een tweede wagen te vermijden.	Verdichting van bouwblokken moet op een doordachte manier gebeuren zodat de leefbaarheid en robuustheid ervan niet in het gedrang komt. Mits dialoog moet het mogelijk zijn om hele bouwblokken te transformeren, ook al beslaat het projectgebied maar een deel.	

7.1.9 Kwetsbaarheidsanalyse

In het beleidskader worden enkele plangebieden naar voren geschoven in het kader van verdichting en hoger bouwen. Onderstaande tabel toont een beknopte screening van de mogelijke (aanzienlijke) milieueffecten in relatie tot het thema 'Klimaat' voor de zeven strategische projectzones uit het actieprogramma (Rauschenbergplein, Bouwblok aan het Otleitplein, Bouwblok van het Lac aux Dames, Bouwblok Zeedijk-Tennis, Bouwblok René Mouchotteplein, Epernayplein en marktplein);

	In het plangebied		Naar en van de omgeving		Op netwerken	
Klimaatmitigatie	De stijgende verkeersbewegingen kunnen een impact hebben op klimaatverandering. Verder kan ontharding een impact hebben op het vastleggen van broeikasgassen in de bodem of vegetatie.	(X)	De stijgende verkeersbewegingen kunnen een impact hebben op klimaatverandering.	(X)	De stijgende verkeersbewegingen kunnen een impact hebben op klimaatverandering.	(X)
Klimaatadaptatie	De mogelijke wijzigingen in verhardingsgraad en dooradering kunnen een impact hebben op de klimaatweerbaarheid van het gebied.	(X)				
Klimaatrobuustheid	Aangezien het plangebied aan het kustfront gelegen is, vormt de zeespiegelstijging een te onderzoeken aandachtspunt i.f.v. voorliggend plan	(X)				

7.1.10 Samenvatting van de voornaamste bevindingen voor het thema "klimaat"

Uit bovenstaande analyse blijkt dat het Beleidsplan Ruimte van de gemeente Middelkerke een **positieve** bijdrage levert aan de doelstellingen van het thema Klimaat, en dit zowel op het vlak van klimaatmitigatie en klimaatadaptatie, als in de robuustheid van het plan binnen een veranderend klimaat. Deze positieve bijdrage situeert zich wel in een context van een nog lang af te leggen weg voor het bereiken van de (Vlaamse) doelstellingen, waar de gemeente vanzelfsprekend slechts een relatief beperkte invloed op kan hebben.

De **positieve** bijdrage van de strategische visie en de verschillende beleidskaders is toe te schrijven aan onder meer de volgende beleidskeuzes:

- De aanpak om **verdichting** (als incentive) **te koppelen aan stedenbouwkundige lasten** als ontharding en vergroening van het privaat en publiek domein lijkt in de realiteit van de verstedelijkte kuststrook zeker steek te houden.
- Door **perceeloverschrijdend** te werken kunnen winsten geboekt worden door betere inpassing en organisatie van productie van hernieuwbare energie, uitwisseling van warmte, buffering van water, enzovoort. Ook een opschaling naar het niveau van de wijk en zelfs de kern wordt hierdoor op termijn makkelijker. De specifieke strategieën in de aanpak van hoekpercelen en gevel-tot-gevel ontwikkeling waarbij het binnengebied centraal komt te staan

kunnen bijdragen aan een klimaatadaptievere omgeving die aangepast is aan zachte verplaatsingen.

- Daarnaast koppelt de gemeente dit aan een **duidelijke visie van de open-ruimtestructuur** en ecologische verbindingen. Het is belangrijk dat deze maximaal verankerd en uitgevoerd worden om het ecosysteem robuuster te maken tegen klimaatverandering én de voordelen van ecosysteemdiensten te rapen.

Er kunnen wel een aantal **aandachtspunten** vermeld worden, deze zijn onderverdeeld volgens de categorisering bepaald onder 6.7, zijnde:

- **Categorie 1** | Aanbevelingen die rechtstreeks kunnen doorvertaald worden in het Beleidsplan Ruimte.
- **Categorie 2** | Aanbevelingen die hun doorvertaling kunnen vinden bij RUP's en projecten die opgesteld of uitgevoerd worden ter operationalisering van de beleidskeuzes die in het Beleidsplan Ruimte worden gemaakt
- **Categorie 3** | Aanbevelingen die kunnen beschouwd worden als flankerend beleid. Dit zijn aanbevelingen die geen plaats (kunnen) vinden binnen het Beleidsplan Ruimte, omdat ze geen ruimtelijke component hebben en/of omdat de gemeente niet de bevoegdheid noch de handelingsmogelijkheden heeft om ze te implementeren.

Het beleidsplan kent een sterke focus richting de opwaardering van grote stukken bouwblok door ontwikkelaars. Ook particuliere renovatie van woningen en ontharding zal noodzakelijk zijn om op klimaatvlak stappen vooruit te zetten. Dit kadert ook in de uitdaging van (klimaat-) armoede. Het Beleidsplan Ruimte zou het wegwerken of verminderen van die klimaatarmoede explicieter kunnen opnemen in zijn doelstellingen en beleidsacties; - <i>Op basis van deze aanbeveling werd de strategische visie verder aangevuld. De aanbeveling wordt gezien als verwerkt en komt te vervallen.</i>	Categorie 1 - <i>verwerkt in het Beleidsplan Ruimte</i>
Het potentieel van de verdichtingsslag kan enkel bereikt worden wanneer er maximaal gefocust wordt op duurzaamheid (en zoals de gemeente ambieert, er een blik is op lange termijn, voorbij snelle winsten). Dit kan enkel door grondige beoordeling van de verdichtingsprojecten op plan- en projectniveau. Veel van deze criteria hiervoor werden al uitgebreid besproken binnen het beleidskader, onderstaande aanbevelingen kunnen een aanvulling vormen. Daarnaast is ook monitoring van kwantitatieve data (zoals gebruik duurzame modi, deelmobiliteit, bezit tweede wagen, effectieve infiltratie en bufferingscapaciteit, enzovoort) zowel tijdens ontwerp als gebruiksfase belangrijk;	Categorie 2
Ook is het belangrijk dat collectiviteit binnen het project voldoende wordt benadrukt (energievoorziening, maar ook ruimtegebruik, parkeren, auto-delen, enzovoort). Daarnaast kan ook worden aangemoedigd om projectoverschrijdend de dialoog aan te gaan om ook hier efficiëntiewinsten te halen (of die ten minste naar de toekomst toe mogelijk te maken).	Categorie 2
Multimodale ontsluiting is daarnaast een aandachtspunt om ontwikkelingen zo duurzaam mogelijk te maken. Het is belangrijk dat dit maximaal gerealiseerd is voor het project er komt en dat bewoners voldoende geïnformeerd en worden over mogelijke duurzame opties. Investerings in een (tweede) wagen zorgen immers voor een lock-in (zowel monetair al mentaal) voor vele jaren;	Categorie 3

7.1.11 Leemten in de kennis

De mate waarin het toepassen van de beleidskaders de vooropgestelde doelstellingen voor het thema klimaat daadwerkelijk helpen behalen is niet steeds eenduidig te bepalen gezien vele van de acties afhankelijk zijn van projecten die nog moeten gerealiseerd worden en afhangen van de ambitie en samenwerking tussen ontwikkelaars, het gemeentebestuur en eventueel hogere overheden.

7.1.12 Grensoverschrijdende effecten

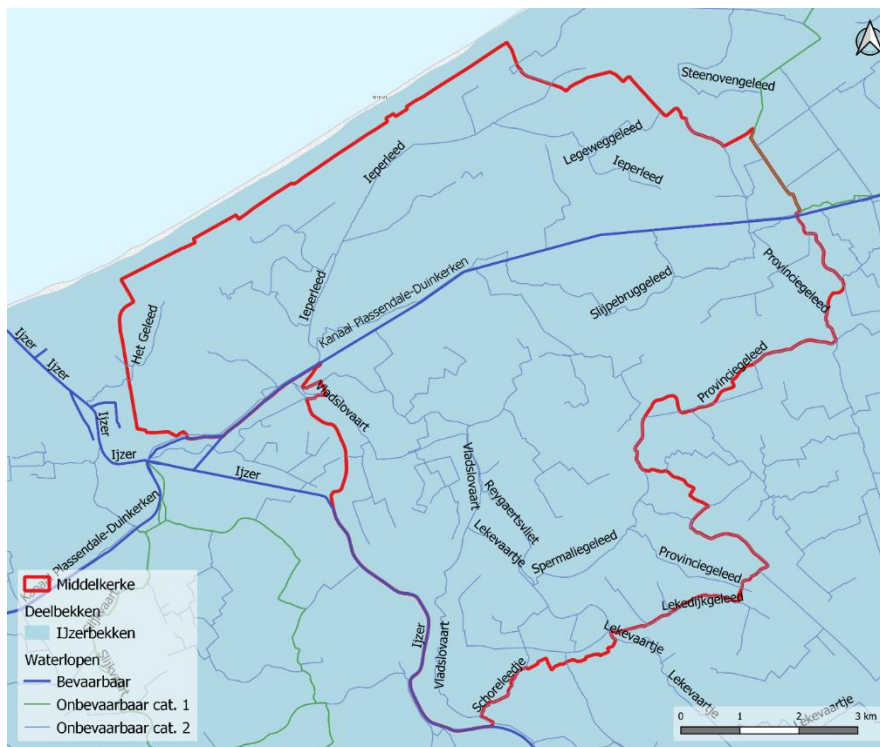
Effecten op het vlak van mitigatie zijn per definitie grensoverschrijdend. De impact van emissiereductie speelt zich af op mondiaal niveau, maar de relatie tussen reducties op provinciale niveau en de wereldwijde klimaatverandering valt niet te maken. Wel kunnen ruimtelijke maatregelen (om bijvoorbeeld duurzame verplaatsingen te stimuleren) hun positieve (of negatieve) effecten ook buiten de gemeentegrenzen laten voelen. Het is bijgevolg dus belangrijk dat elke overheid zijn steentje bijdraagt. Ook adaptatiemaatregelen die ingrijpen op het watersysteem, de buffering van grondwater, ecologie enzovoort stoppen niet aan de gemeentegrenzen. Aangezien de maatregelen inzake mitigatie en adaptatie van het beleidsplan voornamelijk positief worden beoordeeld, zullen de grensoverschrijdende effecten dit ook zijn.

7.2 Impact op het watersysteem

7.2.1 Afbakening van het studiegebied

Het onderzoek focust zich op de elementen waarop het Beleidsplan Ruimte binnen de grenzen van de gemeente Middelkerke impact kan hebben op vlak van water. De waterkwaliteit en waterkwantiteit (zowel wateroverlast als droogte) worden onder de loep genomen en dat in relatie met het ruimtegebruik. Hoewel het beleidsplan stopt aan de grenzen van de gemeente, hangt de natuurlijke structuur nauw samen met het watersysteem over de gemeentegrenzen heen. Daarom vormen de grenzen van de gemeente geen harde afbakening van het studiegebied, maar zijn ze eerder richtinggevend voor het gebied dat onderzocht wordt.

Figuur 7-7: Studiegebied gemeente Middelkerke, gelegen in het IJzerbekken

7.2.2 Beschrijving van de huidige situatie

7.2.2.1 Oppervlaktewater

7.2.2.1.1 Waterkwaliteit en algemene toestand

De waterkwaliteit van de Vlaamse waterlopen is er niet al te best aan toe. In het stroomgebiedsdistrict van de Schelde behaalt geen enkel van de 176 beoordeelde waterlichamen het goed ecologisch potentieel of goede ecologische toestand. Ook de doelstellingen met betrekking tot de fysisch-chemische kwaliteit wordt in geen van de beoordeelde waterlichamen behaald.

Het studiegebied van Middelkerke is volledig gelegen in het IJzerbekken. De IJzer vormt de zuidwestelijke grens van Middelkerks grondgebied. De waterlopen ten oosten van de IJzer stromen hoofdzakelijk af richting de haven van Oostende. De hoofdpolderwaterlopen Zandvoordegeleed-Provinciegeleed-Dode Kreek, waarvan Provinciegeleed in het oosten van Middelkerke stroomt, stromen af via de haven van Oostende.

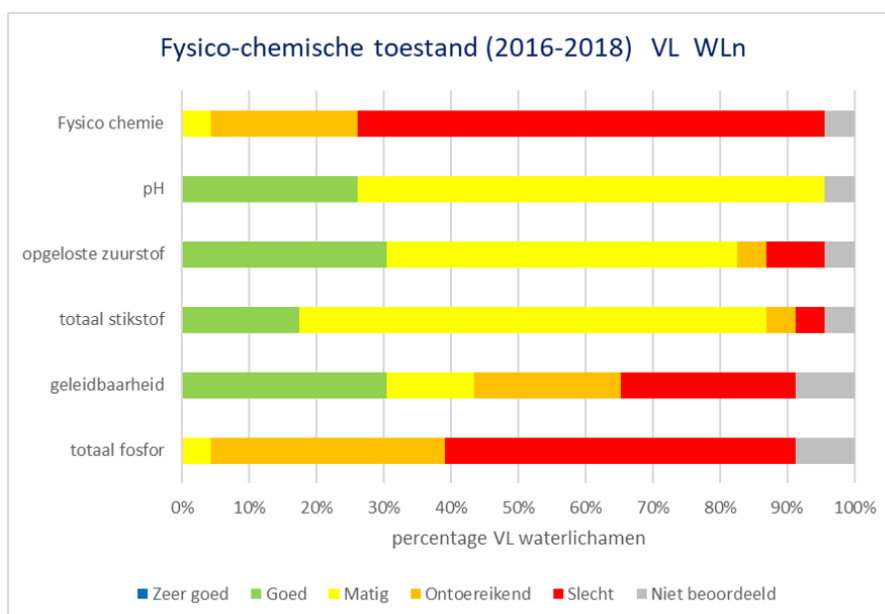
Sommige polderwaterlopen ten oosten van de IJzer wateren af in het kanaal Plassendale-Nieuwpoort. Een grondduiker onder het kanaal Plassendale-Nieuwpoort zorgt voor verbinding met het leperleed. Het

kanaal Plassendale-Nieuwpoort doorkruist Middelkerke van west naar oost en sluit aan op het kanaal Gent-Oostende in het oosten.

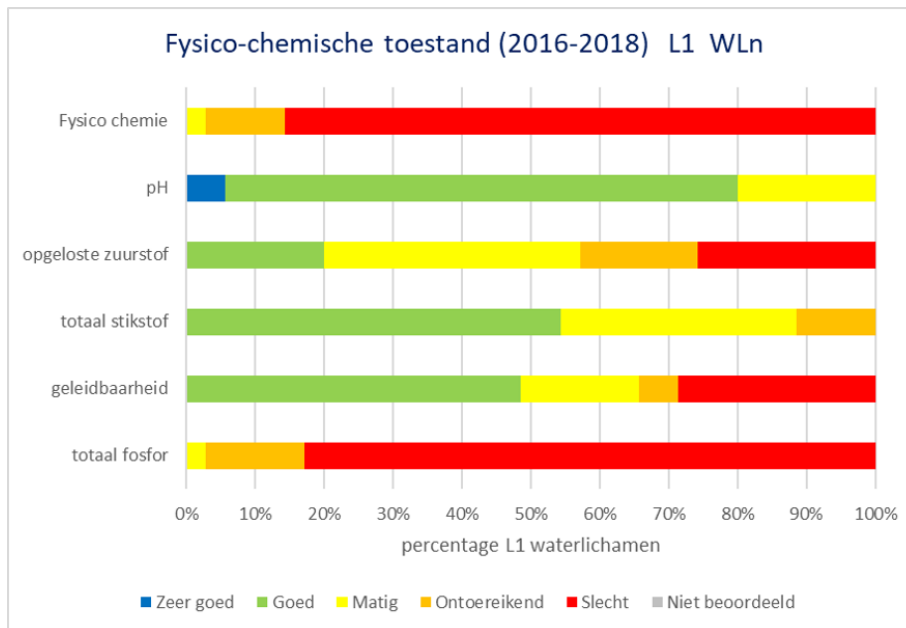
Stroomgebiedsbeheerplannen 2022-2027 wordt de huidige toestand van de waterlopen uitgebreid beschreven. Hier geven we een samenvatting van de **hydromorfologische drukken**, het risico op **wateroverlast en droogte** en **ecologische toestand** op het niveau van de waterlopen die zich binnen de grenzen van Middelkerke bevinden. Voor de chemisch-fysische parameters wordt er gekeken naar het IJzerbekken.

Het IJzerbekken bestaat uit 23 Vlaamse oppervlaktewaterlichamen, 35 lokale van de 1e orde en 68 lokale van de 2de orde. In Middelkerke is er één Vlaams oppervlaktewaterlichaam aanwezig en hoofdzakelijk lokale waterlichamen van de 2de orde.

Met betrekking tot de fysicochemische kwaliteit van de oppervlaktewaterlichamen is fosfor de belangrijkste probleemparemeter. In het IJzerbekken heeft de helft van de Vlaamse waterlichamen en zelfs 70% van de lokale waterlichamen een slechte beoordeling voor fosfor. Stikstof, geleidbaarheid en pH scoren heel water beter, met telkens minstens een vierde van alle waterlichamen (Vlaams en lokaal 1ste orde samen) die goed scoren. Het kanaal Plassendale-Nieuwpoort scoort matig.

Figuur 7-8: Overzicht fysico-chemische toestand de Vlaamse waterlichamen (2016-2018) in het IJzerbekken (Bron: SGBP3)

Figuur 7-9: Overzicht fysico-chemische toestand de lokale waterlichamen (2016/2018) in het IJzerbekken (Bron: SGBP3)

Het **kanaal Plassendale-Nieuwpoort** is een Vlaams waterlichaam. Het kanaal heeft een lengte van 21 km. Het kunstmatig waterlichaam kent een globaal slechte ecologische toestand omwille van het bijna ontbreken van macro-invertebraten. Vis en fytoplankton scoren matig.

Totale fosfor, geleidbaarheid, totale stikstof en pH scoren matig. Vooral de geleidbaarheid vormt een aandachtspunt de voorbije droge zomer aangezien uit dit kanaal de Middenkustpolder kan bevoloed worden. De geleidbaarheid wordt daarom continu opgevolgd en op basis daarvan wordt een aangepast waterbeheer gevoerd afgestemd op weersvoorspellingen en grondwaterpeilen. De matige score voor fosfor en stikstof worden toegeschreven aan de sector landbouw.

Opgeloste zuurstof en pH (minimum) krijgen een goede score. Over het algemeen kent kanaal Plassendale-Nieuwpoort een achteruitgang met één klasse. Het kanaal Plassendale-Nieuwpoort scoort slecht op de structuurkwaliteit van de waterloop.

Het **Provinciegeleed** is een lokaal waterlichaam met een sterk veranderde loop. De waterloop behoort tot het type brakke polderwaterloop. De waterloop scoort algemeen slecht op de ecologische toestand door het bijna ontbreken van macrofyten. Een slechte score voor macrofyten is één van de meest voorkomende knelpunten. Het Provinciegeleed scoort goed op macro-invertebraten. De fysico-chemische toestand wordt eveneens slecht beoordeeld door een slechte evaluatie voor totaal fosfor.

Het **Ieperleed** is een Vlaams waterlichaam met een sterk veranderde loop. De waterloop behoort tot het type brakke polderwaterloop en ligt evenwijdig met de kustlijn. Het Ieperleed water het gebied af tussen Raverszijde en Nieuwpoort. De globale beoordeling van de ecologische toestand van het Ieperleed is ontoereikend. De waterloop scoort eveneens ontoereikend voor fytoplankton en macro-invertebraten. Voor vis scoort het Ieperleed matig. De fysico-chemische kwaliteit is slecht door een slechte evaluatie voor totaal fosfor. Voor de overige parameters scoort de waterloop goed.

Tijdens droge perioden neemt de geleidbaarheid in deze polderwaterloop toe, in het Ieperleed en Reygaertsvliet worden de hoogste waarden gemeten. Het ondiepe grondwater is er zout en relatief dicht tegen de oppervlakte. Om het effect tegen te gaan wordt er langer een hoger waterpeil aangehouden.

Het **Reygaertsvliet** stroomt in de afstroomzone van het Ieperleed en betreft een lokaal waterlichaam van 1^e orde. De waterloop behoort tot het type brakke polderwaterloop. Het Reygaertsvliet kent een slechte globale beoordeling van de ecologische toestand door een slechte score voor macrofyten. De waterloop heeft een goede score voor macro-invertebraten. De fysico-chemische toestand wordt slecht beoordeeld door de een slechte score voor totaal fosfor.

De **Vladslovaart** is een Vlaams waterlichaam van het type brakke polderwaterloop. De waterloop kent een slechte globale ecologische toestand door het bijna ontbreken van macrofyten. Voor fytoplankton scoort Vladslovaart matig en voor macro-invertebraten en vis ontoereikend. De fysico-chemische toestand wordt slecht beoordeeld door een slechte score voor totaal fosfor. De Vladslovaart kent de slechtste toestand voor fosfor in Middelkerke dewelke te wijten aan de sector landbouw.

Waterlichaam code	Waterlichaam Naam	Prioritering SGBP3	Ecologie	
			Beoordeling ecologie SGBP2	Beoordeling ecologie SGBP3
VL05_6	IEPERLEED	Gebied - klasse 6	5	4
VL17_168	KANAAL PLASSENDALE-NIEUWPOORT	Gebied - klasse 6	4	5
VL05_14	VLADSLOVAART	Gebied - klasse 6	4	5

Figuur 7-10: De evolutie tussen SGBP 2 en SGBP3 voor de verschillende waterlopen in het studiegebied met een significante achteruitgang (Bron: SGBP3)

7.2.2.2 Grondwater

7.2.2.2.1 Droogte en wateroverlast

Vlaanderen is een regio met een hoge waterstress. Vlaanderen kent een hoge bevolkingsdichtheid, intensieve industrie en landbouw waardoor de vraag naar water vaak het aanbod overstijgt. Door de gekende waterschaarste en daarenboven de klimaatverstoring van het afgelopen decennium komen er steeds langere en frequentere periodes van droogte

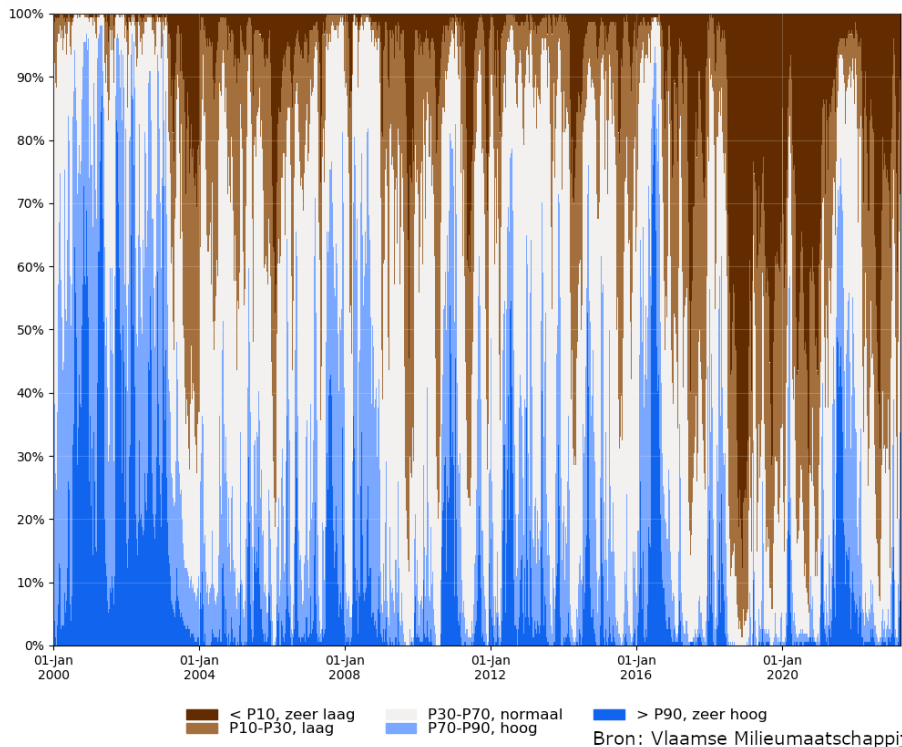
Sinds de zomer van 2016 worden we jaarlijks geconfronteerd met perioden van lagere neerslaghoeveelheden. Het westen van Vlaanderen is daarbij vaak droger, onder invloed van de regenschaduw van Groot-Brittannië. Lagere peilen en afvoeren in de waterlopen hebben verhoogde watertemperaturen, lage(re) zuurstofconcentraties, hogere concentraties aan polluenten, een hogere geleidbaarheid, een verminderde werking van visdoorgangen, droogval, enz. tot gevolg. Dit kan leiden tot een verslechterde ecologische toestand. Ook de kans op acute ecologische problemen zoals vissterfte, (blauw)algenbloei, botulisme, ... neemt toe. De vraag naar irrigatiewater voor landbouwgewassen neemt sterk toe, bij een beperkt aanbod in waterlopen en spaarbekkens. Bij lage waterpeilen wordt bijgevolg een verbod ingesteld om conflictsituaties te vermijden. In de zomer van 2018, 2019 en 2020 werd er een captatieverbod ingesteld voor het hele IJzerbekken.

Kustpolders zijn in de droge periode sterk afhankelijk van wateraanvoer uit de bevaarbare waterlopen om enerzijds het waterpeil aan te houden en anderzijds om de verzilting of stijging van het zoutgehalte in het poldergebied tegen te gaan. Als er weinig of geen stroming op een waterloop of vijver zit, bestaat de kans bij warm weer dat er cyanobacteriën of blauwalgen beginnen te bloeien. Ze vormen een blauwgroene, soms roodbruine, olieachtige laag op het water en houden gezondheidsrisico's in voor mens en dier. In dergelijke gevallen wordt een recreatieverbod opgelegd.

Tijdens droge perioden worden er ook andere maatregelen getroffen zoals onttrekkingsverboden onbevaarbare waterlopen, rook- en vuurverbod in natuurgebieden en spilverbod leidingwater.

De weerkerende droogte van de afgelopen jaren wordt verduidelijkt op Figuur 7-11 wat de evolutie van de grondwaterstanden voor de tijd van het jaar weergeeft sinds 2000 weer (cijfers voor Vlaanderen). In

de periode 2017-2020 bleven een beduidend aandeel van de grondwaterstanden voor lange perioden zeer laag of laag voor de tijd van het jaar (licht- en donkerbruin). De zomer van 2021 staat in sterk contrast met de droge periode daarvoor (licht- en donkerblauwe piek). Vanaf het voorjaar 2022 worden er weer drogere periodes waargenomen.

Figuur 7-11: Relatieve toestand van de freatische grondwaterstand (1/1/2000 - 1/4/2023): Percentage van de meetplaatsen met een zeer lage, lage, normale, hoge of zeer hoge grondwaterstand voor de tijd van het jaar (Bron: VMM)

Een structurele aanpak van overstromingen en waterschaarste hoort thuis in de stroomgebiedsbeheersplannen. In de stroomgebiedsbeheersplannen 2022-2027 zijn er concrete acties opgesteld om ons beter te beschermen tegen overstromingen en droogteperiodes. Het bekken specifiek deel van de stroomgebiedbeheersplannen bevat ook een integratie van de Blue Deal. Voor de waterlopen in Middelkerke zijn er geen gebiedsspecifieke acties geformuleerd maar wordt er gekeken naar de generieke acties opgesteld voor Vlaanderen. Deze acties zullen eveneens bijdragen tot het halen van de goede toestand, de bescherming bieden tegen overstromingen en de aanpak van de waterschaarste en droogte.

Voor gebieden met een risico op wateroverlast worden risicokaarten opgemaakt en overstromingsrisicobeheersplannen opgesteld (geïntegreerd in de SGBP). Risicobeheer slaat hierbij zowel op protectie, preventie als paraatheid.

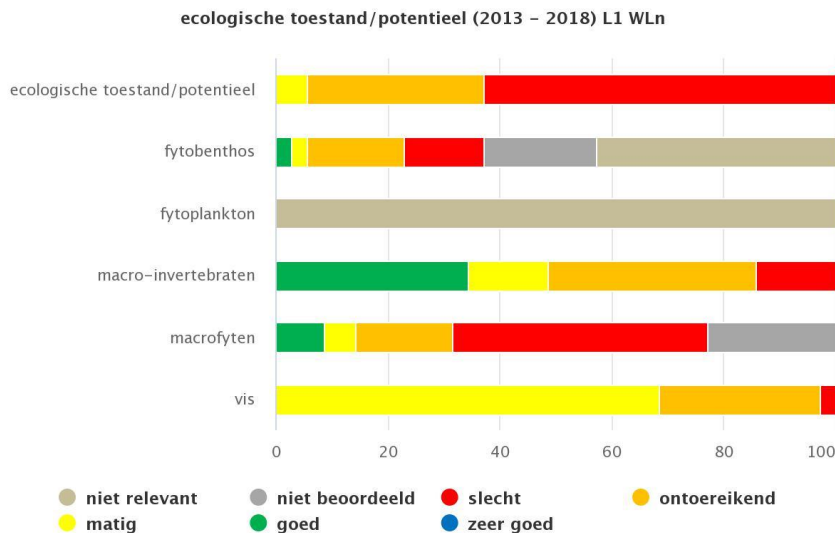
7.2.3 Autonome trends en gestuurde ontwikkelingen

In de waterbeleidsnota ¹⁸ werd vastgesteld dat de **verontreinigingsdruk** onvoldoende daalt, dat de **hydrologie en hydromorfologie** sterk gewijzigd zijn, dat de maatregelen vooral sectoraal en generiek geformuleerd worden, dat de uitdagingen groot zijn en de middelen beperkt en dat de doelstellingen niet haalbaar zijn vanuit het waterbeleid alleen. Deze waterbeheerkwesties hebben als basis gediend voor de opmaak van de derde stroomgebiedsbeheersplannen.

¹⁸ Derde Waterbeleidsnota, CIW, 2018

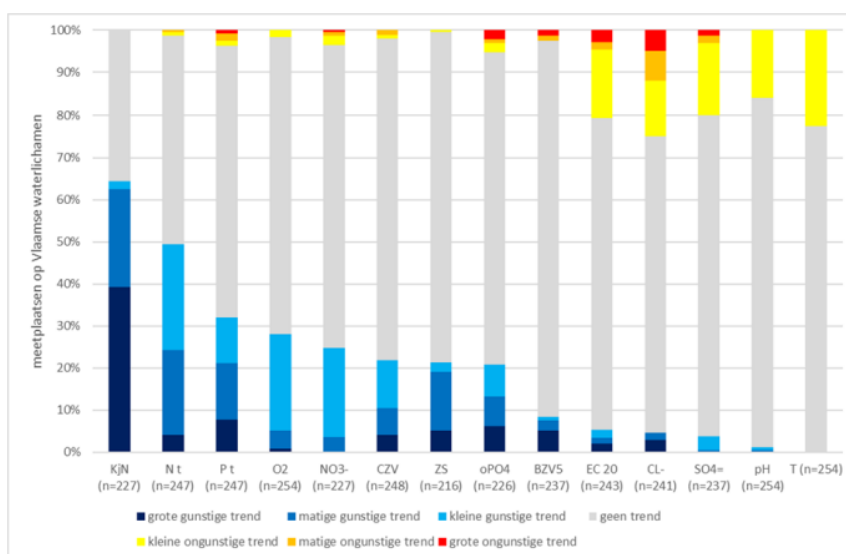
<https://www.integraalwaterbeleid.be/nl/stroomgebiedbeheersplannen/waterbeleidsnota>

De evolutie van de ecologische toestand van de Vlaamse waterlichamen toont aan dat er een gunstige trend is bij de biologische elementen die de ecologische toestand van de waterloop bepalen. Hoewel er nog nauwelijks waterlopen zijn met een goede beoordeling, neemt het aantal waterlopen met een slechte beoordeling duidelijk af. In het IJzerbekken stellen we een verbetering van de ecologische toestand vast. Het gaat vooral over waterlopen die opschuiven van een slechte beoordeling naar een ontoereikende beoordeling. Geen enkel waterlichaam scoort goed voor de totale ecologische beoordeling.

Figuur 7-12: Ecologische toestand van de lokale waterlichamen per toestandsklasse voor het IJzerbekken (Bron SGBP3)

De analyse van de trends in fysisch-chemische parameters toont aan dat er zowel positieve als negatieve evoluties bezig zijn. Voor de meeste parameters komt een positieve trend vaker voor dan een negatieve trend. Bij de parameters die verband houden met een verhoogd zoutgehalte (elektrische geleidbaarheid, chloriden en sulfaten) en voor temperatuur komen de ongunstige trends vaker voor.

Figuur 7-13: Trendbeoordeling voor 14 fysisch-chemische parameters van de waterlopen voor de periode 2007-2018 (Bron SGBP3)

Het probleem van droogte en wateroverlast stelt zich acuter in het licht van de gevolgen van de klimaatopwarming waarbij drogere zomers, grotere stormen en grotere extremen verwacht worden. Er is ook een directe link met een grote verhardingsgraad en verminderde infiltratiemogelijkheden.

7.2.4 Beleidsambities 2030 & 2050

7.2.4.1 Beleidsambities 2030

Vizier 2030

Voor de beleidsambities op het vlak van water met horizon 2030 kan in de eerste plaats verwezen worden naar Vizier 2030, het plan van de Vlaamse Regering dat ervoor moet zorgen dat Vlaanderen haar bijdrage levert aan het behalen van de Sustainable Development Goals (SDG's) uit de mondiale Agenda 2030 van de Verenigde Naties. De nadruk ligt op doelstellingen waarop Vlaanderen een impact heeft. De doelstellingen van Vizier 2030 zijn ook een tussenstap om de doelstellingen van Visie 2050 (zie verder) te bereiken, het toekomstplan voor Vlaanderen in 2050. Vizier 2030 omvat 53 doelstellingen en 111 indicatoren. De meest relevante voor het thema water zijn:

- Doelstelling 44: Tegen 2030 is de waterverontreiniging verder beperkt en is de hydromorfologie hersteld zodat het behalen van de goede toestand in de meeste Vlaamse waterlopen en grondwaterlagen mogelijk is, als cruciale opstap naar een robuust watersysteem en als bijdrage aan de bescherming van het marien milieu met als indicatoren de ecologische toestand van Vlaamse oppervlaktewatersystemen en het aandeel grondwatersystemen in goede toestand (kwalitatief en kwantitatief)
- Doelstelling 45: Tegen 2030 is de waterbevoorrading veilig gesteld door enerzijds de oppervlaktewater- en grondwatervoorraden te beschermen en voldoende ruimte en opslag voor water te voorzien, en anderzijds verspilling te vermijden, alternatieve waterbronnen maximaal te benutten en waterhergebruik aan te moedigen, met als indicator de grondwaterstand

De 2030-doelstellingen uit de diverse sectorale langetermijnbeleidsplannen zijn geïntegreerd in Vizier 2030; met betrekking tot het thema Water gaat het over de waterbeleidsnota die verder zijn uitwerking vindt in de stroomgebiedsbeheerplannen en instrumenten zoals de Blue Deal.

Waterbeleidsnota 2020-2025

Vlaanderen heeft drie strategische **doelstellingen** en zes krachtlijnen geformuleerd voor het waterbeleid:

- De goede toestand van de waterlichamen nastreven:
 - o Door de kwaliteit van het oppervlaktewater en grondwater te blijven verbeteren. Dit kan door getrapt naar een goede watertoestand toe te werken (met de formulering van aangepaste, tussentijdse doelstellingen voor waterlichamen waarvoor de doelfstand nog groot is), de nutriëntenproblematiek verder aan te pakken, het ecologisch herstel van waterlopen en oeverzones, concrete oplossingen uit te werken voor (opkomende) gevaarlijke stoffen, het waterbeleid af te stemmen op de interacties binnen het watersysteem en met de andere milieucompartmenten en door de ruwwaterbronnen voor drinkwaterproductie gebiedsgericht te beschermen.
 - o Door de waterketen duurzaam te beheren. Dit kan door in te zetten op een verdere uitbreiding en optimalisatie van de saneringsinfrastructuur waar nodig, op het onderhoud van de saneringsinfrastructuur in functie van een efficiënte en effectieve werking, op het optimaliseren en onderhouden van het drinkwaternetwerk, op het handhaven van de verplichtingen van de privéwaterafvoer en op het beperken van de impact van lozingen van bedrijfsafvalwater.
- Meerlaagse waterveiligheid en droogterisicobeheer nastreven (preventie, protectie, paraatheid):
 - o Door overstromingsrisico's duurzaam te verminderen, waarbij de effecten van klimaatverandering zo goed mogelijk opvangen worden, burgers en sectoren bewust gemaakt worden van de overstromingsrisico's en aangezet worden tot actie, de schade door overstromingen beperkt wordt, water terug de ruimte gegeven wordt die het nodig heeft en de oppervlakkige afstroming van water en sediment gereduceerd wordt.
 - o Door waterschaarste te beperken en de gevolgen van droogte tot een minimum te beperken. Dit kan door de effecten van klimaatverandering zo goed mogelijk op te vangen, spaarzaam watergebruik te stimuleren, de waterbeschikbaarheid te verhogen,

bij waterschaarste en droogte water zo optimaal mogelijk te verdelen om de schade te beperken, en een duurzame watervoorziening te garanderen.

- Innovatie, financiering, samenwerking en afstemming met andere beleidsdomeinen versterken:
 - o Door het partnerwerk en de werking over de beleidsdomeinen heen verder uit te bouwen en te investeren in innovatie. Dit kan door in te zetten op een betere afstemming tussen het waterbeleid en het aangrenzend beleid, door aan water een prominente rol te geven als structurerend element dat gebiedsgerichte processen mee bepaalt, door het versterken van de gebiedsgerichte werking rond water, door stakeholders meer te betrekken om de doelstellingen van het integraal waterbeleid te helpen realiseren en door van Vlaanderen een proeftuin voor innovatie in integraal waterbeheer te maken.
 - o Door te evolueren naar een sluitende financiering van het waterbeleid en -beheer. Hiervoor worden de financieringsstromen geheroriënteerd, versterkt en uitgebreid in functie van het realiseren van de milieudoelstellingen, wordt de betaalbaarheid van maatregelen geëvalueerd en wordt het 'vervuiler betaalt-beginsel' en het kostenterugwinningsbeginsel consequenter toegepast.

Stroomgebiedsbeheerplannen 2022-2027

De stroomgebiedsbeheerplannen (SGBP) geven uitvoering aan de ambities zoals geformuleerd in de Waterbeleidsnota. In het derde stroomgebiedbeheerplan (SGBP3) van de Schelde en Maas is het waterbeleid concreter vertaald naar specifieke gebieden in Vlaanderen. Op 1 juli 2022 stelde de Vlaamse Regering de stroomgebiedbeheerplannen 2022-2027 voor de Schelde en Maas en het bijhorende maatregelenprogramma vast. Het bekken specifieke deel voor het IJzerbekken maakt deel uit van de stroomgebiedsbeheersplannen Schelde en Maas voor de periode 2022-2027. Het plan bevat maatregelen en acties voor een verbetering van het grondwater en oppervlaktewater en voor de bescherming tegen overstromingen en droogte. Dit plan bouwt verder op het huidig geldende plan voor de periode 2016-2021 (SGBP2).

Middelkerke is in het IJzerbekken gelegen, meer specifiek in het oostelijk poldergebied. Op basis van de huidige waterkwaliteit en de afstand tot de opgelegde normen van de kaderrichtlijn Water zijn er in een aantal speerpuntgebieden aangeduid waarvan we verwachten dat ze tegen eind 2027 een goede ecologische toestand hebben (klasse 2), of waarvoor na 2027 enkel nog natuurlijk herstel nodig is (klasse 3). Daarnaast zijn ook een aantal aandachtsgebieden aangeduid. Aandachtsgebieden zijn oppervlaktewaterlichamen waarvoor een goede ecologische toestand tegen 2033 haalbaar geacht wordt (klasse 4) of waarvoor een belangrijke waterkwaliteitsverbetering kan gerealiseerd worden (klasse 5) mits uitvoering van acties opgenomen in het derde en vierde stroomgebiedbeheerplan. In klasse 6 aandachtsgebieden is het behalen van de doelen nog niet haalbaar binnen de genoemde planperiodes. Er overlappen geen speerpuntgebieden of aandachtsgebieden met Middelkerke. Het oostelijk poldergebied is onderverdeeld in 'andere gebieden'.

Blue Deal (2020)

In 2020 heeft de Vlaamse regering de Blue Deal goedgekeurd waarmee de inspanningen in de strijd tegen droogte en waterschaarste verhoogd worden. Als antwoord op de klimaatverandering en het toegenomen maatschappelijke draagvlak kiest de Vlaamse regering ervoor de droogteproblematiek op een structurele manier aan te pakken, met een verhoogde inzet van middelen en juiste instrumenten, met betrokkenheid van de industrie en de landbouwers als deel van de oplossing en met een duidelijke voorbeeldrol voor de Vlaamse en andere overheden.

De Blue Deal zet in op zes sporen:

- Openbare besturen geven het goede voorbeeld en zorgen voor gepaste regelgeving
- Circulair watergebruik als regel
- Landbouw en natuur als deel van de oplossing
- Particulieren sensibiliseren en stimuleren om te ontharden
- Verhogen van de bevoorradingszekerheid
- Samen investeren in innovatie om ons watersysteem slimmer, robuuster en duurzamer te maken

Met de Blue Deal slaat Vlaanderen via concrete acties de weg in van minder verharding, meer vernatting en maximaal circulair watergebruik. De maatregelen uit de Blue Deal vormen de basis van het hoofdstuk "Risico's op watertekort en wateroverlast minimaliseren" van het Vlaams Klimaat Adaptatieplan 2021-2030. De deal vormt ook een hoeksteen van het waterschaarste- en droogterisicobeheerplan, een onderdeel van de stroomgebiedbeheerplannen 2022-2027.

Groenbeleidsplan Middelkerke

Met het groenbeleidsplan erkent Middelkerke dat de groene ruimtes verschillende belangrijke functies vervullen in onze samenleving zoals het verhogen van de levensverwachting, het verbeteren van sociale relaties en verminderen van geweld, het creëren van ecologisch bewustzijn en het verhogen van de waarde van vastgoed. Daarnaast dragen groene gebieden ook tot het beperken van hittestress en zijn ze van belang als regulator van de grondwaterhuishouding.

Op basis van deze informatie werden er richtlijnen uitgezet en actiepunten uitgewerkt die ervoor zorgen dat het (openbaar) groen de nodige aandacht krijgt. De actiepunten zijn ondergebracht in verschillende pijlers:

- Ruimtelijke ordening: aan de hand van planning en regelgeving de bestaande groenwaarden behouden en ontwikkeling van kwalitatief groen stimuleren
- Educatie en communicatie: mensen bewust maken van het belang van groen en natuur
- Beheer: het beheer afstemmen op de maatschappelijke functie van het groen en de beheersmaatregelen daarop afstemmen.
- Participatie: het betrekken van de burger bij de
- Handhaving

Met betrekking tot water wordt er aandacht besteed aan het ontharden van oppervlaktes waar mogelijk opdat de grondwaterhuishouding kan verbeteren. De rol als voorbeeldfunctie wordt hierbij benadrukt. Verder wordt er aandacht besteed aan het beschermen van de groenstructuur.

Kustvisie

Op 16 december 2022 nam de Vlaamse Regering de beslissing om een Vlaams strategisch beleidsplan Kustvisie op te maken. In dit beleidsplan staan zowel de langetermijnvisie om onze kust te blijven beschermen tegen de stijgende zeespiegel als een korte termijn actieplan 2025-2034 met stappen die we dan al moeten nemen.

De centrale doelstelling van het plan is een veilige kust te garanderen met blijvende bescherming tegen stormen, ook bij +1, +2 en zelfs +3 m zeespiegelstijging, terwijl zoveel mogelijk kansen gezocht worden met alle andere functies van de kuststrook en haar hinterland. Hiertoe wordt een toekomstige kustlijn met bijhorende ruimte afgebakend, een kustbeschermingslint. Binnen dit lint zullen in de toekomst beschermingsmaatregelen genomen worden. Deze beschermingsmaatregelen worden op hoofdlijnen vastgelegd via strategische stappenplannen per strandzone, per kusthaven en de volledige kust. Elk stappenplan geeft op hoofdlijnen aan welke beslissingen tegen wanneer genomen moeten worden. Het korte termijn actieplan zal alleen de eerste 10 jaar omvatten. Tienjaarlijks zal een volgend actieplan opgemaakt worden. Op die kan ook de lange termijn strategische visie waar nodig bijgesteld worden. Het eerste actieplan 2025-2034 zal aangeven waar acties nodig zijn op kortere termijn en het zal deze acties ook concreet maken.

Deze kustvisie is relevant voor het beleidsplan Middelkerke aangezien dit een impact kan hebben op ruimtegebruik dat een belangrijk onderdeel is van de kustvisie. De kustvisie heeft o.a. als doel het verhogen van de veiligheid tegen de stijgende zeespiegel. Middelkerke is daarbij een belangrijke belanghebbende en daarmee ook het beleidsplan verhogen en verdichten.

7.2.4.2 Beleidsambities 2050

De realisatie van de Vizier 2030-doelstellingen is een tussenstap naar het Vlaanderen dat de Vlaamse Regering wil bereiken in 2050. De Visie 2050 wil welvaart en welzijn creëren op een slimme, innovatieve en duurzame manier in een sociaal, open, veerkrachtig en internationaal Vlaanderen, waarin iedereen meetelt.

In de Visie 2050 wordt aangegeven dat de meeste megatrends op lange termijn nu al zichtbaar zijn: de groei van de (wereld)bevolking, de verstedelijking, de vergrijzing, de klimaatverandering, de toenemende vraag naar energie en water, de digitalisering, de diverse en geïndividualiseerde samenleving, de ongelijkheid op het vlak van welzijn en welvaart enzovoort. Deze thema's bepalen nu al, maar ook nog de volgende jaren het politieke en maatschappelijke debat. De toekomstvisie toont een globaal verbonden regio, die slim omgaat met materialen en die welvaart en welzijn verzekert met significant minder grondstoffen en materialen dan vandaag. Vlaanderen beschikt dan over een koolstofarm, duurzaam, betrouwbaar en betaalbaar energiesysteem en over een robuust watersysteem dat in staat is om (klimaat)schokken op te vangen.

Kustvisie

De kustvisie is ook op lange termijn relevant. Deze wordt 10-jaarlijks herzien.

7.2.5 Focus van de beoordeling

Hoe de waterkwaliteit en -kwantiteit worden beïnvloed is in hoge mate afhankelijk van de locatie en de activiteiten zelf. Plannen en projecten moeten voldoen aan de vigerende regelgeving en de vooropgestelde normen en richtwaarden (bv. met betrekking tot de emissies van verontreinigde stoffen). Ook ingrepen op de hydrologische en hydromorfologische kenmerken van het watersysteem zijn gebonden aan principes, richtlijnen, verordeningen, ... binnen het bestaand beleid en wetgeving.

Dit betekent niet dat het ruimtelijk beleidsplan geen impact kan hebben op het watersysteem. Via het ruimtelijk beleid (op gemeentelijk niveau) kunnen immers keuzes worden gemaakt die de waterkwaliteit verbeteren. Een voorbeeld is de keuze om de groenblauwe netwerken te versterken, dit zal ook een positief effect hebben op het watersysteem (kwaliteit en kwantiteit). Wijzigingen in arealen of intensiteiten kunnen een impact hebben op waterkwaliteit en -kwantiteit, wijzigingen in ruimtebeslag hebben gevolgen voor waterkwantiteit.

Kenmerkend voor dit type milieubeoordeling is dat specifieke ruimtelijke locaties van ingrepen niet vastliggen en dat het studiegebied heel de gemeente kan beslaan. De beoordeling van de milieueffecten op vlak van het watersysteem focust zich op een kwalitatieve aftoetsing aan de vooropgestelde normen en waarden. Er zal met andere woorden een toetsing aan de doelstellingen uit de waterbeleidsplannen gebeuren zonder een kwantitatieve analyse en modelleringen uit te voeren. Voor de effectbeoordeling van het Beleidsplan Ruimte focussen we bijgevolg vooral op de aspecten die door het ruimtelijk beleid (kunnen) beïnvloed worden.

De herstelprogramma's voor de verbetering van de (grond)waterstanden en de waterkwaliteit gebeuren via een gebiedsgerichte aanpak met gebiedsgerichte doelstellingen en acties per grondwaterlichaam. De milieubeoordeling in het kader van het Ruimtelijk beleidsplan zal zich dan ook focussen op elementen die op gemeentelijk niveau een impact kunnen hebben op de grondwaterkwantiteit en -kwaliteit. De beschikbaarheid van (zoete) watervoorraden zijn functie van de toevoer (neerslag, infiltratiemogelijkheden) enerzijds, en van het gebruik ervan anderzijds. Het gebruik wordt reeds opgevolgd door de waterbeheerder en wordt geregeld op projectniveau. Dit wordt op dit strategisch niveau niet verder beschouwd. Aan de toevoorzijde is er wel een duidelijke link tussen ruimtegebruik en beschikbaarheid van water. De beoordeling ten aanzien van dit aspect zal zich dan ook hierop focussen. Het effect wordt kwalitatief beschreven.

Gezien het abstractieniveau van voorliggende milieubeoordeling en de kenmerken van het ruimtelijk beleidsplan zal de milieubeoordeling zich focussen op elementen die op gemeentelijk niveau de waterkwaliteit en waterkwantiteit mee bepalen. Met andere woorden, kunnen de keuzes die de gemeente maakt een effect hebben op het behouden of bereiken van een gezond watersysteem? Meer specifiek wordt voor het aspect water op een kwalitatieve wijze onderzocht wat de impact van het Beleidsplan Ruimte is op de waterkwaliteit, waterschaarste, droogte en wateroverlast.

7.2.6 Beoordelingskader

Tabel: Beoordelingskader water

Subthema	beoordelingscriteria
Waterkwaliteit 	Mate waarin het Beleidsplan Ruimte een effect heeft op de waterkwaliteit en op het bereiken van de goede ecologische toestand van de verschillende waterlichamen en mate waarin het Beleidsplan Ruimte een achteruitgang van die toestand helpt verhinderen.
Beschikbaarheid (zoet) water 	Mate waarin het Beleidsplan Ruimte een impact heeft op de aanvulling en het behoud van de (zoete) watervoorraden en droogte en waterschaarste kan helpen vermijden.
Bescherming tegen overstromingen 	Mate waarin het Beleidsplan Ruimte een impact heeft op de structurele aanpak van overstromingen en wateroverlast, de schade door wateroverlast kan beperken.

7.2.7 Beschrijving en beoordeling van de impact van de strategische visie (2050)

Het Beleidsplan Ruimte van Middelkerke zet met hun strategische visie een lange termijnvisie uit waarop Middelkerke de komende decennia met de ruimte wil omgaan. De uitgangshouding vertrekt van drie ruimtelijke thema's: aantrekkingskracht vergroten (voor permanente bewoners en toeristen), woon- en leefkwaliteit verhogen en een klimaatbestendig ruimtegebruik.

Op basis van de maatschappelijke trends en de uitgangshouding worden er drie **strategisch ruimtelijke thema's** geformuleerd met elk verschillende ruimtelijke strategieën. Het zijn deze strategieën die de kapstok vormen van de strategische visie van het Beleidsplan Ruimte van Middelkerke en waarop hieronder een beoordeling wordt gegeven vanuit de visie van water. De strategisch ruimtelijke thema's zijn 'bebouwde ruimte', 'publieke ruimte' en 'groenblauwe ruimte'.

Met betrekking tot de **kuststrook**, wil de gemeente dit verstedelijkte zone verdichten door in te zetten op hoger bouwen dat steeds gepaard dient te gaan met het ontpitten van (private) binnengebieden. Door de reeds sterk verdichte kern van Middelkerke op strategische plaatsen te gaan ontpitten en ontharden, kan er op deze plaatsen het hemelwater weer infiltreren en kan de grondwatertafel worden aangevuld. Ook de heraanleg van de zeedijk als grasdijk wordt positief onthaald. Dit is zeker belangrijk in de kuststreek waar de zoetwater lens, omringd door zout water, er jaren over heeft gedaan om zich te vullen. Het aanvullen van dit reservoir kan de zoet-zoutverdeling in balans houden.

Verder wordt slechts beknopt ingegaan op de inrichting van bedrijventerreinen. Bedrijventerreinen worden vaak gekenmerkt door veel verharding en weinig groen opdat bedrijven zich maximaal kunnen vestigen in de ruimte. Hier is echter potentieel aanwezig voor (hemel)waterbuffering, het voorzien van een collectieve zuiveringsinstallatie en het hergebruik van water voor industriële processen. Ook is het belangrijk dat vervuiling van de waterlopen nabij deze terreinen goed gemonitord en waar nodig aangepakt wordt.

In het **hinterland** wil Middelkerke het woonaanbod enkel verhogen, vernieuwen en/of diversifiëring binnen het bestaande ruimtebeslag. Er is in dit geval geen behoefte meer aan het aansnijden van de woonuitbreidingsgebieden, en de gemeente heeft dan ook het voornemen om deze te schrappen. Dit is nog geen bestemming van open ruimte. Maar geeft op korte termijn meer ruimte voor water, geen bijkomende verharding en dus op die locaties geen negatieve impact op infiltratie. Echter kunnen deze gebieden volgens de visie nog wel ingezet worden voor een planologische ruil. Dit kan enkel positief onthaald worden indien er netto gezien onthard wordt.

De natuurlijke en kunstmatige waterstructuren in het polderlandschap hebben een belangrijke functie: ontwateren van deze zone en eveneens het opvangen en infiltreren van water bij wateroverlast. Door in te zetten op de verbreding van deze grachten en ze maximaal te behouden, kan de bergingscapaciteit worden verhoogd. Dit is belangrijk gezien er door de klimaatverandering er enerzijds langere periodes van droogte zullen voorkomen en anderzijds dat heviger neerslag meer risico's op wateroverlast brengt. Het behoud van zowel zones voor waterberging als de infiltratiegebieden (kreekruggen en duingordel) zal cruciaal zijn in de toekomst.

Het waterbeleidsdoel in 2050 is het beschikken over een robuust watersysteem dat (klimaat)schokken kan opvangen. De 'robuustheid' heeft betrekking op de waterkwaliteit en op de kwantiteit, zowel naar wateroverlast als droogte. Algemeen kan gesteld worden dat de principes van de strategische visie van het Beleidsplan Middelkerke zullen bijdragen aan het bereiken van het beoogde doel.

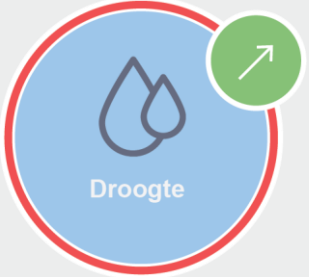
7.2.8 Beschrijving en beoordeling van de impact van de beleidskaders

Hoger is aangegeven hoe de beoordeling voor de beleidskaders visueel wordt voorgesteld. De kleur van de grote ring geeft daarbij de doelfstand voor de beleidsdoelstellingen van het betrokken subthema (in 2030) weer.

Voor waterkwaliteit en wateroverlast zijn de afgelopen decennia via de eerste en tweede stroomgebiedbeheerplannen al veel maatregelen genomen. De waterkwaliteit is verbeterd maar nog niet overal in voldoende mate of voor alle parameters. Uit het SGBP3 is ook gebleken dat voor de aandachtsgebieden de goede toestand na 2033 ligt. Op basis van deze overwegingen is het doelbereik op ‘nog veraf’ gezet. Hetzelfde geldt voor het subthema wateroverlast, daar zijn al veel projecten gerealiseerd cfr. SGBP1 en 2, maar de goede kwantitatieve toestand zal voor een groot deel van het grondgebied van de provincie na 2033 gerealiseerd worden.

Voor het subthema droogte wordt het te bereiken doel als nog ‘zeer’ veraf aangeduid. Redenen hiervoor zijn het gebrek of het nog maar pril besef dat de droogteproblematiek in Vlaanderen en dus ook in Middelkerke een urgent probleem is dat door de klimaatverandering de komende jaren nog sterk zal toenemen. Het feit dat de verharding in Vlaanderen de komende jaren nog zal toenemen, het besef dat hevige regenbuien in de zomer de vastgestelde droogtetrends niet zullen oplossen en het feit dat in het derde stroomgebiedsbeheerplan een ‘waaktoestand’ is ingevoerd voor freatische grondwaterlichamen die zich nochtans in een goede kwantitatieve toestand bevinden, kunnen deze keuze verantwoorden.

Waterkwaliteit		Beschikbaarheid (zoet) water	Wateroverlast
BELEIDSKADER Robuuste en veerkrachtige ruimte			
Effecten beleidskader	Het beleidskader zet in op verdichting van de kustdorpen gelegen in de kuststrook. Verdichting resulteert in betere efficiëntie van de collectieve waterzuivering, door een hoger rendement van de zuivering met geringere vuilvracht die via de restlozingen in de waterlopen terechtkomt. Minder riolering in het buitengebied (WUG worden niet aangesneden) zal door een vermindering van parasitaire debieten, verminderde overstortwerking en minder restlozingen ook de druk op de waterlopen in de open ruimte verminderen. Renovatie van gebouwen of nieuwbouw bezitten de kans om een gescheiden rioleringsstelsel te voorzien. Het afkoppelen van hemelwater zorgt ervoor dat dit water vertraagd kan worden afgevoerd en kan infiltreren in de bodem. Dit zorgt ook voor de daling van druk op de waterzuiveringsinstallatie in de gemeente. Veel regenval zorgt voor hoge pieken en mogelijk overstort van vuilwater richting de waterlopen en de zee. Nieuwe projecten binnen de hoger bouwen en binnen de projectzones kunnen door het uitvoeren van de transformatietoets gescreend worden op verschillende aspecten waaronder duurzaam watergebruik en -beheer. Dit kan positief beoordeeld worden maar kan zeker uitgebreid worden naar zones buiten de projectzones. Het uitbouwen van een gescheiden rioleringsstelsel dient verder te worden uitgerold en gerealiseerd te worden. In het beleidskader wordt er niet verder ingegaan op de visie rond bedrijventerreinen in Middelkerke. De verbinding tussen de zee, duinen en het polderlandschap is vandaag verloren. Het beleidsplan wil daarom deze structuren weer aaneenschakelen. Het versterken van deze verbindingen en het wegwerken van missing links is belangrijk om het watersysteem te versterken.	Het beleidskader focust op verdichting waardoor de stedelijke expansie wordt verhinderd en inname van buitengebied wordt vermeden. Dit bewerkstelligt infiltratie van de niet-ingenomen open ruimte en zorgt voor een duurzaam (integraal) grond- en oppervlaktewaterbeheer. Dit wordt eerder neutraal beoordeeld gezien de open ruimte vandaag niet is ingenomen en infiltratie bijgevolg mogelijk is. Het beleidskader zet ook in op de actieve ontharding van o.m. binnengebieden van bouwblokken (ontpitten) of ontharden van bestaande publieke ruimte. Het vrijkomen van de bodem en het voorzien van groen zal infiltratie van hemelwater bevorderen. Zeker in kustgebieden is het doorsijpelen van zoetwater naar de grondwatertafel cruciaal in de toekomst. Door de klimaatverandering zal de zeespiegel stijgen en zal de druk op het aanwezige zoetwater voorraad in ondergrond toenemen. In de transformatietoets wordt er aandacht besteed aan het luik water, wat positief wordt onthaald. Compact en hoger gaan wonen betekent dat er op een kleine oppervlakte veel water verbruikt zal worden. Het opvangen en hergebruiken van hemelwater én grijswater dient niet alleen op deze nieuwe projectlocaties bekeken te worden maar ook bestaande bouwblokken kunnen de potentie hebben om dit te voorzien. Het beleidsplan geeft aan dat platte daken potentie hebben om ruimtelijke meerwaarde te creëren waaronder inzetten als groen dak. Dit kan nog verder uitgewerkt worden. Groendaken kunnen worden ingezet als waterbuffering waarna het opgevangen water hergebruikt kan worden voor o.m. tuinen.	Focus op verdichting verhindert stedelijke expansie en inname buitengebied elders. Dit bewerkstelligt infiltratie in de niet-ingenomen open ruimte en zorgt voor een duurzaam (integraal) grond- en oppervlaktewaterbeheer. Dit wordt eerder neutraal beoordeeld gezien de open ruimte vandaag niet is ingenomen en infiltratie bijgevolg mogelijk is. Het beleidskader zet ook in op de actieve ontharding van o.m. binnengebieden van bouwblokken (ontpitten) of ontharden van bestaande publieke ruimte. Het vrijkomen van de bodem en het voorzien van groen zal infiltratie van hemelwater bevorderen. Dit zorgt voor minder afstroming en beschermt zo tegen overstromingen. Het vrijwaren én toevoegen van open ruimte met buffermogelijkheden in de kern is cruciaal om wateroverlast tegen te gaan in de toekomst. Door de verblauwing en vergroening van de kernen, draagt het beleidskader bij aan het halen van de vooropgestelde doelstellingen.
Bijdrage beleidskader doelstellingen	Het beleidskader heeft slechts een beperkte bijdrage tot het halen van de doelstellingen inzake waterkwaliteit.	Het beleidskader bevat verschillende elementen die bijdragen tot het halen van de vooropgestelde doelstellingen inzake beschikbaarheid van (zoet) water.	Het beleidskader bevat verschillende elementen die bijdragen tot het halen van de vooropgestelde doelstellingen inzake wateroverlast.

Waterkwaliteit		Beschikbaarheid (zoet) water	Wateroverlast
Beoordeling en distance to target	 Waterkwaliteit	 Droogte	 Wateroverlast
Aanbevelingen	• Verdere uitwerking van een heldere visie rond bestaande bedrijventerreinen bijvoorbeeld potentie tot collectieve waterzuivering. • Nieuwe bedrijventerreinen of uitbreidingen ervan zijn bij voorkeur waterneutraal: geen hemelwatelozing en maximaal circulair watergebruik.		

7.2.9 Kwetsbaarheidsanalyse

In het beleidskader worden enkele plangebieden naar voren geschoven in het kader van verdichting en hoger bouwen. Onderstaande tabel toont een beknopte screening van de mogelijke (aanzienlijke) milieueffecten in relatie tot het thema 'Watersysteem' voor de zeven strategische projectzones uit het actieprogramma (Rauschenbergplein, Bouwblok aan het Otletplein, Bouwblok van het Lac aux Dames, Bouwblok Zeedijk-Tennis, Bouwblok René Mouchotteplein, Epernayplein en marktplein);

	In het plangebied		Naar en van de omgeving		Op netwerken	
Waterkwaliteit	Bronbemaling tijdens de aanlegfase moeten aandacht hebben voor mogelijk verziltingsprobleem	(x)	Aanwezigheid veenbodems. Deze zijn gevoelig voor inklinking ten gevolge van bemaling.	(x)		
Beschikbaarheid (zoet)water	De zoetwaterlens vormt een belangrijk aandachtspunt in de kustregio. Bronbemaling kan hier mogelijk een impact op hebben. Wijziging van ondergrondse infrastructuur kan een impact hebben op de grondwaterkwantiteit.	(x)	De zoetwaterlens vormt een belangrijk aandachtspunt in de kustregio. Bronbemaling kan hier mogelijk een impact op hebben.	(x)		
Bescherming tegen overstromingen	Wijziging verhardingsgraad kan een impact hebben op de hoeveelheid afstromend hemelwater.	(x)	Wijziging verhardingsgraad kan een impact hebben op de hoeveelheid afstromend hemelwater.	(x)	Zie kustvisie	

7.2.10 Samenvatting van de voornaamste bevindingen voor het thema "water"

Het Beleidsplan Ruimte van Middelkerke levert voor de thema's beschikbaarheid van (zoet) water en wateroverlast (waterkwantiteit) een **positieve** bijdrage. Voor het thema waterkwaliteit is de bijdrage **eerder beperkt**.

De **positieve** bijdrage van de strategische visie en de verschillende beleidskaders is toe te schrijven aan de volgende beleidskeuzes:

- Het verdichten van de kernen in de kuststrook resulteert in een betere efficiëntie van de collectieve waterzuivering
- Het verdichten van de bestaande bebouwde ruimte verhindert de nood aan stedelijke expansie en dus inname van buitengebied. Dit bewerkstelligt infiltratie van de niet-ingegenomen open ruimte en zorgt voor een duurzaam (integraal) grond- en oppervlaktewaterbeheer
- Het ontpitten of ontharden van bestaande publieke ruimte geeft meer ruimte aan groen en water en bevordert de infiltratie van hemelwater.
- Door de zee, duinen en het polderlandschap weer aaneen te schakelen, wordt het watersysteem versterkt en missing links weggewerkt.
- Het vrijwaren én toevoegen van open ruimte met buffermogelijkheden in de kern is cruciaal om wateroverlast tegen te gaan in de toekomst.

Over het algemeen is de bijdrage **positief of eerder neutraal**. Er kunnen wel een aantal **aandachtspunten** vermeld worden, deze zijn onderverdeeld volgens de categorisering bepaald onder 6.7, zijnde:

- **Categorie 1** | Aanbevelingen die rechtstreeks kunnen doorvertaald worden in het Beleidsplan Ruimte.
- **Categorie 2** | Aanbevelingen die hun doorvertaling kunnen vinden bij RUP's en projecten die opgesteld of uitgevoerd worden ter operationalisering van de beleidskeuzes die in het Beleidsplan Ruimte worden gemaakt
- **Categorie 3** | Aanbevelingen die kunnen beschouwd worden als flankerend beleid. Dit zijn aanbevelingen die geen plaats (kunnen) vinden binnen het Beleidsplan Ruimte, omdat ze geen ruimtelijke component hebben en/of omdat de gemeente niet de bevoegdheid noch de handelingsmogelijkheden heeft om ze te implementeren.

Het potentieel van groendaken in de kern wordt slechts beperkt aangehaald. <i>Op basis van deze aanbeveling werd het beleidsplan in zowel de strategische visie op pagina 27 alsook onder het beleidskader op pagina's 29 en 40 aangevuld. Hierdoor wordt het potentieel van groendaken in functie van het watersysteem duidelijker vermeld. De aanbeveling wordt gezien als verwerkt en komt te vervallen.</i>	Categorie 1 – verwerkt in het Beleidsplan Ruimte
Gemeente Middelkerke is een van de vele badplaatsen aan de Belgische kust die een piek in afvalwater te verwerken krijgt door het toeristisch hoogseizoen. Het RWZI heeft de capaciteit van 6x de droogwaterafvoer van de inwoners in Middelkerke. Bij hoge regenval zal het vuilwater mogelijk overstorten richting de waterloop. Het grootste knelpunt ligt echter in de voorziening van een gescheiden rioleringsstelsel waardoor hemelwater niet rechtstreeks naar het RWZI wordt gestuurd. Dit kan nog verder worden benadrukt.	Categorie 2
Het Beleidsplan Ruimte zal op zichzelf er niet in slagen om een goede toestand van de waterlichamen te behalen of om droogte en wateroverlast te vermijden. De inrichting van de ruimte is wel een van de vele domeinen die meewerkt om de doelstellingen te behalen.	Categorie 3

Relevantie voor de doelstellingen van de Kaderrichtlijn Water:

Op hoofdlijnen is de impact van het Beleidsplan Ruimte op het watersysteem neutraal tot positief. Dit betekent dat implementatie van het Beleidsplan Ruimte meer dan waarschijnlijk geen aanleiding zal geven tot een achteruitgang¹⁹ van de kwaliteitskenmerken van de waterlichamen, en dat het bereiken van de goede toestand of het ecologisch potentieel van de waterlichamen er niet door zal gehypothekeerd worden.

De globale impact van het beleidsplan op het bereiken van de doelstellingen van de Kaderrichtlijn Water is waarschijnlijk positief, maar aangezien de nog af te leggen weg nog lang is en de toestand van de waterlichamen door tal van evoluties en ingrepen buiten de werkingssfeer van het beleidsplan beïnvloed wordt, zal het Beleidsplan Ruimte op zich niet volstaan om de goede toestand of het goed potentieel voor alle waterlichamen op het grondgebied van Middelkerke te bereiken.

7.2.11 Leemten in de kennis

De mate waarin het toepassen van de beleidskaders de vooropgestelde doelstellingen voor het thema Water daadwerkelijk helpen behalen is niet steeds eenduidig te bepalen gezien een doorvertaling van de beleidslijnen naar concrete acties (nog) niet duidelijk is en gezien de doorwerkingsmogelijkheden van het plan afhangen van de provinciale bevoegdheden in relatie tot de bevoegdheden op Vlaams en

¹⁹ Volgens de definitie van het Weser-arrest.

gemeentelijk niveau. Samenwerking tussen beleidsniveaus zal in alle gevallen nodig zijn om de vooropgezette doelstellingen te behalen.

7.2.12 Grensoverschrijdende effecten

Aangezien de waterlopen over de grenzen van de gemeente heen lopen, zijn effecten op de andere gemeenten niet uit te sluiten. Met betrekking tot het thema water zullen vooral effecten verwacht worden in de stroomafwaartse gebieden. In het westen, ter hoogte van de monding van de waterlopen in de IJzer en kanaal Plassendale-Duinkerke in het westen kunnen de maatregelen ook hier effecten hebben. Gezien de IJzer een veel grotere waterloop is in vergelijking met Vladslovaart, leperleed, zal het effect eerder beperkt zijn.

Gezien het Beleidsplan Ruimte vooral neutrale tot positieve effecten heeft zal de gemeentegrensoverschrijdende impact eveneens van dien aard zijn.

7.3 Impact op Biodiversiteit

7.3.1 Afbakening van het studiegebied

Het onderzoek focust zich op de elementen waarop het Beleidsplan Ruimte binnen de grenzen van de gemeente Middelkerke impact kan hebben op vlak van biodiversiteit. De natuurlijke structuur en samenhang worden onder de loep genomen en dat in relatie met het ruimtegebruik, verstoring, soortenrijkdom, Hoewel het beleidsplan stopt aan de grenzen van de gemeente, hangt de natuurlijke structuur nauw samen met het biotische systeem over de gemeentegrenzen heen. Daarom vormen de grenzen van de gemeente geen harde afbakening van het studiegebied, maar zijn ze eerder richtinggevend voor het gebied dat onderzocht wordt.

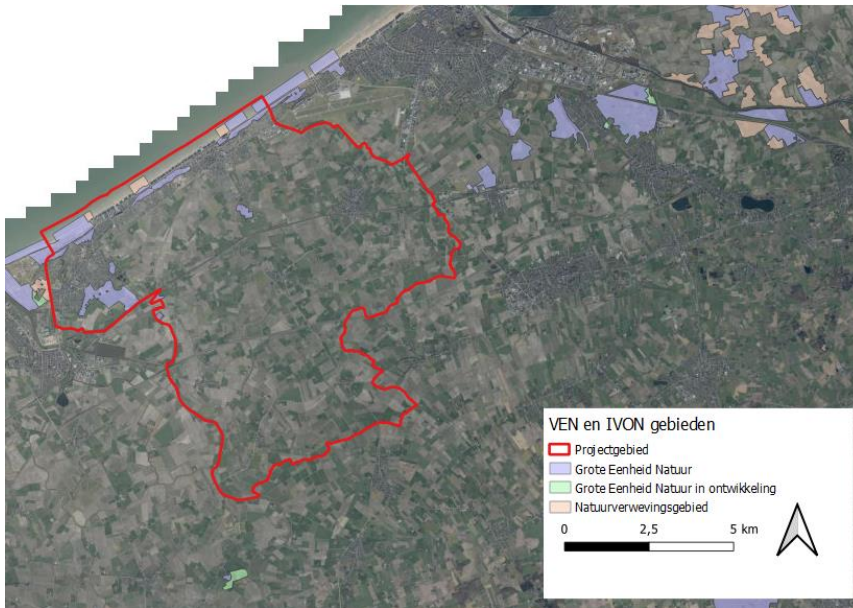
7.3.2 Beschrijving van de huidige situatie

7.3.2.1 Beschermingszones natuur

Figuur 1 toont de gebieden van het VEN en IVON op het grondgebied van de gemeente Middelkerke. Het gaat hier om verspreide fragmenten behorende tot 'De Middenkust' en een kleine zone centraal en meer landinwaarts 'De Puidebroeken'.

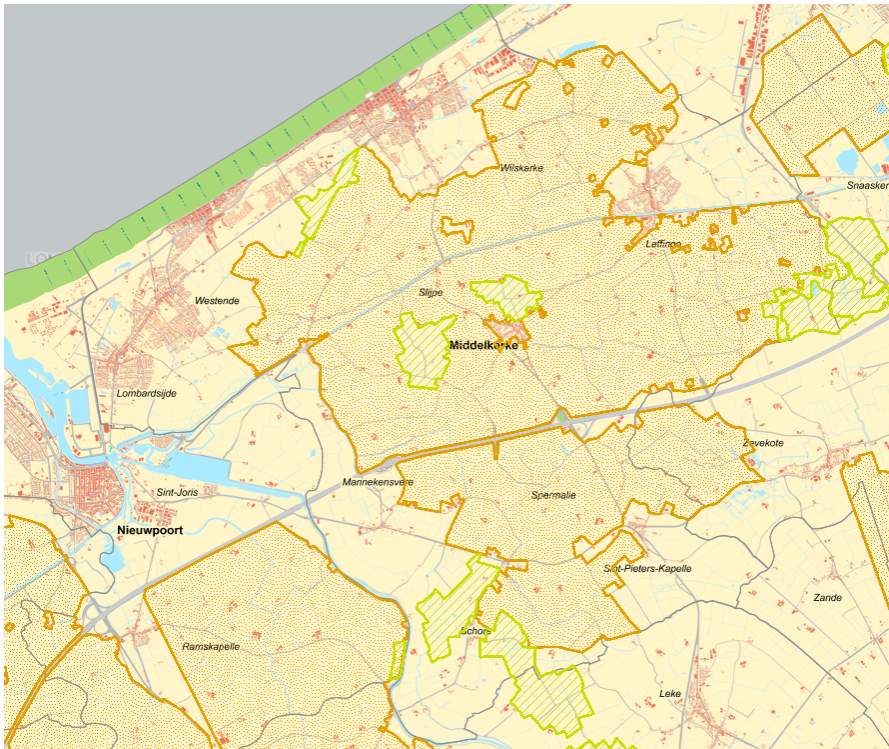
De zone Middenkust wordt tussen Westende en Middelkerke ook wel aangeduid als de 'Warandeduinen'. De Warandeduinen zijn een kalkrijk gebied met een amfibieënpool en planten aangepast aan een zilte omgeving zoals de blauwe zeedistel en duinsterretjesmos. De Puidebroeken worden gekenmerkt door natte wei- en hooilanden met tal van weidevogels zoals de Wulp, Grutto, Tureluur, maar ook kikkers en insecten. Tevens vinden we er talrijke pollen zoals de Zeegroene rus terug.

De habitatrichtlijngebieden op het grondgebied van de gemeente Middelkerke bestaan uit de 'Duingebieden inclusief Ijzermunding en Zwin' (BE2500001). Deze gebieden lopen langs de volledige kustlijn vanaf Knokke-Heist tot aan De Panne (Figuur 2). Er bevindt zich geen Vogelrichtlijngebied binnen de grenzen van gemeente Middelkerke. Het dichtstbijzijnde Vogelrichtlijngebied is gebied 'Westkust' (BE2500121) en situeert zich in Nieuwpoort langs de Ijzer.

Figuur 7-14: VEN en IVON gebieden op het grondgebied van de gemeente Middelkerke

Er zijn zowel beheergebieden voor akkervogelsoorten als voor weidevogelsoorten aanwezig binnen het grondgebied van de gemeente Middelkerke. Dit zijn voor de akkervogels: de Sijpe en voor de weidevogelsoorten de gebieden: Graningatevliet, Oude Zeltegeleed, Slijpe, Schore, Waleweide en Groot geleed. Deze beheergebieden bevinden zich landinwaarts achter de bebouwing aan de kust.

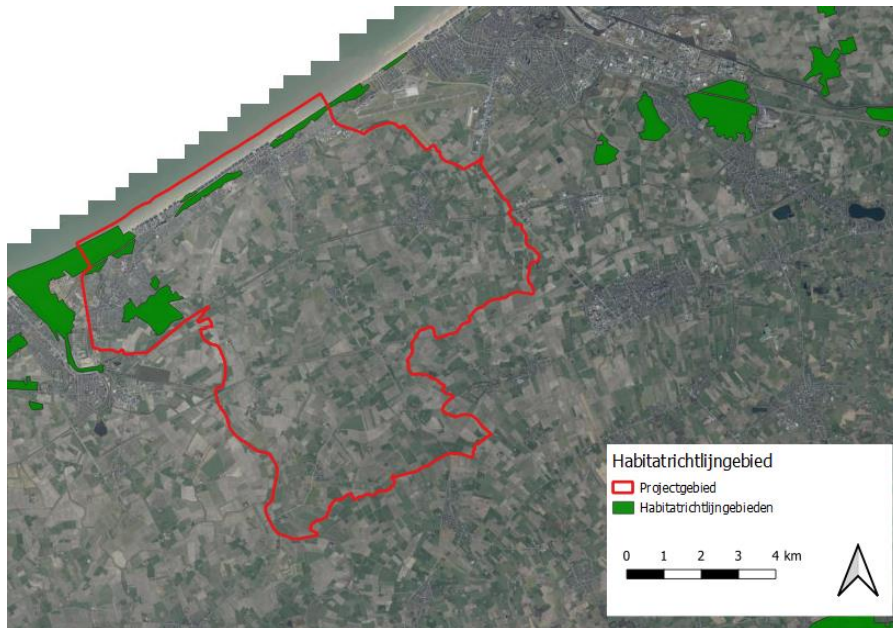

Figuur 7-15: beheergebieden voor akkervogels (geel) en weidevogels (groen) in Middelkerke

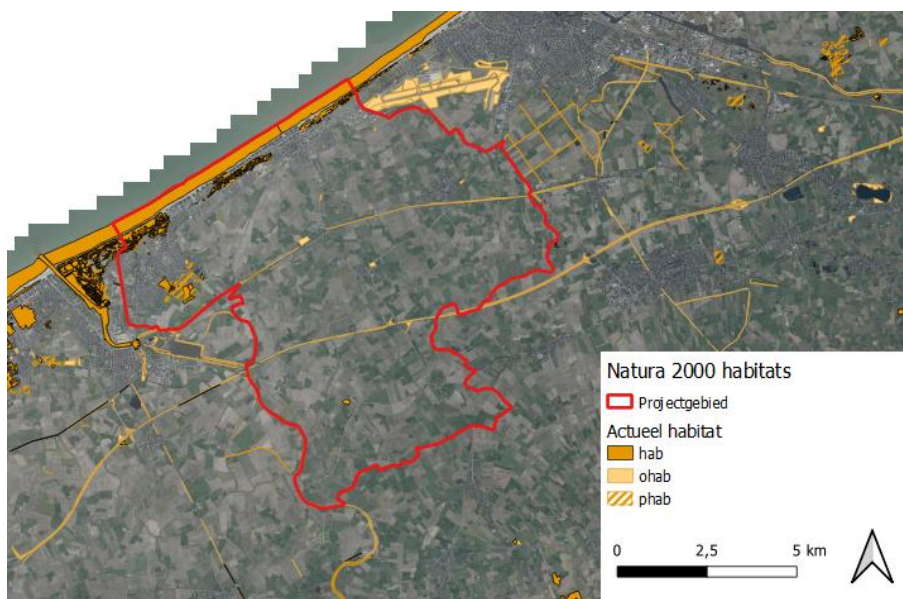
7.3.2.2 Natura 2000

Op het grondgebied van de gemeente Middelkerke situeert zich het Natura 2000 habitatrictlijngebied SBZ-H: 'Duingebied inclusief Ijzermonding en Zwin'. Dit gebied ligt verspreid over de kustlijn van Middelkerke en bestaat uit acht afzonderlijke delen. Het volledige gebied bestaat uit volgende habitats:

- Embryonale wandelende duinen (2110)
- Wandelende duinen op de strandwal met helmgras (*Ammophila arenaria*) (witte duinen) (2120)
- Vastgelegde duinen met kruidvegetatie (grijze duinen) (2130)
- Duinen met duindoorn (*Hippophae rhamnoides*) (2160)
- Beboste duinen van het Atlantische, Continentale en Boreale kustgebied (2180)
- Vochtige duinvalleien (2190)

Figuur 7-16: Habitatrichtlijngebied in de gemeente Middelkerke

Figuur 7-17: Natura 2000 habitats in de gemeente Middelkerke

7.3.2.3 Soortenbeschermingsprogramma's

Op het grondgebied van de gemeente Middelkerke zijn verschillende soorten beschermingsprogramma's (SBP's) aanwezig. In figuur 5 staan de geldende SBP's voor volgende soorten weergegeven:

- Heivlinder (*Hipparchia semele*): Warandeduinen, Graaf Jansdijk, St.-Laureinsduinen
- Poelkikker (*Pelophylax lessonae*): Middelkerke
- Kamsalamander (*Triturus cristatus*): Schuddebeurze, Warandeduinen, Polders (Oostende)
- Weidevogels: Middelkerke-Gistel, Noordelijke Ijzervallei
- Zomertortel (*Streptopelia turtur*): Ijzervallei

De heivlinder is een middelgrote vlinder met een voorvleugellengte van 2 à 2,5 centimeter. Hij heeft grijsbruine vleugels met een brede oranje band. Door zijn onopvallende kleuren is een heivlinder heel moeilijk te zien als hij met gesloten vleugels zit te zonnen op een stuk zand of rotsen. De heivlinder houdt van warmte en heeft een voorkeur voor open heide- en duinlandschappen.

De belangrijkste doelstellingen voor de heivlinder zijn: het behouden en uitbreiden van de (meta)populaties in ieder betrokken gebied, Aanpassing van beheer om de kwaliteit van het functioneel habitat te verhogen, Kleine en/of geïsoleerde populaties veilig stellen, Met het oog op risicospreiding wordt het aantal deelpopulaties uitgebreid.

De poelkikker wordt ongeveer 4 tot 6 centimeter groot en is daarmee de kleinste van de drie soorten groene kikkers die Vlaanderen rijk is. Hij is meestal grasgroen met een felgroene streep op de rug. De poelkikker leeft bij voorkeur in vochtige heidegebieden, laagveengebieden en voedselarme moerassen. Vennen, grachten en kleine vijvers vormen geschikte voortplantingsplaatsen. Buiten de voortplantingsperiode leven poelkikkers vooral op het land, maar wel in de onmiddellijke nabijheid van water. De belangrijkste doelstelling voor de poelkikker in Middelkerke is: Het verbeteren van de huidige populatiekennis is prioritair.

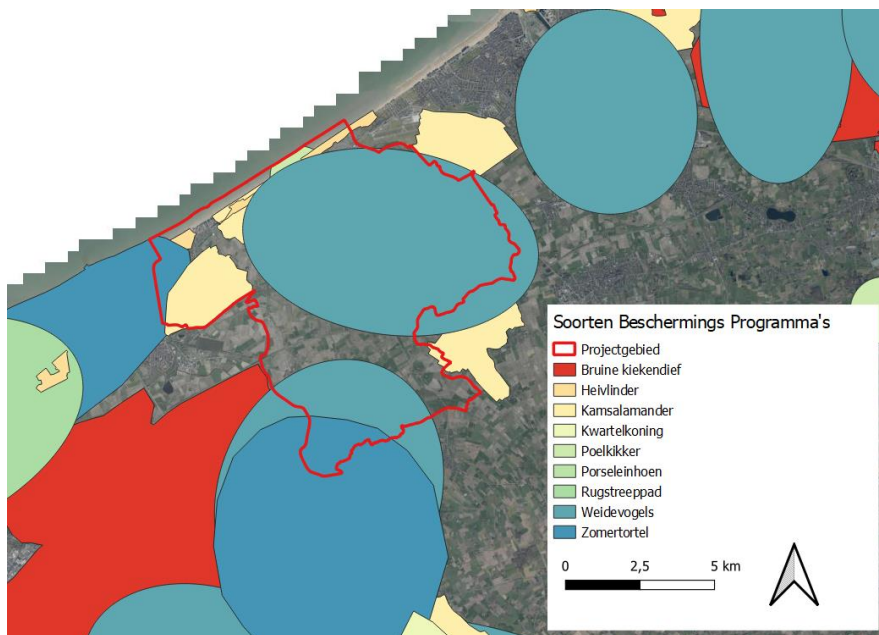
De kamsalamander is de grootste inheemse watersalamander van Vlaanderen. Mannetjes worden tot 16 centimeter lang, vrouwtjes kunnen 18 centimeter worden. Kamsalamanders hebben een bruine kop, rug en staart en een opvallende gele of orangerode buik met zwarte vlekken.

De belangrijkste doelstellingen vanuit Vlaanderen zijn: Ontwikkelen en gericht beheren van bestaande en geoptimaliseerde leefgebieden, Ontwikkelen en gericht beheren van bestaande en bijkomende verbindingselementen, Kennisopvolging en –vergroting over de ecologie van de kamsalamander en Kennisvergroting over het beheer van de leefgebieden gericht naar specifieke doelgroepen.

Het SBP voor weidevogels focus zich op grutto en wulp. Beide soorten broeden in Vlaanderen in duidelijk af te bakenen gebieden. Hierdoor kunnen er gerichte maatregelen genomen worden door natuurbeheerders en landbouwers. Ook andere weidevogels zoals kievit, paapje, slobbeend, zomertaling,... zullen daarvan profiteren. De belangrijkste doelstellingen vanuit Vlaanderen voor deze soorten zijn: Het behoud van het areaal van Grutto en Wulp in Vlaanderen, Optimalisatie van het leefgebied, Vergroten van de wetenschappelijke kennis en Kennisdeling naar de specifieke doelgroepen

De zomertortel is een van de trekvogels die het laatst terugkeren uit Afrika, rond eind april - begin mei. Het is een van de meest bedreigde broedvogels in Noordwest-Europa. De zomertortel broedt in bosranden of struwelen en voedt zich vooral met onkruidzaden die hij al scharrelend op braakliggende, schaarsbegroeide terreinen en akkers vindt. Braakliggende terreinen worden in ons intensief gebruikte landschap steeds zeldzamer en op onze intensief bewerkte en behandelde akkers vallen ook steeds minder onkruidzaadjes te rapen. De doelstellingen van het soortenbeschermingsprogramma focussen zich hoofdzakelijk op kennisvergroting over de ecologie en de levenswijze, de verspreiding de populatiegrootte en het broedsucces alsook over het beheer van leefgebieden voor specifieke doelgroepen. Naast de kennisvergroting richten de doelstellingen zich tot het optimaliseren van de broedbiotoop in het kerngebieden en de instandhouding van de huidige foerageergebieden en verdere uitbreiding

Grenzend aan het grondgebied van de gemeente Middelkerke ligt het SBP voor Bruine kiekendief in de stad Nieuwpoort.

Figuur 7-18: Soortenbeschermingsprogramma's op het grondgebied van Middelkerke en omgeving

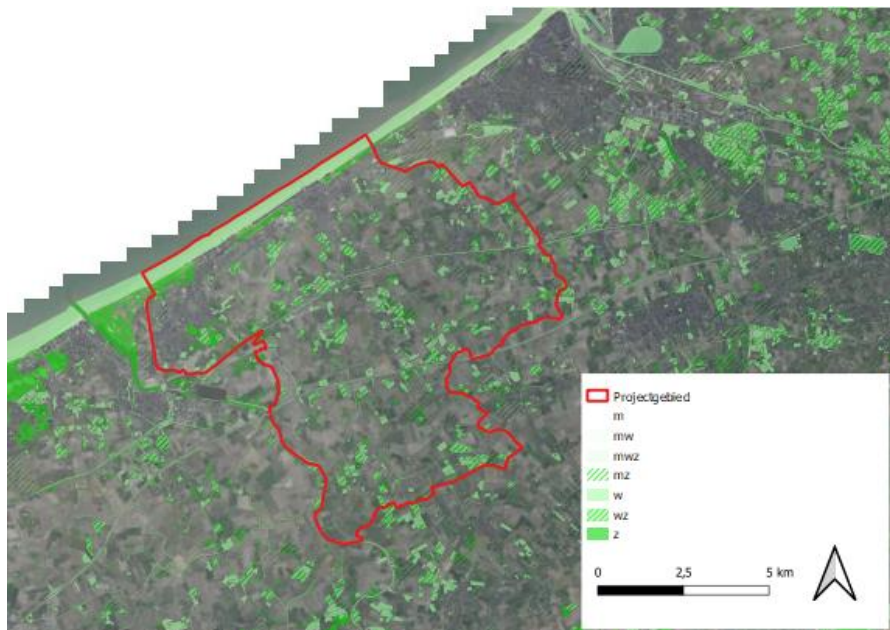
7.3.2.4 Biologisch waardevolle habitats

Het grootste gebied van de gemeente Middelkerke bestaat uit landbouwgebied. Aan de hand van de Biologische Waarderingskaart (BWK) kan het grondgebied van de gemeente Middelkerke gecategoriseerd worden in habitattypes die variëren van biologisch minder waardevol tot zeer waardevol. In Figuur 6 zijn de verschillende habitattypes weergegeven op het grondgebied van de gemeente Middelkerke. De meest voorkomende biologische waardering in Middelkerke is biologisch waardevol en zeer waardevol, en opvallend hierin is de aanwezigheid van geconnecteerde biologisch waardevolle tot zeer waardevolle zones ter hoogte van de doorlopende kuststrook en de zone grenzend aan de IJzermonding. De rest van het grondgebied Middelkerke kent een fragmentarische mengeling van percelen met een mix van biologisch minder waardevol tot zeer waardevol, die zich situeren in een matrix van landbouwpercelen.

Volgende habitats worden onderscheiden:

- Biologisch zeer waardevol (z): droog duingrasland van kalkarme milieus, stuifduinen aan de kust, eutroof water, rietland en andere vegetaties van het rietverbond, soortenrijk permanent cultuurgrasland (met uitgesproken microreliëf).
- Complexen van biologisch waardevolle en zeer waardevolle elementen (wz) zijn onder andere: soortenrijk permanent cultuurgrasland (met uitgesproken microreliëf), bermen, perceelsranden, ... met rietland en andere vegetaties van het rietverbond, bomenrij met dominantie van (al dan niet geknotte) wilg (*Salix sp.*), weilandcomplex met veel sloten en/of microreliëf, bermen, perceelsranden, ... met brak tot zilt moeras.
- Heel de kustzone staat ingekleurd als biologisch waardevol (w) met kartering 'strand met kunstwerken'. Andere habitats met deze kartering zijn: weilandcomplex met veel sloten en/of microreliëf, bermen, perceelsranden, ... met soortenrijk permanent cultuurgrasland (met uitgesproken microreliëf).
- Complex van biologisch minder waardevolle en zeer waardevolle elementen (mz): soortenarm permanent cultuurgrasland, bermen, perceelsranden, ... met rietland en andere vegetaties van het rietverbond, bomenrij met dominantie van (al dan niet geknotte) wilg (*Salix sp.*), bomenrij met dominantie van populier (*Populus sp.*).
- Complex van biologisch minder waardevolle, waardevolle en zeer waardevolle elementen (mwz) zijn: soortenarm permanent cultuurgrasland, weilandcomplex met veel sloten en/of microreliëf, bermen, perceelsranden, ... met rietland en andere vegetaties van het rietverbond.

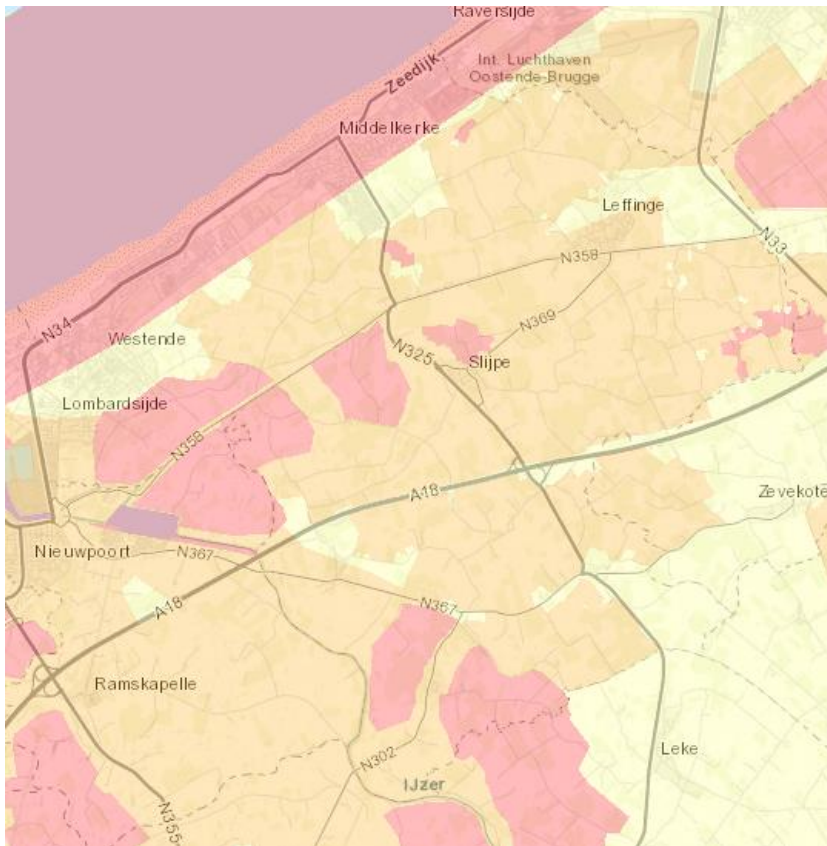
- Complex van biologisch minder waardevolle en waardevolle elementen (mw) zijn: soortenarm permanent cultuurgrasland, bermen, perceelsranden,... met rietland en andere vegetaties van het rietverbond.
- Complex biologisch minder waardevol (m) zijn: akker op kleiige bodem, soortenarm permanent cultuurgrasland.

Figuur 7-19: Verschillende habitat-types in de gemeente Middelkerke

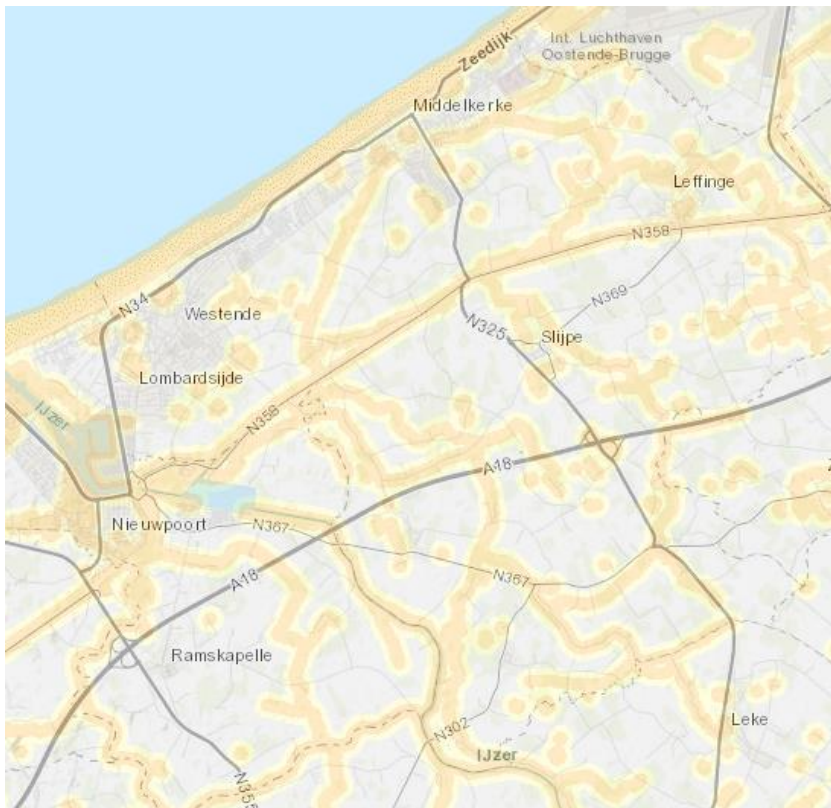
7.3.2.5 Risicoatlas vogels en vleermuizen

Middelkerke heeft een groot risico op de risicoatlas vogels. Dit risico is het hoogste aan de kustlijn en aan het centrum van Westende en Lombardsijde. Dit is voornamelijk gerelateerd aan de seizoenstrek van vogels. Risico's op aanwezigheid van pleister- en rustgebied van vogels of op bijzondere broedvogels situeren zich meer richting de IJzer, ter hoogte van Lombardsijde. Verder weg van de kustlijn daalt het risico op aanvaring van vogels met hoge infrastructuur.

Figuur 7-20: risicoatlas vogels voor Middelkerke (rood: groot risico, oranje: risico, geel: mogelijk risico)

De risicoatlas voor aanvaring van vleermuizen met infrastructuur bevindt zich vooral op de grote lijnelementen in het landschap van Middelkerke. Dit zijn vooral de dijk, de duingebieden en de grote verbindingswegen.

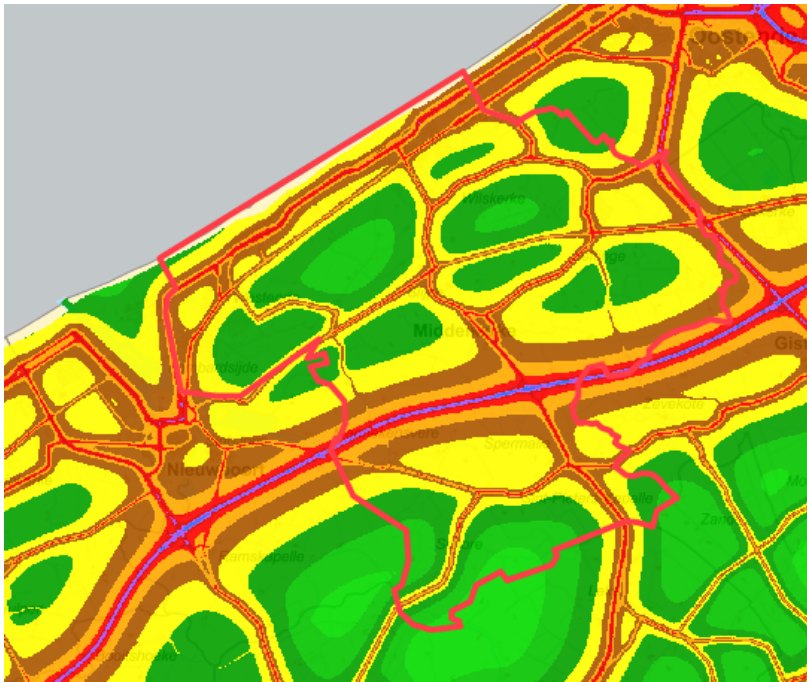

Figuur 7-21: risicoatlas vleermuizen voor Middelkerke (oranje: risico, geel: mogelijk risico, grijs; onvoldoende informatie)

7.3.2.6 Verstoring en vervuiling

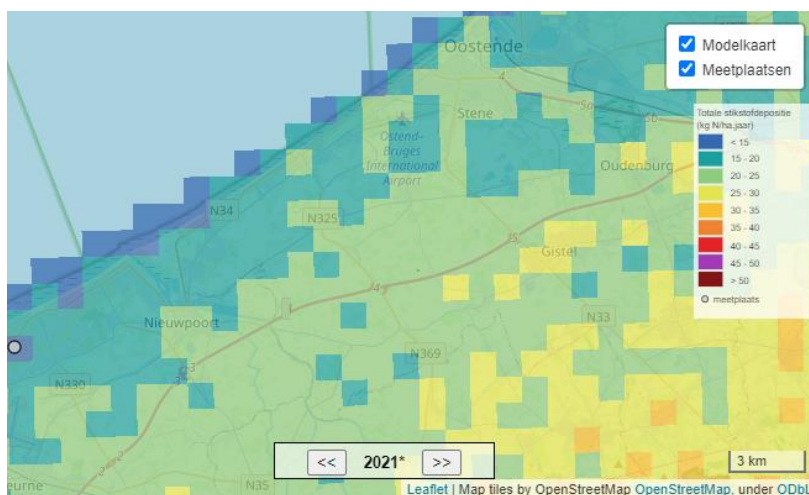
Op de geluidsbelastingskaart wegverkeer (2018) zijn de meest belastende gebieden aangeduid met een rode kleur. Deze gebieden komen overeen met de grote verbindingswegen en de dijk. De minst belastende gebieden zijn de duingebieden, en het binnenland van Middelkerke. De geluidsreductie kan gebeuren door vegetatie, deze ecosysteemdienst is een belangrijke dienst wilt met de geluidsbelasting laag houden of verminderen.

Grote geluidsbelasting kan als een barrière werken tussen verschillende habitats, waardoor er versnippering kan optreden voor het habitat van een bepaalde soort.

Figuur 7-22: Geluidsbelastingskaart wegverkeer (2018), rood: hoogste geluidsbelasting, licht groen: laagste geluidsbelasting)

De kaart van de stikstofdepositie in Middelkerke geeft de gemiddelde stikstofdepositie weer van het jaar 2021 (meest recente kaart). De hoeveelheid stikstofdepositie stijgt naarmate er verder weg wordt gegaan van de zee. Aan het strand is de gemiddelde stikstofdepositie < 15 kg N/ha.jaar en tussen de 15-20 kg N/ha.jaar. Meer in het binnenland van Middelkerke is de hoeveelheid stikstofdepositie 20-25 kg N/ha.jaar. Kijkend naar de trend in heel Vlaanderen zien we dat de stikstofdepositie met 35% gedaald is sinds 2000.

Figuur 7-23: kaart van het jaargemiddelde stikstofdepositie in de regio Middelkerke

7.3.3 Autonome trends en gestuurde ontwikkelingen

De Provincie West-Vlaanderen wil de open ruimte vrijwaren en het tempo waaraan op vandaag bijkomend wordt verhard afbouwen tegen 2040.

In 2020 liep de biodiversiteitsstrategie 2010-2020 af en werd een nieuwe strategie voor 2020-2030 goedgekeurd door de Europese Commissie. Deze biodiversiteitsstrategie voorziet de instandhouding en versterking van de Vlaamse natuur en ecosysteemdiensten. Hiertoe dient er in Vlaanderen meer ruimte te worden voorzien voor natuur, dienen natuurkernen onderling beter verbonden te worden en dient de achteruitgang van de populaties rode lijstsoorten te worden stopgezet. Daarnaast lanceerde de Commissie de 'van boer tot bord' strategie om het Europese voedselsysteem te vernieuwen. Beide zijn een onderdeel van de Europese Green Deal. Dit is een ambitieus plan om de Europese economie en samenleving tegen 2050 duurzaam en klimaatneutraal te maken.

Om de versnippering van natuurgebieden tegen te gaan en tot grotere en beter verbonden leefgebieden voor planten en dieren te komen, voorzien het Natuurdecreet en het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen (RSV) de afbakening van 125.000 ha Vlaams Ecologisch Netwerk (VEN) en 80.000 ha natuurverwevingsgebied (NVWG). Ongeveer 17 jaar na het verstrijken van de einddatum in het Natuurdecreet, is 75 % van het VEN en 5 % van het NVWG afgebakend. In de praktijk resulteert de afbakening van het VEN echter nog niet in een samenhangend netwerk van beschermde gebieden. De versnipperingsgraad in Vlaanderen is bijzonder hoog en onze natuurclusters zijn klein.

Het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen (RSV) stelt ook dat er in de planologische bestemmingsplannen 48.000 ha extra bos-, natuur- en reservaatgebied moest bijkomen in vergelijking met de oppervlakte in 1994. Twintig jaar na de vaststelling van het RSV werd ca. 40 % van de vooropgestelde oppervlakte natuur-, reservaat- en bosgebied en overig groengebied gerealiseerd. Voortgaande op de huidige trend van de laatste 15 en respectievelijk 11 jaar, zal de uitgestelde doelstelling gehaald worden tegen 2076 en respectievelijk 2075. Het zal dus ongeveer 78 à 79 jaar duren in plaats van tien jaar zoals oorspronkelijk voorzien. Verwacht wordt dat deze doelstelling nog niet zal gehaald worden in 2030, maar dit blijft wel het streefdoel, met het oog op voldoende ruimte voor natuur.

7.3.4 Beleidsambities 2030 & 2050

7.3.4.1 *Beleidsambities 2030*

Wat betreft de ambities op Vlaams niveau wordt er gerefereerd naar het rapport van INBO 'Natuurindicatoren 2021'²⁰. Dit rapport geeft een overzicht van natuurindicatoren die op basis van een aantal criteria als prioritair op te volgen indicatoren worden beschouwd. Deze indicatoren verwijzen naar doelstellingen van het Vlaamse natuur- en bosbeleid, het Pact 2020 en de Europese Biodiversiteitsstrategie 2020 of Forest Europe.

De Europese biodiversiteitsstrategie 2020 voorziet de instandhouding en versterking van de Vlaamse natuur en ecosysteemdiensten. Hiertoe dient er in Vlaanderen meer ruimte te worden voorzien voor natuur, dienen natuurkernen onderling beter verbonden te worden, en dient de achteruitgang van de populaties rode lijstsoorten te worden stopgezet.

Om tot grotere en beter verbonden natuurgebieden voor planten en dieren te komen, voorzien het Natuurdecreet en het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen (RSV) de afbakening van 125.000 ha Vlaams Ecologisch Netwerk (VEN) en 80.000 ha natuurverwevingsgebied (NVWG). Ongeveer 17 jaar na de aanvankelijke streefdatum is 75% van het VEN en 5% van het natuurverwevingsgebied afgebakend. In de praktijk resulteert de afbakening van het VEN echter nog niet in een samenhangend netwerk van beschermde gebieden. De versnipperingsgraad in Vlaanderen is bijzonder hoog.

Het RSV stelt ook dat er in de planologische bestemmingsplannen 48.000 ha extra bos-, natuur- en reservaatgebied moest bijkomen in vergelijking met de oppervlakte in 1994. Drieëntwintig jaar na de

²⁰ Vriens et al. (2021) Natuurindicatoren 2021, Toestand van de natuur in Vlaanderen. Cijfers voor het beleid. (Mededelingen van het Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek; no. 1), Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek, Brussel. (https://purews.inbo.be/ws/portalfiles/portal/68510166/Vriens_et_al_2021_Natuurindicatoren.pdf)

vaststelling van het RSV werd ca. 42% van de vooropgestelde oppervlakte natuur-, reservaat- en bosgebied en overig groengebied gerealiseerd. Dit komt neer op een toename van ca. 20.200 ha extra planologische groene bestemmingen. Verwacht wordt dat deze doelstelling nog niet zal gehaald worden in 2030, maar dit blijft wel het streefdoel, met het oog op voldoende ruimte voor biodiversiteit.

Vanuit de strategische visie van het Beleidsplan Ruimte Vlaanderen kunnen volgende ambities voor het jaar 2030 aan biodiversiteit gerelateerd zijn:

- Realiseren van overige 60% (28.600 ha) groene bestemming waarvan 6.800 ha bosgebied
- Realiseren van 4.500 ha extra groene bestemming als alternatief voor aanduiding natuurverwevingsgebieden
- Onderling beter verbinden van natuurbuizen.

Vanuit het Vlaams luchtbeleidsplan zijn er twee doelen die rechtstreeks aan biodiversiteit gerelateerd zijn:

- Tegen 2030 willen we de oppervlakte van ecosystemen waar de draagkracht voor vermisting of verzuring wordt overschreden met een derde terugdringen ten opzichte van 2005.
- In 2030 willen we de kritische last voor vermisting terugdringen zodat die in minder dan 61 % van de oppervlakte natuur in Vlaanderen nog overschreden wordt, de kritische last voor verzuring willen we terugdringen zodat die in minder dan 46 % van de oppervlakte natuur in Vlaanderen nog overschreden wordt.

Het VAPEO – Vlaams Actieprogramma Ecologische Ontsnippering - geeft in de periode 2019-2024 uitvoering aan 15 prioritaire knelpunten, waarvan één in West-Vlaanderen (Kortrijk). Het VAPEO werkt ook aan de verdere onderbouwing van complexe projecten. Het gaat niet om een strikte lijst van projecten, maar om een rollend programma. Alle gekende knelpunten langs gewest- en snelwegen worden opgenomen in een ontsnipperingsdatabank en krijgen een score aan de hand van ecologische criteria en haalbaarheidscriteria. Een project dat hoog scoort, kan alsnog opgenomen worden in de lijst met uit te voeren knelpunten.

Figuur 7-24: Locatie en omschrijving van het prioritaire knelpunt in West-Vlaanderen
(Bron: https://wegenenverkeer.be/sites/default/files/uploads/documenten/VAPEO_kaart_def.pdf)

West-Vlaanderen Tunnel met medegebruik fauna E403/A17 t.h.v. Preshoekstraat (Lauwe) Ombouwen bestaande tunnel - gekoppeld aan Preshoekbos Kortrijk.

Gemeente Middelkerke stelde een groenbeleidsplan 2020-2021 op. Met het groenbeleidsplan erkent Middelkerke dat de groene ruimtes verschillende belangrijke functies vervullen in onze samenleving

zoals het verhogen van de levensverwachting, het verbeteren van sociale relaties en verminderen van geweld, het creëren van ecologisch bewustzijn en het verhogen van de waarde van vastgoed. Daarnaast dragen groene gebieden ook tot het beperken van hittestress en zijn ze van belang als regulator van de grondwaterhuishouding.

Op basis van deze informatie werden er richtlijnen uitgezet en actiepunten uitgewerkt die ervoor zorgen dat het (openbaar) groen de nodige aandacht krijgt. Met betrekking tot biodiversiteit wordt er aandacht besteed aan het verhogen van natuurwaarde en biodiversiteit. Ook het aaneensluiten van de groenstructuur wordt nagestreefd, alsook het milieubewust beheer van het openbaar groen.

7.3.4.2 *Beleidsambities 2050*

Vlaanderen ijvert om tegen 2050 het netto ruimtebeslag niet meer te laten toenemen. De ruimte is tegen dan groenblauw dooraderd met een netwerk van groen (half)natuurlijke elementen en waterpartijen. Daarnaast is de milieukwaliteit sterk verbeterd waaronder de daling van stikstofdepositie en vormt de oppervlakte- en grondwater verontreiniging geen belemmering meer. Er is aandacht voor het behoud van biodiversiteit in zowel stedelijke als buitengebieden. De hoge biodiversiteit, ondersteund door een robuuste groene infrastructuur, zorgt voor veerkrachtige ecosystemen, bestand tegen grote wijzigingen.

7.3.5 Focus van de beoordeling

Ontwikkelingen passend binnen het Beleidsplan Ruimte kunnen het ruimtebeslag wijzigen. Hierbij kan ruimte voor natuur worden ingenomen, of ontstaat extra ruimte voor natuurontwikkeling. Dit kan gaan om bebost gebied, maar evengoed ook om waardevol grasland in landbouwgebied of waardevolle kleine landschapselementen zoals bomenrijen, poelen of houtkanten in bijvoorbeeld de open ruimte of het stedelijk weefsel. Op strategisch niveau doen we geen kwantitatieve beoordeling op ecotoopinname, maar wordt onderzocht welke aspecten van de beleidsvisie impact kunnen hebben op inname van natuur. Deze impact wordt steeds beoordeeld met een focus op de grotere natuurlijke gehelen en structuren binnen de gemeente. Inzake ecotoopcreatie of inname op kleinere schaal (impact op kleine landschapselementen) wordt getracht algemene trends te beschrijven.

De negatieve impact van versnippering op de duurzame instandhouding van gebieden en populaties ontstaat door enerzijds het verlies aan leefgebied en anderzijds het effect van isolatie. Verlies van leefgebied leidt ertoe dat de habitatdiversiteit en –kwaliteit afneemt. De overgebleven habitats zijn onderhevig aan verhoogde randeffecten en herbergen deze kleinere populaties. Resultaat is een verminderde kans op duurzame instandhouding van de betreffende populaties. Versnippering kan ook bijdragen tot de fysieke en genetische isolatie van populaties. Het opheffen van barrières (ontsnippering) in het landschap of het linken van bestaande natuurkernen kan dan weer positieve effecten met zich meebrengen.

De beoordeling voor dit thema zal zich focussen op de invloed van het Beleidsplan Ruimte op de robuustheid van het ecologisch netwerk, en mogelijke impact op bijzondere natuurwaarden en kwetsbare soorten binnen dit netwerk. De robuustheid van het ecologisch netwerk wordt bepaald aan de fijnmazigheid ervan, de grootte van natuurwaarden binnen het netwerk, en de mogelijk bijkomende ruimtedruk uit de omgeving. Immers, bij voorzien van bijkomende ruimte voor de verschillende functies zal het hergebruik van ruimte, ontharding en aansnijden van nieuwe ruimte een impact hebben op de kwaliteit van natuurwaarden binnen het ruimtebeslag of in de omgeving ervan. Bij beoordeling van het plan wordt zo nagegaan of de nieuwe beleidslijnen het huidige netwerk versterken door bijvoorbeeld creatie van habitat, ontsnippering en het afzwakken van ecologische barrières en randeffecten. Ook wordt kwalitatief ingeschat welke randvoorwaarden er noodzakelijk zijn om negatieve impact op de biologische subthema's te verhinderen of af te zwakken.

Deze effecten rond ecotoopwijzigingen en ver- en ontsnipperende effecten kunnen kwalitatief worden vertaald naar effecten op de soortenrijkdom en de beschermde gebieden in het studiegebied. Meer

specifiek zal door een (voortoets) passende beoordeling op strategisch niveau worden nagegaan of het plan betekenisvolle impact kan hebben op de instandhoudingsdoelstellingen van die habitats en soorten aangemeld binnen de gemeente. Elementen die de kwaliteit van de soortenrijkdom mee bepalen, zoals verdroging, vernatting, luchtkwaliteit, komen aan bod in het subthema soortenrijkdom en beschermde gebieden.

7.3.6 Beoordelingskader

Subthema	Beoordelingscriteria
Ecotoop- en habitatverlies/-creatie/-wijziging Toename/afname natuur 2030	• Toename/afname van areaal bestaande natuurkernen • Creatie nieuwe natuur in hoofd- of nevenfunctie • Wijziging in abiotische condities als gevolg van ecotoop wijziging
Ver- en ontsnippering, barrièrewerking van natuurlijke structuren Ver- en ontsnippering 2030	• Toename/afname van de connectiviteit van het natuurlijke netwerk • Wijzigingen aan (natuurlijke loop van) waterlopen • Toename/afname van randeffecten (door intensivering landbouw, diversifiëring open ruimte...) • Wijzigingen aan de (barrièrewerking van) het infrastructuurnet • Mate van aandacht voor stapstenen voor natuur in het stedelijke weefsel en de landbouwmatrix
Soortenrijkdom en beschermde gebieden Soortenrijkdom 2030	• Toename/afname van diversiteit aan habitats • Toename/afname van de omvang of kwaliteit van cruciale habitats en beschermde soorten; impact op bijzondere hotspots voor biodiversiteit • Impact op instandhoudingsdoelstellingen en prioritaire inspanningen voor de gebieden van de Vogel- en Habitatrichtlijn en VEN-gebieden

Tabel 6-7.3-1: Beoordelingskader biodiversiteit

7.3.7 Beschrijving en beoordeling van de impact van de strategische visie

Biodiversiteit is een van de **maatschappelijke trends en uitdagingen** die in de strategische visie worden besproken. Door de ruimtelijke versnippering, overexploitatie van natuurlijke hulpbronnen, intensieve landbouw en vervuiling blijft de biodiversiteit alsmaar dalen. Ecosysteemdiensten zijn een belangrijk gevolg van ecologische verbindingen en lokale ecosystemen die ook in Middelkerke aanwezig zijn, het behoud en herstel hiervan is onontbeerlijk.

Er zijn **drie ruimtelijke thema's** met een aantal ruimtelijke strategieën geformuleerd. Het is op het niveau van deze principes dat de impact op de biodiversiteit tot uiting komt. Deze thema's zijn: 'Publieke ruimte', 'bebouwde ruimte' en 'groenblauwe ruimte'. Naast de drie ruimtelijke thema's spreekt de strategische visie zich uit over een aantal **Kenmerkende ruimtelijke eenheden**, typisch voor de kustregio: verstedelijkte kuststrook, campings en vakantieparken, de landelijke dorpen en het hinterland.

De **verstedelijkte kuststrook** wordt gekenmerkt door een muur van appartementsblokken en toeristische infrastructuur. Uitdagingen die de gemeente nu kent zijn: wildgroei aan appartementen en kleine woonunits gekenmerkt door een kwaliteitsgebrek en een schaalbreuk tussen verstedelijkte kuststrook en achterliggende dorpskernen. Door in te zetten op verdichtingsprojecten wil de gemeente de woon-en leef kwaliteit en de robuustheid van het verstedelijkt gebied verhogen. Dit door in te zetten op stedenbouwkundige lasten voor zowel privaat als voor publiek domein. Naast de ambities voor woon- en leefkwaliteit en robuustheid, is de verstedelijkte kuststrook ook qua natuurwaarden van uitermate belang voor Middelkerke. Hier situeren zich de beschermde gebieden VEN- gebied 'De Warandeduinen' en SBZ-H Duingebieden inclusief Ijzermonding en Zwin. Verschillende duingebieden zijn hier aangeduid als Natura 2000 habitats en er lopen soortenbeschermingsprogramma's voor specifiek Heivlinder, Kamsalamander en Poelkikker. Ook is heel de kuststrook een trekpleister voor de seizoenstrek van veel vogelsoorten. Deze belangrijke natuurwaarden kunnen in de strategische visie nog benadrukt worden. Een verdere verdichting van de woonzones zorgt voor een verminderde druk op de duingebieden errond, waardoor de natuurwaarde hier kan verhogen. Toch dient er steeds goed onderzocht te worden dat de verdichtingsprojecten geen bijkomende barrière of ecotoopinname veroorzaken, en dat de verhoogde bebouwing geen bijkomend risico vormt voor overtrekkende vogels. In de strategische visie wordt terecht het belang van de connectie tussen het strand, duinen en polderlandschap aangehaald, en het feit dat de geplande ontwikkelingen van recreatieve infrastructuur, maar ook eventuele herontwikkelingen van o.a. campings en vakantie domeinen in dit gebied maximaal landschappelijk ingepast zullen worden.

Naast de verdichtingsprojecten wil de gemeente inzetten op ontharding en ontpitting van het verstedelijkt gebied van de kuststrook. De ontharding zorgt mee voor de **groenblauwe dooradering**. Hierdoor wordt er gewerkt aan een verhoging van de waterberging, luchtzuivering en vermindering van het hitte-eilandeffect. De groenblauwe dooradering is naast de opgesomde milieuaspecten ook een vereiste voor het versterken van de biodiversiteit. Door een kwaliteitsvolle groenblauwe dooradering worden barrières verminderd en kunnen organismen zich beter verplaatsen door het landschap, wat hun leefgebied kan vergroten en bijdraagt tot de instandhouding van stabiele populaties.

De gemeente formuleert de intentie om prioritair in te zetten op verdichting binnen reeds aangesneden ruimte en ambieert niet om de woonuitbreidingsgebieden ongegrond aan te snijden. Dit is een belangrijke stap in het in stand houden, en hopelijk ook versterken, van de habitats en natuurlijke verbindingen ter hoogte van deze gebieden.

Een tweede type ruimte die besproken wordt zijn de **campings en vakantieparken**. Deze terreinen worden gezien als plekken waar een belangrijke winst gehaald kan worden. Deze winst is er op vlak van aaneenschakeling van de duinengordels en de polders in het achterliggende landschap. Voor zowel de biodiversiteit als voor het versterken van het groenblauwe netwerk kunnen deze terreinen van groot belang zijn. Dit kan gerealiseerd worden door de bestaande campings en vakantieparken te voorzien van een kwaliteitsinjectie waarbij de verdichting gepaard gaat met de uitbouw van een groenblauw netwerk. Belangrijk hierbij is dat er op niveau van de campings en vakantieparken errond gekeken wordt naar de recreatiedruk. Een groenblauw netwerk kan door organismen gebruikt worden voor verplaatsingen, doch zijn veel van deze organismen schuw en zullen ze zones met hoge recreatiedruk en verstoring mijden. De aanduiding van 'recreatieluw' plekken langs en doorheen de campings en vakantieparken, kan de effectiviteit van het groenblauwe netwerk verhogen. We merken bij de visie voor de campings en vakantieparken op, dat dit kan doorgetrokken worden met inbegrip van de aanwezige bedrijventerreinen.

Dankzij de ligging van Camping Viking kan deze op termijn verdicht worden door een herbestemming en herinrichting tot woonontwikkeling. Hierdoor zal er ecotoop- en habitatverlies zijn ter hoogte van Camping Viking. Specifiek gaat het om verlies van habitat voor de Poelkikker, Zomertortel en Weidevogels waarvoor er een Soorten Beschermingsprogramma actief is binnen dit gebied.

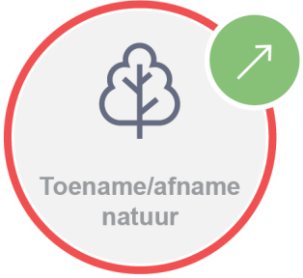
Als derde type ruimte worden de **landelijke dorpen in het hinterland** besproken. Het doel in deze dorpen is de woon- en leefkwaliteit van de dorpen te verbeteren. Door in te zetten op het bestaande ruimtebeslag zal er geen nieuwe ruimte worden aangesneden. Er wordt gestreefd naar een veilige, toegankelijke en vergroende ruimte. Een kwaliteitsinjectie van het publiek domein kan gezien worden als **een katalysator voor ontmoeting en het verhogen van de leefkwaliteit** en biodiversiteit van deze ruimtes. In het hinterland is er een groot oppervlak landbouwzones aanwezig, wat mee de geschiktheid voor akker- en weidevogels zoals Grutto en Wulp verklaart. Het verhogen van de woonconcentratie, en dit binnen het bestaande ruimtebeslag, zorgt dat de leefgebieden voor deze akker- en weidevogels niet verder wordt gefragmenteerd, en draagt daarmee bij aan de instandhoudingsdoelstellingen voor deze vogels. Ook doorheen dit landbouwlandschap zijn verbindende kleine landschapselementen van belang. Bermen en perceelsranden zijn biologisch waardevol en kunnen verder versterkt worden door een ecologisch beheer en de uitbouw van een aaneengesloten netwerk met andere kleine landschapselementen zoals bomenrijen, houtkanten, rietkragen en waterelementen. Deze versterking van het groenblauwe netwerk zal de effectiviteit ervan voor het ondersteunen van de biodiversiteit verder verhogen.

Er kan algemeen geconcludeerd worden dat de verschillende elementen van de strategische visie van de gemeente voor een deel een positieve bijdrage kan leveren tot het halen van de beoogde doelstellingen inzake Biodiversiteit. We raden echter aan om de aanwezige natuurwaarden en het belang van het groenblauwe netwerk als ecologische corridor voor fauna meer te benadrukken in de strategische visie.

7.3.8 Beschrijving en beoordeling van de impact van de beleidskaders

Hoger is aangegeven hoe de beoordeling voor de beleidskaders visueel wordt voorgesteld. De kleur van de grote ring geeft daarbij de doelfstand voor de beleidsdoelstellingen van het betrokken subthema (in 2030) weer.

Voor het thema biodiversiteit is de kleur voor het subthema toename/afname natuur rood, gezien de ruimtevraag en daardoor het bijkomend ruimtebeslag nog steeds sterk toeneemt en de doelstellingen met het huidige beleid in 2030 nog zeer veraf zijn. De natuur(gebieden) in de provincie, en ook in gemeente Middelkerke, zijn nog steeds sterk versnipperd. Dit zal in de toekomst toenemen door de toenemende ruimtevraag en het bijkomend ruimtebeslag. Dit zal ook een nefast effect hebben op de soortenrijkdom daar de kwaliteit van de habitats eveneens zal dalen. De grote ringen van de subthema's ver- en ontsnippering en soortenrijkdom kleuren daardoor rood.

Ecotoop- en habitatverlies/-creatie/-wijziging		Ver- en ontsnippering, barrièrewerking van natuurlijke structuren	Soortenrijkdom en beschermde gebieden
BELEIDSKADER Hoger bouwen en strategisch verdichten			
Effecten beleidskader	Het beleidskader 'Hoger bouwen en strategisch verdichten' zet in op hoger bouwen om te komen tot een betere ruimtelijke kwaliteit. Door hierop in te zetten kunnen het aantal bouwlagen van alle of beperkte bouwblokken beperkt opgetrokken worden. Daarnaast wordt ook sterk ingezet op de ontwikkeling van een groenblauwe netwerk doorheen het landschap, waardoor er nieuwe habitats gecreëerd worden en deze ook geconnecteerd raken.	Door in te zetten op ontpitting van bestaande, verharde binnengebieden en deze toegankelijk te maken wordt er bijkomend ontsnipperd en wordt de doorwaadbaarheid verhoogd. De ontsnippering wordt ook versterkt door het vrijwaren van de open ruimte en zal zo bijkomend ruimtebeslag vermijden. Kleinere gebieden vormen de schakel in het groter geheel van het ecologisch netwerk in de gemeente en vormen daarmee onderdeel van het groenblauwe netwerk. Waardevolle kleinere gebieden kunnen aaneengeschakeld worden tot een groter geheel (leefgebied) of verbonden worden met elkaar (stapsteen). De verweving tussen openruimtegebied en de kern is van belang, hierdoor kunnen de groenblauwe vingers tot in de kern gaan en zo als stapstenen en corridors dienen voor fauna en flora. Het hoger bouwen kan tot gevolg hebben dat er bijkomende barrièrewerking optreedt voor vogels (voornamelijk trekvogels) ter hoogte van deze zones met hoge bebouwing. Buiten deze zones wordt de open ruimte meer gevrijwaard en daalt de barrièrewerking.	Over het algemeen zal het beschermen en uitbreiden van robuuste gehelen natuur bijdragen tot de toename aan diverse habitats en daarmee gepaard gaande soortenrijkdom. Daarenboven verhoogt het verbinden van natuurkernen en -gebieden de migratiekansen van soorten en maakt het zo populaties robuuster. Het stelt soorten beter in staat om bij het optreden van negatieve omgevingskenmerken uit te wijken naar andere leefgebieden. Verdichten en strategisch hoger bouwen gaat lokaal gepaard met een toename van verstoring in termen van geluid en licht, en vervuiling door verhoogde verkeersemisies. Verschillende soorten zijn zeer schuw en zullen ondanks de versterking van het groenblauwe netwerk deze verstedelijkte kernen wellicht toch nog als onoverkoombare barrière zien.
Bijdrage beleidskader doelstellingen	Het beleidskader stelt verschillende krachtige beleidslijnen tot doel zoals actieve ontharding, beschermen van de waardevolle natuur maar ook door in te zetten op de uitbreiding ervan kan het BK een wezenlijke impact hebben op ecotoop- en habitatcreatie. Door in te zetten op ontpitten van verstedelijkte binnengebieden kunnen er nieuwe habitats gecreëerd worden binnen het bebouwde gebied. Dit wordt gekoppeld aan de belofte tot juridisch schrappen van woonuitbreidingsgebieden wat, indien de bestaande natuurwaarde hier in stand wordt gehouden of versterkt, eveneens positief kan worden beschouwd voor dit aspect.	Het BK besteedt veel aandacht aan het beschermen, behouden en uitwerken van de natuurverbindingen in de gemeente waarbij er ook wordt gedacht aan het verminderen van ongewenst ruimtebeslag, deze te verplaatsen of te verwijderen bij herontwikkelingen. Het BK heeft een positieve bijdrage tot het tegengaan van de versnippering van het ecologisch netwerk. Het hangt echter sterk af hoe deze doelstellingen zullen geïmplementeerd worden. Voor het beleidskader kan het effectief hoger bouwen alleen een positief effect hebben als de verhoogde gebouwen geen negatieve invloed hebben op omliggende natuur en op trekroutes van vogels.	De verhoogde verbinding van natuurkernen en -gebieden zal de migratiekansen van een soort positief beïnvloeden wat een positief effect zal hebben op de biodiversiteit. Het verhogen van de bestaande appartementsgebouwen kan negatief ervaren worden voor trekvogels alsook de schaduwwerking van de verhoogde gebouwen kan nefast zijn voor de soortenrijkdom en de beschermde gebieden, en zo kan er een verlies aan soortenrijkdom optreden.
Beoordeling en distance to target	 Toename/afname natuur	 Ver- en ontsnippering	 Soortenrijkdom
Aanbevelingen	Het gebruik maken van streekeigen beplanting en waardplanten voor de beschermde diersoorten voor de vergroening van de ontpitte gebieden zal een positief effect hebben op de biodiversiteit. Ontsnipperingsmaatregelen t.h.v. Koninklijke laan, kusttram, Westendelaan.	Gepaste maatregelen dienen steeds voorzien te worden teneinde het risico op aanvaring tussen vogels en de hoge gebouwen te vermijden. Het aanbrengen van 'vogel veilig glas' op de verhoogde gebouwen kan positief werken voor de barrièrewerking van de gebouwen voor trekvogels. Het juist selecteren van welke gebouwen wel of niet verhoogd kunnen worden zal essentieel zijn om geen negatief effect te veroorzaken op de nabijgelegen natuur en trekroutes van vogels. Het voorzien van ontsnipperende maatregelen zoals ecoducten en ecotunnels bij de bestaande grote lijninfrastructuur (bv, kusttram, Westendelaan,...) in de gemeente zullen ervoor zorgen dat de versnippering van de huidige biotopen afneemt.	Het zorgvuldig selecteren van welke gebouwen men wil verhogen, alsook de schaduweffecten in kaart brengen alvorens er wordt verhoogd zal cruciaal zijn wil men geen schade aanbrengen aan de soortenrijkdom en beschermde gebieden in de buurt van de gebouwen. Gerichte maatregelen zijn nodig in de verstedelijkte kernen om het groenblauwe netwerk ook bruikbaar te maken voor de meer schuwere soorten. Hierbij kan gedacht worden aan recreatievrije zones, aangepast licht- en mobiliteitsplan. Ook een natuurlijke inrichting van de vrijgekomen open ruimte door ontpitting en het groenblauwe netwerk is nodig om soorten hier gebruik van te laten maken.

7.3.9 Kwetsbaarheidsanalyse

In het beleidskader worden enkele plangebieden naar voren geschoven in het kader van verdichting en hoger bouwen. Onderstaande tabel toont een beknopte screening van de mogelijke (aanzienlijke) milieueffecten in relatie tot het thema 'Watersysteem' voor de zeven strategische projectzones uit het actieprogramma (Rauschenbergplein, Bouwblok aan het Otletplein, Bouwblok van het Lac aux Dames, Bouwblok Zeedijk-Tennis, Bouwblok René Mouchotteplein, Epernayplein en marktplein);

	In het plangebied		Naar en van de omgeving		Op netwerken	
Ecotoop- en habitatsverlies / creatie / wijziging	Binnen het plangebied zullen bijkomende groenvoorzieningen voorzien worden.	(x)				
Ver- en ontsnippering, barrièrewerking van natuurlijke structuren			De groene elementen (hoe klein ook) in het plangebied (door de platte daken met groenvulling, de levendige plinten en groene binnengebieden) zorgen voor ontsnippering en kunnen een verbindende functie tussen de verschillende omliggende SBZ-gebieden hebben.	(x)	De groene elementen (hoe klein ook) in het plangebied (door de platten daken met groenvulling, de levendige plinten en groene binnengebieden) zorgen voor ontsnippering en vormen een schakel in de groene netwerken.	(x)
Soortenrijkdom en beschermde gebieden			De mogelijke stijgende verkeersgeneratie kan mogelijk een impact hebben via de licht van het omliggende SBZ. Aanvullend kan een wijziging in grondwaterstanden in invloed hebben op de voorkomende vegetaties in de omgeving (met bijzondere aandacht voor het SBZ-gebied). Het planvoornemen kan onrechtstreeks een bijkomende (recreatieve) druk leggen op het omliggende SBZ gebied.	X		

7.3.10 Samenvatting van de voornaamste bevindingen voor het thema “biodiversiteit”

Het beleidsplan Middelkerke levert deels een **positieve** bijdrage aan de biodiversiteit in de gemeente inzake ecotoop- en habitatverlies of -winst, ver- en ontsnippering en soortenrijkdom.

De **deels positieve** bijdrage van het plan is toe te schrijven aan onder meer de volgende beleidskeuzes:

- Het inzetten op het beschermen en versterken van de robuuste gehele natuur in de gemeente draagt bij tot het bekomen tot biologisch waardevolle en kwaliteitsvolle leefgebieden die gezonde populaties herbergen.
- Het vermijden van hard en zacht ruimtebeslag in robuuste gehele natuur en valleigebieden kan voor ecotoop- en habitatcreatie zorgen en gaat de ontsnippering van de natuur tegen.
- Het beschermen en uitbreiden van grote gehele natuur zorgt ervoor dat deze gehele minder aangetast zullen worden door bijkomend ruimtebeslag.
- Het verwijderen van bestaand ruimtebeslag door te ontpitten kan op termijn ervoor zorgen dat er meer ecotoop- en habitatcreatie is en zal zo voor meer biodiversiteit zorgen.
- Het doortrekken van groenblauwe dooradering doorheen verharde ruimtes binnen en buiten kernen zoals woongebieden, bedrijventerrein, ... versterkt het ecologisch netwerk in de gemeente en kan mogelijk populaties met elkaar verbinden door het verhogen van de migratiekansen.
- Inzetten op kernversterking kan versnippering van openruimtegebieden voorkomen en komt er ruimte vrij voor natuur. Daarnaast wordt er ook ruimte voorzien in de kern voor natuur wat de stedelijke natuur ten goede komt.
- Het afbouwen van het wonen en voorzieningen in open ruimte door in te zetten op kernversterking kan leiden tot een vermindering van emissies tgv het autoverkeer of huishoudelijk afvalwater, wat een positief effect heeft op de soortenrijkdom en beschermde gebieden.
- Vergroening en verblauwing van publieke en private ruimte in de kern kan voor ecotoop- en habitatcreatie zorgen.

Er kan geconcludeerd worden dat de strategische visie en het beleidskader ‘Hoger bouwen en strategisch verdichten’ een **deels positieve** bijdrage kan leveren. Er kunnen wel een aantal **aandachtspunten** vermeld worden, deze zijn onderverdeeld volgens de categorisering bepaald onder 6.7, zijnde:

- **Categorie 1** | Aanbevelingen die rechtstreeks kunnen doorvertaald worden in het Beleidsplan Ruimte.
- **Categorie 2** | Aanbevelingen die hun doorvertaling kunnen vinden bij RUP's en projecten die opgesteld of uitgevoerd worden ter operationalisering van de beleidskeuzes die in het Beleidsplan Ruimte worden gemaakt
- **Categorie 3** | Aanbevelingen die kunnen beschouwd worden als flankerend beleid. Dit zijn aanbevelingen die geen plaats (kunnen) vinden binnen het Beleidsplan Ruimte, omdat ze geen ruimtelijke component hebben en/of omdat de gemeente niet de bevoegdheid noch de handelingsmogelijkheden heeft om ze te implementeren.

In de strategische visie meer de nadruk leggen op de aanwezige natuurwaarden. Wat er in de ruimtelijke lezing ‘groenblauwe ruimte in de polders’ wordt geschreven over de ‘habitats voor verschillende planten en diersoorten’ is nogal vaag en kan extra concreet gemaakt worden. Bijvoorbeeld het belang van het kustecosysteem voor soorten als de kamsalamander, poelkikkers en weidevolgels en voor de seizoenstrek van vogels. In de strategische visie kunnen meer specifieke strategieën geformuleerd worden om deze soorten en leefgebieden te	Categorie 1
--	--------------------

beschermen, versterken en bijkomend te bufferen (binnen een overkoepelende open-ruimtevisie).	
Ook de landbouwzones in het hinterland deel laten uitmaken van het groenblauwe netwerk.	Categorie 1
De beoogde kwaliteit van het groenblauwe netwerk specificeren: gebruik van streekeigen beplanting en waardplanten voor bestuivers; voldoende recreatieve plekken om deze geschikt te maken als stapsteen; minimale verstoring door gepaste maatregelen qua geluid, licht en vervuiling. <i>Op basis van deze aanbeveling werd het Beleidsplan aangevuld in de strategische visie op pagina's 28, 47, 48, 49 en 50 en in het beleidskader op pagina 24. Hierdoor wordt er duidelijk antwoord geboden aan de aanbeveling omtrent het gebruik van streekeigen beplanting en waardplanten voor bestuivers en het voorzien van voldoende recreatieve plekken. De aanbeveling wordt gezien als verwerkt en komt te vervallen.</i>	Categorie 1 – <i>verwerkt in het Beleidsplan Ruimte</i>
Het daklandschap wordt meegenomen als belangrijk element van de doelstellingen van hoogbouw. Hier is vooral sprake van de beeldkwaliteit. Het feit dat daken kunnen bijdragen aan biodiversiteit kan nog sterker geformuleerd worden bv. Door het toevoegen van streek eigen natuur op een kwalitatief ingericht groendak. Zo maken de daken meteen deel uit van het groen blauwe netwerk. <i>Op basis van deze aanbeveling werd het Beleidsplan aangevuld in de strategische visie op pagina 27 en in het beleidskader op pagina's 28, 29, 40, 51 en 56. Hierdoor is er niet enkel meer oog voor de beeldkwaliteit, maar komt het belang van biodiversiteit sterker aanbod. De aanbeveling wordt gezien als verwerkt en komt te vervallen.</i>	Categorie 1 – <i>verwerkt in het Beleidsplan Ruimte</i>
Zorgvuldige selectie voor locaties van hoogbouw op plan- en projectniveau is noodzakelijk. Foutieve keuze van gebouwen waar men hoogbouw wil toepassen kan een negatief effect hebben op nabijgelegen natuurgebieden en bijhorende biodiversiteit. <i>In het beleidsplan werd een priorisering van de hoogbouwlocaties toegevoegd. Zo komt er telkens maar één locatie in Westende-Bad en in Middelkerke in aanmerking voor een landmark in de omgeving. Deze rol is weggelegd voor het Rauschenbergplein en het bouwblok Zeedijk-Tennis. Bij de opmaak van de RUPs zal het thema biodiversiteit op planniveau verder onderzocht moeten worden.</i>	Categorie 2
Maatregelen voorzien waardoor aanvaringen tussen vogels en de hoogbouw vermeden wordt.	Categorie 2
Ontsnipperingsmaatregelen voorzien om de harde barrières tussen natuurkernen weg te werken. Dit is noodzakelijk opdat soorten ook effectief gebruik kunnen maken van het groenblauwe netwerk.	Categorie 2

7.3.11 Voortoets Passende beoordeling en Verscherpte natuurtoets

Onder de Europese wetgeving en haar doorvertaling in Vlaanderen (Natuurdecreet) geldt dat het veroorzaken van betekenisvolle aantasting van de doelstellingen en natuurlijke kenmerken van een Speciale beschermingszone (Gebieden van de Habitat- en Vogelrichtlijn) niet is toegelaten.

Of er sprake kan zijn van impact van een project, plan of programma kan worden onderzocht in een zogenaamde voortoets. Als er impact wordt vermoed moet een passende beoordeling worden uitgevoerd. Een passende beoordeling is een onderzoek waarin de impact van het project , plan of

programma wordt nagegaan en waarin het al dan niet betekenisvol zijn van deze impact wordt begroot. Indien er een invloed zou zijn op VEN-gebied dient er een Verscherpte natuurtoets uitgevoerd te worden.

Voorliggend Beleidsplan Ruimte Middelkerke heeft betrekking op het hele grondgebied van de gemeente Middelkerke, waarin SBZ-H 'Duingebieden inclusief IJzermonding en Zwin (BE2500001) gelegen is. De natuurlijke kwaliteit van dit gebied wordt bepaald door de lokale staat van instandhouding (oppervlakte en kwaliteit van de aanwezige habitats), de onderlinge connectiviteit en de natuur- en milieukwaliteit van de omliggend open ruimte. Biodiversiteit kent immers geen planologische grenzen, en veel soorten en habitats met doelen te realiseren binnen SBZ hebben ook veel belang bij minimale milieudruk en maximale natuurkwaliteit in ruimte buiten SBZ.

Aangezien het Beleidsplan Ruimte Middelkerke geen ruimtelijk expliciete ingrepen voorziet, rechtstreeks te linken aan de natuurlijke kenmerken van de SBZ in Middelkerke, kunnen er op dit strategisch niveau geen uitspraken worden gedaan over de potentiële impact van het beleidsplan op het (bereiken van) de lokale instandhoudingsdoelstellingen van de diverse SBZ gebieden aanwezig binnen de provincie. Het al dan niet voorkomen van effecten op SBZ moet binnen plan- en projectprocessen die eventueel volgen uit het beleidsplan worden nagegaan. Wel kan kort worden gescreend op de impact of eventuele bijdrage van het beleidsplan aan de prioritaire inspanningen die worden geformuleerd om binnen de SBZ gebieden op termijn naar een goede staat van instandhouding te evolueren.

Er kan worden gesteld dat op strategisch niveau de impactbeoordeling ten opzichte van de SBZ-gebieden gelijkaardig is als de impact op biodiversiteit in het algemeen, samengevat:

- Het plan beoogt vrijwaring van resterende open ruimte. Dit zou integrale, ruimtelijk goed gebufferde natuurgebieden moeten vrijwaren van inname of bijkomende versnippering en verstoring
- Het plan beoogt het verhogen van connectiviteit en doorwaadbaarheid voor soorten door in te zetten op versterking van het groenblauwe netwerk
- Het plan mikt op kernversterking en verdichting, wat bijkomende milieudruk op SBZ in het buitengebied moet tegengaan
- Het plan heeft weinig directe positieve impact op bijkomende habitatkwaliteit en -omvang door het strategische niveau waarop het plan zich bevindt. Kenmerkend hiervoor zijn het ontbreken van concrete ambities inzake bijkomende oppervlakten hoogwaardige natuur.

7.3.12 Leemten in de kennis

De mate waarin het toepassen van de beleidskaders de vooropgestelde doelstellingen voor het thema Biodiversiteit daadwerkelijk helpen behalen is niet steeds eenduidig te bepalen gezien een doorvertaling van de beleidslijnen naar concrete acties niet altijd even duidelijk is, en gezien de doorwerkingsmogelijkheden van het plan afhangen van de gemeentelijke bevoegdheden in relatie tot de bevoegdheden op Vlaams en provinciaal niveau. Samenwerking tussen beleidsniveaus zal in alle gevallen nodig zijn om de vooropgezette doelstellingen te behalen.

7.3.13 Grensoverschrijdende effecten

Aangezien waterlopen en natuurgebieden over de grenzen van de gemeente heen lopen, zijn effecten op de andere gemeenten en provincie niet uit te sluiten. Voor thema Biodiversiteit zullen de effecten vooral verwacht worden ter hoogte van het IJzerbekken, Duingebied inclusief IJzermonding en Zwin. Dit zowel voor aanliggende gemeenten Nieuwpoort en Oostende als voor andere kustgemeenten die behoren tot dit habitatrictlijngebied.

Gezien het Beleidsplan Ruimte vooral neutrale tot positieve effecten heeft zal de gewestgrensoverschrijdende impact eveneens van die aard zijn.

7.4 Impact op Mobiliteit en bereikbaarheid

7.4.1 Afbakening van het studiegebied

Het onderzoek focust zich op die elementen waar het Beleidsplan Ruimte binnen de afbakening van de gemeentegrenzen van Middelkerke een impact op kan hebben. Daarbij wordt het mobiliteitssysteem en het mobiliteitsnetwerk in de gemeente onder de loep genomen, en dat in relatie tot belangrijke economische gebieden, woongebieden en verkeersaantrekkende functies en voorzieningen. Het mobiliteitssysteem en -netwerk zijn uiteraard nauw verbonden met en afhankelijk van de mobiliteitsstructuren in de aangrenzende gebieden van de gemeente. Daarom vormen de grenzen van de gemeente geen harde afbakening van het studiegebied, maar zijn ze eerder richtinggevend voor het gebied dat onderzocht wordt.

7.4.2 Beschrijving van de huidige situatie

Het totaal aantal verplaatsingen in Vlaanderen neemt jaar na jaar toe. Vermits het grootste deel van deze verplaatsingen met de auto (gemiddeld 65 % van de personenverplaatsingen²¹) en vrachtwagen (gemiddeld 76 % van de tonkilometer²²) gebeuren, stijgt ook het totaal aantal gereden voertuigkilometers en neemt de filezwaarte jaar na jaar verder toe.

Ongeveer 65% van de verplaatsingen door de Vlaamse 6-plussers wordt met de auto gedaan, hetzij als bestuurder, hetzij als passagier. Aangezien dit vooral gaat over de lange afstanden, gaat dit wel over bijna 75% van de afstand die de Vlaming aflegt. 14,19% verplaatst zich met de fiets (een daling met 2% ten opzichte van het jaar ervoor is hier opvallend), met een sterk stijgend aandeel van de elektrische fiets naar 2,85%. 12,34% verplaatst zich te voet. 'Slechts' 4,20% geeft aan dat het openbaar vervoer de hoofdvervoerswijze is. 7,83% Van de Vlamingen gebruikt meerdere vervoersmiddelen (en doet dus aan combimobiliteit) een cijfer dat vrijwel gelijk is gebleven gedurende de periode 2015-20.²³

7.4.2.1 Nabijheid en multimodale bereikbaarheid

De nabijheid en bereikbaarheid van maatschappelijke voorzieningen (diensten, winkels, zorg, recreatie, cultuur en ontspanning) worden zowel door de ruimtelijke organisatie als door de kwaliteit van het mobiliteitssysteem bepaald. Vandaag scoren de meeste plaatsen in Vlaanderen in vergelijking met de andere Europese landen erg goed op vlak van beschikbare, nabijgelegen basisvoorzieningen. Dit dankzij een dicht netwerk van voorzieningen dat de verspreiding van onze bebouwing in sterke mate weerspiegelt.

In de meer landelijke kernen (landelijke dorpen en gehuchten) met een beperkt voorzieningenaanbod en in woonlinten en verspreide bebouwing zijn mensen sterker autoafhankelijk voor het maken van hun verplaatsingen. Deze autoafhankelijkheid vertaalt zich in een grote verkeers- en parkeerdruk in de kernen. Om alle wagens een plaats te kunnen geven, wordt vaak een belangrijk deel van de publieke ruimte opgeofferd. Door die dominantie van de auto in het straatbeeld is het voor veel kernen moeilijk om voldoende te investeren in kwaliteitsvolle zachte verbindingen die (lokale) verplaatsingen te voet of met de fiets veiliger en aantrekkelijker kunnen maken.

Figuur 7-2,2,3 op volgende pagina's tonen respectievelijk de knooppuntenwaarde, het voorzieningenwaarde als een synthese van beide voor de gemeente Middelkerke. Ze tonen de sterke differentiëring aan tussen de verstedelijkte kuststrook en de landelijke dorpen en gehuchten in het hinterland. Vooral de knooppuntenwaarde (de nabijheid van hoogwaardig openbaar vervoer) beperkt zich louter tot de kuststrook, waar vandaag vooral de kusttram een belangrijke schakel is. Het

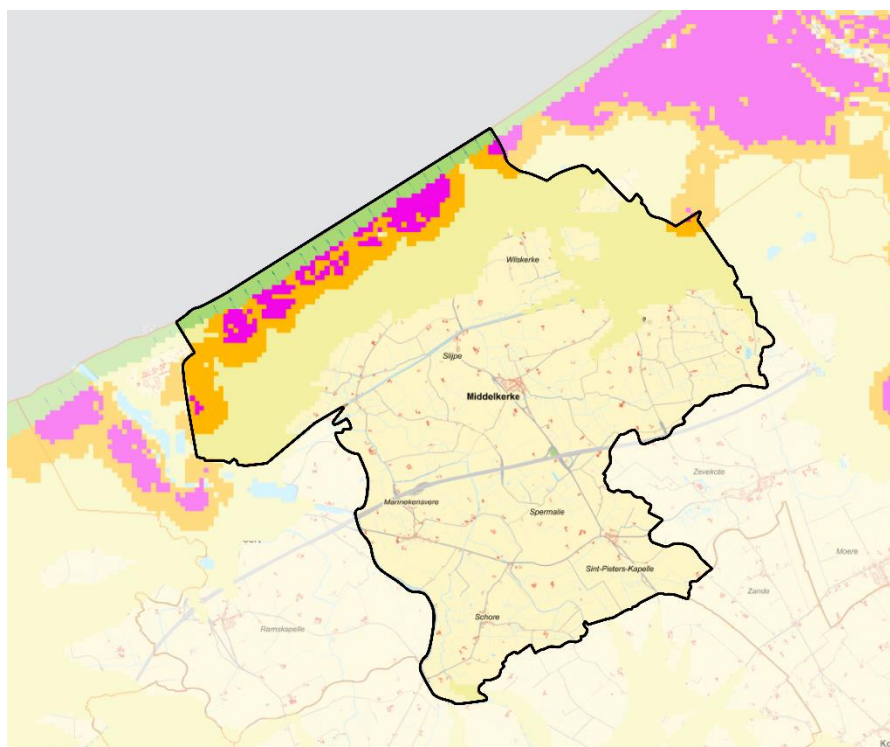
²¹ Bron: Onderzoek naar het verplaatsgedrag van de Vlamingen (OVG 5.5), 2019-2020

²² Bron: 76 % van het vrachtvervoer (rail, weg en binnenvaart) in ton-km, Bron: Eurostat 2021

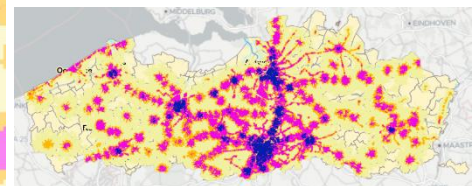
²³ Bron: Onderzoek naar het verplaatsgedrag van de Vlamingen (OVG 5.5), 2019-2020

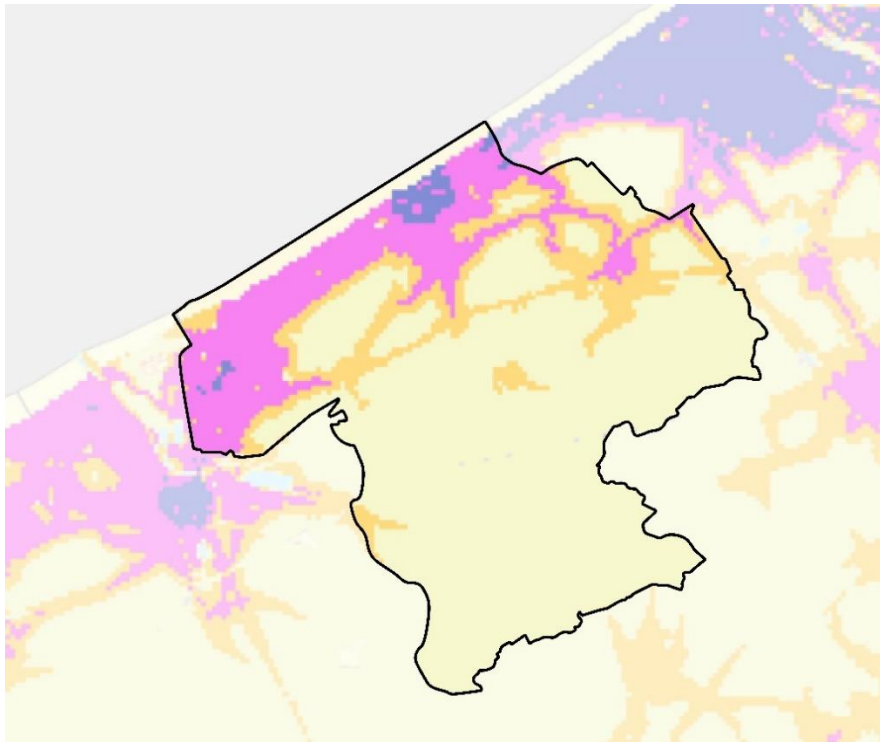
voorzieningenniveau (een geaggregeerd gemiddelde van voorzieningen in onderwijs, cultuur en sport, zorg en woonondersteunende voorzieningen), is een stuk beter en beslaat een groot deel van het gebied tussen de dijk en de vaart.

Dit uit zich ook in de syntheseskaart tussen beide. Door de kustvoorzieningen (die vandaag weliswaar sterk gefocust zijn op toerisme) is er in de kustregio een vrij goed voorzieningenniveau. Op plekken waar het collectief vervoer ook voldoende dicht is (bijna het volledig stedelijk gebied van Oostende, maar ook de kernen van Middelkerke-Bad en Westende-Bad), kleurt de syntheseskaart voor beide zaken goed tot zeer goed (en dus paars). Middelkerke-Dorp, Lombardsijde en de wijken en campings in de tweede lijn kennen een vrij hoog voorzieningenniveau, maar worden hierin niet bijgestaan door een hoge bereikbaarheid van kwaliteitsvol openbaar vervoer.

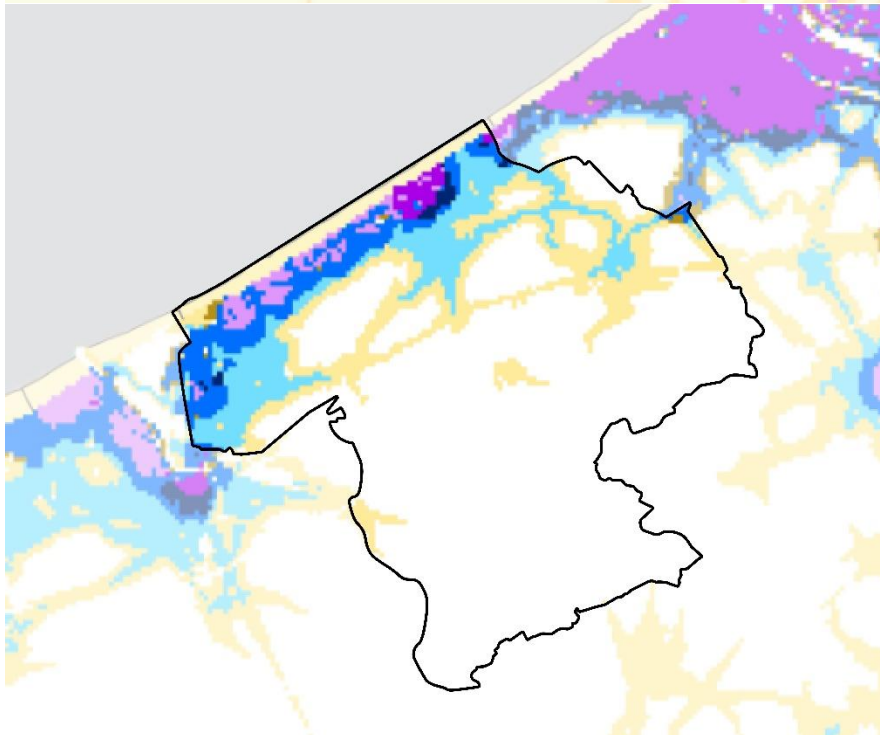
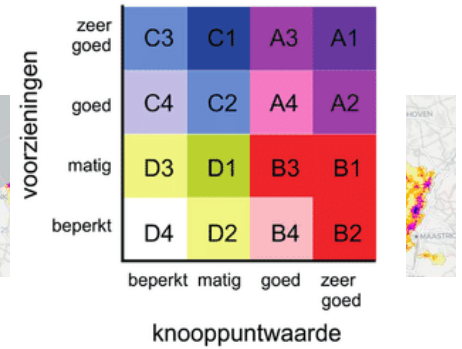

Figuur 7-25: knooppuntwaarde per hectare Middelkerke (en Vlaanderen in het klein) - toestand 2019, Departement Omgeving, geraadpleegd via geopunt

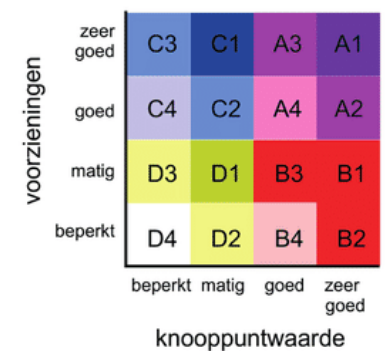
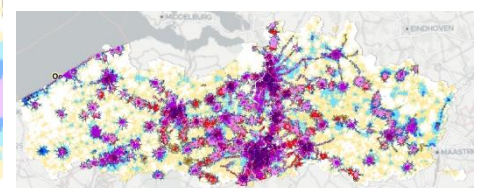

Figuur 7-26: voorzieningenniveau per hectare Middelkerke (en Vlaanderen in het klein) -

Figuur 7-27: synthese knooppuntwaarde en voorzieningenniveau Middelkerke (en Vlaanderen in het klein) - toestand 2019, Bron: Departement Omgeving, geraapleegd via geopunt

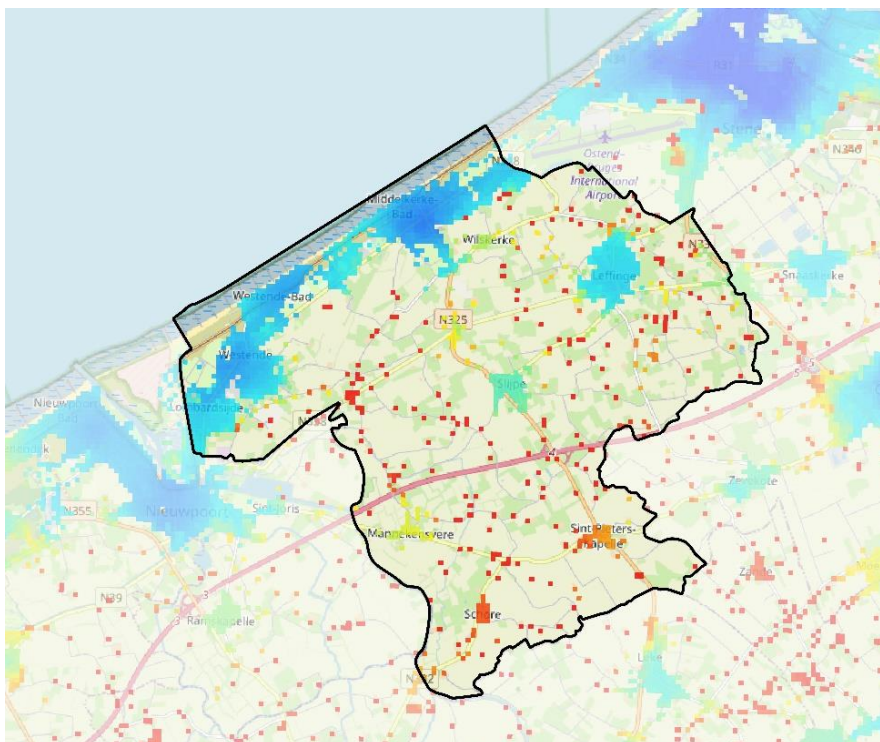

Netwerken volgens het STOP-principe: Stappen

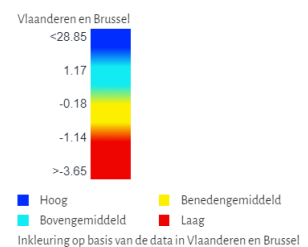
Daar waar de dichtheid en mix van bebouwing en functies hoog is en er een goede stratenconnectiviteit is, zijn mensen meer geneigd om te wandelen. Kernen krijgen op die manier een

graad van ‘wandelbaarheid’. Die kan extra versterkt worden door middel van een fijnmazig netwerk van wandel- en fietsdoorsteken in de kern. Deze wandelbaarheid wordt mooi weergegeven door de walkabilityscore-tool²⁴, ontwikkeld door het Vlaams Instituut Gezond Leven. Figuur 7-28 toont de score voor het grondgebied Middelkerke. De kleine figuren eronder tonen vervolgens de score voor elk van de parameters die in beschouwing genomen worden.

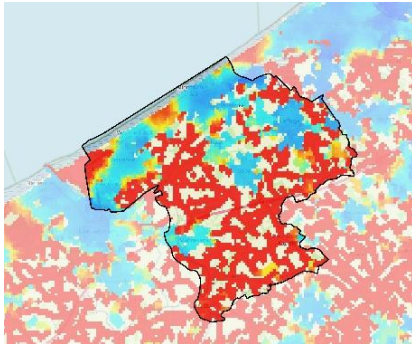
Zoals te verwachten valt scoren de kerngebieden Middelkerke, Westende en Lombardsijde hierin vrij goed. Ook de iets grotere landelijke kernen Leffinge en (in iets mindere mate) Slijpe kleuren blauw op de kaart. Focussen we op de parameters afzonderlijk, dan valt op dat de functiemix in de kernen (aan de kust, maar ook de grote kernen in het hinterland) vrij hoog is. Beschouwen we woondichtheid, dan valt de relatieve constante op in de verstedelijkte kuststrook en Lombardsijde. Ook Leffinge scoort hier vrij goed. De stratenconnectiviteit is (door de dijk en parallelle wegen eveneens vooral zeer goed in de kuststrook (en opnieuw in de kern van Leffinge).

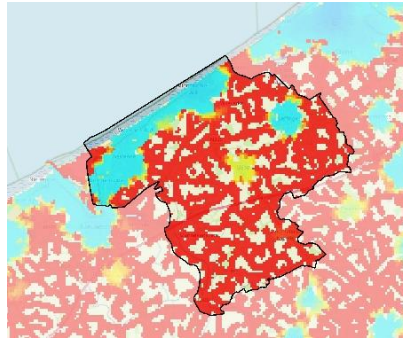
Figuur 7-28: Walkabilityscore, Bron: Vlaams Instituut Gezond Leven – Walkability tool, geraadpleegd via: walkability.marvin.vito.be

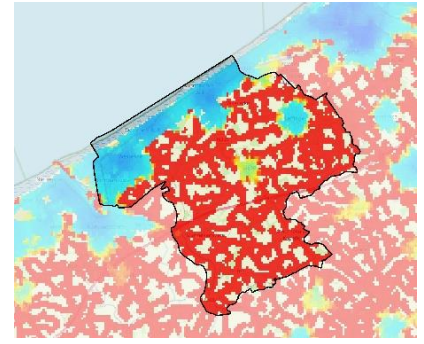
²⁴ Walkabilityscore VITO

walkability - functiemix

walkability - woondichtheid

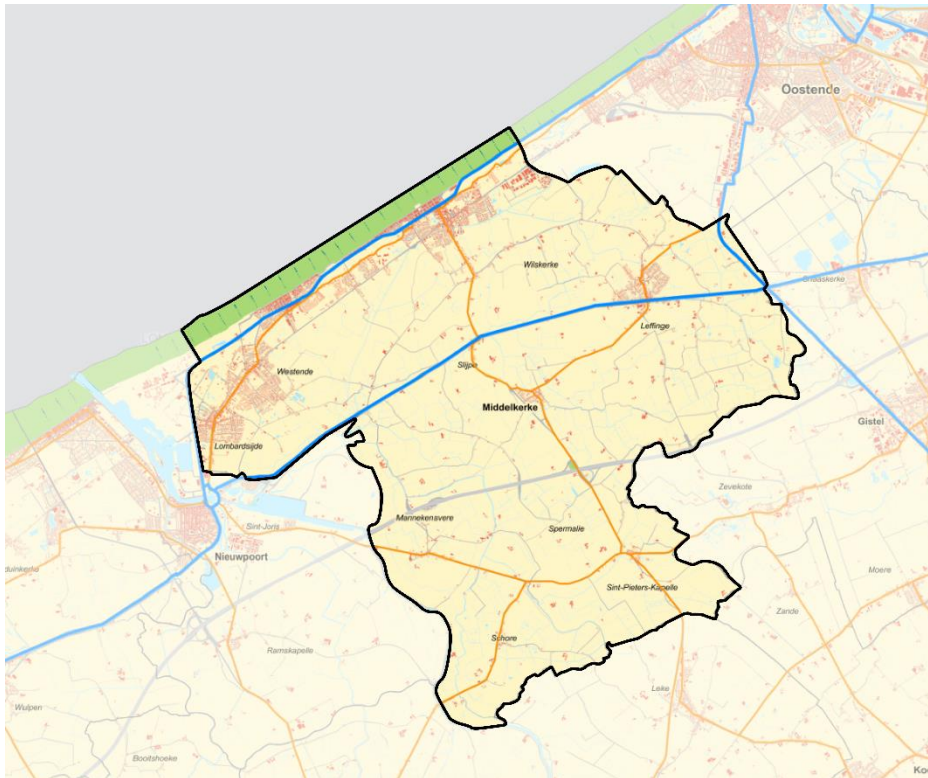

Walkability - stratenconnectiviteit

Netwerken volgens het STOP-principe: Trappen

De fietsstructuur in Middelkerke bestaat evenwijdig met de kust uit twee belangrijke fietssnelwegen: een fietsroute te noorden van de vaartdijk (F39) die onder andere de kern van Leffinge aandoet en een fietsroute langs de N34, dwars door de kustdorpen van Middelkerke en Westende (F34). Iets meer ten zuiden is er een BFF route (Bovenlokaal Functionele Fietsroute) die de verbinding Nieuwpoort-Gistel maakt en onderweg de dorpen Mannekesvere, Spermalie, Sint-Pieters-Kapelle en Zevenkote aandoet.

Dwars hierop is er een BFF route voorzien langs de N325 die ongeveer noord-zuid de verbinding maakt tussen Middelkerke/Wilskerke, Slijpe, Sint-Pieters-Kapelle, Leke en verder richting Diksmuide en Koekelare. Eveneens is er een fietsroute voorzien naar Pervijze en Oostkerke. Op de grens tussen Middelkerke en Oostende is er ten slotte een fietssnelweg parallel aan de N33 tussen Oostende en Torhout.

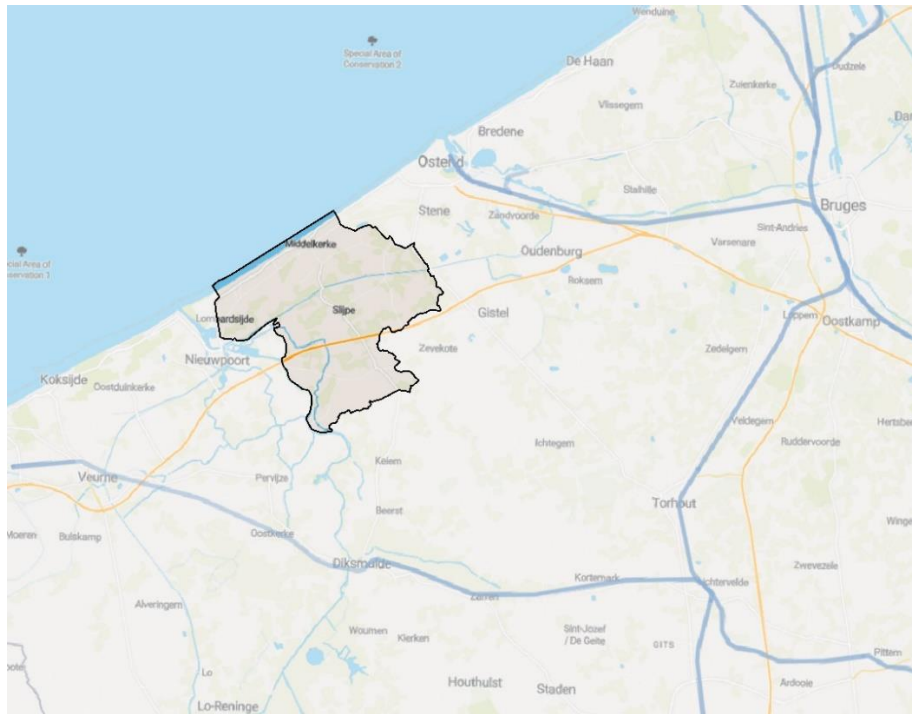
Figuur 7-29: Bovenlokaal Functioneel Fietsrouten netwerk, Geopunt

Netwerken volgens het STOP-principe: Openbaar vervoer

Onderstaand kaartje toont het openbaar vervoersnetwerk zoals het vastgelegd is in het openbaar vervoersplan van vervoerregio Oostende. Parallel met de kust komt vanzelfsprekend het zwaartepunt van het net te liggen, met vanzelfsprekend de kusttram en twee aanvullende netten. Er komt eveneens een aanvullend net op de as Sint-Pieters-Kapelle-Middelkerke en Slijpe-Oostende. Mannekesvere en Schore worden ontsloten door middel van flexvervoer. De kaart eronder toont het treinnet (blauwe lijnen). Het toont aan dat de gemeente middenin twee treinlijnen in ligt. Een goede verbinding naar deze stations (vooral via de kusttram) is noodzakelijk.

In het plan werden (vanuit het netwerk) ook drie mobipunten geselecteerd waar snelle overstap mogelijk moet worden tussen openbaar vervoer en deelmobiliteit en/of vervoer op maat. De eerste is gelegen ter hoogte van Middelkerke-Bad en focust zich op de overstap tussen de kusttram en de bussen op deze as en deelfietsen en -wagens. De overige twee (in Mannekesvere en Schore) moeten flexvervoer (en bijbehorend natransport) faciliteren.

* Nachtvervoer: zie afzonderlijke kaarten

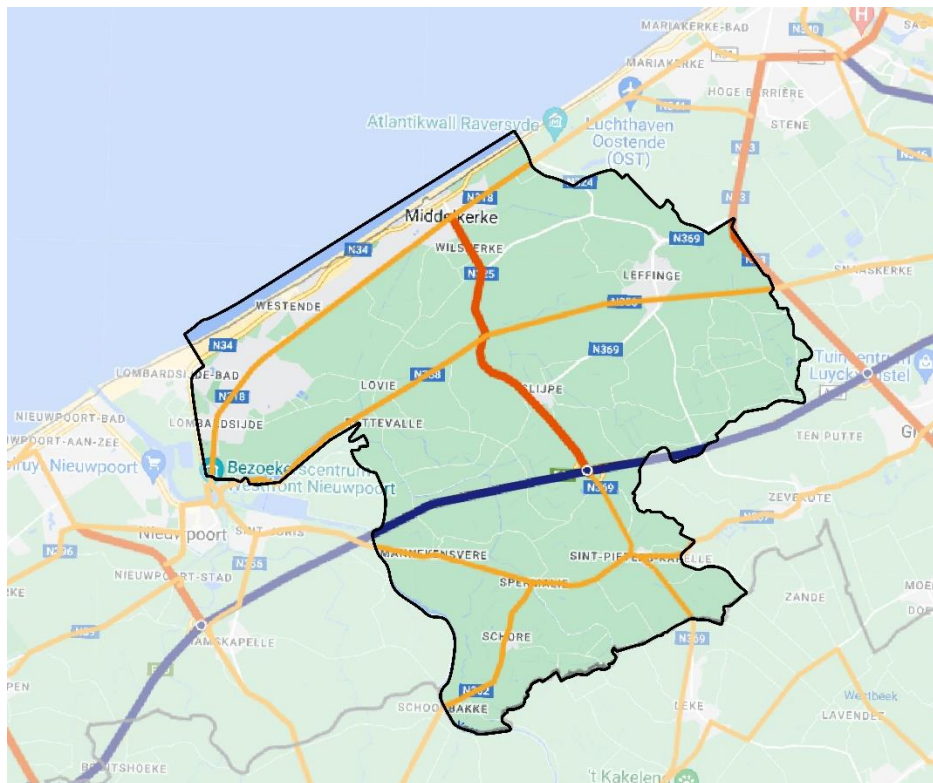

Netwerken volgens het STOP-principe: Wegennet

Het wegennet wordt beschreven aan de hand van onderstaande wegcategorisering, opgemaakt binnen de vervoerregio van Oostende.

Het wegennet van het kustgebied is opgebouwd als een kamstructuur op de E40. Regionale weg N369-N325 vormt in die zin de hoofdontsluitingsweg voor de gemeente. Er is momenteel een RUP-procedure lopende om een ontsluitingsweg te realiseren die de Spermaliestraat, ter hoogte van de kern van Middelkerke moet ontlasten van doorgaand verkeer. Op de grens tussen Middelkerke en Oostende is een tweede 'kam' gelegen richting Oostende en ten hoogte van Ramskapelle takt er een ontsluitingsweg aan richting Nieuwpoort.

In de tweede graad zijn er een aantal interlokale wegen die parallel met de E40 doorgaand verkeer faciliteren: de N318, de N358 op de Vaardijk en de N367-N302 ten zuiden van de E40. De N34 die de kustdorpen van Middelkerke en Westende doorkruist is geselecteerd als lokale weg. Hier wordt doorgaand verkeer dus zoveel mogelijk geweerd.

Figuur 7-32: Wegencategorisering vervoerregio Oostende (2023)

Donkerblauw: hoofdwegennet

Rood: regionale wegen

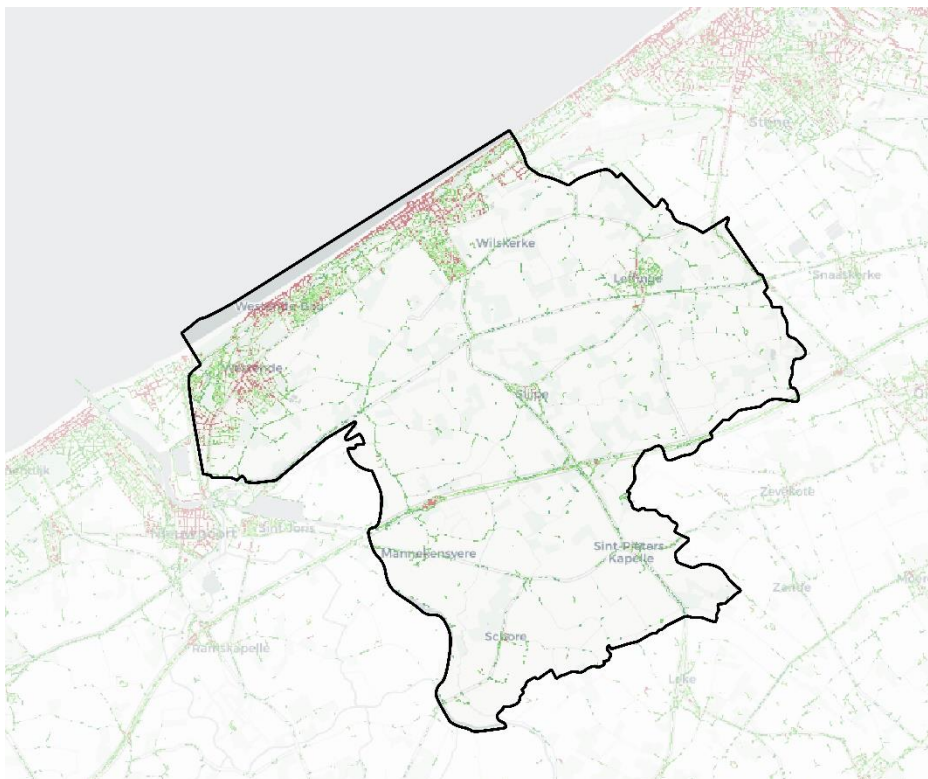
Geel: interlokale wegen

Er zijn in Middelkerke geen regionale bedrijvenzones gelegen. Op vlak van vrachtverkeer wordt er door de vervoerregio bijgevolg geen uitspraak gedaan over vrachtverkeer van en naar deze zones. Het lokaal mobiliteitsplan uit 2014 doet dit wel en voorziet de ontsluiting van het bedrijventerrein in Lombardsijde via de op- en afrit Nieuwpoort en bedrijventerzone Oostendelaan-Kalkaart via de N33.

7.4.2.1 Kwaliteit, veiligheid en robuustheid van het mobiliteitssysteem

Openbaar domein

Naast de Walkability-score is er geen kwalitatieve/kwantitatieve data die aantoont wat de kwaliteit of robuustheid van het openbaar domein is om voetgangers en fietsers te ondersteunen. Onderstaande kaart geeft wel een beeld van de groenbeleving vanop de straat (en dus het openbaar domein). De kaart toont duidelijk aan dat er vooral ter hoogte van de dijk en centra van de badsteden een tekort is aan groen, waardoor de wandelingen op de versteende dijk zeker tijdens warme zomermaanden, ondanks een zomerbries onaangenaam kunnen zijn.

Figuur 7-33: Groenbeleving op de weg - toestand 2019, Bron: Leefkwaliteit Vlaanderen

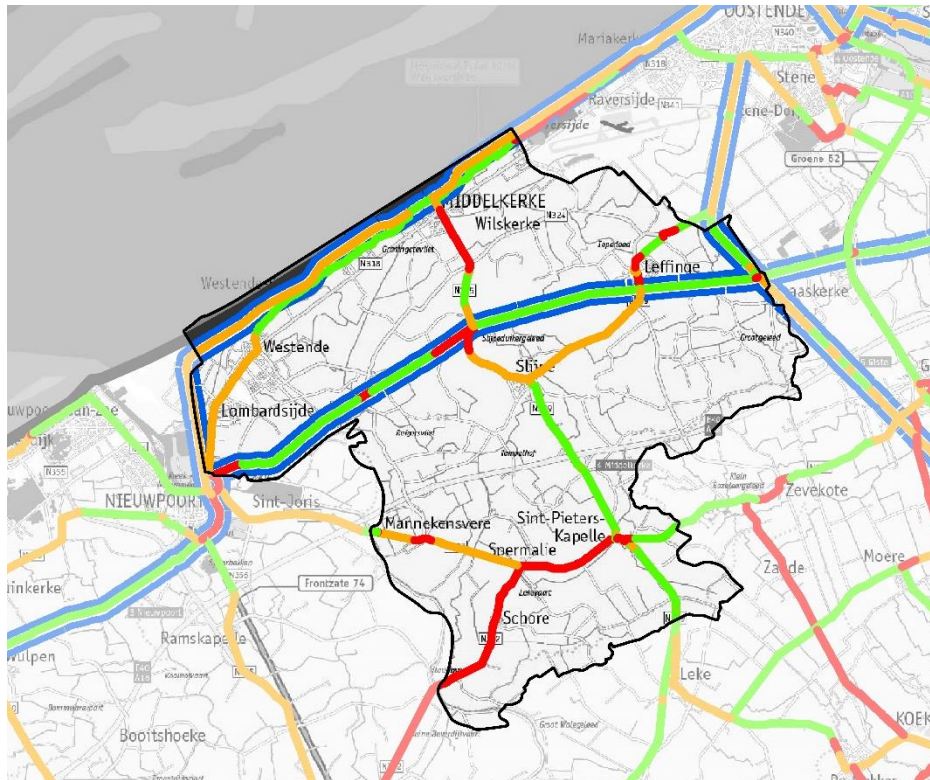
Fietssysteem

Een goede en veilige fietsstructuur in de gemeente is noodzakelijk om de verplaatsingsbehoefte tussen de landelijke dorpen onderling en de kustdorpen langs de kust deels op te vangen. Vooral aangezien openbaar vervoer hier niet sterk uitgebouwd is (en kan worden door het ontbreken van kritische massa hiervoor). Vooral een elektrische fiets kan een goed alternatief vormen voor de wagen. De positieve tendens is (zoals verder ook wordt besproken) hiervoor al ingezet.

De fiets blijkt tijdens de spits eveneens vaak het snelste en meest betrouwbare vervoermiddel te zijn voor korte afstanden en middellange afstanden (tot 15 km met de e-bike). De potentie van de fiets blijft onderbenut omwille van fietsinfrastructuur die op grote delen van het netwerk onvoldoende is. Ook het hoge ongevalsrisico draagt bij tot de keuze voor de wagen in plaats van de fiets.

In 2021 maakte de provincie West-Vlaanderen een overzicht op van de realisatiegraad van de fietsinfrastructuur van de hele provincie. De studie leert dat veel van de fietsinfrastructuur vrij conform is aan de kwaliteitseisen, al zijn sommige delen nog voor verbetering vatbaar. Voor sommige delen zijn echter investeringen noodzakelijk. Dit gaat dan vooral over de verbinding Pervijze-Sint-Pieters-

Kapelle, enkele delen van de snelweg langs de vaartdijk en de N-Z toegang tot Middelkerke-Dorp via de Spermaliestraat. Die laatste verbindingen zijn onderdeel van het project voor de toeristische ontsluitingsweg Middelkerke.

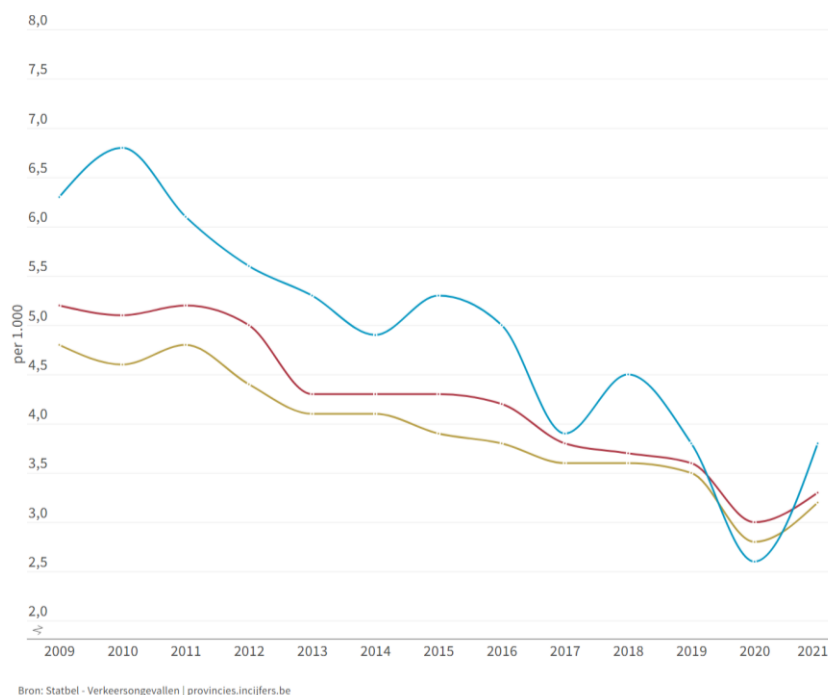
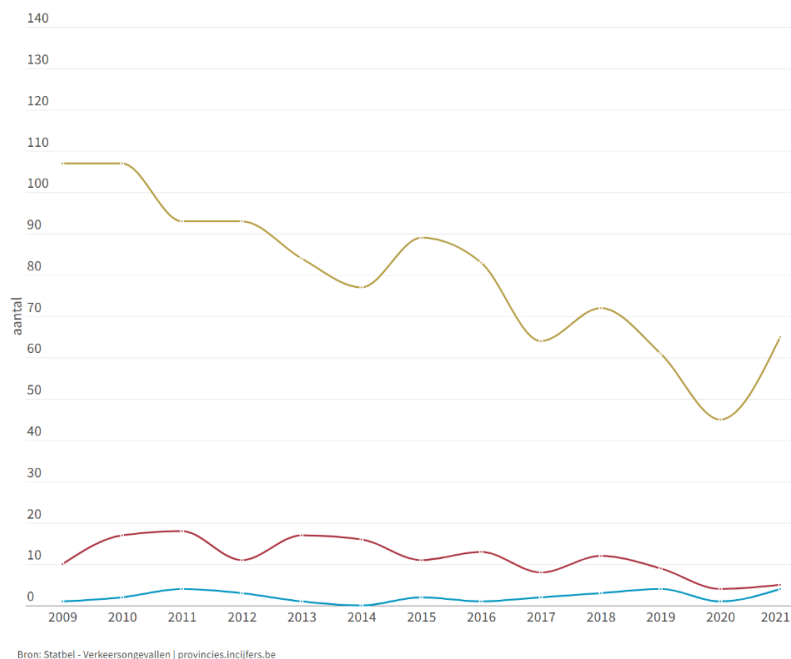

Figuur 7-34: Bovenlokaal Functioneel Fietsroutenetwerk, realisatiegraad, Provincie West-Vlaanderen (2021)

- Onveilig - investering noodzakelijk
- Voor verbetering vatbaar
- Conform - geen investering noodzakelijk
- nog niet bepaald
- onbestaand
- Fietssnelweg

Onderstaande grafieken (Figuur 7-35 en Figuur 7-36) tonen eveneens aan dat de veiligheid van fietsers in de gemeente ondermaats is. Het aantal verkeersongevallen met letsel is in de gemeente permanent een stuk hoger dan het Vlaamse gemiddelde. Dit is het geval voor een groot aantal gemeenten in de vervoerregio Oostende²⁵ en kan dus een probleem zijn die specifiek gelinkt is aan de kustgemeenten. Meer toerisme, gemengd verkeer op de dijken, kusttram, enzovoort kunnen hier oorzaken zijn).

²⁵ Bron: Visienota Vervoerregio Oostende, 2023

Openbaar vervoer

Openbaar vervoer is in Vlaanderen weinig succesvol. Zoals al aangehaald gebeuren bijna 70% van de verplaatsingskilometers met de auto (ofwel als autobestuurder, ofwel als passagier). Tegelijk hebben negen van de tien busreizigers geen auto als alternatief en dus geen keuze in de mobiliteit.²⁶ Verder wordt in het analyserapport OVG 5.5 ook de relatie getuurd tussen het netto-inkomen (en gekoppeld ook het autobezit) en het maken van verplaatsingen. Hoe hoger het netto gezinsinkomen,

²⁶ Bron: Lauwers, D. (2022), in *Vlaanderen verdeeld over 'mobiliteitsrevolutie'*, OV magazine

hoe meer kilometers er dagelijks worden afgelegd. Worden de verplaatsingen per dag bekeken, dan zijn 18% van de niet-verplaatsers gezinnen die geen auto bezitten.²⁷

De oorzaak die vaak wordt opgegeven is het principe van 'basismobiliteit'. Vanuit het recht op openbaar vervoer werd toen bepaald dat een bushalte op maximaal 750 meter van de woning moest gelegen zijn. Door de weinig gestructureerde ruimtelijke ordening in Vlaanderen heeft dit ervoor gezorgd dat de bus zowel in het buitengebied als in de stedelijke omgeving onvoldoende aantrekkelijk is voor de reizigers. De reistijd is te lang, haltes zijn onvoldoende toegankelijk, de stiptheid is ontoereikend, ... Ook treinverbindingen zijn door een gebrek aan investeringen onvoldoende frequent en betrouwbaar.

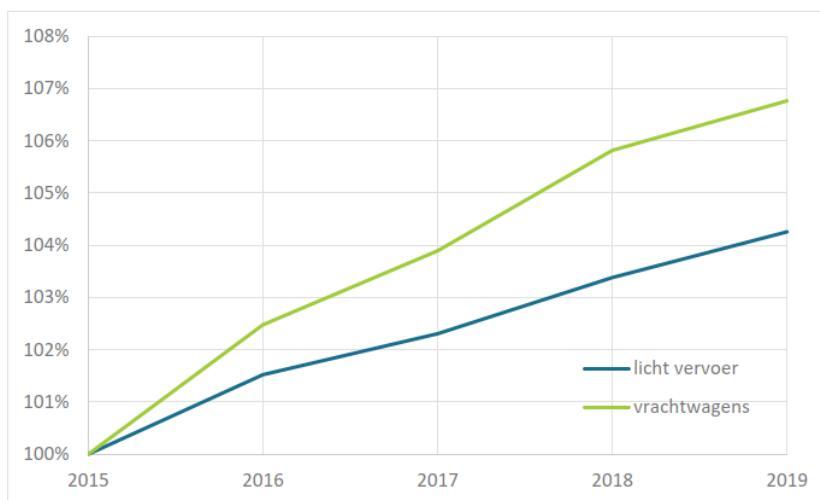
²⁷ Bron: Onderzoek naar het verplaatsgedrag van de Vlamingen (OVG 5.5), 2019-2020

7.4.3 Autonome trends en gestuurde ontwikkelingen

7.4.3.1 Autonome trends

In Vlaanderen maken steeds meer mensen steeds meer en steeds langere verplaatsingen. Demografische groei, een groeiend aantal pendelaars, een hoger activiteitsniveau, een hogere welvaart, en (te) grote afstanden tussen woningen, activiteiten en voorzieningen liggen aan de basis hiervan. Ook het goederenvervoer neemt toe, en dat in nog veel sterkere mate dan het personenvervoer. Tegen 2040 verwacht het Federaal Planbureau 25 % meer goederenverkeer in, naar, vanuit en doorheen België (uitgedrukt in tonkm) dan in 2015, met internationale goederenstromen als voornaamste reden van de stijging.

Het totaal aantal verplaatsingen neemt bijgevolg jaar na jaar toe. Aangezien het grootste deel van deze verplaatsingen met de auto en vrachtwagen gebeuren, stijgt ook het totaal aantal gereden voertuigkilometers en neemt de filezwaarte jaar na jaar verder toe. Zo steeg het aantal voertuigkilometers in Vlaanderen de laatste 10 jaar met 9 % (van 55 miljard voertuigkilometers in 2005 naar bijna 60 miljard in 2016) en nam de filelengte en -duur op de Vlaamse snelwegen tussen 2012 en 2016 in de ochtendspits toe met 24%, in de avondspits met 62%²⁸. Als de huidige tendens aanhoudt, dan neemt het wegverkeer tegen 2030 met nog eens 15 tot 30% toe. De negatieve gevolgen voor de bereikbaarheid, leefbaarheid en aantrekkelijkheid van woongebieden en handelskernen, en de economie in het algemeen zouden nefast zijn. Ook het bereiken van de doelstellingen op het vlak van broeikasgassen en luchtkwaliteit wordt er sterk door bemoeilijkt.

Figuur 7-37: Evolutie gereden aantal voertuigkilometers over de Vlaamse wegen 2015-2019; bron: Eerste voortgangsrapport over het Vlaams Luchtbeleidsplan 2030

Er wordt daarnaast verwacht dat de komende jaren de fijnmazigheid van het aanbod aan basisvoorzieningen zal afnemen onder invloed van maatschappelijke en economische trends waaronder vergrijzing, vergroening, schaalvergroting en digitalisering²⁹. Die afname van het voorzieningenaanbod in kleinere kernen, maar ook een mogelijke toename – wanneer concrete beleidsacties hiervoor uitblijven – van verspreide bebouwing en woonlinten in en rond de kernen, zullen zorgen voor een steeds extra toenemende autoafhankelijkheid, ook voor wie in de kern woont. Door een toenemende verspreide bebouwing buiten de kernen en het niet clusteren van woningen en voorzieningen, wordt het vrijwel onmogelijk om buiten de steden een performant openbaar vervoer uit te bouwen. De kritische massa voor de uitbouw van hoogwaardig openbaar vervoer en andere

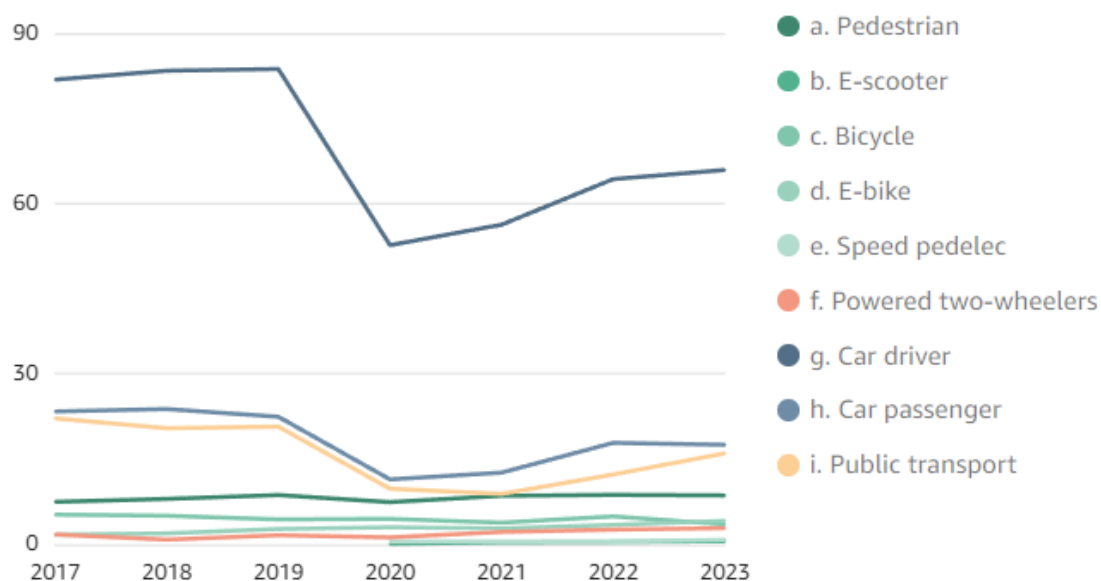
²⁸ Mobiliteitsrapport MORA 2019

²⁹ Kobe Boussauw; Spatial proximity and distance travelled: commuting versus non-commuting trips in Flanders

mobilitiediensten is er te laag, waardoor de vervoersarmoede in de landelijke kernen potentieel verder zal toenemen.

Wel heeft de COVID-19-crisis ons geleerd dat veranderingen in het vervoersgebruik mogelijk zijn. Zo steeg het aandeel fietsers doorheen de crisis in zowel steden als het platteland. De fiets werd meer gebruikt voor zowel werkgerelateerde als recreatieve verplaatsingen. Daarnaast werd er ook meer getelewerkt. Werknemers maakten enkel noodzakelijke verplaatsingen waardoor de filezwaarte drastisch daalde. De crisis maakte duidelijk dat keuzes in werkregimes en moduskeuze voor significante veranderingen kunnen zorgen.

Hoewel het nog vroeg is om de werkelijke lange termijn impact van COVID-19 op de mobiliteit te beoordelen, geeft de driemaandelijkse mobiliteitsbarometer van VIAS een goed beeld van de trend. Algemeen zijn de totale verplaatsingskilometers van Vlaamse bevolking nog een stuk lager dan ze pre-covid waren (ongeveer 130 miljoen kilometer vandaag ten opzichte van 150 miljoen voordien). De trendlijn hier is wel nog steeds stijgende, maar vlakt af (8% toename vorig jaar, 22% het jaar voordien). Bekijken we de verschillende modi afzonderlijk, dan lijkt de gecombineerde trendlijn van autobestuurder- en passagier zich te stabiliseren op een niveau die een stuk lager ligt dan pre covid (toename van 2% ten opzichte van vorig jaar, 19% het jaar voordien). Openbaar vervoer lijkt dan weer aan een opmars bezig richting pre-covid cijfers (toename totale verplaatsingskilometers van 30%). Ook het gebruik van de elektrische fiets en bromfietsen stijgt sterk (respectievelijk met 20% en 10%) en het aantal verplaatsingskilometers met speedpedelecs stijgt zelfs met meer dan 85%, maar deze modi kennen een veel minder groot aandeel in de totale verplaatsingsafstand.³⁰

Figuur 7-38: Totale afstand (miljoen km's) op een gemiddelde dag, voor de volledige Belgische bevolking (18+)

De twee grote maatschappelijke evoluties die worden aangevoerd als verklaringen voor deze trends zijn enerzijds de opkomst van telewerk (als gevolg van de pandemie) en de hoge brandstofprijzen. Volgens VIAS liet een op de drie Belgen in 2022 de wagen vaker staan omwille van de hoge brandstofprijzen. Deze zijn inmiddels wel opnieuw sterk gedaald, maar minder geld uitgeven aan verplaatsingen blijft voor veel mensen een belangrijke besparingsoptie.

Interessant is dat vooral bij de jongere populatie (leeftijd 18-34j) autorijden minder populair is geworden. Het aandeel van de afgelegde kilometers als autobestuurder is bij deze groep gedaald van 55% in 2019 naar 45% in 2022.³¹

³⁰ Mobiliteitsbarometer VIAS

³¹ <https://www.vias.be/nl/newsroom/jongeren-rijden-steeds-minder-met-de-auto/>

7.4.3.2 *Gestuurde ontwikkelingen*

Het Vlaams Parlement keurde op 3 april 2019 het decreet betreffende de basisbereikbaarheid goed. Met dit decreet wordt een nieuwe weg ingeslagen op vlak van mobiliteitsbeleid. Volgende algemene doelstellingen voor het mobiliteitsbeleid zijn hierbij leidend :

- vraaggericht investeren in bereikbaarheid;
- vervoersnetwerken klaarmaken voor de toekomst;
- een multimodaal vervoerssysteem uitbouwen waarbij zoveel als mogelijk uitgegaan wordt van het STOP-principe;
- het realiseren van een slachtoffervrij vervoerssysteem;
- verleiden, motiveren, prikkelen tot gedragsverandering;
- Vlaanderen een gangmaker maken in innovatie;
- basisbereikbaarheid regionaal en integraal aanpakken;
- zorgen voor een vlotte doorstroming van elke vervoersmodus.

Op vlak van openbaar vervoer wordt overgestapt van het concept van basismobiliteit naar het concept van basisbereikbaarheid: van een aanbodgericht naar een vraaggericht openbaar vervoer. De kerngedachte hierbij is combimobiliteit: reizigers moeten gemakkelijk kunnen overstappen van het ene vervoermiddel op het andere, aan herkenbare vervoersknooppunten of hoppinpunten. Zo kunnen ze hun voor- of natraject afleggen met bijvoorbeeld deelfietsen, deelauto's of taxi's. Er wordt gekozen voor de uitbouw van een gelaagd vervoerssysteem dat bestaat uit vier lagen:

- het treinnet als ruggengraat van het openbaar vervoer
- het kernnet van bussen en trams tussen grote woonkernen
- het aanvullend net met buslijnen dat zorgt voor het vervoer naar het kernnet en het treinnet
- het vervoer op maat zoals buurtbussen, taxi's en deelsystemen

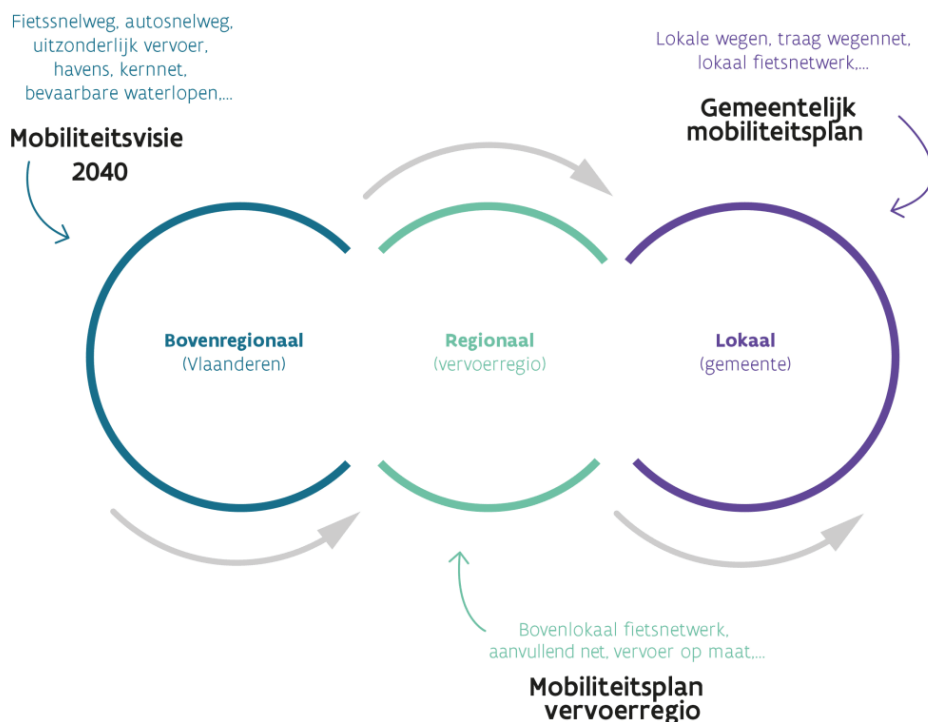
Verder werkt de Vlaamse overheid aan een mobiliteitsvisie richting 2040. Die blik op de toekomst zal dienen als leidraad voor alle mobiliteitsbeslissingen vandaag en de komende 20 jaar. De visie gaat hand in hand met basisbereikbaarheid, de huidige visie op openbaar vervoer en combimobiliteit in Vlaanderen. Daarmee wil de Vlaamse overheid belangrijke maatschappelijke locaties, zoals bedrijventerreinen, scholen, ziekenhuizen en winkelcentra, optimaal bereikbaar maken voor de reiziger. Basisbereikbaarheid vertrekt niet langer vanuit het mobiliteitsaanbod, maar vanuit de mobiliteitsvraag en kent dus een sterk regionale invulling. Daarom is Vlaanderen opgesplitst in 15 vervoerregio's, die op dit moment hun eigen regionale mobiliteitsplannen opmaken. De effectieve invoering van basisbereikbaarheid wordt voorzien vanaf januari 2022.

Middelkerke is gelegen in vervoerregio Oostende. Momenteel is een kortetermijn openbaar vervoersplan (2030) en visienota van het regionaal mobiliteitsplan op langere termijn (2050) opgemaakt. De goedkeuring van de synthesesnota van het regionaal mobiliteitsplan het is gepland eind 2023.

Dit laatste moet zorgen voor minder voertuigkilometer over de weg en een verschuiving in het verplaatsingsgedrag waarbij meer mensen de auto inruilen voor alternatieven (= modal shift). Het belang van een modal shift wordt niet enkel vanuit mobiliteitsoogpunt (bereikbaarheid) benadrukt, maar past ook – naast het vergroenen van het voertuigpark - binnen de Vlaamse strategie voor het verbeteren van de luchtkwaliteit en verminderen van de broeikasgasemissies van de

transportsector³². In het Vlaams regeerakkoord 2019-2024, het Vlaams Luchtbeleidsplan 2030 en het Vlaams energie- en klimaatplan 2021-2030 wordt voor de meeste vervoerregio's een modal split van 60/40 beoogd, waarbij vooral wordt ingezet op woon-school en woonwerkverplaatsingen. Dit wil zeggen dat minstens 40 % van de verplaatsingen met duurzame modi (te voet, per (e-)step, (e-)fiets of speedpedelec, eigen of via deelsystemen, en met collectief vervoer of taxi) zou moeten gebeuren. Het verkeersvolume over de weg zou tegen 2030 met 12 % moeten dalen (ten opzichte van 2015), waarbij men ervan uitgaat dat de voertuigkilometers van personenwagens en bestelwagens met 15 % dalen en het vrachtverkeer nog met maximum 14 % toeneemt.

Middelkerke heeft daarnaast ook een eigen gemeentelijk mobiliteitsplan (2014). Daarin werd de visie uitgetekend op het mobiliteitsbeleid uit waarvoor ze autonoom bevoegd zijn: de gemeentelijke straten en pleinen, lokaal fietsroutenetwerk, een lokaal parkeerbeleid, Het gemeentelijk mobiliteitsplan heeft een tijdshorizon van tien jaar (en loopt dus bijna op zijn einde) en een doorkijkperiode van tien tot dertig jaar.

Figuur 7-39 Mobiliteitsvisie 2040 op Vlaams niveau, regionaal mobiliteitsplan op vervoerregioniveau en gemeentelijk mobiliteitsplan op lokaal niveau

Qua logistiek vervoer hebben de strategische ligging binnen verschillende internationale logistieke netwerken én het belang van de logistieke sector voor zowel België, Vlaanderen als de provincies, geleid tot een toekomstproject 'Vlaanderen in Actie' (ViA 2020) met als doel om Vlaanderen tot 'slimme logistieke draaischijf van Europa' te ontwikkelen. Vandaag worden de doelstellingen van ViA verder uitgebouwd in de Visie 2050.

In het verkeersveiligheidsplan heeft Vlaanderen zich tot doel gesteld om het aantal verkeersdoden los te koppelen van de evolutie van het aantal voertuigkilometers en op termijn tot 0 terug te brengen (= vision zero). Tegen 2030 moet het aantal letselongevallen met 50 % en het aantal doden met 70 % gereduceerd worden (ten opzichte van 2010). Hiervoor wordt ingezet op verschillende aspecten waaronder sensibilisering, opleiding, handhaving, regelgeving, monitoring, norm- en gedragsverandering en verkeersveilig ontwerp. Dit laatste wordt onder andere bepaald door de

³² Bron: Vlaams regeerakkoord 2019-2024, het Vlaams Luchtbeleidsplan 2030 en het Vlaams energie- en klimaatplan 2021-2030

ruimtelijke organisatie en - inrichting. Zo zorgt verlinting voor een groot aantal potentiële conflicten tussen traag lokaal en sneller doorgaand verkeer. De evoluties opgenomen in de jaarlijkse monitoringsrapporten (van het verkeersveiligheidsplan) zullen als basis dienen voor de beschrijving van de referentiesituatie 2030.

Aangezien slechts 3 gemeenten in de vervoerregio Oostende cijfers kunnen voorleggen die lager zijn dan het Vlaamse gemiddelde is veiligheid ook het uitgangspunt van de regio. Om dit te bereiken werd een lijst opgesteld met aan te pakken punten, de 'zwarte punten' worden tegen 2025 weggewerkt.³³

7.4.3.3 Geplande ontwikkelingen in Middelkerke

De komst van het nieuwe casino op de zeedijk wordt door de gemeente beschouwd als een hefboom voor de ontwikkeling van de badplaats. Dit casino, en haar rotatieparking met 400 parkeerplekken, zal een verkeersgenererend effect hebben van dagjes(avond)toeristen. Als deze ontwikkeling inderdaad zorgt voor een golf aan verdichtingsprojecten zal er ook hier een verhoogde mobiliteitsdruk (en tijdelijk hinder) zijn. Anderzijds kan de heraanleg van de zeedijk wel zorgen voor een boost aan zachte verplaatsingen in de gemeente.

Met het project Rechtnaarzee Middelkerke wordt werk gemaakt van een toeristische ontsluitingsweg richting Middelkerke. Deze weg moet een oplossing vormen voor de verkeersoverlast op de Spermaliestraat en de (beweegbare) Slijpebrug. De voorgestelde nieuwe weg verloopt vanaf de rotonde in Slijpe tot de rotonde in de Westendelaan. Hier kunnen toeristen zich parkeren in parking IJzerlaan en zich vervolgens te voet of met de fiets naar de kust verplaatsen. De Spermaliestraat wordt zo gevrijwaard van (het grootste deel) van doorgaand verkeer en kan deels onthard worden. In het plan van vervoerregio Oostende wordt hier eveneens een buslijn voorzien die de bestaande belbuslijn vervangt. In het najaar van 2023 volgt een voorlopige vaststelling van het PRUP, gekoppeld aan een infomarkt en openbaar onderzoek.

7.4.4 Beleidsambities 2030 & 2050

7.4.4.1 Beleidsambities 2030

Vlaamse ambities

In het Vlaams Energie- en Klimaatplan formuleert de Vlaamse Regering de doelstelling dat het aantal gereden kilometer over de weg voor zowel personen- als goederenvervoer daalt tegen 2030 met 12 % t.o.v. 2015 (tot maximaal 51,6 miljard gereden voertuigkilometers in 2030). Dat betekent een daling van 15 % t.o.v. 2015 voor personenwagens en bestelwagens en een beperking van de toename tot maximaal 14 % voor vrachtwagens.

Daarnaast geeft de regering in datzelfde Vlaams Energie- en Klimaatplan, maar ook in het Vlaams Luchtbeleidsplan en het Vlaams Regeerakkoord aan dat het aandeel duurzame modi in woon-werkverkeer voor heel Vlaanderen tegen 2030 moet toenemen tot minstens 40 %.

In het luchtbeleidsplan wordt daarnaast een daling van het aantal voertuigkilometers voorgeschreven van 12% ten opzichte van 2015, wat vertaald werd in het Vlaams Energie- en Klimaatplan naar een daling van 15% voor personenwagens en bestelwagens en 14% voor vrachtwagens.

Daarnaast beoogt de Vlaamse Regering in het Vlaams Energie- en Klimaatplan tevens een verschuiving in het goederenvervoer in 2030 van 6,3 miljard tonkilometer van de weg naar alternatieve vervoersmodi (via waterweg of spoorwegnet). Het aandeel spoor en binnenvaart in de modale verdeling neemt daarbij toe tot 30 %.

³³ Bron: Vervoerregio Oostende, visienota (2023)

Verder stelt het Vlaams Energie- en Klimaatplan voorop dat in 2030 meer dan 50 % van de bevolking woont op goed gelegen locaties (i.e. + 5 % t.o.v. 2013) en dat meer dan 60 % van de tewerkstellingsplaatsen op goed bereikbare locaties ligt (i.e. + 5 % ten opzichte van 2013).

In het Vlaams Verkeersveiligheidsplan stelt Vlaanderen volgende doelen voor 2030 voorop:

- Maximum 133 doden, i.e. reductie van 70% t.o.v. 2010
- Maximum 1000 zwaargewonden, i.e. reductie van 71% t.o.v. 2010
- Maximum 540 doden en zwaargewonden bij kwetsbare verkeersdeelnemers (fietsers, voetgangers en bromfietzers), i.e. reductie van 71% t.o.v. 2010
- Maximum 80 doden en zwaargewonden bij jonge autobestuurders (18-24-jarigen), i.e. reductie van 68% t.o.v. 2010
- Maximum 0,2 doden en zwaargewonden per 1000 inwoners
- Maximum 14.560 letselongevallen, i.e. reductie met 50% t.o.v. 2010

Maximum 17.070 lichtgewonden, i.e. reductie met 50% t.o.v. 2010

Ambities gemeente

Het Burgemeestersconvenant 2030 alsook het Lokaal Energie-en Klimaatpact werd door de gemeente niet ondertekend.

7.4.4.2 Beleidsambities 2050

De Vlaamse Regering formuleert op haar beurt 5 algemene doelstellingen voor het mobiliteitsbeleid in het mobiliteitsdecreet:

- De bereikbaarheid van de economische knooppunten en poorten op een selectieve wijze waarborgen
- Iedereen op een selectieve wijze de mogelijkheid bieden zich te verplaatsen, met het oog op de volwaardige deelname van eenieder aan het maatschappelijk leven
- De verkeersonveiligheid terugdringen met het oog op een wezenlijke vermindering van het aantal verkeersslachtoffers
- De verkeersleefbaarheid verhogen, onafhankelijk van de ontwikkeling van de mobiliteitsintensiteit
- De schade aan milieu en natuur terugdringen onafhankelijk van de ontwikkeling van de mobiliteitsintensiteit.

Tegen 2050 streeft de regering in de Vlaamse Klimaatstrategie 2050 naar een volledig emissievrij Vlaams transportsysteem van zowel personen- als goederenvervoer. Wat dit precies betekent voor het beheersen van de verplaatsingsbehoeften, de modal shift en de verschoning van het voertuigpark is echter niet expliciet in deze strategie beschreven.

In het Vlaams Verkeersveiligheidsplan stelt Vlaanderen zich tot doel om het aantal verkeersdoden en zwaargewonden los te koppelen van de evolutie van het aantal voertuigkilometers en in 2050 tot 0 terug te brengen (i.e. Vision Zero).

7.4.5 Focus van de beoordeling

De beoordeling zal zich focussen op die elementen van het beleidsplan die een mogelijke impact hebben op de multimodale bereikbaarheid van economische gebieden en poorten, de nabijheid en multimodale bereikbaarheid van voorzieningen en de kwaliteit, veiligheid en robuustheid van het mobiliteitssysteem. Dit houdt in dat ruimtelijke keuzes en het creëren van de gepaste ruimtelijke

configuratie en inrichting (focus van het Beleidsplan Ruimte) kunnen bijdragen aan het versterken of realiseren van de multimodale bereikbaarheid.

De bereikbaarheid van toeristische en economische functies en maatschappelijke voorzieningen wordt beïnvloed door een complex samenspel van ruimtelijke en verkeerskundige factoren, maar ook door de **beschikbaarheid van alternatieve modi**. Voor de effectbeoordeling focussen we vooral op de aspecten die door het ruimtelijk beleid (kunnen) beïnvloed worden. Een goed locatiebeleid en dus een goede ruimtelijke organisatie (clustering versus spreiding, functiemenging,), dragen bij aan wijzigingen in de verplaatsbehoeften, -patronen en -afstanden.

Nabijheid van woon- en werklocaties en voorzieningen zorgt hierbij voor de meest duurzame en veerkrachtige vorm van bereikbaarheid (mogelijkheid om te voet en met de fiets te gaan). Naar mate de verplaatsingsafstanden groter worden (5 tot 40 km), wordt de bereikbaarheid met duurzame vervoersmodi afhankelijk van de beschikbaarheid van openbaar vervoer (incl. voor- en natransport) en snelle, directe en veilige snelfietsverbindingen (fietssnelwegen).

Bij bundeling van functies wordt een voldoende kritische massa gecreëerd om een **performant mobiliteitssysteem uit te bouwen met een kwalitatief en veilig vervoersnetwerk** voor openbaar vervoer en zachte weggebruikers en met de uitbouw van andere mobiliteitsdiensten. De kwaliteit en veiligheid van het vervoersnetwerk kan verder verhoogd worden door een aangepaste inrichting van het openbaar domein die de multimodale bereikbaarheid faciliteert, vertrekkende van het STOP-principe. Dit zal op zijn buurt een impact hebben op de manier waarop mensen zich verplaatsen.

7.4.6 Beoordelingskader

Tabel 7.4-1 Beoordelingskader mobiliteit en bereikbaarheid

Subthema	Beoordelingscriteria
Multimodale bereikbaarheid van de toeristische kustdorpen en economische gebieden Economische bereikbaarheid 2030	• Wijzigingen in verplaatsingspatronen en multimodale bereikbaarheid door locatiebeleid en menging van economische functies • Toe- / afname van kritische massa voor de uitbouw van hoogwaardig openbaar vervoer en andere mobiliteitsdiensten • Wijzigingen in de multimodale bereikbaarheid van de toeristische kustdorpen. • Wijzigingen in de bundeling van toeristische stromen en ontsluitingsmogelijkheden via alternatieve modi;
Nabijheid en multimodale bereikbaarheid voorzieningen Nabijheid + bereikbaarheid voorzieningen 2030	• Wijzigingen in verplaatsingsbehoeften en -afstanden door versnippering / bundeling van woningen en basisvoorzieningen • Wijzigingen in verplaatsingspatronen en multimodale bereikbaarheid door locatiebeleid van bovenlokale voorzieningen • Toename / afname van kritische massa voor de uitbouw van hoogwaardig openbaar vervoer en andere mobiliteitsdiensten (versterking van bestaande stedelijke structuren en kernen)
Kwaliteit, veiligheid en robuustheid van het mobiliteitssysteem Kwaliteit, veiligheid en robuustheid 2030	• Beschikbaarheid van kwalitatieve overstaplocaties en mate waarin de vooropgestelde groeiende vervoersvraag (modal shift) in deze overstaplocaties kan worden opgevangen • Mate waarin het publieke domein of de vervoersnetwerken/infrastructuur uitgerust is om de beoogde modal shift op te vangen en te faciliteren. • Ruimte voor verdere bundeling en consolidatie van goederenstromen • Mate waarin de mobiliteitsnetwerken (fiets, spoor, water, pijpleidingen ...) uitgerust zijn om de beoogde modal shift in het personen- en goederenvervoer op te vangen • Mate waarin de verkeers(on)veiligheid door het ruimtelijk beleid in de hand wordt gewerkt • Mate van groei van het tragewegennetwerk

7.4.7 Beschrijving en beoordeling van de impact van de strategische visie (2050)

De uitgangshouding van de strategische visie, de speerpunten van de gemeente de komende 20-30 jaar situeert zich op vier vlakken:

- het verhogen van de aantrekkingskracht (zowel voor permanente bewoners als toeristen),
- hieraan gekoppeld een verhoging van de woon- en leefkwaliteit,
- een klimaatbestendig ruimtegebruik en
- het 'durven denken aan de toekomst'.

Middelkerke erkent dat ze een hoop troeven heeft; de kustlijn, sterke recreatieve infrastructuur, een gaaf polderlandschap, maar door de slechte ruimtelijke kwaliteit ervan gaat de attractiviteit van de gemeente toch achteruit, zowel voor permanente bewoners als toeristen.

Op basis van de voorgenoemde uitgangshoudingen worden **drie ruimtelijke thema's** geformuleerd elk met een aantal ruimtelijke strategieën. Het is op het niveau van deze principes dat de impact van de visie op mobiliteit het duidelijkst tot uitdrukking komt, en dan ook het best kan beschreven en beoordeeld worden. Deze thema's zijn 'bebouwde ruimte', 'publieke ruimte' en groenblauwe ruimte'. Verder spreekt de strategische visie zich uit over een aantal kenmerkende **ruimtelijke eenheden**, typisch aan de kustregio; een verstedelijkte kuststrook, afgewisseld met duinen, de vrij gave, open polders met een aantal typische landelijke dorpen en op de breuklijn hiertussen een vrij extensief bebouwd weefsel bestaande uit villawijken en campings.

Het beleidskader 'Hoger bouwen en strategisch verdichten', dat verder in deze nota meer uitgebreid geanalyseerd wordt, spreekt zich vooral uit over de **verstedelijkte kuststrook**. Om de attractiviteit ervan te vergroten en de noodzakelijke vernieuwing te realiseren, zet de gemeente hier vooral in op verdichting, gecombineerd met ontharding en vergroening van het omliggend publiek en privaat domein (onder andere door het opleggen van stedenbouwkundige lasten aan de ontwikkelaars). Naast de heraanleg van de dijk en de realisatie van zachte verkeersinfrastructuur langs de N34, hoopt de gemeente op die manier een attractieve publiek domein te realiseren tussen de dijk en de N34 waar fietsers en wandelaars centraal staan. Publieke pleinen (op de zelfde manier heraangelegd) worden gezien als schakels in het stedelijk weefsel en fungeren onder andere als overstappunten tussen verschillende vervoersmodi.

Ook de **campings**, die vrij ongepland ontstaan zijn en bijgevolg weinig duurzaam zijn ingericht, worden geïdentificeerd als plekken waar winsten kunnen gehaald worden door de organisatie ervan af te stemmen op de groenblauwe structuur, het mobiliteitssysteem, enzovoort. De verspreide inrichting van die campings, gekoppeld aan het kleiner wonen en meer flexibiliteit en tijdelijkheid van woonvormen, kan zeker kwaliteiten hebben, maar deze zijn vandaag amper aanwezig. Binnen de strategische visie, alsook het beleidskader, wordt hier verder weinig op ingegaan, maar dit zijn zeker ook vanuit mobiliteitsoogpunt belangrijke plekken om rekening mee te houden. Analooq aan de aanpak van dorpen in het hinterland moet er ingezet worden op het minimaliseren van verplaatsingen door het creëren van nabijheid en ruimtelijke differentiatie. Op centrale plekken binnen dit weefsel, die goed ontsloten worden door duurzame modi, kunnen de mogelijkheden voor uitbouw van basisvoorzieningen en beperkte verdichting bekeken worden, op andere plekken die veel minder bereikbaar zijn, is het eerder opportuun om geen bebouwing meer toe te laten.

Voor de **dorpen in het hinterland** voorziet het beleidsplan niet in een uitbreiding. Vanuit een mobiliteitsoogpunt is dit positief, aangezien deze plekken vaak vrij ver gelegen zijn van de nodige voorzieningen en een onvoldoende grote kritische massa bezitten om een goed openbaar vervoerssysteem uit te bouwen. Dit zijn bijgevolg plekken die vrij veel autoverkeer genereren.

Om deze verplaatsingen te minimaliseren is het belangrijk dat kernversterkende ingrepen erop gericht zijn om voldoende basisvoorzieningen te realiseren. Hoe dit kan gebeuren wordt in de strategische visie nog onvoldoende gespecificeerd en kan onderwerp zijn van een extra beleidskader. Dit kan permanent, door de ondersteuning van lokale handelaars, of initiatieven als een dorpsclub, een soort

van kruidenier waar bewoners terecht kunnen voor hun dagelijkse producten, maar ook diensten en sociaal contact. Maar ook mobiele alternatieven kunnen overwogen worden, zoals mobiele buurtwinkels, een rondrijdende dienstenbus, enzovoort. Ook de aanwezigheid van vrijetijdslocaties maakt kernen aantrekkelijk en zijn belangrijk om verplaatsingen met de wagen te beperken.

De verplaatsingen die toch essentieel zijn worden bij voorkeur zoveel mogelijk gedaan met duurzame vervoersmiddelen. Door de gemeente wordt hiervoor terecht sterk ingezet op een sterke fietsinfrastructuur, aangezien tendensen uitwijzen dat de elektrische fiets steeds meer tractie krijgt en ook voor langere verplaatsingen de Vlaming op de fiets krijgt. Daarnaast zorgt een goede toeristische ontsluiting naar de polders toe ervoor dat toeristen in drukke zomermaanden meer gespreid gebruik maken van de voorzieningen in de gemeente. Om dit te realiseren is het belangrijk dat de gemeente haar beleid verder zet om de polders zoveel mogelijk autoluw, én aangenaam groen inricht. Ook (fiets-)veiligheid is een belangrijke uitdaging en wordt steeds urgenter met de opkomst van elektrische fietsen, buitenmaatse fietsen en speedpedelecs.

Daarnaast is het belangrijk om voldoende in te zetten op een aangepast openbaar vervoerssysteem, in de polders vooral gericht op vervoer op maat, om ook minder financieel krachtige en/of minder mobiele inwoners niet te vergeten. Goede, aangename overstaplocaties met voldoende voorzieningen in kernen zijn hiervoor essentieel.

Ten slotte wordt door de gemeente het voornemen uitgesproken om, gekoppeld aan de verdichtingslag uit het beleidskader 'Hoger bouwen en strategisch verdichten', de bestaande woonuitbreidingsgebieden juridisch te schrappen. Dit is zeer positief voor de ambities binnen het mobiliteitsdomein, gezien deze locaties niet goed gelegen zijn voor ontwikkeling. Het grootste woonuitbreidingsgebied, aan de Badenlaan, kent zoals de gehele kuststrook een goed tot zeer goed voorzieningenniveau, maar de knooppuntwaarde is slechts beperkt tot matig waardoor dit geen ideale plek is om te gaan ontwikkelen. Bij voorkeur wordt maximaal ingezet op verdichting ter hoogte van de kustdorpen Middelkerke en Westende-Bad

7.4.8 Beschrijving en beoordeling van de impact van de beleidskaders

Hoger werd reeds aangegeven hoe de beoordeling voor de beleidskaders visueel wordt voorgesteld. De kleur van de grote ring geeft daarbij de doelfstand voor de beleidsdoelstellingen van het betrokken subthema (in 2030) weer.

- In het woon-werk bestaat er in de gemeente (en breder in Vlaanderen) nog een sterke auto-afhankelijkheid. Daarnaast wordt verwacht dat de hoeveelheid autoverkeer zal stijgen en dat vooral het vrachtverkeer nog sterk zal stijgen. De buitenste ring wordt bijgevolg rood ingekleurd.
- De verwachting van een mogelijke toename –wanneer concrete beleidsacties hiervoor uitblijven– van verspreide bebouwing en woonlinten in en rond de kernen werk een toenemende auto-afhankelijkheid in de hand, ook voor wie in een kern woont. Dit resulteert erin dat de vooropgestelde doelstellingen nog veraf zijn. De buitenste ring wordt bijgevolg geel ingekleurd.
- De beoogde doelstelling inzake verkeersveiligheid, kwaliteit en robuustheid van het netwerk zijn in de gemeente (en breder in Vlaanderen) nog als veraf te beschouwen, maar gaan de goede richting uit. De buitenste ring wordt bijgevolg geel ingekleurd.

Economische bereikbaarheid: Multimodale bereikbaarheid van de toeristische kustdorpen en economische gebieden		Nabijheid en multimodale bereikbaarheid voorzieningen	Kwaliteit, veiligheid en robuustheid van het mobiliteitssysteem
BELEIDSKADER “HOGER BOUWEN EN STRATEGISCH VERDICHTEN”			
Effecten beleidskader	Het beleidskader 'Hoger bouwen en strategisch verdichten' focust zich vooral op de ruimtelijke transformaties die de gemeente beoogt voor de kustdorpen Westende-Bad en Middelkerke. De gemeente wil een aantal uitdagingen aanpakken (kwaliteitsgebrek en leegstand van de Atlantic Wal, bevolkingsgroei) door binnen deze verstedelijkte kuststrook de mogelijkheid te geven te verdichten en hoger te bouwen. Daarnaast zal de bouw van het nieuwe casino op de dijk van Middelkerke zorgen voor een extra aantrekking van dagtoerisme.	Kwalitatieve verdichting is de hoofddoelstelling van het beleidskader 'hoger bouwen en strategisch verdichten'. De voorstudies 'masterplan Westende-Bad' en 'Westende: Parel aan de kust' brachten een aantal principes aan bod die de basis vormen voor het beleidskader en in belangrijke mate gelinkt zijn aan deze beoordeling: - Hoger bouwen als hefboom voor dynamiek, leesbaarheid en het opwaarderen van publiek ruimte - Levendige plinten - Mix aan functies - Toegankelijke open ruimte - Randparkings of ondergrondsparkeren om ruimte vrij te maken	Met het beleidskader wil de gemeente maximaal inzetten op fietsers en voetgangers in de centra. Dit door deze plekken maximaal autovrij te maken en parkeren, zeker van dagjestoeristen, te voorzien aan de rand van de gemeente. Ook de doorsteken door de bouwblokken en de opwaardering van de dijk en de N34 voor zachte gebruikers ondersteunen de ambitie voor een kwaliteitsvol en veilig centrum. Dit kan een goede stap zijn in de beoogde modal shift voor korte verplaatsingen en is essentieel voor een vergrijzende bevolking.
	Een verdichting zonder wijziging in het beleid zorgt ervoor dat de mobiliteitsdruk op deze kuststrook hoger wordt. En temeer, aangezien de ontsluiting via het hinterland gebeurt (voor Westende-Bad hoofzakelijk via de Badenlaan, voor Middelkerke vandaag de Spermaliestraat, maar waarschijnlijk in de toekomst de toeristische ontsluitingsweg), ook de volledige kustkernen. Daarom is het positief dat er in het beleidskader wordt vermeld dat de verdichtingsslag maximaal gepaard gaat met de uitbouw van duurzame mobiliteit. De uitgangspunten in het beleidskader zijn goed, maar moeten maximaal ondersteund worden door de uitwerking van het parkeerbeleid, uitrol van infrastructuur voor duurzame modi, enzovoort.	Verdichten en strategisch hoger bouwen (op een kwalitatieve manier) is op vlak van bereikbaarheid en nabijheid van functies zeer positief. Zeker wanneer dit (zoals het beleidsplan voorschrijft) gepaard gaat met de ontwikkeling van levendige plinten die een mix aan functies huisvest. Ook de combinatie van verschillende soorten woontypes (eengezins-, meergezins-, levenslang wonen, assistentiewoningen, coöperatieve modellen) binnen een project maakt dit een robuust geheel waarin nabijheid (ook sociaal) doorheen de tijd ook mogelijk blijft.	Daarnaast is veiligheid ook een belangrijk aandachtspunt. De beschrijving van de huidige situatie toonde aan dat Middelkerke, net als vele andere kustgemeentes slecht scoort op vlak van veiligheid. De aanwezigheid van de zeedijk, waar wandelen en fietsen vaak verweven gebeurt, kan hier een reden voor zijn. Voldoende duidelijkheid, zeker ook voor gebruikers van elektrische fietsen en speedpedelecs is nodig.
	De gemeente wil een groot deel van de parkeerdruk opvangen aan de rand van de badplaats (of kustkern). In Westende-Bad gaat dit over de het parkeergebouw in de Badenlaan en onder een herontwikkeld Rauschenbergplein, in Middelkerke vooral op de randparking aan de Ijzerlaan (direct verbonden met de nieuwe ontsluitingsweg) en onder de markt in Middelkerke-Dorp. Aangezien de wegontsluiting van (dit deel) Belgische kust gebeurt door middel van een kamstructuur aan de E40 is dit vanuit mobiliteitsoogpunt een logische benadering.	Daarnaast zet het plan ook op projectniveau in op de ontharding van verharde binnenpleintjes, met zelfs in bepaalde gevallen een doorsteek voor zachte verbindingen en een aanleg van het omliggende publieke domein. Een kwaliteitsvolle publieke ruimte en voldoende poreuze bouwblokken zijn essentieel om (zowel voor permanente bewoners als toeristen) de omslag te maken naar meer duurzame verplaatsingen zoals wandelen en fietsen.	Daarnaast worden een aantal schakels/hoppinpunten voorzien waar de overstap tussen verschillende modi kan gebeuren, zowel op een aantal plekken in de kernen van Westende-Bad en Middelkerke, als de omliggende landelijke dorpen. De kwaliteit van de uitbouw, op maat van de kern, hiervan zal cruciaal zijn. Ook de multimodale verbinding naar een aantal natuurlijke en recreatieve polen (duinen, fietsknooppunten in de polders, recreatieve cluster aan de N318 is belangrijk.
	Het is van groot belang dat het getrapt parkeerbeleid maximaal gekoppeld aan gerichte signalisatie komt waarbij dagjestoeristen (afhankelijk van de richting waarin ze de gemeente binnenrijden, de bezettingsgraad van de parkings, ...) geleid worden naar deze randparkings. Deze bezitten de grootste capaciteit om de fluctuaties (in de zomer, in weekends) op te vangen en kunnen wegens hun duidelijkheid ook zoekverkeer verhinderen. Dit betekent ruimtelijk ook dat de (parkeer-)ruimte in de kern ook niet meer moet afgestemd worden op de piekbelasting in deze periodes. Een overaanbod aan parkeerplaatsen heeft immers ook buiten het seizoen een verkeersgenererend effect. Eenzelfde effect heeft het gratis aanbieden van parking voor een duurtijd van 30 minuten. Het zorgt ervoor dat mensen niet kritisch hoeven na te denken over hun keuze van vervoersmiddel.	In combinatie met een uitgekiend parkeerbeleid kan de verdichting gebruikt worden voor de uitbouw wandel- en fietszones, het centraal voorzien van deelwagens- en fietsen en ontharding en inrichting van publiek groen. Geclusterd parkeren en een veiligere en aangenamere fietsomgeving zal ook een meer duurzame en lokaal-gerichte, jaarbrede handel ondersteunen (zoals verschillende voorbeelden in Vlaanderen al hebben aangetoond).	
Voor permanente bewoners moet de gemeente dan weer aantrekkelijker worden door die parkeergelegenheid juist wél dichtbij de woning te voorzien en een zekerheid in te bouwen dat die parkeerplek ook in het toeristisch seizoen bereikbaar blijft. Dit betekent niet dat parkeren per sé voor de deur of op/onder het perceel moet voorzien worden.		De uitbouw van kwaliteitsvolle schakels/hoppinpunten in de gemeente (Rauschenbergplein, Portiekenplein, Otletplein en Sportplein in Westende, het Epernayplein, Zeedijk-Tennis, René Mouchotteplein in Middelkerke-Bad en het kerk- en marktplein van Middelkerke-dorp) is essentieel om die omslag verder te ondersteunen. Een gedetailleerde toets op plan- en projectniveau is nodig om te bepalen welke mate van verdichting van deze plekken mogelijk en gewenst is.	
		In de landelijke dorpen voorziet het beleidskader niet in uitbreiding, maar kernversterking op maat. Ook hier is een aanpak met een afgestemd	

	Door clustering van de parkeerplaatsen op een centrale locatie in de wijk (op/onder een plein of grote ontwikkeling) kunnen zowel ruimtelijke winsten behaald worden als de mental shift bevorderen naar meer wandelen en fietsen voor korte en middellange verplaatsingen. Voor tweedeverblijvers kan het voorzien van rotatie- en kortparkeren en laad-en losplekken (op publiek en/of privaat domein) bijvoorbeeld een manier zijn om de nood aan permanente parkeerplaatsen in het kerngebied voor deze groep te beperken. De uitbouw van laadinfrastructuur voor elektrische wagens kan hier een hefboom voor zijn, alsook een gemeentebeleid waarbij dit parkeren niet op eigen terrein moét voorzien worden als het kan geclusterd worden binnen een ander project. Het opstarten van een dialoog met buurtbewoners bij middel(-grote) ontwikkelingen (cf. voorstel in het luik klimaatadaptatie), kan hier een meerwaarde leveren. Ten slotte is het ook belangrijk dat de bezettingsgraad van de parkeergelegenheden op privaat domein en de afstemming met parkeren op publiek domein goed gemonitord wordt. Het beschikbaar stellen van bijvoorbeeld bewonerskaarten kan in bepaalde gevallen het negatief effect hebben dat private parkeerplekken niet verkocht raken omdat er een kosteloos alternatief is op straat. Algemeen moet een goed parkeerbeleid in Middelkerke erop gericht zijn om de nood aan een tweede wagen weg te nemen voor bewoners. De nieuwe verdichtingslocaties zullen hier een belangrijke rol in spelen. Aangezien de investering in een wagen er een is die maar om de 10-15 of zelfs meer jaar gebeurt, is het belangrijk dat het kwaliteitsvol aanbod al gerealiseerd is vóór de realisatie van de inbreidingsprojecten. Dit vraagt inspanningen zowel van de gemeente als de ontwikkelaars. Ook de multimodale ontsluiting van en naar belangrijke knopen (zoals de randparkings, belangrijke tram- en bushaltes) en het voorzien van voldoende kwaliteitsvolle voorzieningen is belangrijk om ook de dagjestoeristen en tweede verblijvers de omslag te doen maken. In deze zin kan het opportuun zijn om na te denken over een koppeling tussen de realisatiegraad van verdichting met de realisatiegraad van duurzame mobiliteitsopties. Pas wanneer het volledige gamma aan mobiliteitsingrepen gerealiseerd is, kan maximaal verdicht worden. Eventueel kan hier ook een bepaalde fasering in verwerkt worden.	voorzieniningenniveau en vlotte verbinding op maat noodzakelijk om ook hier de auto maximaal te laten staan (voor zowel bewoners als toeristen). Vanuit mobiliteit kan opgemerkt worden dat deze uitdaging zich ook stelt in het weefsel rondom de kustdorpen, de campings, maar ook de wijken met rijwoningen en (half-)open bebouwing, waar verdichting niet direct aan de orde of gewenst is door de bewoners. Ook hier is het belangrijk om een visie op te maken over de introductie van (basis)voorzieningen op wandelafstand, locaties voor (beperkte) verdichting en anderzijds plekken waar verdichting niet aan de orde is en men eerder wil inzetten op ruimte voor groenblauwe dooradering.	
Bijdrage beleidskader doelstellingen	De principes uit het beleidskader dragen bij aan de doelstelling economische bereikbaarheid. Het is belangrijk dat deze door regelgeving, kwaliteitsbewaking, ... maximaal geïntegreerd wordt binnen de verdichtingsslag die gepland staat, gekoppeld aan een sterke overkoepelende visie in zaken als combimobiliteit (afgestemd op de visie van de vervoerregio), parkeren, laadinfrastructuur en deelmobiliteit om de verdichting van meet af aan duurzaam te voorzien. Dergelijke maatregelen in het mobiliteitsbeleid zijn cruciaal om het beleidskader uit te voeren en te doen slagen. Wanneer de mobiliteitsdruk te groot is, zullen de ander voordelen waarop gehoopt worden binnen de verdichtingsslag niet behaald worden. Een dergelijke beoordeling en monitoring kan niet op projectniveau gebeuren. Mits een harde en meetbare koppeling tussen inspanningen in multimodale bereikbaarheid en mogelijkheid tot verdichting beoordelen de impact van het beleidskader als positief voor wat betreft het aspect economische bereikbaarheid.	De principes van nabijheid en bereikbaarheid van voorzieningen, die ook in de beleidsplannen van Vlaanderen en West-Vlaanderen ingeschreven werden hier op een goede manier vertaald in het beleidskader. Mits een goede implementatie kan dit kader een positieve bijdrage leveren naar een meer duurzame mobiliteit en leefbaarheid, ook bij een verwachte bevolkingsgroei. We beoordelen de impact van het beleidskader als positief voor wat betreft het aspect nabijheid + bereikbaarheid voorzieningen.	Met het beleidskader zorgt Middelkerke ervoor dat een aantal ingrediënten worden voorzien voor een meer veilige, kwaliteitsvolle en robuuste mobiliteit in de kernen. De aangename open ruimte, die de gemeente hier hoopt te realiseren, kan de gewenste modal shift in de hand werken. Buiten de onmiddellijke kuststrook is het belangrijk om goede fietsverbindingen en sterke multimodale knopen te realiseren voor de langere verplaatsingen. We beoordelen de impact van het beleidskader als positief voor wat betreft het aspect kwaliteit, veiligheid en robuustheid
Beoordeling en distance to target			
Aanbevelingen	- Om de overkoepelende effecten van de verschillende verdichtingsprojecten te evalueren is het belangrijk dat er een overkoepelende mobiliteitstoets gebeurt. Indien deze toets uitwijst dat verdere verdichting negatief is voor de leefbaarheid van de kern, dan kunnen maatregelen, of zelfs een verdichtingsstop noodzakelijk zijn.	Het is belangrijk om de noden aan nabijheid en bereikbaarheid van voorzieningen ook te onderzoeken voor delen van de gemeente die niet direct binnen de verdichtingscontour vallen. Door ruimtelijke differentiatie (gericht verdichten, verweven op bepaalde plaatsen, gekoppeld aan knopen in het mobiliteitsnetwerk	Veiligheid is voor de gemeente een zeer belangrijk aandachtspunt. Dit is het vandaag al (zie Beschrijving van de huidige situatie), maar zal alleen nog maar verscherpt worden door de verdere opkomst van elektrische en buitenmaatse fietsen als alternatief voor de auto. Het voorzien van voldoende ruimte voor zachte modi en openbaar

	- Een koppeling tussen de realisatiegraad van kwalitatieve duurzame mobiliteitsopties en verdichting kan waardevol zijn om de beoogde verdichting zo duurzaam mogelijk te voorzien. - De impact van de aanleg van de nieuwe toeristische ontsluitingsweg en de realisatie van het nieuwe casinogebouw (inclusief rotatieparking) vereist goede monitoring. Indien deze een ongewenst verkeersgenererend effect heeft, waardoor toeristen meer duurzame modi als de kusttram links laten liggen, kunnen maatregelen noodzakelijk zijn. - Scherpstellen van het parkeerbeleid op basis van de nieuwe ontwikkelen en zorgen voor een goede monitoring en signalisatie, zeker naar dagjestoeristen toe. - Monitoring van de parkeerbehoefte en de bezetting van private parkeerplekken bij bestaande en nieuwe ontwikkelingen kan nuttig zij bij het uitgeven van bewonerskaarten. Algemeen wordt vooral gefocust op de realisatie van infrastructuur en voorzieningen. Aandacht voor thema's als een goed parkeerbeleid is belangrijk om het gebruik van de auto, zeker bij korte en middellange verplaatsingen te ontraden	en ontraden of zelfs uitfaseren op andere) kan nabijheid en een verminderde auto-afhankelijkheid ook hier gerealiseerd worden.	vervoer, waardoor kan worden ontvlecht waar nodig is essentieel. Anderzijds is ook monitoring van de (locatie van) ongevallen zeer belangrijk.
--	--	--	--

7.4.9 Kwetsbaarheidsanalyse

In het beleidskader worden enkele plangebieden naar voren geschoven in het kader van verdichting en hoger bouwen. Onderstaande tabel toont een beknopte screening van de mogelijke (aanzienlijke) milieueffecten in relatie tot het thema 'Mobiliteit en bereikbaarheid' voor de zeven strategische projectzones uit het actieprogramma (Rauschenbergplein, Bouwblok aan het Otletplein, Bouwblok van het Lac aux Dames, Bouwblok Zeedijk-Tennis, Bouwblok René Mouchotteplein, Epernayplein en marktplein);

	In het plangebied		Naar en van de omgeving		Op netwerken	
Economische bereikbaarheid	Het planvoornemen kan een stijging van de verkeersbewegingen veroorzaken binnen het plangebied. Bijkomend kan de organisatie van de publieke ruimte en de ondergrondse parkeervolumes een wijziging in het parkeergedrag teweegbrengen.	X	Het planvoornemen kan een stijging van de verkeersbewegingen veroorzaken in de omgeving van het plangebied.	X	Het planvoornemen kan een stijging van de verkeersbewegingen veroorzaken op hoger netwerk niveau.	X
Nabijheid + bereikbaarheid voorzieningen	Doelstelling moet bij de herinrichting van de publieke ruimte zijn om meer aandacht te geven aan de zwakke weggebruiker en het OV.	X				
Kwaliteit, veiligheid en robuustheid	De verwachte stijgende verkeersbewegingen kunnen een impact hebben op de verkeersleefbaarheid. De herinrichting van de publieke ruimte moet inspelen op de verkeersleefbaarheid.	(x)				

7.4.10 Samenvatting van de voornaamste bevindingen voor het thema mobiliteit en bereikbaarheid

Uit bovenstaande analyse kennen we het Beleidsplan Ruimte van Middelkerke een **beperkt positieve** bijdrage toe aan elk van de drie doelstellingen van het thema Mobiliteit en bereikbaarheid. Deze bijdrages situeren zich in een context van een lange tot zeer lange af te leggen weg voor het bereiken van de (Vlaamse) doelstellingen (waar een gemeente ook maar een relatief beperkte invloed op kan hebben).

Het Beleidsplan Ruimte en het beleidskader steunen op de principes van goede ruimtelijke ordening die door Vlaanderen worden aangereikt binnen haar beleidsplan. Op centrale plaatsen in de gemeente wordt ingezet op verdichting en kernversterking en zowel op publiek als privaat domein worden maatregelen genomen om een mobiliteitsnetwerk volgens het STOP-principe uit te bouwen, steunend op het goed openbaar vervoerssysteem en uitgebreid voorzieningenaanbod.

De verdichting van de kustdorpen wordt uitgebreid behandeld in het beleidskader 'hoger bouwen en strategisch verdichten'. Veel van deze principes zijn echter niet vertaalbaar naar andere plekken in de gemeente, met name de villawijken, campings en landelijke dorpen. Hier draait het vanuit mobiliteitsoogpunt vooral om een goede ruimtelijke differentiatie en het voorzien van een voldoende uitgebreid voorzieningenaanbod om autogebonden verplaatsingen te beperken. Het is belangrijk dat hier ook aan een operationele visie gewerkt wordt, eventueel in een bijkomend beleidskader.

Er kunnen wel een aantal **aandachtspunten** vermeld worden, deze zijn onderverdeeld volgens de categorisering bepaald onder 6.7, zijnde:

- **Categorie 1** | Aanbevelingen die rechtstreeks kunnen doorvertaald worden in het Beleidsplan Ruimte.
- **Categorie 2** | Aanbevelingen die hun doorvertaling kunnen vinden bij RUP's en projecten die opgesteld of uitgevoerd worden ter operationalisering van de beleidskeuzes die in het Beleidsplan Ruimte worden gemaakt
- **Categorie 3** | Aanbevelingen die kunnen beschouwd worden als flankerend beleid. Dit zijn aanbevelingen die geen plaats (kunnen) vinden binnen het Beleidsplan Ruimte, omdat ze geen ruimtelijke component hebben en/of omdat de gemeente niet de bevoegdheid noch de handelingsmogelijkheden heeft om ze te implementeren.

Inzake nabijheid en bereikbaarheid van voorzieningen is het belangrijk om ook voldoende voorbij de verstedelijkte kuststrook te kijken. In een (aanvullend) beleidskader of woonbeleidsplan is een meer uitgebreide en gebiedsgerichte/gedifferentieerde visie noodzakelijk.	Categorie 1
Inzake mobiliteit is het belangrijk dat er bij bijkomende ontwikkelingen (eventinfrastructuur, verdichtingsprojecten, etc.) telkens een mobiliteitsstudie opgemaakt wordt die de ontwikkeling aftoetst ten opzichte van het groter geheel. Indien deze toets uitwijst dan verdere verdichting negatief is voor de leefbaarheid van de kern, dan kunnen maatregelen, of zelfs een verdichtingsstop noodzakelijk zijn. <i>Deze toets is toegevoegd aan de potentiële verdichting zones voor hoger bouwen i.f.v. kwaliteit.</i>	Categorie 2 – <i>verwerkt in beleidskader</i>
De locatie langs de kustlijn benadrukt ook de nood om deze verdichting op een goede manier uit te voeren. Indien dit niet gebeurt, zal ze immers gepaard gaan met een verhoogde verkeersgeneratie doorheen de polders en dorpskernen in de gemeente. Het is belangrijk dat de principes vanuit mobiliteit op plan- en projectniveau voldoende vertaald worden en worden gekoppeld aan meetbare indicatoren die moeten beoordelen of een verdichting op die plek duurzaam is. Ook de impact van de ontsluitingsweg en de realisatie van het casinogebouw (en rotatieparking) moet voldoende gemonitord worden.	Categorie 2
Daarnaast is het belangrijk dat er voldoende nadruk wordt gelegd op gedragsmaatregelen zoals een sturend (getrapt) parkeerbeleid. Dit niet alleen om toeristenstromen op te vangen, maar ook om een mentale omslag teweeg te brengen voor permanente bewoners en tweede verblijvers.	Categorie 3
Ook het voorzien van deelmobiliteit (auto's en/of fietsen) op prominente plekken in het openbaar domein kan sturend werken.	Categorie 3
Ten slotte is ook veiligheid een belangrijk aandachtspunt. Dit is het vandaag al, maar zal alleen nog maar verscherpt worden door de verdere opkomst van elektrische en buitenmaatse fietsen als alternatief voor de auto.	Categorie 3

7.4.11 Leemten in de kennis

Binnen dit MER kan nog onvoldoende uitspraak gedaan worden over de duurzaamheid van elk van de locaties die werden uitgelicht ter verdichting. Het is belangrijk dat deze locaties op plan- en projectniveau in detail onderzocht worden. Indien blijkt dat de draagkracht van deze locaties overschreden wordt, is een herziening nodig.

7.4.12 Grensoverschrijdende effecten

Aangezien verkeersinfrastructuur voor alle modi en ook specifieke vervoersvragen over de gemeentegrenzen heen lopen, zijn effecten op aanpalende gemeenten te verwachten. Zo verloopt de ontsluiting van autoverkeer richting Lombardsijde-Westende deels via Nieuwpoort en kan Middelkerke ook via de N33, door Oostende bereikt worden. Deze gemeenten zijn ook belangrijke tewerkstellingsplaatsen voor Middelkerke. Oostende, met haar station, is eveneens een belangrijke hub voor duurzame ontsluiting via openbaar vervoer.

Gezien we voor het Beleidsplan Ruimte neutrale tot positieve effecten verwachten, verwachten we dat de gemeente-overschrijdende impact eveneens van die aard zal zijn.

7.5 Impact op de Ruimtelijke kwaliteit van de leefomgeving en erfgoedwaarden

7.5.1 Afbakening van het studiegebied

Het onderzoek focust zich op de ruimtelijke elementen waarop het Beleidsplan Ruimte binnen de grenzen van de gemeente Middelkerke impact kan hebben. De ruimtelijke structuur en samenhang worden onder de loep genomen en dat in relatie met het ruimtegebruik, de ruimtelijke kwaliteit en de toegankelijkheid van open ruimte-structuren. Hoewel de beoordeling stopt aan de grenzen van de gemeente, hangt de ruimtelijke structuur nauw samen met het ruimtelijk systeem over de gemeentegrenzen heen. Daarom vormen de grenzen van de gemeente geen harde afbakening van het studiegebied, maar zijn ze eerder richtinggevend voor het gebied dat onderzocht wordt.

We bekijken waar de traditionele landschappen, historische landschapselementen en het cultureel historisch erfgoed (CHE) zich situeren in de regio en hoe deze zich verhouden tot voorliggende strategische visie, beleidskader en actieprogramma. Aanvullend geven we ook aan waar de noden voor landschap, bouwkundig erfgoed en archeologie aanwezig zijn. Het beleidsplan beoogt deze noden op het grondgebied te stimuleren door versterking van de aanwezige karakteristieken.

Binnen het thema Ruimtelijke kwaliteit van de leefomgeving en erfgoedwaarden worden zowel de effecten op mens-ruimte als op landschap, bouwkundig erfgoed en archeologie samen besproken. Zo is de mate voor de inrichting van de ruimte met respect voor het onroerend erfgoed een belangrijk argument, alsook de mate waarin het beleidsplan Middelkerke bijdraagt aan de doelstelling om de ruimte in te richten met respect voor de landschapsecologische kenmerken. Tenslotte wordt ook beoordeeld in welke mate het beleidsplan bijdraagt aan de doelstelling om de ruimte in te richten met respect voor de visuele karakteristieken van het landschap.

7.5.2 Beschrijving van de huidige situatie

In onderstaande sectie wordt eerst beknopt ingegaan op het ruimtebeslag binnen de gemeente Middelkerke. Vervolgens wordt de focus op de verschillende ruimtebehoevende functies en hun huidige ruimtevraag binnen de gemeente gelegd. Na het apart bestuderen van alle functies, worden de verweving en wisselwerking van de verschillende functies onder de loep genomen en wordt de toegankelijkheid van de open ruimtes en recreatieve voorzieningen bekeken.

7.5.2.1 Ruimtebeslag en verharding

Het concept 'ruimtebeslag' is gedefinieerd in het Witboek Beleidsplan Ruimte als "dat deel van de ruimte waarin de biofysische functie niet langer de belangrijkste is". Het gaat, met andere woorden, over de ruimte die ingenomen wordt door onze nederzettingen (dus door huisvesting, industriële en commerciële doeleinden, transportinfrastructuur en recreatieve doeleinden). Parken en tuinen, ecoducten over infrastructuur en sommige bermstroken en taluds langs (weg)infrastructuren behoren ook tot het ruimtebeslag.³⁴

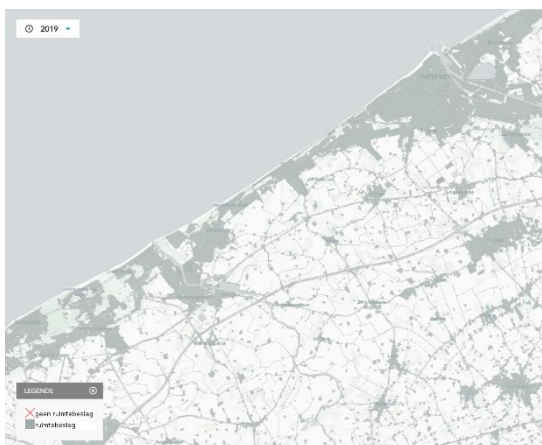
Het **totale ruimtebeslag** in Vlaanderen besloeg in 2019 zowat 33,3% van het Vlaamse grondgebied.³⁵ In de gemeente Middelkerke bedroeg het ruimtebeslag in 2019 **19%**³⁶. Het grootste aaneengesloten ruimtebeslag wordt gevonden in de verstedelijkte kustdorpen (Middelkerke, Westende en Lombardsijde), de landelijke dorpen (Leffinge, Mannekenvere, Slijpe, Schore en Sint-Pieters-Kapelle) en enkele woongroeperingen (Wilskerke, Spermalie, Rattevalle, Slijpebrug) (Figuur 7-40). Naast deze kernen kent de gemeente nog een prominent aanwezige openruimtestructuur met verspreid ruimtebeslag, voornamelijk in de polders, onder de vorm van hoeves en andere gebouwen die deel uitmaken van de landbouwbedrijvigheid. Door de toenemende verstedelijking van de dorpen Middelkerke, Westende en Lombardsijde komt dit gave polderlandschap echter meer en meer onder druk te staan.

³⁴ Departement Omgeving, geraadpleegd via statistiekvlaanderen.be.

³⁵ Pisman, A., Vanacker, S., Bieseman, H., Vanongeval, L., Van Steertegem, M., Poelmans, L., Van Dyck, K. (Eds.). (2021). Ruimterapport 2021. Brussel: Departement Omgeving

³⁶ Agentschap Binnenlands bestuur, geraadpleegd via gemeente-stadsmonitor.vlaanderen.be/

7,3% van het Middelkerkse grondgebied was **verhard** in 2018, goed voor meer dan een derde van het ruimtebeslag in de gemeente. (Figuur 7-40). Onder andere de Puidebroeken en de Middenkust vormen aaneengesloten eenheden van open ruimte die niet (of minder) versnipperd worden door bebouwde ruimte.

Figuur 7-40: Ruimtebeslag Middelkerke in 2019. (Bron: ruimtemonitor.be)

Figuur 7-41: Bodemafdekkingskaart 2015, resolutie 5m (Bron: ruimtemonitor.be)

7.5.2.2 Ruimtegebruik

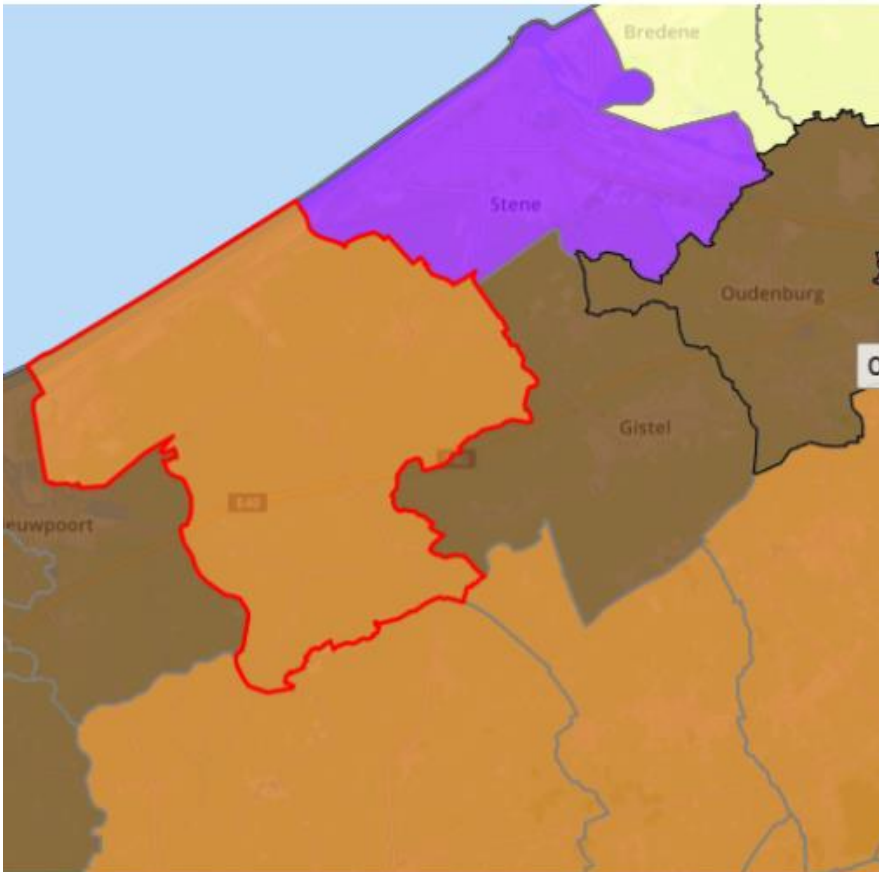
Om een beeld te krijgen op de ruimtevraag van de verschillende functies op het grondgebied van Middelkerke wordt onderstaand de huidige situatie van de verschillende (ruimtebehoevende) functies bondig besproken.

7.5.2.2.1 Agrarische structuur

Het landbouwlandschap in Middelkerke (Figuur 7-41) wordt gekenmerkt door 'intensieve veehouderij'. De naburige gemeenten richten zich voornamelijk op 'intensieve veehouderij en rundvee'. De typering 'specialisatie intensieve veehouderij' is de tweede meest voorkomende, vooral door de zeer sterke aanwezigheid in de provincie West-Vlaanderen waar 3/4 van de gemeenten met deze typering liggen. Wanneer de spreiding van landbouwgebied binnen de gemeente onder de loep genomen wordt, valt op dat vooral in het centrum en het zuidoosten van de gemeente het geregistreerd landbouwgebruik hoog is. Deze gebieden vallen dan ook voornamelijk samen met het polderlandschap binnen de gemeente. (Figuur 7-41).

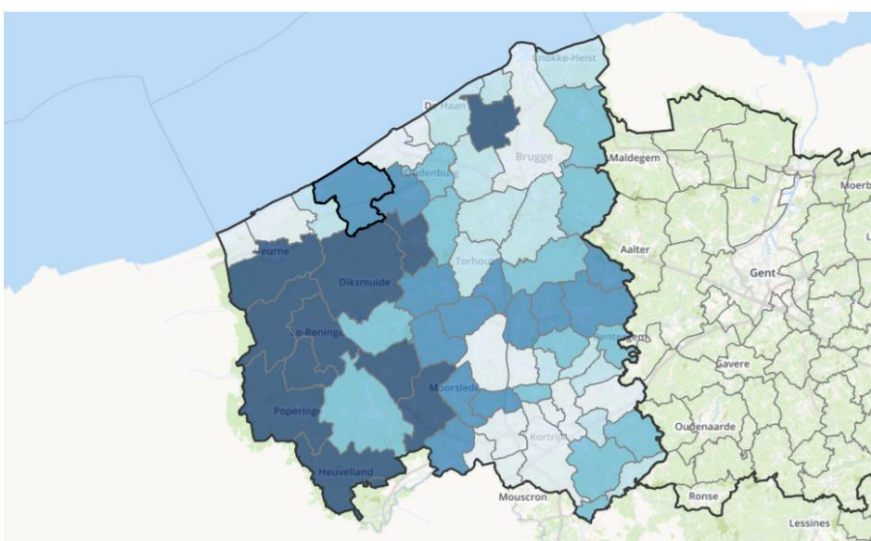
84,1% van het grondgebied van Middelkerke is bestemd als agrarisch gebied. In 2022 werd 73,4% van het grondgebied van Middelkerke effectief voor landbouw gebruikt.³⁷ Dit betekent dat een deel van het landbouwgebied (ca. 10%) een **zonevreemd gebruik** kent voor o.a. wonen, tuinen, niet-agrarische economische activiteiten en weilanden voor hobbydieren. Dit zonevreemd gebruik is gekoppeld aan het dalend aantal landbouwzetels in de provincie en aan het toenemend aantal hoevegebouwen die hun landbouwfunctie verliezen.

³⁷ Provincies in cijfers (2023)

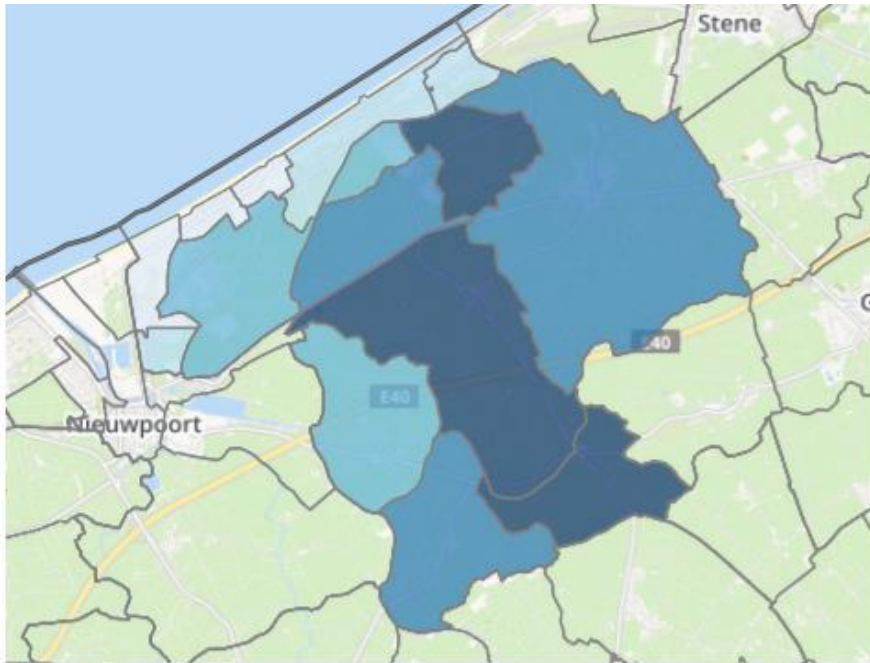
Figuur 7-42. Landbouwtyperingskaart gemeente Middelkerke (2018, data 2016). (Bron: Departement Landbouw en Visserij, geraadpleegd via provincies.incijfers.be)

■ specialisatie intensieve veehouderij ■ intensieve veehouderij en rundvee ■ specialisatie sierteelt
■ specialisatie glasgroenten ■ overwegend melkvee ■ specialisatie fruit ■ specialisatie rundvee ■ verstedelijkt
■ groenten en rundvee ■ rundvee en sierteelt/groenten ■ akkerbouw en rundvee

Figuur 7-43. Bestemming agrarisch gebied, % t.o.v. totale oppervlakte (2022). Bron: provincies.incijfers.be

■ < 48,9 ■ 48,9 < 74,7 ■ 74,7 < 81,5 ■ 81,5 < 87,8 ■ >= 87,8 ■ Middelkerke: 84,1

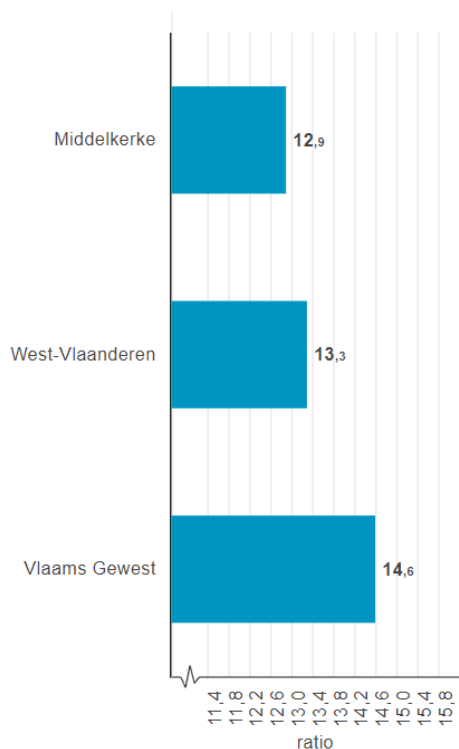

Figuur 7-44 Geregistreerd landbouwgebruik, % t.o.v. totale oppervlakte (2021). Bron: provincies.incijfers.be

7.5.2.2.2 Woonstructuur en voorzieningsniveau

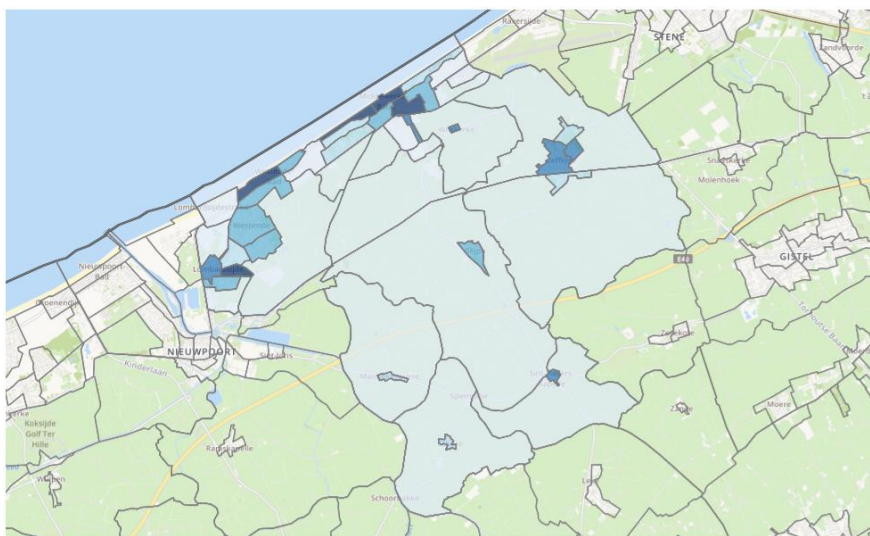
Binnen de gemeente Middelkerke is de bestemming woongebied de bestemming met het tweede grootste oppervlak. Het bestemde woongebied is goed voor 6,9% van het oppervlak.³⁸ Dit in contrast tot 12,1% in West-Vlaanderen en 16,7% in Vlaanderen.

³⁸ Provincie in cijfers (2021). www.provincies.incijfers.be

Figuur 7-45 Bevolkingsdichtheid in Middelkerke, inwoners per ha ruimtebeslag (2019). Bron: provincies.incijfers.be

De grootste bevolkingsdichtheden binnen de gemeente zijn logischerwijs te vinden in de kernen en voornamelijk ter hoogte van de kustdorpen. De drie statistische sectoren in Middelkerke met het hoogste aantal inwoners per ha ruimtebeslag zijn Middelkerke Bad & Casino (105,5 inw/ha), Middelkerke-Centrum (51,0 inw/ha) en Middelkerke Bad-West (46,3 inw/ha). Ook Westende-bad (46,1 inw/ha) en Lombardsijde (Prinsenveld; 36,1 inw/ha) hebben een tamelijk hoge bevolkingsdichtheid. Binnen de gemeente zijn de bevolkingsdichtheden sterk verschillend tussen de kerngebieden en de openruimtegebieden.

Figuur 7-46: Bevolkingsdichtheid, inwoners per ha ruimtebeslag in statistische sectoren van Middelkerke (2019). Bron: Landgebruiksbestand, geraadpleegd via provincies.incijfers.be

Op het provinciale niveau werd een typologiekaart op basis van het **uitrustingsniveau** (onderwijs, zorg, publieke en zakelijke dienstverlening, persoonlijke dienstverlening, horeca, detailhandel, cultuur en recreatie en sport) voor elke gemeente ontwikkeld (Figuur 7-47). Middelkerke wordt hierbij ingedeeld als een zeer goed uitgeruste gemeente. Behalve voor onderwijs, zorg en cultuur en recreatie beschikt de gemeente over een bovengemiddelde uitrusting.

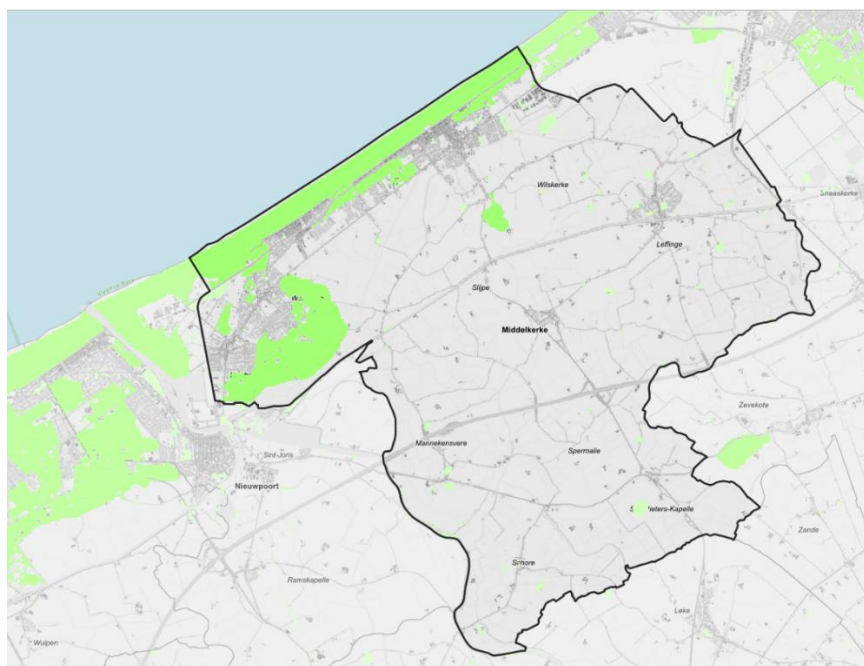
7.5.2.2.3 Groenstructuur en recreatieve voorzieningen

Voor een volledige beschrijving van de huidige natuurlijke structuur van Middelkerke wordt verwezen naar het thema biodiversiteit. Hieronder wordt kort ingegaan op de nabijheid van groen t.o.v. de woonstructuren, de ligging van de grotere (provinciale) groenstructuren en (sportieve) recreatieve voorzieningen.

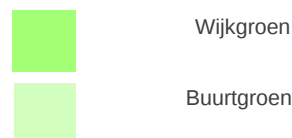
De nabijheid van toegankelijk groen wordt vaak gerapporteerd onder volgende verdeling: woongroen, buurtgroen en wijkgroen. Deze indicatoren staan voor het aandeel (%) van de inwoners dat binnen 150 m (woongroen), 400 m (buurtgroen³⁹) en 800 m (wijkgroen) wonen van toegankelijke groene ruimte met een minimale oppervlakte van 0,2 ha.

In Middelkerke is 8,6% van de oppervlakte ingenomen door wijkgroen. In West-Vlaanderen bedraagt dit 8,0% en in het Vlaams Gewest 20,9%. Hoewel de oppervlakte ingenomen door buurtgroen relatief laag is ten opzichte van het gewest woont de overgrote meerderheid (88,2% van de inwoners) binnen de 400 meter van buurtgroen. 77,5% van de inwoners woont binnen de 800 meter van wijkgroen. In West-Vlaanderen is dit laatste 38,4% en in het Vlaams Gewest is dit 63,2%, m.a.w. één op drie Vlamingen moet meer dan 800 meter afleggen om een toegankelijk groengebied met een oppervlakte van minimum 10 ha te bereiken.

Op Figuur 7-49 valt te zien dat het grootste aandeel wijkgroen binnen de gemeente gelegen is langs het strand en de polders ten zuiden van Lombardsijde. Ter hoogte van deze plekken manifesteert zich de hoogste bevolkingsdichtheid binnen de gemeente.

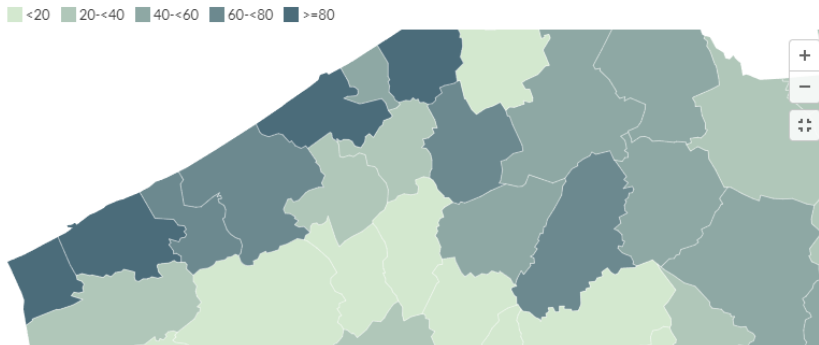
Figuur 7-49 : Wijk- en buurtgroen
(Bron: Mercator, 2019)

Op de kaart in Figuur 7-50 wordt de toegang tot **wijkgroen** weergegeven voor elke gemeente in Vlaanderen. Hierop is te zien dat er reeds bereikbaar wijkgroen aanwezig is. Het valt op dat Middelkerke ten opzichte van de naburige kustgemeenten iets minder toegang heeft tot wijkgroen. Tegenover de gemeenten in het binnenland is dit aandeel dan weer groter.

³⁹ Buurtgroen is publiek toegankelijk groen van minimaal 0.2 hectare. Als streefdoel voor Vlaanderen geldt dat ieder gezin toegang heeft tot buurtgroen op 400 meter van de woning. De kaart toont het buurtgroen in Vlaanderen en welke gebieden op minder dan 400 meter loopafstand via de weg toegang hebben tot buurtgroen. De onderliggende gegevens zijn afkomstig van het landgebruiksbestand Vlaanderen en het Vlaamse wegenregister.

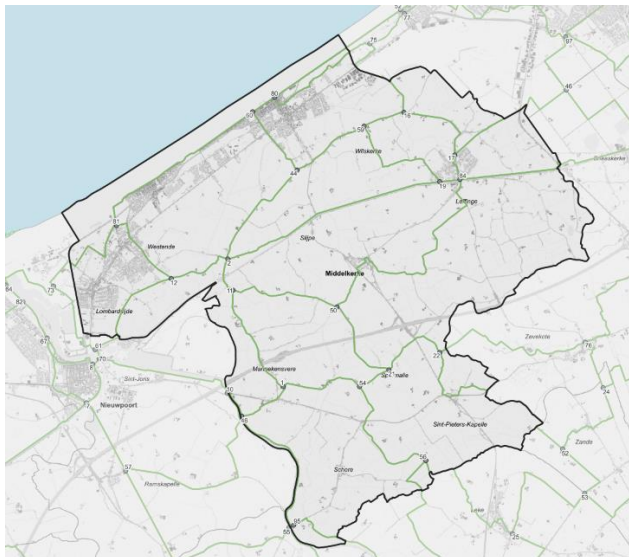
Aandeel inwoners met toegang tot wijkgroen
Gemeenten van Vlaams Gewest, 2019, in %

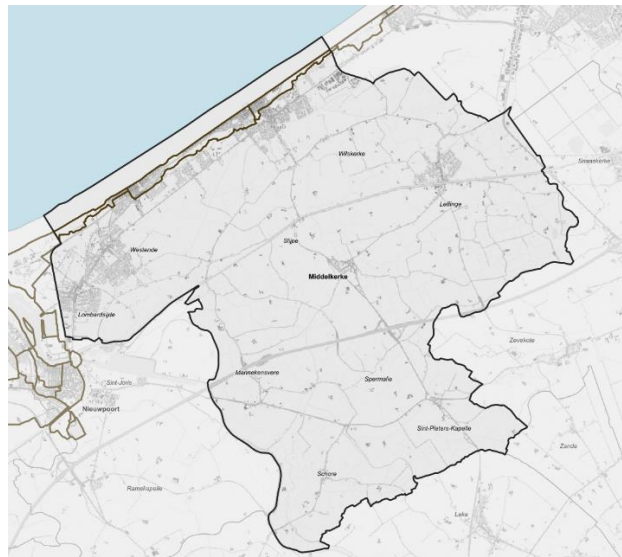
Bron: VITO, bewerking Statistiek Vlaanderen

Figuur 7-50: Aandeel inwoners met toegang tot wijkgroen, 2019¹

Naast buurt en wijkgroen zijn er verschillende recreatieve voorzieningen aanwezig op het grondgebied van Middelkerke. Er ligt een fijnmazig netwerk van **recreatieve fietsknooppunten** dat de volledige gemeente doorkruist (Figuur 7-51 Fietsnetwerkkkaart. Bron Toerisme Vlaanderen, eigen bewerking. Naast recreatieve fietsroutes bestaat er ook een recreatief wandelnetwerk (Figuur 7-52). In tegenstelling tot de fietsroutes, beslaat dit wandelnetwerk slechts het noordwestelijke deel van de gemeente. Het wandelnetwerk loopt parallel met de kustlijn via het strand en door duinengebied.

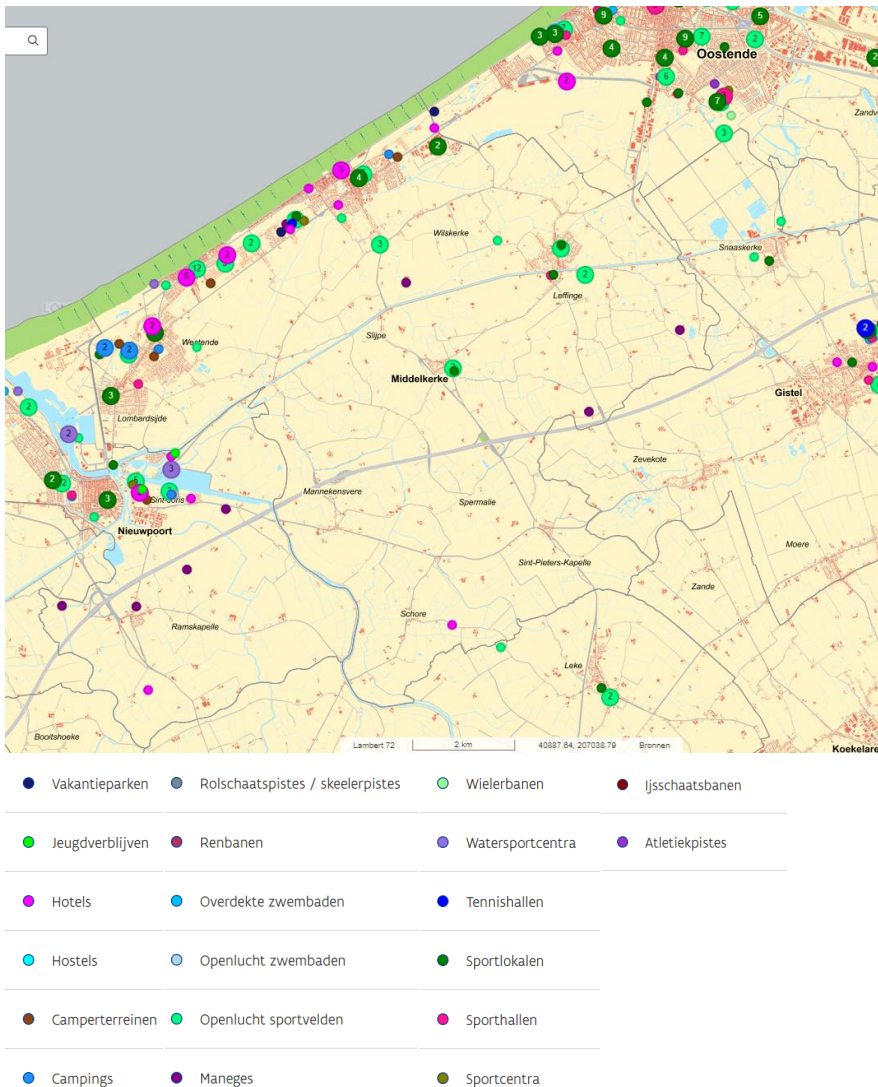

Figuur 7-51 Fietsnetwerkkkaart. Bron Toerisme Vlaanderen, eigen bewerking

Figuur 7-52 Wandelnetwerkkkaart. Bron: Toerisme Vlaanderen, eigen bewerking

De recreatieve voorzieningen liggen gegroepeerd in en vlakbij de kernen. Het merendeel van deze voorzieningen is gelegen tussen de N34 en de N318. Er is een duidelijke recreatieve strook waarneembaar langs de kustlaan

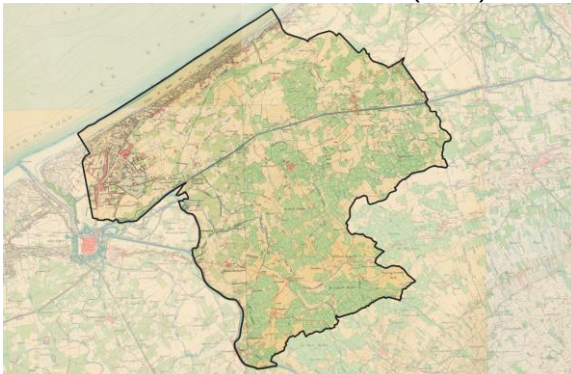
Figuur 7-53 Locaties sport- en verblijfsrecreatie. Bron: geopunt

7.5.2.2.4 Landschappelijke structuur, beschermde cultuurhistorische landschappen, bouwkundig erfgoed en archeologie

Op de Ferrariskaarten (1777) zijn de bestaande kernen (Middelkerke, Westende en Lombardside), de landelijke dorpen (Leffinge, Mannekenvere, Slijpe, Schore en Sint-Pieters-Kapelle) en enkele woongroeperingen (Wilskerke, Spermalie, Rattevalle, Slijpebrug) reeds waarneembaar. Van Westende-Bad is op dit ogenblik nog geen sprake. Tussen Nieuwpoort en Oostende was reeds enige bebouwing te onderscheiden langs de rand van de toenmalige duinen. De kern van Middelkerke is reeds zichtbaar op het kruispunt tussen de huidige Westendelaan-Spermaliestraat en Oostendelaan.

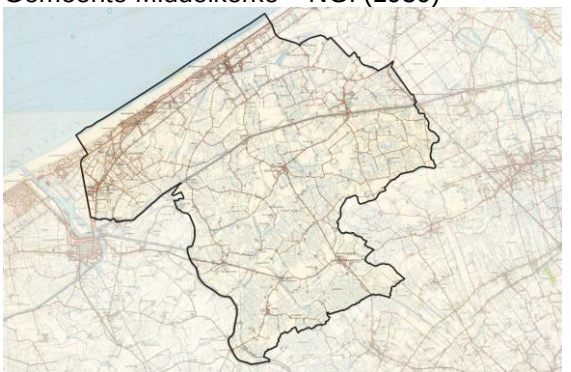
Gemeente Middelkerke - Ferraris (1777)

Gemeente Middelkerke – NGI (1873)

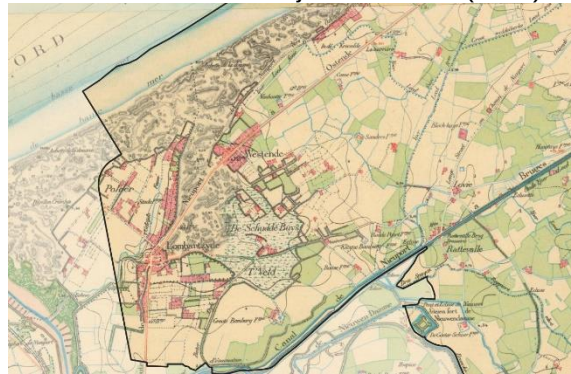
Gemeente Middelkerke – NGI (1939)

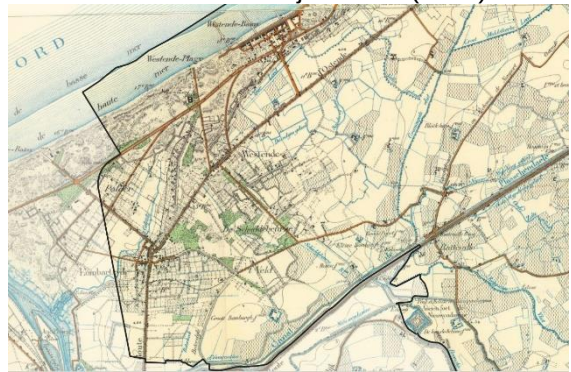
Gemeente Middelkerke – NGI (1969)

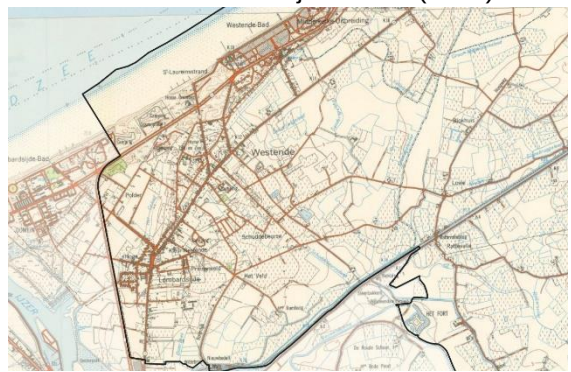
Westende en Lombardsijde - Ferraris (1777)

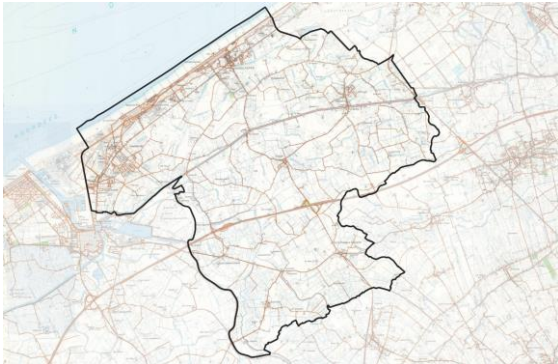
Westende en Lombardsijde– NGI (1873)

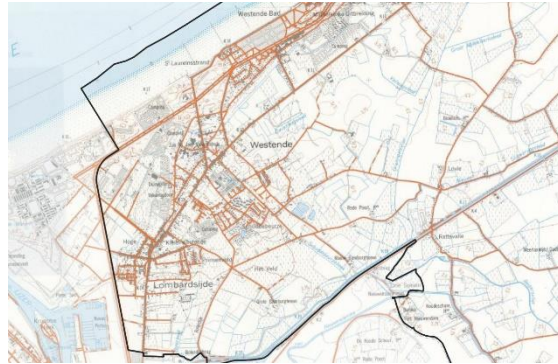
Westende en Lombardsijde – NGI (1939)

Westende en Lombardsijde – NGI (1969)

Gemeente Middelkerke – NGI (1989)

Westende en Lombardsijde – NGI (1989)

De bebouwing van de kern Middelkerke neemt zichtbaar toe op de op de NGI kaart van 1939 waarbij een groot deel van de duinen wordt aangesneden en wordt bebouwd in orthogonale bouwblokken. Vanaf deze kaart is ook de huidige Meeuwenlaan zichtbaar ter hoogte van Westende-Bad, waarbij ook het duinenlandschap wordt aangesneden. De overige kernen tonen in deze periode geen noemenswaardige groei.

Tussen de NGI kaarten van 1939 tot 1969 is de toename van het aantal straten rond de kustdorpen duidelijk zichtbaar. Ook het duingebied de Schuddebeurze werd rond deze periode aangesneden. Tijdens de Tweede Wereldoorlog werd in de buurt van dit gebied tevens de Bamburg veldbatterij gebouwd als onderdeel van de Duitse verdedigingslinie, de 'Atlantikwall'. In 1989 is een camping zichtbaar op de Schuddebeurze. Deze werd intussen verwijderd en het gebied is nu ingericht als natuurgebied.

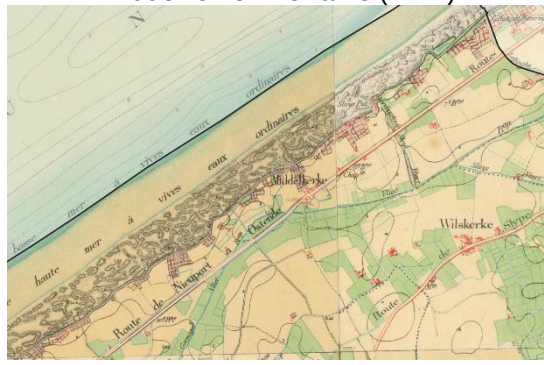
Westende Bad - Ferraris (1777)

Middelkerke - Ferraris (1777)

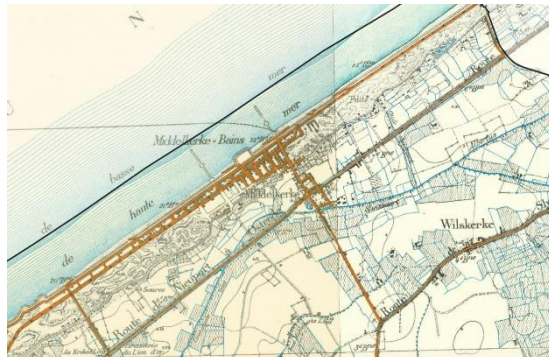
Westende bad – NGI (1873)

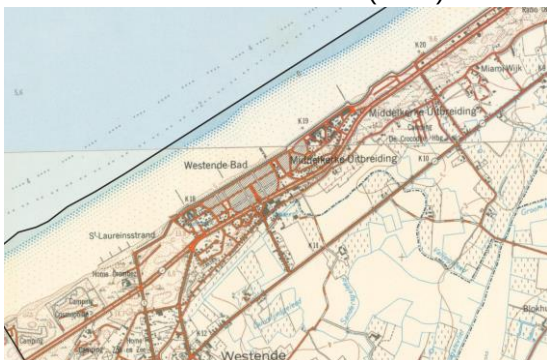
Middelkerke – NGI (1873)

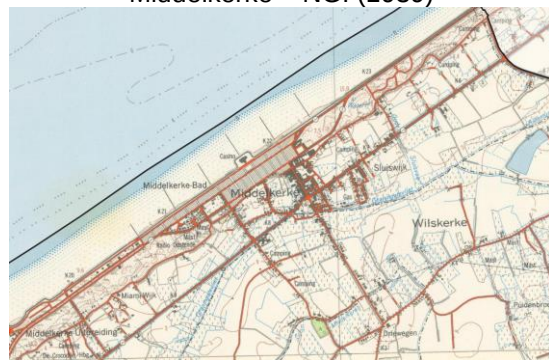
Westende Bad – NGI (1939)

Middelkerke – NGI (1939)

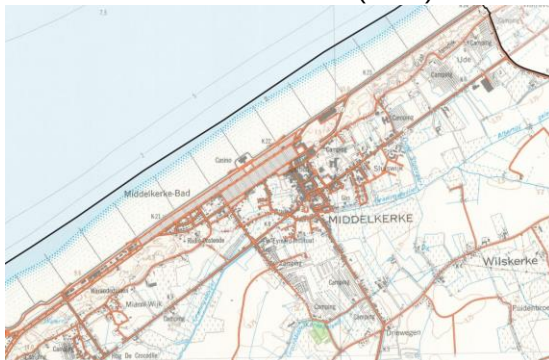
Westende Bad – NGI (1969)

Middelkerke – NGI (1969)

Westende bad – NGI (1989)

Middelkerke – NGI (1989)

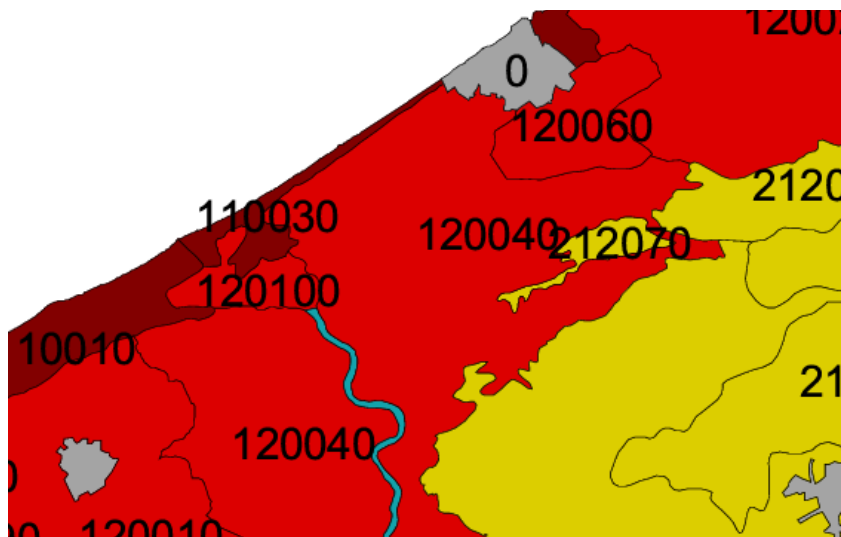
Drie traditionele landschappen vormen de gemeente Middelkerke. Het noordelijke deel van de gemeente valt binnen het traditionele landschap van de Westelijke Middenkust, terwijl de zuidwestelijke grens deel uitmaakt van het Kustbekken met de IJzer. De rest van de gemeente behoort tot de kustpolders.

Het traditionele landschap van de Westelijke Middenkust, dat zich uitstrekt van Nieuwpoort tot Oostende, wordt gekenmerkt door panoramische uitzichten over de zee en kleine compartimenten tussen de bebouwing. Verre doorzichten naar de polders toe maken dit landschap uniek. De bebouwing grenst de open ruimte af en vormt een contrast met het wijde landschap.

Het Nieuwland van Nieuwpoort is een vlak landbouwgebied met kleine, lage kerndorpen en sterk verspreide alleenstaande bebouwing. Het landschap biedt wijdse panoramische zichten in alle richtingen. De bebouwing vormt geïsoleerde puntvormige elementen in de open ruimte en wordt gekenmerkt door uitzonderlijke dominante beeld dragers, zoals torens, of repetitieve karakteristieke elementen zoals brugges en sloten.

Tot slot behoort het IJzerbekken tot de traditionele landschappen van de gemeente Middelkerke. Het is een vlak tot zacht golvend landbouwgebied met kleine, lage kerndorpen en sterk verspreide alleenstaande bebouwing. Het

landschap biedt wijde panoramische zichten in vele richtingen. De bebouwing vormt geïsoleerde puntvormige elementen en kernen in de open ruimte en wordt gekenmerkt door uitzonderlijke dominante beeld dragers, zoals torens. Er zijn geïsoleerde groene elementen en weinig geconnecteerd lineair groen in het gebied aanwezig.

Figuur 7-54. Traditionele landschappen van het Vlaamse Gewest. Figuur overgenomen uit Vakgroep Geografie Universiteit Gent (2012) - 'Traditionele landschappen Vlaanderen – overzicht'

Legende

	Stedelijke gebieden en havengebieden		Zandstreek buiten de Vlaamse Vallei		Hageland		Nettebeken
	Kust		Zandleem- en leemstreek		Vochtig Haspengouw		Dijle-Gete-Demeris
	Kustpolders		Noorderkempen		Droog Haspengouw		Kustbekken met IJzer
	Schelddepolders		Centrale Kempen		Brabantse Leemstreek		Maasbekken
	Zandstreek binnen de Vlaamse Vallei		Zuiderkempen		Land van Herve		
			Kempens Plateau		Scheldebekken met getijden		
			Maasland		Scheldebekken zonder getijden		

Binnen de gemeente Middelkerke bevinden zich enkele waardevolle cultuurhistorische landschappen. Deze omvatten de heiderelicten te Westende (ID12751), het Sint-Laureinsstrand (ID14621) en de parochiekerk 'Onze-Lieve-Vrouw' met omgeving (ID12739). Deze landschappen zijn belangrijk omdat ze een rijke geschiedenis en culturele betekenis hebben en een wezenlijk onderdeel vormen van het erfgoed van de gemeente Middelkerke.

Vele structuren en elementen van de hierboven besproken traditionele landschappen zijn vandaag nog als relictten herkenbaar. De relictten zijn geïnventariseerd in de Landschapsatlas (1996-2001) op basis van de criteria herkenbaarheid, gaafheid en samenhang. Ze worden ingedeeld in ankerplaatsen⁴⁰, relictzones⁴¹, lijnrelictten en puntrelictten. Voor Middelkerke gaat het om het volgende elementen:

Ankerplaatsen (Figuur 7-57):

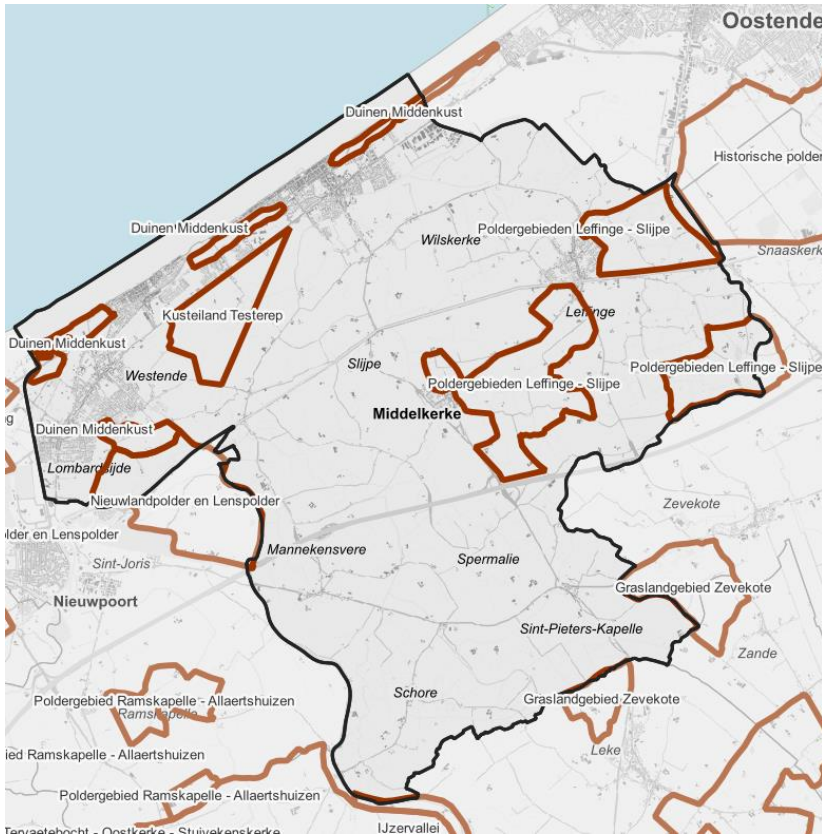
- IJzermonding – St-Laureinsduinen
- Schuddebeurze
- Duinen Raversijde

Relictzones (Figuur 7-57)

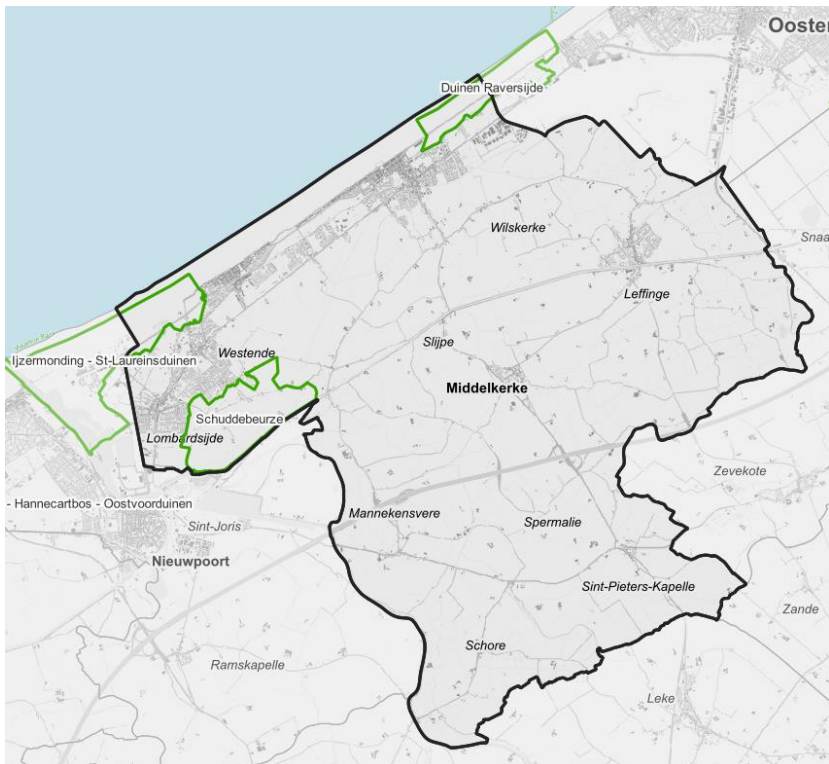
- Duinen Middenkust
- Kusteiland Testerep
- Poldergebieden Leffinge – Slijpe
- Nieuwlandpolder en Lenspolder

⁴⁰ Ankerplaatsen zijn vanuit een erfgoedperspectief de meest waardevolle landschappelijke ensembles in Vlaanderen. Het zijn grotere landschappelijke gehelen waarin je een geheel van gevarieerde erfgoedelementen terugvindt.

⁴¹ Relictzones: gebieden met een grote dichtheid aan punt- of lijnrelictten, zichten en ankerplaatsen en zones waarin de verbondenheid tussen de waardevolle landschapselementen belangrijk is voor de gehele landschappelijke waardering

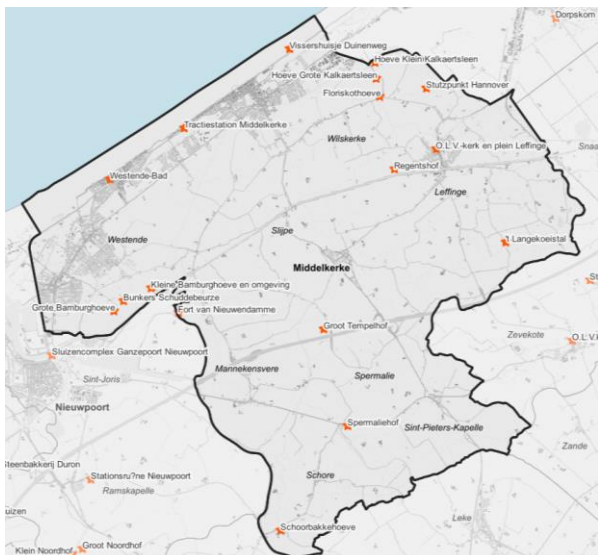

Figuur 7-55 Relictzones. Bron: mercator, eigen bewerking

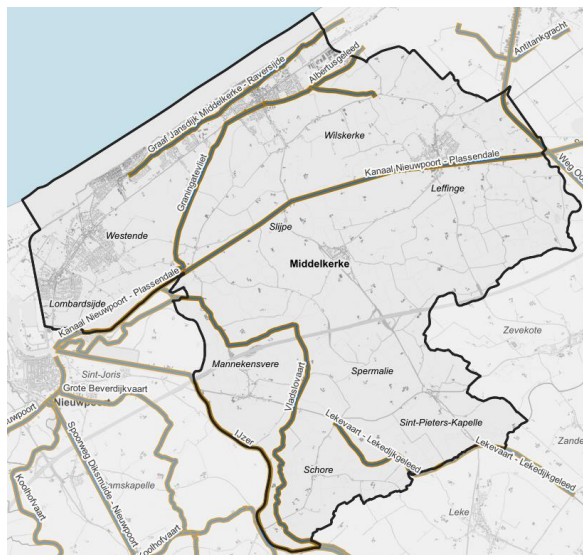

Figuur 7-56 Ankerplaatsen Bron Mercator, eigen bewerking

Verder liggen er een aantal een aantal lijn- en puntrelicten op het grondgebied van de gemeente. In Middelkerke worden de meest lijnrelicten gevormd door waterlopen. De Graaf Jansdijk Middelkerke – Raversijde is het enige lijnrelict dat geen waterloop is. Deze dijk dateert uit de 14de en 15de eeuw en werd gebouwd om de aparte dijken te verbinden en bestaande dijken te verhogen als weerstand tegen talrijke stormvloed.

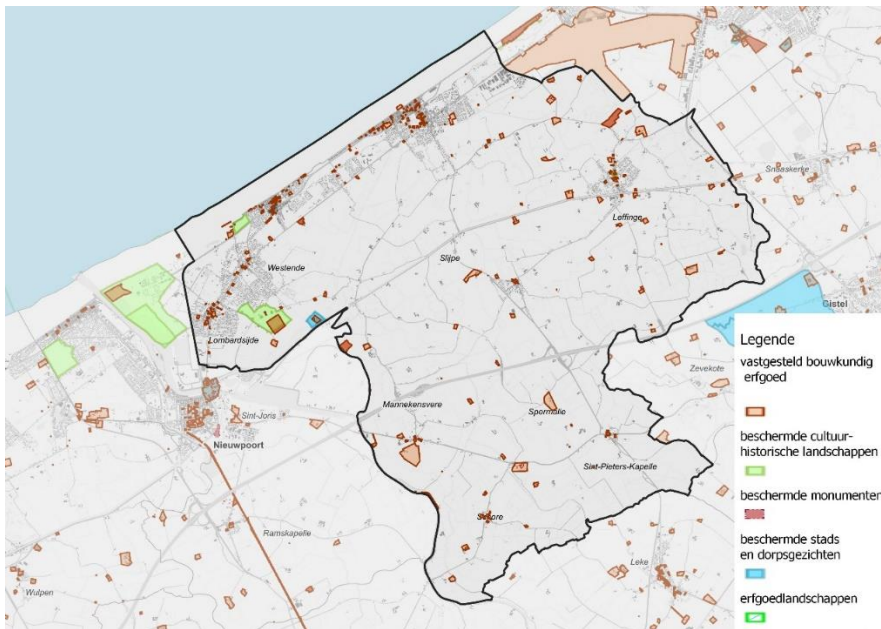
Figuur 7-57 Puntrelicten. Bron: mercator, eigen verwerking

Figuur 7-58 Lijnrelicten. Bron: Mercator, eigen verwerking

Naast de relicten van de landschapsatlas bezit de gemeente Middelkerke ook een aanzienlijke hoeveelheid bouwkundig erfgoed: zowel verspreide bebouwing, meestal in de vorm van historische hoeves, als in de vorm van villa's in de kernen. Het erfgoed in de kernen is voornamelijk terug te vinden langs de Lombardsijdelaan ter hoogte van Lombardsijde en de Westendelaan ter hoogte van Westende, alsook verspreid over de kern van Westende-bad. Het bouwkundig erfgoed van de kern Middelkerke bevindt zich grotendeels rond het Normandpark. Niet alle gebieden binnen de gemeente zijn van archeologisch belang. Een zone ter hoogte van Westende, ten zuidwesten van Middelkerke en over het gebariet van de Sijpesteenweg werden aangeduid als zone geen archeologie.

Het plangebied kent twee beschermde dorpsgezichten: 'Hoeve De Kleine Bamburg met erf en omgeving' en 'Dorpskom Westende-Bad' hebben omwille van hun architectuurhistorische en stedenbouwkundige waarde en sociaal-culturele waarde beiden een beschermd statuut.

Figuur 7-59 Onroerend erfgoed

Figuur 7-60 Zoom beschermd erfgoed en monumenten Westende Bad. Bron: Agentschap onroerend erfgoed, eigen verwerking.

Figuur 7-61 Zoom beschermd erfgoed en monumenten Middelkerke. Bron: agentschap onroerend erfgoed, eigen verwerking

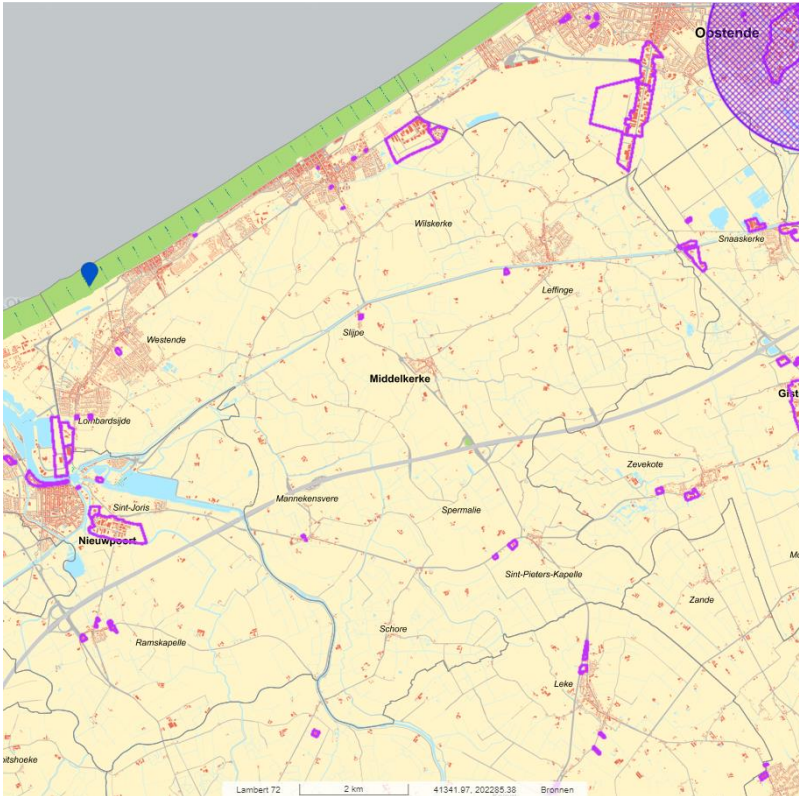
7.5.2.2.1 Transportinfrastructuur

Ook (duurzame) mobiliteit eist plaats op binnen het landschap. Voor de beschrijving van de bestaande mobiliteitsinfrastructuur wordt verwezen naar het thema mobiliteit en bereikbaarheid.

7.5.2.2.2 Bedrijvigheid

Er bevinden zich twee bedrijvigheidsclusters op het grondgebied van de gemeente. In het noordoosten van de gemeente, tegen de grens met Oostende is een cluster gelegen aan de Oostendelaan. Deze cluster bestaat voornamelijk uit detailhandel (baanwinkels). De tweede cluster bevindt zich in het westen van de gemeente, ter hoogte

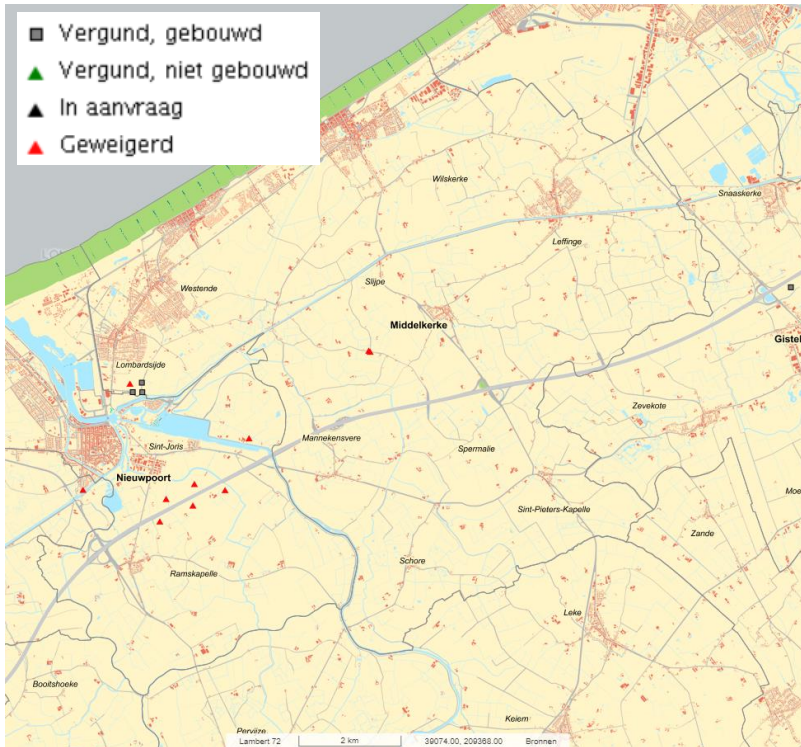
van Lombardsijde. Daarnaast kent de gemeente Middelkerke een aantal verspreide (zonevrije) bedrijven. (Figuur 7-62). Er bevinden zich geen Seveso bedrijven op het grondgebied van de gemeente.

Figuur 7-62: Bedrijventerreinen (lichtpaars) en consultatiezones van Seveso-inrichtingen (donkerpaars gearceerd) in de provincie West-Vlaanderen, (Bron: Vlaio, Geopunt)

7.5.2.2.3 Energiestructuur

De transitie van fossiele energie naar hernieuwbare energie is ingezet en zal zich in de komende decennia voltrekken. Deze nieuwe energievormen steunen op hernieuwbare bronnen (zon, wind, bodemwarmte, biomassa, ...) en vergen plaats in het landschap. Zonepanelen worden veelal op daken geplaatst, maar kunnen ook op open vlaktes in de omgeving geplaatst worden. Ook windturbines eisen hun plaats op in de omgeving. In de gemeente Middelkerke bevindt zich één cluster windturbines (Figuur 7-63, grijze vierkantjes), nl. in het westen van de gemeente, net ten zuiden Lombardsijde.

Figuur 7-63. Stedenbouwkundig aangevraagde windturbines in Middelkerke. Bron: Geopunt.

7.5.3 Autonome trends en gestuurde ontwikkelingen

Naast de bespreking van de huidige situatie in de voorgaande sectie wordt hier gekeken naar de trends voor de toekomst. Eerst wordt er gefocust op de autonome trends, die het resultaat zijn van de verderzetting van het huidige beleid en de verwachte economische groei (een 'business as usual'-scenario). Vervolgens worden de gestuurde ontwikkelingen onder de loep genomen om in te schatten welke trends verwacht worden op basis van de geldende plannen/beleidsambities tegen 2030-2050.

7.5.3.1 Autonome trends

Het **ruimtebeslag** in Middelkerke beslaat zoals eerder aangegeven 19% van de oppervlakte van de gemeente en wordt verwacht te blijven stijgen richting 2030. Het stijgend ruimtebeslag gaat gepaard met de toename van de verhardingsgraad binnen de gemeente. Om aan de doelstelling van het BRV te voldoen zou de 'betonsnelheid' herleid moeten worden naar nul. De betonsnelheid lag in 2016 voor Middelkerke hoger dan het gemiddelde binnen de provincie West-Vlaanderen en kende zelfs een versnelling ten opzichte van de periode 2005-2015.

Betonsnelheid	Gemiddelde ruimte-inname door bebouwing (ha/dag)				
	'85-'15 (30j)	'85-'95 (10j)	'95-'05 (10j)	'05-'15 (10j)	2016 (1jaar)
Vlaanderen	9,1	12,4	8,6	6,2	5,4
West-Vlaanderen	1,8	2,3	1,8	1,3	1,3
Middelkerke (C2)	3,1	4,3	2,9	2,0	2,2

Tabel 7.5-1: Gemiddelde betonsnelheid (ha/dag)

De bijkomende verhardingsgraad en toenemend ruimtebeslag hebben verdere fragmentering van de open ruimte tot gevolg. Tussen 1976 en 2000 is de gemiddelde grootte van de openruimtecluster gedaald met 9%. Net zoals in de rest van Vlaanderen **fragmenteert** de open ruimte en komen er puntsgewijs kleine zones zonder open ruimte bij in de buitengebieden. Waar de toenemende fragmentering vroeger te wijten was aan grote infrastructuur (aanleg van snelwegen, spoorlijnen...), vindt fragmentering recenter (sinds de jaren '90) zijn oorzaak in de stijging van het aantal bouwlinten en van de verspreide bebouwing op het platteland. Er zijn verschillende maatschappelijke drivers die toenemende versnippering en verharding stimuleren. Ruim wonen is vaak meer betaalbaar op het platteland. Door de grote beschikbaarheid van ruimte ontbreekt de nood er om compacter te bouwen. Slopen wordt beschouwd als een risico op het verlies van het bouwrecht. Bebouwen en verharderen worden standaard beschouwd als 'voor altijd'.

Tussen 2020-2030 zal, volgens de prognoses van Statistiek Vlaanderen, de bevolking groeien met ca. 4%. Deze bevolkingsgroei gaat gepaard met een toenemende vergrijzing en gezinsverdunning, waardoor er een stijgende vraag zal zijn naar bijkomende (kleinere) wooneenheden. De demografische groei is een trend die voor Vlaanderen heel wat ruimtelijke uitdagingen met zich mee brengt. Gezinsverdunning en vergrijzing zijn de belangrijkste tendensen in de bevolkingssamenstelling. Dit blijkt ook uit het in opmaak zijnde beleidsplan West-Vlaanderen waarin gesteld wordt dat het potentiële aanbod aan woningen voldoende is om de huishoudenstoename tot 2027 op te vangen, maar dat vooral de wijziging in samenstelling van huishoudens (naar 1- en 2-persoonshuishoudens) de uitdaging vormt. Het zal belangrijk zijn om te zorgen dat het juiste aanbod en de juiste typologieën gerealiseerd worden zodat die tegemoet komen aan de vraag: compact, duurzaam en kwaliteitsvol wonen.

Ook de voorzieningen moeten aangepast worden aan de ouder wordende en minder mobiele bevolking. In Middelkerke vormt niet de natuurlijke groei maar voornamelijk de groei door migratie vanuit het binnenland, en meer specifiek pensioenmigratie de grootste uitdaging. Zo waren er 101 geboorten en 339 sterfgevallen in Middelkerke in

2020 en zorgde migratie (zowel intergemeentelijk als internationaal) naar Middelkerke voor 332 bijkomende inwoners in hetzelfde jaar. In 2020 steeg de bevolking dus met 94 inwoners⁴².

Middelkerke telde in 2021 19.676 inwoners. Voorgaande grafieken geven een beeld van de groei die Middelkerke het laatste decennium in de verschillende leeftijdsklassen onderging en wat de prognoses voor 2040 zijn. Het aantal inwoners zal licht verder blijven stijgen. In 2040 wordt geschat dat Middelkerke 19.940 inwoners zal tellen⁴³. De grafieken geven duidelijk weer hoe de stijging van het aantal inwoners met leeftijden boven 67 jaar verantwoordelijk is voor de bevolkingstoename in Middelkerke. De vergrijzing en gezinsverdunding vertaalt zich ook in de grootte van de huishoudens. In 2021 telde Middelkerke 10.280 huishoudens. 4.518 hiervan bestaan uit één persoon. Daarbij komt dat ca. de helft van deze éénpersoonshuishoudens 65+ zijn⁴⁴.

De ontwikkeling van niet-agrarische activiteiten in de open ruimte is één van de oorzaken van **versnippering van de open ruimte**. Binnen het landbouwareaal wordt de komende jaren verwacht dat er nog tal van landbouwsites vrij gaan komen. Uit een rapport van ILVO blijkt dat zowat 30,8% van de actieve landbouwers ouder dan 50 in 2013 geen opvolging had. Verder had 40% van alle actieve landbouwers ouder dan 50 in 2013 geen zekerheid over hun opvolging. De verdere uitdeining van (economische) activiteiten in het landelijk gebied zorgt voor een onomkeerbare ontwikkeling. Samen met een grote verstedelijkingsdruk zal de open ruimte meer versnipperen door privaat gebruik (voor hobby-landbouw, privétuinen...) en dus minder geschikt worden voor beroepslandbouw.

Ruimte vraag

Het aantal gebouwen in de provincie neemt tot op vandaag gestaag toe, maar het aantal woongelegenheden groeit sterker dan het aantal gebouwen⁴⁵. Dit wijst op een steeds groter wordend aandeel van gestapelde (en compacte) woonvormen en een beter ruimtelijk rendement.

Tegen 2040 wil Vlaanderen het bijkomend gemiddeld dagelijks ruimtebeslag van 6 hectare naar 0 terugdringen. In de periode tussen 2013 en 2016 is het ruimtebeslag in Vlaanderen gestegen met 6,4 ha/dag (departement Omgeving). Dit betekent dat er samen met de ontharding ingezet moet worden op meervoudig en intensief hergebruik van reeds ingenomen ruimte⁴⁶.

Nabijheid en verknoping

Momenteel **wonen** ongeveer **drie vierde** van de Vlamingen **op een locatie** waar een gezonde mix van **basisvoorzieningen** aanwezig is op **wandel- of fietsafstand**. Als het ruimtebeslag blijft stijgen en de urban sprawl zich verder doorzet zal dit aandeel onvermijdelijk **afnemen**.

Tussen 2007 en 2015 steeg het aandeel **verplaatsingen gericht op recreatie** (ontspanning, sport, cultuur) en het aandeel sociale (iemand een bezoekje brengen) verplaatsingen. Het aandeel verplaatsingen voor diensten (dokter, bank, ...) steeg slechts in beperkte mate, andere verplaatsingsmotieven stagneerden of namen af. Richting 2030 wordt doorzetting van deze trends verwacht.

In de detailhandel is schaalvergroting een belangrijke ontwikkeling. Enerzijds is er de toename van het aantal filiaalvestigingen en anderzijds de afname van het aantal zelfstandige winkeliers. De omvang van de bedrijven neemt toe (vooral meer bedrijven met meerdere filialen) en ook de gemiddelde winkelgrootte (oppervlak per vestiging) neemt toe.

Vlaamse ontwikkelingen op het vlak van winkelvastgoed en detailhandel zetten zich ook door in West-Vlaanderen. Zo is er in Vlaanderen een grote toename van het winkelvastgoed in de stadsranden tegenover een beperkte toename in

⁴² Provincies in cijfers

⁴³ Statistiek Vlaanderen

⁴⁴ Statistiek Vlaanderen

⁴⁵ Kadastrale statistieken van het gebouwenpark – Algemene Administratie van de Patrimoniumdocumentatie. Geraadpleegd via Provincie in cijfers op 30 november 2022

⁴⁶ Mollen, F.H. (2018) Betonrapport van de Vlaamse gemeenten en provincies Natuurpunt, Mechelen

stedelijke winkelkernen. Deze evolutie is ook vast te stellen in West-Vlaanderen. Tegelijkertijd is de leegstand in die stedelijke winkelkernen sterk toegenomen, waardoor het daadwerkelijk aanbod van detailhandelsgoederen eigenlijk is afgenomen. De nieuwe panden zijn groter, en het zijn vooral de kleinere winkelpanden die verdwijnen. Een bijzondere situatie doet zich voor bij de baanconcentraties. Daar neemt de gemiddelde oppervlakte van een nieuwe winkel af. In het algemeen is er een schaalvergroting van de winkels, maar bij de baanwinkels vestigen zich ook steeds meer relatief kleinere winkels. Er is sprake van een uitschuifbeweging van het winkelaanbod van de stedelijke winkelkernen naar de rand. Gekoppeld daaraan is er een voortdurende toename van de winkelketens. Verschraving van de diversiteit en/of uniciteit van het aanbod in met name binnenstedelijke winkelgebieden is het gevolg.

7.5.3.2 *Gestuurde ontwikkelingen*

Op Europees niveau wordt duurzame energie gepromoot, er wordt dan ook een stijging verwacht van onder andere het aantal aangevraagde windturbines.

7.5.4 Beleidsambities 2030 & 2050

7.5.4.1 *Beleidsambities 2030*

Terugdringen van het bijkomend gemiddeld dagelijks ruimtebeslag tot 0 ha/dag tegen 2040 (Beleidsplan Ruimte Vlaanderen) hangt samen met het bereiken van onderstaande doelstellingen:

- De woondichtheid op bewandelbare afstand rond het geheel van strategische collectieve vervoersknopen binnen de ruimtelijke ruggengraat neemt tegen 2050 met 50 % toe ten opzichte van 2015 (Beleidsplan Ruimte Vlaanderen)
- Het bedrijfsoppervlak op bewandelbare afstand rond het geheel van strategische collectieve vervoersknopen binnen de ruimtelijke ruggengraat zal jaarlijks stijgen door werk te maken van gemengde ontwikkeling (Beleidsplan Ruimte Vlaanderen)
- Bijkomende economische activiteiten worden georganiseerd rond locaties met een hoge knooppuntwaarde (Beleidsplan Ruimte Vlaanderen)
- Er wordt naar gestreefd om tegen 2050 geen substantieel aantal bijkomende woongelegenheden en werkplekken meer te realiseren op te lange verplaatsingstijd van een collectieve vervoersknoop of groep voorzieningen, tenzij dit om duidelijke ruimtelijk rendementsoverwegingen aangewezen is (Beleidsplan Ruimte Vlaanderen)

Het bedrijfsoppervlak op bewandelbare afstand rond het geheel van strategische collectieve vervoersknopen binnen de ruimtelijke ruggengraat moet jaarlijks stijgen door werk te maken van gemengde ontwikkeling (Beleidsplan Ruimte Vlaanderen).

Bijkomende economische activiteiten dienen georganiseerd te worden rond locaties met een hoge knooppuntwaarde (Beleidsplan Ruimte Vlaanderen).

Tegen 2030 zijn duurzame voedselproductiesystemen gegarandeerd en veerkrachtige landbouwpraktijken geïmplementeerd die de productiviteit en de productie kunnen verhogen en een toereikend inkomen verzekeren (Vlaams doelstellingenkader Vizier 2030).

Het onroerend erfgoed zal nog meer ingezet worden als troef. Het in stand houden van erfgoed door er een kwaliteitsvol hedendaags gebruik aan te geven is meer dan ooit een beleidsthema. We willen innovatieve, kwalitatieve nieuwe tijdslagen toevoegen aan ons erfgoed (Beleidsnota Onroerend Erfgoed 2019-2024).

7.5.4.2 Beleidsambities 2050

De verhardingsgraad binnen de bestemming gedomineerd door ruimtebeslag is tegen 2050 gestabiliseerd en bij voorkeur teruggedrongen ten opzichte van 2015. De verharding neemt na 2050 niet meer toe (Beleidsplan Ruimte Vlaanderen in opmaak).

De verhardingsgraad in de bestemmingen landbouw, natuur en bos is tegen 2050 minstens met één vijfde teruggedrongen ten opzichte van 2015 (Beleidsplan Ruimte Vlaanderen)

De woondichtheid op bewandelbare afstand rond het geheel van strategische collectieve vervoersknopen binnen de ruimtelijke ruggengraat neemt tegen 2050 met 50 % toe ten opzichte van 2015 (Beleidsplan Ruimte Vlaanderen).

Er wordt gestreefd om tegen 2050 geen substantieel aantal bijkomende woongelegenheden en werkplekken meer te realiseren op te lange verplaatsingstijd van een collectieve vervoersknoop of groep voorzieningen, tenzij dit om duidelijke ruimtelijk rendementsoverwegingen aangewezen is (Beleidsplan Ruimte Vlaanderen).

De totale bestede oppervlakte voor de open-ruimte bestemmingen zal in 2050 circa 72,5 % van de oppervlakte van Vlaanderen bedragen (Beleidsplan Ruimte Vlaanderen).

De ruimte biedt in 2050 een palet van leefomgevingen in sterke steden en dorpen. Ruimtelijke ontwikkelingsprojecten realiseren een goede inrichting vanuit de kernkwaliteiten voor ruimtelijke ontwikkeling (gedeeld en meervoudig gebruik; robuustheid en aanpasbaarheid; herkenbaarheid, leesbaarheid en visuele aantrekkelijkheid van de omgeving; waardering van erfgoed en de karakteristieken van het landschap; biodiversiteit, ecologische samenhang en bodemkwaliteit; klimaatbestendigheid; energetische aspecten; gezondheid; inclusief samenleven; economische vitaliteit) (Beleidsplan Ruimte Vlaanderen).

Tegen 2050 is het fijnmazig netwerk van groenblauwe aders dwars doorheen de open en bebouwde ruimte maximaal ingericht, zodat de ruimte klimaatbestendig en meer leefbaar is. Dit betekent een substantiële vermeerdering van het aandeel wateroppervlakte en groen in open ruimte en in steden en dorpen ten opzichte van 2015 (Beleidsplan Ruimte Vlaanderen).

7.5.5 Focus van de beoordeling

De leefomgeving kan worden beschreven als een systeem dat in stand wordt gehouden door de wisselwerking tussen verschillende ruimtebehoevende functies en de relatie tussen die functies en hun omgeving. Elke functie heeft een eigen **ruimte**vraag. Indien alle functies afzonderlijk worden ingevuld, leidt dit tot versnippering en vermindering van de kwaliteit van de leefomgeving. De sterke functionele spreiding en de relatief lage bouwdichtheid in bebouwde gebieden heeft geleid tot een sterk versnipperde en in omvang krimpende open ruimte en een verlies van de kwaliteit van waardevolle cultuurlandschappen. Dit zorgt voor een vermindering van de kwaliteit van de leefomgeving. 'Zwakke' openruimtefuncties zoals natuur, waardevolle cultuurlandschappen, extensieve landbouw, ruimte voor water(berging) komen in de verdrukking door de groeiende ruimte

vraag van wonen, werken, ontspanning, energie, industriële voedselvoorziening, Het is te verwachten dat deze ruimte

De kwaliteit van de leefomgeving, voor wonen, werken en ontspannen wordt, naast de ruimte

de **onderlinge wisselwerking** tussen de ruimtelijke functies. Hierbij zijn de aanwezigheid, nabijheid en toegankelijkheid van voldoende voorzieningen, en het ruimtelijk functioneren van wonen, werken, energie, landbouw en ontspanning van belang. Tot slot is ook de toegankelijkheid tot waardevolle landschappen en een goede balans tussen verstedelijking, natuur, landschap, open ruimte, recreatie en water van belang. De gezondheidseffecten hiervan worden eveneens behandeld binnen dit thema.

Binnen de milieubeoordeling van het thema Ruimtelijke kwaliteit van de leefomgeving en erfgoedwaarden bij het Beleidsplan Ruimte, zal aandacht uitgaan naar de verschillende ruimtebehoevende functies die binnen het systeem van de leefomgeving van belang zijn: wonen, werken, mobiliteit, energie, recreatie, duurzame voedselproductie, grondstoffen, Naast aandacht voor de functies op zich, is ook de wisselwerking en samenhang tussen deze verschillende functies van belang. Het onderzoek zal zich focussen op die elementen waar het Beleidsplan Ruimte op gemeentelijk niveau een impact op kunnen hebben. Dit onderzoek gebeurt op een kwalitatieve manier.

Inzake ruimtebeslag ligt de Vlaamse beleidsdoelstelling op tafel om het bijkomend ruimtebeslag tegen 2040 te herleiden tot 0 ha/dag. Ongeacht of deze doelstelling de formele procedure heeft doorlopen, loont het om in voorliggend milieuonderzoek reeds te toetsen aan deze doelstelling. Om na te gaan in welke mate deze doelstelling kan worden gehaald door uitvoering van het Beleidsplan Ruimte, wordt nagegaan in welke mate het plan zorgvuldig ruimtegebruik binnen de gemeente faciliteert.

Het subthema "**ruimtelijke kwaliteit, samenhang en cultuurhistorie**" gaat na in welke mate het Beleidsplan Ruimte de ruimtelijke structuur van een gebied wijzigt en in welke mate het beleidsplan de ruimtelijke samenhang (bv. groenblauwe netwerken, nabijheid van functies, ...) beïnvloedt. Daarnaast wordt nagegaan in welke mate het plan past binnen de landschappelijke en historische context (erfgoedwaarden). Voor de verschillende functies wordt nagegaan of het plan bijdraagt tot het versterken en ontsnipperen van ruimtelijke gehelen (zoals woongebieden, structurele dragers en aaneengesloten landbouw- en natuurgebieden, netwerk van mobiliteitsinfrastructuren, ...). Worden bestaande interacties versterkt en/of worden nieuwe interacties gefaciliteerd door het Beleidsplan Ruimte?

De ruimtelijke kwaliteit van de woonomgeving wordt mede bepaald door de nabijheid, bereikbaarheid en toegankelijkheid van woon- tot werkomgeving. Nabijheid van werk en maatschappelijke voorzieningen (bv. winkels, recreatie, cultuur, ontspanning, zorg, ...) tot de woonomgeving leidt tot kortere en mindere verplaatsingen (cf. discipline mobiliteit), wat onder andere leidt tot een kleinere ruimtebehoefte voor mobiliteitsinfrastructuren, waardoor meer ruimte beschikbaar wordt voor andere functies, zoals natuur, open ruimte, ruimte voor duurzame voedselproductie, hernieuwbare energie, water, ...

7.5.6 Beoordelingskader

Subthema	Beoordelingscriteria
Zorgvuldig ruimtegebruik Zorgvuldig ruimtegebruik 2030	• Mogelijkheid tot reconversie of transformatie van bestaande gebouwen of gronden, hergebruik van ruimte, bundeling en verdichting, mogelijkheid van inbreiding van bestaand bebouwd weefsel, mate van ruimtelijke efficiëntie • Mate waarin ruimte voor verschillende functies wordt gecreëerd (wonen, werken, energie, duurzame voedselproductie, economie, water, ...) en mate van ruimtelijke verweving • Mate waarin ruimte wordt voorzien voor overslagmogelijkheden en voor verdere bundeling en consolidatie van goederenstromen (cfr. thema mobiliteit en bereikbaarheid)) • Mate waarin ruimte voor duurzame vervoersystemen wordt voorzien (cfr. thema mobiliteit en bereikbaarheid) • Mate waarin het gemiddeld bijkomend dagelijks ruimtebeslag wordt afgebouwd
Ruimtelijke kwaliteit, samenhang en cultuurhistorie Kwaliteit, samenhang en cultuurhistorie 2030	• Wijziging van ruimtelijke samenhang/versnippering van aaneengesloten functionele/ruimtelijke structuren (landbouw en duurzame voedselproductie, wonen, werken, groen/blauw netwerk, landschap en erfgoed), ... • Wijziging van de wisselwerking tussen de functionele/ruimtelijke structuren (incl. mate waarin ruimte voorzien wordt in functie van de uitwisseling tussen functies op vlak van water, energie, grondstoffen (natuurlijke hulpbronnen, productie uit landschapsbeheer, circulariteit), duurzame voedselproductie, ...) • Wijziging in sociale samenhang en sociale toegankelijkheid van de leefomgeving (cfr. thema Gezondheid en veilige leefomgeving) • Mate waarin nieuwe, meer collectieve vormen van wonen, werken, duurzame voedselproductie, hernieuwbare energie worden gefaciliteerd • Wijziging in aanbod aan dienstverlening en voorzieningenniveau in de leefomgeving
Toegankelijke landschappelijk waardevolle omgeving, natuur en recreatie Toegankelijke openruimte 2030	• Nabijheid en toegankelijkheid van groen in de ruimere leefomgeving (cfr. thema Gezondheid en veilige leefomgeving) • Beschikbaarheid en toegankelijkheid van recreatieve- en ontspanningsmogelijkheden in de leefomgeving (cfr. thema Gezondheid en veilige leefomgeving) • Wijziging in het aanbod trage wegennetwerk

Figuur 7-64: Beoordelingskader ruimte

7.5.7 Beschrijving en beoordeling van de impact van de strategische visie (2050)

De verschillende strategieën die geformuleerd worden in de strategische visie liggen in lijn met de beleidsambities inzake de ruimtelijke kwaliteit van de leefomgeving, de bereikbaarheid en de erfgoedwaarden die bestaan op Europees en Vlaams niveau tegen 2050. Het ruimtelijk beleid kan in eerste instantie impact hebben op het ruimtegebruik door te verdichten in de kernen en open ruimte gebieden te zuiveren van ongeschikte bebouwing. In deze effectenrapportage gebeurt de beoordeling aan de hand van drie subthema's (zie beoordelingskader): Zorgvuldig ruimtegebruik; Ruimtelijke kwaliteit, samenhang en cultuurhistorie; Toegankelijke landschappelijk waardevolle omgeving. Natuur en recreatie komen samen in de vier basisdoelstellingen terug.

Om de verschillende basisdoelstellingen te behalen werden deze doorvertaald in drie concrete strategische ruimtelijke thema's met eigen ruimtelijke strategieën die allemaal aansluiten bij de beoordelingscriteria uit de subthema's.

Bebouwde ruimte

Eén van de ambities binnen de strategische visie (opgenomen in het strategisch ruimtelijk thema 'bebouwde ruimte') is om geen open ruimte meer aan te snijden voor harde bestemmingen, tenzij onder zeer specifieke omstandigheden en met grondige motivering. Het verdichten van de bestaande verstedelijkte kuststrook van Middelkerke-Bad en Westende-Bad (cf. strategie '*Woonkwaliteit verhogen in de verstedelijkte kuststrook*') zorgt voor een verhoogd ruimtelijk rendement en kan de verdere aansnijding van de open ruimte voorkomen. Een kwalitatieve verdichting voorziet voldoende, groene (gemeenschappelijke) buitenruimte en houdt rekening met de toegankelijke inrichting ervan.

Gekoppeld aan het verdichten van de kuststrook wordt er gekozen voor de 'ontpitting' van bouwblokken in de verstedelijkte kuststrook (cf. strategie '*Ontpitten van dens bebouwde en verharde bouwblokken*'). De ontpitting zorgt mogelijk voor de creatie van collectieve voorzieningen, ontmoetingsplaatsen, kleine groenruimtes en zachte doorsteken (waarbij zachte verplaatsingen worden gefaciliteerd). Deze zachte verbindingswegen verhogen de doorwaardbaarheid van het verstedelijkt kernweefsel en dragen bij tot de creatie van een samenhangend, verbonden stedelijk weefsel, wat in schril contrast staat met de (veelal) afgesloten bouwblokken vandaag. De verdichtings- en ontpittingsstrategie biedt daarenboven kansen in functie van meer kwalitatief groen doorheen het stedelijk weefsel, waarbij positieve effecten inzake de woon- en leefkwaliteit kunnen verwacht worden. Deze binnengebieden (interne zones centraal in de te ontpitten bouwblokken) kunnen zo doende oases van rust en plaats voor ontmoeting vormen, wat positief kan bijdragen aan de sociale cohesie. Het ontpitten houdt een stelselmatige opwaardering van de binnengebieden in.

De inrichting van deze binnengebieden dient zorgvuldig te gebeuren met omwonenden en gebruikers indachtig. 'Donkere steegjes' binnen de bouwblokken kunnen een zeer negatieve impact op de ruimtebeleving en het veiligheidsgevoel hebben. Dit verhoogt de potentie om collectieve voorzieningen, terrassen en tuinen en doorsteken voor zacht verkeer te integreren.

De kuststrook herbergt bovendien heel wat bouwkundig erfgoed. Dergelijke verdichtingsstrategie dient hier erg omzichtig mee om te springen. Het is van belang om de schaal en (indien aanwezig) context van het bouwkundig erfgoed te respecteren.

De strategie om kwalitatieve campings te realiseren houdt in dat er naast verdichten ook een groenblauw netwerk gecreëerd wordt. Net zoals bij de ontpitting van bepaalde bouwblokken kan ook binnen de strategie van een kwalitatieve herontwikkeling van campings worden gesteld dat er kansen zijn tot het creëren van trage doorsteken doorheen het stedelijk weefsel. Hierbij kunnen positieve effecten inzake de modal shift worden verwacht.

Er dient een kanttekening gemaakt te worden bij de verdichtingsstrategie. Er wordt gesteld dat er enkel kan verdicht worden indien dit samengaat met een meerwaarde voor de directe omgeving, zoals bijvoorbeeld de creatie van meer groen. Duurzame mobiliteit werd geïntegreerd in de strategische visie als gevolg van de quickscan die opgemaakt werd. Een verdichting van het stedelijke weefsel zorgt per definitie voor meer mobiliteit. Bij een toename van gemotoriseerd verkeer wordt een negatief effect verwacht op de mobiliteit. Dit wordt echter deels opgevangen door een verduurzaming van de mobiliteit. Een belangrijke randvoorwaarde is dus de bereikbaarheid van duurzame modi: indien elk individu zich met de auto verplaatst zal ook de belevingskwaliteit dalen.

In Middelkerke komen verschillende (kleine) landelijke dorpen en gehuchten voor in het hinterland. De strategische visie zet in op de diversificatie van het woonaanbod en kernversterking in deze landelijke dorpen binnen de strategie '*Geen verdichting, maar kernversterking op maat van de landelijke dorpen en gehuchten in het hinterland*'. De strategische visie stelt dat deze landelijke dorpen en gehuchten niet in aanmerking komen om een grote bevolkingsgroei op te vangen, verdichten is hier m.a.w. niet op zijn plaats. De uitbouw van een kwalitatieve publieke ruimte, veilige fiets- en voetgangersinfrastructuur en een landschappelijke inpassing van de dorpen worden o.a. ook aangeduid als

kernversterkende ingrepen. Er kan dus gesteld worden dat ecologische en recreatieve verbindingen zullen samenkomen in de landelijke dorpen en dat deze ingrepen verplaatsingen te voet of met de fiets in plaats van met de wagen aantrekkelijker kunnen maken. De beoogde kernversterking en diversificatie van het woonaanbod in de dorpen bevordert potentieel de sociale mix (jonge gezinnen, ouderen...), draagt bij tot de sociale samenhang alsook tot de leefkwaliteit in de kernen. Een levendige, kwalitatieve kern vormt een sterke basis voor een gelukkige en gezonde leefomgeving.

De visie rond kernversterking van de landelijke dorpen is niet gericht op verdichting maar op woon- en leefkwaliteit. Het vernieuwen en/of diversifiëren van het woonaanbod in de landelijke dorpen en gehuchten binnen het bestaande ruimtebeslag kan kansen bieden aan de lokale bevolking voor een kwalitatief woonaanbod zonder de open ruimte verder aan te tasten. Dit kan op sommige plaatsen een verbetering van de ruimtelijke kwaliteit betekenen, zolang dit inpasbaar is in de bredere context van de kern. Een impact op het aanwezige erfgoed is echter wel mogelijk en dient bijgevolg goed bewaakt te worden. Een kwaliteitsverhoging van de kernen kan de beleevingswaarde ervan verhogen en een positief effect hebben op de identiteit van de betreffende kernen. Bijkomend ruimtebeslag en een impact op het landschap wordt hier bijgevolg niet verwacht.

Woonuitbreidingsgebieden kunnen nog steeds aangesneden worden onder specifieke voorwaarden. Dit is een negatief effect wat betreft zorgvuldig ruimtegebruik. Wel wordt gesteld dat voor bijkomend woonaanbod in eerste instantie naar ruimte binnen het bestaande ruimtebeslag moet worden gezocht (in lijn met het BRV)(cfr. Strategie *'Woonuitbreidingsgebieden strategisch in relatie tot hoger bouwen'*). Indien hier de nodige instrumenten aan gekoppeld kunnen worden zijn de effecten ten gevolge van deze beslissing verwaarloosbaar.

Binnen het strategisch ruimtelijk thema 'bebouwde ruimte' wordt er aangehaald om bedrijventerreinen duurzaam in te richten (cf. strategie *'Duurzame inrichting van bedrijventerreinen'*). De nadruk wordt gelegd op de ruimtelijke inpassing van de bedrijventerreinen in de omgeving, alsook het zuinig ruimtegebruik en de implementatie van duurzaamheidsaspecten. De strategische visie spreekt zich echter niet uit over potentieel medegebruik.

Publieke ruimte

Binnen het strategisch **ruimtelijk thema publieke ruimte** wordt er gestreefd naar een coherente kwaliteitsverhoging van het publiek domein, waarbij de ambitie de volgende is: 'een veilige, toegankelijke en vergroende publieke ruimte'. Kwalitatieve publieke ruimtes vormen in deze verdichte omgeving een essentieel onderdeel om de ruimte leefbaar te houden. Het is dan ook belangrijk dat er voldoende publieke ruimtes voorzien worden. Het opwaarderen van de bestaande pleinen en de herinrichting van de handelscentra biedt de mogelijkheid tot het creëren van een samenhangend, ruimtelijk geheel. Het verbinden van publieke ruimtes (met groen) en verweven ervan in de handelskern maakt het geheel aantrekkelijk, mede door de autoluwe inrichting. Om deze ruimten leefbaar te maken voor wandelaars en fietsers zal ingezet worden op groenelementen en kleine landschapselementen.

Er wordt letterlijk gesteld dat de (her)inrichting van het openbaar domein duurzame verplaatsingen moet stimuleren en klimaatadaptieve maatregelen moet integreren. Deze ambitie wordt geïntegreerd in de ruimtelijke strategie 'Handelscentra op mensenmaat'. Er wordt gesteld dat de handelscentra autoluw kunnen worden ingericht door randparkings te voorzien. Deze autoluwe inrichting verhoogt de (verkeers)veiligheid en het 'dorpse' gevoel van nabijheid, geborgenheid en leefbaarheid in de kern. De afstemming met ruimte voor openbaar vervoer is een belangrijke taak voor het ruimtelijk beleid. Het dient er over te waken dat nieuwe woonontwikkelingen de huidige ruimtelijke compactheid versterken en een mix van woon- en andere functies nastreven zodat nabijheid gecreëerd wordt. De strategische visie stelt publieke pleinen in de kustdorpen aan als ideale OV-knooppunten of overstaplocaties. Idealiter moeten (rond) deze plaatsen de demografische groei opvangen worden.

De landelijke dorpen en gehuchten liggen verspreid in het **hinterland** van de gemeente Middelkerke. De strategische visie zet in op de creatie van een (ruimtelijk) samenhangend netwerk tussen de verschillende kernen (cf. strategie *'Fijnmazig netwerk in functie van landelijke dorpen en gehuchten'*). Het ontwikkelen van (recreatieve) fietsnetwerken zorgt voor een ruimtelijke verknoping en draagt bij tot de basisbereikbaarheid van de landelijke dorpen. Het uitgebreid netwerk maakt eveneens actieve ontspanning in de ruimte tussen de dorpen en de verstedelijkte kernen aantrekkelijk wat positief is voor de ruimtelijke kwaliteit.

Er wordt gesteld dat het fijnmazige netwerk van fiets- en wandelverbindingen idealiter verknoopt in de verschillende landelijke dorpen op de centrale publieke ruimte. Dit zijn dan ook de plekken waar potentieel vervoer op maat kan aangeboden worden in tal van vormen (deelwagens, deelfietsen,...) en waar voorzieningen (zoals horeca) kunnen gekoppeld worden als meerwaarde voor de levendigheid van de dorpen. Een ruimtelijk beleid gekoppeld aan ruimte voor openbaar vervoer ontbreekt echter. Het fiets- en wandelnetwerk vormt op vandaag de verbindende factor, naast de

weginfrastructuur voor personenwagens en vracht, tussen de landelijke dorpen en omliggende attractiepolen. Echter blijkt de fietsinfrastructuur op grote delen van het netwerk onvoldoende (cf. Impact op de Mobiliteit en bereikbaarheid) en kent een hoog ongevalrisico, wat bijdraagt tot de keuze voor de personenwagen.

Als kanttekening bij de uitbouw van een fijnmazig netwerk voor zachte verplaatsingen moet worden gesteld dat bijkomende verbindingen mogelijk leiden tot het (bijkomend) versnipperen van de landbouw- en open ruimte structuur binnen de gemeente. Algemeen is er nog onvoldoende aandacht voor de impact van de beleidskeuzes op landbouw en de omgang met evoluties van schaalvergroting (met gekoppeld ook net schaalverkleining) en verbreding (hoevetoerisme, zorglandbouw, korte keten, enzovoort) binnen landbouw. Om hier een antwoord aan te bieden is verdere uitwerking (in de strategische visie of eventueel binnen een extra beleidskader) noodzakelijk.

Groenblauwe ruimte

De gemeente Middelkerke heeft een sterke open ruimtestructuur die gekenmerkt wordt door ecologisch waardevolle (permanente) graslanden en een uitgestrekte duinenstructuur. Op heden is de connectie tussen de kuststrook en de open ruimte landschappen beperkt en staat de open ruimte onder druk door de al maar uitdijende bebouwing.

De strategische visie zet in op de ruimtelijke verbinding van de natuur (cf. *'Parallele verbindingen tussen duingebieden'* en *'Connectie tussen strand, duinen en landschap'*) en de verweving ervan in de verstedelijkte kustdorpen (cf. *'Kwalitatieve groenblauwe dooradering in verstedelijkte weefsel'*).

De strategie *'Parallele verbinding tussen duingebieden'* streeft een aaneengesloten groenstructuur na door een verbinding te creëren tussen de drie duinenzones. De zeedijk, die aangelegd wordt als grasdijk met typische duinenvegetatie, wordt aanzien als de voornaamste verbindingssas. Maar ook de groenstructuren langs de N34 doen dienst als corridor tussen deze duingebieden.

De mogelijke parallelle verbindingen en de connecties tussen strand, duinen en achterliggend polderlandschap dragen bij tot de creatie van de overgang tussen de verschillende landschappen en het ruimtelijk verweven van de verschillende (natuurlijke) functies.

Ook de groenblauwe aders doorheen het bebouwde weefsel zorgen voor een verbinding met de omliggende open landschappen voor natuur, en vormen potentiële ecologische corridors die tevens mede gebruikt kunnen worden voor recreatie. De strategie *'Kwalitatieve groenblauwe dooradering in verstedelijkte weefsel'* zet in op de op de integratie van groenelementen. Deze strategie biedt niet alleen ecologische potenties maar draagt ook positief bij tot de groenbeleving in het verstedelijkt weefsel en tot de leefbaarheid van de kern. Groenvoorzieningen zoals bomen en groenstroken in de kern verhogen de belevingswaarde van de ruimte en hebben daarnaast een sterk klimaatmitigerend effect.

Naast het creëren van het samenhangend ecologisch netwerk, vestigt de strategische visie ook aandacht op de keuze van de elementen (cf. *'Fijnmazig netwerk van kleine landschapselementen'*), waarbij een fijnmazig ecologisch netwerk doorheen het poldergebied wordt geambieerd. Het gebruik van een specifiek groentype voor een bepaald type weg, draagt bij tot enerzijds landschappelijke variatie en anderzijds tot de leesbaarheid van het landschap. Tevens wordt de aandacht gevestigd op het landschappelijk inkleden van de kernen van de landelijke dorpen en gehuchten.

Samenvattend kan besloten worden dat de verschillende elementen in de strategische visie in lijn zijn met de Europese, Vlaamse en provinciale beleidsdoelstellingen op het vlak van de ruimtelijke kwaliteit van de leefomgeving. Echter wordt aanbevolen de bescherming van de erfgoedwaarden en hun positie binnen het ruimtelijke beleid meer te benadrukken in de strategische visie.

7.5.8 Beschrijving en beoordeling van de impact van het beleidskader

Hoger is aangegeven hoe de beoordeling voor de beleidskaders visueel wordt voorgesteld. De kleur van de grote ring geeft daarbij de doelfstand voor de beleidsdoelstellingen van het betrokken subthema (in 2030) weer.

Voor thema ruimte is de kleur voor het subthema zorgvuldig ruimtegebruik rood, gezien de ruimtevraag en daardoor het bijkomend ruimtebeslag nog steeds sterk toeneemt en de doelstellingen met het huidige beleid in 2030 nog zeer veraf zullen zijn.

Voor de subthema’s ruimtelijke kwaliteit, samenhang en cultuurhistorie en toegankelijke open ruimte wordt de grote ring geel aangeduid. Zowel een goede ruimtelijke kwaliteit als de ruimtelijke samenhang en toegankelijke openruimte zijn nog veraf. Hoewel Middelkerke nog over een sterk aanwezig openruimtegebied beschikt in de polders, zijn bepaalde delen van de ruimte zwaar verstoord. Dit blijkt eveneens uit de beschrijving van de huidige situatie en de autonome trends en gestuurde ontwikkeling.

Zorgvuldig ruimtegebruik		Ruimtelijke kwaliteit, samenhang en cultuurhistorie		Toegankelijke landschappelijk waardevolle omgeving, natuur en recreatie	
BELEIDSKADER “Hoger bouwen en strategisch verdichten”					
Effecten beleidskader	Het beleidskader spreekt zich niet expliciet uit over het al dan niet hergebruiken van bestaande gebouwen, wel wordt een transformatietoets voorgesteld voor nieuwe projecten. Het beleidskader wijst op de nood aan diversificatie van het woonaanbod, wat eventueel ook plaats kan vinden binnen bestaande bebouwing.	De kwaliteitseis 'Publieke meerwaarde' focust op de doorwaardebaarheid en het ontpitten van de bouwblokken, wat positief kan bijdragen tot de ruimtelijke samenhang van de verschillende bouwblokken, (blauw)groene aders en de omliggende straten. De publieke verbindingen verhogen de toegankelijkheid en de doorwaardebaarheid van het dichtbebouwde stadsweefsel.		Het ontpitten van de binnengebieden verhoogt de nabijheid van kleine groenvoorzieningen in de woonomgeving. De inzet op het ontpitten van het binnengebied, creëert mogelijks lokale 'groengebiedjes'. Dit is echter niet voldoende om de nood aan groen van het toenemend aantal bewoners op te vangen. Bij uitwerking van projecten dient rekening gehouden te worden met de draagkracht van de (grotere) groenvoorzieningen in de brede omgeving van het projectgebied.	
	Het beleidskader spreekt daarnaast over het ontpitten van bouwblokken in de kuststrook. Dit biedt mogelijkheden voor doorgangen van zacht verkeer, het creëren van een netwerk van publieke plaatsen en groenblauwe dooradering, en vormt de verbinding met de achterliggende kernen.	Bij landmark in het landschap worden bijkomende eisen voor 'publieke meerwaarde' opgelegd. Deze bijkomende eisen resulteren in de ontwikkeling en of herwaardering van functies (parkeerplaats, heraanleg plein...) die de draagkracht van de omgeving voor het project vergroten en tegelijkertijd een meerwaarde kunnen bieden aan de omgeving.		Deze binnengebieden dragen daarnaast bij aan de doorwaardebaarheid van het gebied en bieden mogelijkheden voor zachte verbindingen voor duurzaam vervoer. Ze vormen de verbindingen en missing links in het groenblauw netwerk en netwerk van openbare plaatsen. Deze groenblauwe dooradering werd weliswaar opgenomen in de visievorming, maar onvoldoende doorvertaald in de kwaliteitseisen.	
	Er wordt op strategische plaatsen verdicht, wat extra ruimte voor wonen en handel oplevert. De ruimtelijke strategie 'productief / functioneel plat dak' licht het inzetten van platte daken toe binnen de projectzones en hoger bouwen zones voor (een combinatie van) de productie van hernieuwbare energie, verblijfsruimte (private of collectieve daktuin), voedselproductie en/of groendak.	Het beleidskader zet in op het voorzien van een mix van woonvormen, wat kan bijdragen tot de sociale mix van de leefomgeving (ouderen, jonge gezinnen...). De diversificatie van het woonaanbod zorgt voor minder leegstand en een permanentere levendigheid van de kernen, ook buiten het toeristisch hoogseizoen.		Desondanks de nabijheid van het strand en de duinlandschappen zijn deze landschappen niet voldoende om de nood aan buitenruimte op te vangen. Het beleidskader stelt voor om deze binnengebieden in te schakelen als overgang van de verschillende landschappen. De geringe schaal van deze binnengebieden zal echter weinig waarde in de zin van landschapsherstel kunnen waarmaken.	
	Het beleidskader stelt dat het openbaar vervoer verder geoptimaliseerd zal worden, wat een hoger rendement van de bestaande infrastructuur inhoudt. De herinrichting van publieke pleinen kan tevens ook een hefboom zijn voor het creëren van overstapplaatsen voor duurzaam vervoer en het versterken van het netwerk van openbaar vervoer, het fiets- en wandelnetwerk. In navolging van het ontwerp MER werd aan het beleidskader toegevoegd dat dit de mogelijkheid schept om verharde straten en publiek pleinen te ontharden en te vergroenen.	De kwaliteitseis 'Levendige plint' kan bijdragen tot het voorzien van een gezonde mix van commerciële functies in de omgeving. De kwaliteitseis 'Levendige plint' en de doorwaardebaarheid creëren een omgeving waarin sociale interacties bevorderd worden en de toegankelijkheid van de omgeving vergroot wordt, wat bijdraagt tot de sociale samenhang. In de visievorming wordt het verminderen van auto's in het straatbeeld aangehaald maar er kan nog een stap verder gegaan worden door dit op te nemen in de kwaliteitseisen. Hiermee kan extra potentieel geschept worden op vlak van kwalitatieve publiek ruimte en groen in het straatbeeld, wat een aangename omgeving voor zachte gebruikers creëert.		Binnen het bebouwde weefsel dienen ook voldoende speelpleintjes voorzien te worden, waar kinderen nabij hun thuis in een veilige omgeving kunnen spelen.	
	Het beleidskader 'Hoger bouwen en strategisch verdichten' focust op het verhogen van de bouwhoogte, waardoor meer wooneenheden en of functies op eenzelfde oppervlakte gecreëerd kunnen worden. Het beleidskader ambieert bij te dragen tot een kwalitatieve verdichting en de verhoging van de ruimtelijke efficiëntie. Hoogbouw, voor het realiseren van verdichting, vormt geen doel op zich maar dient tevens als hefboom voor de herontwikkeling van een groter geheel (Bilbao-effect).	Het selecteren van specifieke strategische projectzones voor de bouw van hoogteaccenten maakt een gevarieerd straatbeeld met verschillende hoogteaccenten mogelijk, wat bijdraagt tot een dynamisch straatbeeld (in plaats van de grote Atlantic wall die er vandaag heerst). Ook het ontpitten en voorzien van functionele/groendaken draagt bij tot een hogere belevingswaarde.			
De verdichting, op strategische plekken, betreft naast wonen ook publieke functies, voorzieningen en handel via een levendige plint. De kwaliteitseis 'Levendige plint' zet in op commerciële functies, werken, gemeenschaps- en woonfuncties op het gelijkvloers, wat bijdraagt tot het voorzien van ruimte voor commerciële functies en de verweving ervan met woonfuncties.	De selectie van strategische projectzones is in sommige gevallen nabij historisch waardevolle gebouwen. Hierbij moet voldoende rekening gehouden worden met de aanwezigheid van deze elementen en hun (historisch) karakter, zodat dit niet verloren gaan onder de (letterlijke) schaduw van nabijgelegen hoogbouw. Enkel binnen de strategische projectzones 'Accent in de omgeving' en 'Landmark in het landschap' wordt een kwaliteitskamer ingeschakeld die toezicht houdt op de ruimtelijke kwaliteit van een project. De kwaliteitseis voor de inschakeling van een kwaliteitskamer helpt het beschermen van de erfgoedwaarden een beeldkwaliteit bij hoogbouw. Buiten de kwaliteitseis van de visuele meerwaarde ontbreekt enigszins een kader voor het omgaan met bouwkundig erfgoed buiten deze zones.				
Het beleidskader kan bijdragen tot het verlagen van het bijkomend ruimtebeslag door de verhoging van de ruimtelijke efficiëntie binnen het bebouwde weefsel. Ondergronds parkeren wordt meermaals aangehaald maar het beleidskader blijft tamelijk aan de oppervlakte over de omvang van, en de mogelijkheden voor medegebruik die dergelijke parkeerplaatsen zouden kunnen hebben. Daarnaast is	Het beleidskader geeft aan dat de kernen van de bouwblokken ontpit moeten worden. Via ontpitting en het gebruik van functionele/platte (groen)daken vormt het ontpitten van bouwblokken een uitgelezen kans om de deze ruimtes te vergroenen en zo de omgevingskwaliteit en leefkwaliteit van de omgeving en het bouwblok sterk te verhogen. Er				

	het niet onbelangrijk in acht te nemen dat de baten van ondergronds bouwen veelal samenhangen met de meerwaarde die bovengronds gerealiseerd wordt. ⁴⁷. Een belangrijk aandachtspunt is dat een grotere meerwaarde (en ruimtelijk en financieel/economisch evenwicht) bekomen kan worden wanneer de (her)aanleg van een ondergrondse parkeerplaats als één geheel ontworpen wordt met de functies die bovengronds gerealiseerd worden Hoe het beleidskader duurzame mobiliteitssystemen voorziet wordt beschreven in de discipline mobiliteit. Het beleidskader zet in op de selectieve verdichting van de verstedelijkte gebieden (Westende-Bad, Middelkerke-Bad...) en verdicht de landelijke dorpen niet. Er wordt ca. 20% verdichting toegelaten, wat een gematigde verdichting is. In navolging van het ontwerp-MER werd toegevoegd dat hoger bouwen hierbij niet enkel in het teken staat van de ontwikkeling van bijkomende wooneenheden maar gebonden is aan kwaliteitsvoorwaarden	worden geen richtlijnen besproken met betrekking tot sociale controle en een algemeen veiligheidsgevoel binnen deze doorsteken. Het is van belang dat steegjes volwaardig ingericht worden. Het beleidskader heeft ontharding en vergroening van binnenruimtes of (groen)daken voor lokale/collectieve voedselproductie opgenomen na de aanbevelingen van de quickscan. Deze vormen van lokale voedselvoorziening kunnen geïntegreerd worden binnen de projecten en kunnen bijdragen tot een duurzame voedselproductie. Het is echter niet duidelijk of voedselproductie op daken mogelijk is met betrekking tot de regelmatige hoge blootstelling aan wind, en dient verder onderzocht te worden. Na de quickscan werd de kwaliteitseis voor een transformatietoets toe te voegen in alle klassen van hoger bouwen aan het beleidskader toegevoegd. Het beleidskader laat de realisatie nog steeds grotendeels over aan projectontwikkelaars. Het risico bestaat hierin dat kwaliteitseisen tot het minimale beperkt worden voor het realiseren van de verdichtingsopgave in de zone potentieel hoger bouwen ifv kwaliteit. Hoogbouw rond smalle straten kan er bovendien voor zorgen dat sommige woningen en aanpalende ruimte afgesloten worden van zonlicht, wat nefast is voor het ruimtegebruik.	
Bijdrage beleidskader doelstellingen	De bijdrage van het beleidskader tot het behalen van de doelstellingen wordt als positief beschouwd.	De bijdrage van het beleidskader tot het behalen van de doelstellingen wordt als positief beschouwd	De bijdrage van het beleidskader tot het behalen van de doelstellingen wordt als beperkt positief beschouwd omwille van de geringe impact op het landschap
Beoordeling en distance to target			
Aanbevelingen	Ondergronds parkeren verder uitwerken in functie van gebruik tijdens het toeristisch laagseizoen. Het in actie opnemen van het uitstippelen van een ondergronds parkeerbeleid. In combinatie met het inzetten op duurzame mobiliteit en ontraden autogebruik.	Het wordt aanbevolen om de ontpitting maximaal te vergroenen. In de buurt van erfgoed ook een kwaliteitskamer inschakelen om bestaand erfgoed te beschermen. Visie opmaken rond grootste knelpunten op vlak van erfgoed, zoals bijvoorbeeld op de hoek ter hoogte van de kruising tussen de Koning Ridderdijk en de Flandrialaan. Opsommen van voorwaarden voor binnengebieden, zoals de mogelijkheid tot sociale controle en voldoende verlichting zodat deze niet verworden tot 'donkere steegjes'. Nagaan van schadueffecten op de omgeving.	In het kader van hoogbouw zijn weinig winsten te boeken die de relatie met het achterliggende landschap sterk verbeteren. Een mogelijke aanbeveling is een 'landschapsroute' uit te stippelen om de natuurlijke overgang van polderlandschap naar duin en strandlandschap te vormen. Daarnaast kunnen kwaliteitseisen rond groenblauwe dooradering toegevoegd worden.

⁴⁷ KANSEN VOOR ONDERGRONDS RUIMTEGEBRUIK, Geert Haentjens i.o.v. Departement Omgeving,

7.5.9 Kwetsbaarheidsanalyse

In het beleidskader worden enkele plangebieden naar voren geschoven in het kader van verdichting en hoger bouwen. Onderstaande tabel toont een beknopte screening van de mogelijke (aanzienlijke) milieueffecten in relatie tot het thema ‘Ruimtelijke kwaliteit van de leefomgeving en erfgoedwaarden’ voor de zeven strategische projectzones uit het actieprogramma (Rauschenbergplein, Bouwblok aan het Otletplein, Bouwblok van het Lac aux Dames, Bouwblok Zeedijk-Tennis, Bouwblok René Mouchotteplein, Epernayplein en marktplein);

	In het plangebied		Naar en van de omgeving		Op netwerken	
Zorgvuldig ruimtegebruik	Ten gevolge van voorliggend planvoornemen kan de ruimte intensiever gebruikt worden. Ook zullen in de plint bijkomende functies mogelijk gemaakt worden.	X	Ten gevolge van voorliggend planvoornemen kan de ruimte intensiever gebruikt worden.	X		
Kwaliteit, samenhang en cultuurhistorie	Het planvoornemen kan bijkomende verbindingen verzorgen en het plangebied toegankelijker maken. Verder kunnen wijzigingen in bovengronds bouwvolumes een impact hebben op de landschappelijke structuur van het gebied.	X	Het planvoornemen kan bijkomende verbindingen verzorgen en het plangebied toegankelijker maken. Verder kan hoogbouw landschappelijk structurerend werken naar de omgeving toe.	X		
Toegankelijke openruimte	Het planvoornemen kan leiden tot een wijziging van de belevingswaarde binnen het plangebied. Hier vallen ook mogelijke schaduw- en windeffecten onder ten gevolge van de voorziene hoogbouw.	X	Het planvoornemen kan leiden tot een wijziging van de belevingswaarde in de omgeving van het plangebied.	X		

7.5.10 Samenvatting van de voornaamste bevindingen voor het thema “Ruimtelijke kwaliteit van de leefomgeving en erfgoedwaarden”

Uit bovenstaande analyse blijkt dat het Beleidsplan Ruimte van de gemeente Middelkerke een **(beperkte) positieve** bijdrage levert aan de doelstellingen van het thema Ruimtelijke kwaliteit van de leefomgeving en erfgoedwaarden, en dit voor alle subthema's: zorgvuldig ruimtegebruik; kwaliteit, samenhang en cultuurhistorie; en toegankelijke open ruimte. Deze positieve bijdrage situeert zich wel in een context van een nog lange tot zeer lange af te leggen weg voor het bereiken van de (Vlaamse) doelstellingen, waar de gemeente slechts een relatief beperkte (noch noodzakelijke) invloed op kan hebben.

De **positieve** bijdrage van de strategische visie en het beleidskader 'hogere bouwen en strategisch verdichten' is toe te schrijven aan onder meer volgende beleidskeuzes:

Nagenoeg elk thema besproken in het Beleidsplan Ruimte heeft een impact op de ruimte. Daarom worden hieronder enkel de meest ingrijpende beleidskeuzes besproken. Van de strategische visie worden hier enkel de strategieën besproken die een vertaling vinden binnen het beleidskader. De verdichting van de badsteden Middelkerke en Westende-Bad (waar het beleidskader vooral om draait) kadert binnen de principes van goede ruimtelijke ordening die door Vlaanderen worden aangereikt binnen haar Beleidsplan. Op gebouwniveau worden principes opgelegd van verweving (bijvoorbeeld in de plinten) en diversiteit in woonvormen en functies. Ook worden zowel op publiek en privaat domein maatregelen genomen om zachte verbindingen uit te bouwen. Daarnaast kan de locatie aan de kust bouwen op een goed openbaar vervoerssysteem en uitgebreid voorzieningenaanbod.

- De in het beleidsplan gecombineerde strategieën van **verdichting, ontpitting en ontharding van bouwblokken** bieden potentieel voor verbetering van de ruimtelijke kwaliteit. Ze dragen bij tot een verbeterde doorwaadbaarheid en meer nabijheid van handel en diensten, wat samen met duurzaam vervoer voor een aangename omgeving en hogere belevingswaarde zorgt. De beoogde ontharding en **vergroening** van de binnengebieden, van straten, doorsteken of trage wegen biedt bovendien meer kansen voor actieve recreatie en ontmoeting.
- De **kwaliteitseisen van het beleidsplan bij de verdichtings- en hoogbouwprojecten bieden handvaten om volwaardige criteria voor kwalitatief ruimtegebruik en duurzaamheid te integreren**. Zo bewaakt de 'kwaliteitskamer' de visuele kwaliteiten van projectsites, wat een positief effect heeft op de beeldkwaliteit. De kwaliteitseis 'publieke meerwaarde' vergroot de bouwopgave van een verdichtingsoefening naar gebiedsontwikkeling. Dit wordt bijgevalen door de kwaliteitseisen rond een 'levendige plint' en 'visuele meerwaarde'.

Het algemeen beeld is dus **positief**. Er kunnen wel een aantal **aandachtspunten** vermeld worden, deze zijn onderverdeeld volgens de categorisering bepaald onder 6.7, zijnde:

- **Categorie 1** | Aanbevelingen die rechtstreeks kunnen doorvertaald worden in het Beleidsplan Ruimte.
- **Categorie 2** | Aanbevelingen die hun doorvertaling kunnen vinden bij RUP's en projecten die opgesteld of uitgevoerd worden ter operationalisering van de beleidskeuzes die in het Beleidsplan Ruimte worden gemaakt
- **Categorie 3** | Aanbevelingen die kunnen beschouwd worden als flankerend beleid. Dit zijn aanbevelingen die geen plaats (kunnen) vinden binnen het Beleidsplan Ruimte, omdat ze geen ruimtelijke component hebben en/of omdat de gemeente niet de bevoegdheid noch de handelingsmogelijkheden heeft om ze te implementeren.

Algemeen is er nog onvoldoende uitwerking van de visie op alles buiten de verstedelijkte kuststrook (met name de campings, woonwijken en de polders). Thema's als een verdichting, een duurzaam landbouwbeleid en voedselproductie, duurzaam toerisme in de polders, enzovoort behoeven nog verdere uitwerking (bijvoorbeeld in een extra beleidskader).	Categorie 1
Verdichtingsprojecten kunnen meer autoverplaatsingen creëren en zo een negatieve impact hebben op de beleving van de ruimte. De bouw van grote woonblokken op een kleine oppervlakte trekt immers meer mensen aan. Het is daarom belangrijk dat het beleidsplan en de mobiliteitstoets inzetten op een kwalitatieve leefomgeving door (expliciet) prioriteit te geven aan stappers en fietsers als eerste mobiliteitskeuze.	Categorie 1
Erfgoed komt nog weinig aan bod in het beleidsplan. <i>In de strategische visie werd op p50 de tekst verder aangevuld met de toevoeging dat het behoud en de versterking van erfgoed een belangrijk aandachtspunt blijft. Het kan echter nog sterker aanbod komen in het volledige beleidsplan. De aanbeveling wordt niet gezien als verwerkt en komt hierdoor niet te vervallen.</i>	Categorie 1 – beperkt verwerkt in het Beleidsplan Ruimte

Bij de ontwikkeling van hoge bouwblokken rondom smalle straten bestaat tevens het risico op negatieve effecten van 'street canyons' waarbij straten afgeschermd worden van zonlicht wat nefast is voor de beleving van de ruimte.	Categorie 2
--	-------------

7.5.11 Leemten in de kennis

De mate waarin het toepassen van de beleidskaders de vooropgestelde doelstellingen voor het thema Ruimtelijke kwaliteit van de leefomgeving en erfgoedwaarden daadwerkelijk helpen behalen is niet steeds eenduidig te bepalen gezien een doorvertaling van de beleidslijnen naar concrete acties niet altijd even duidelijk is, en gezien de doorwerkingsmogelijkheden van het plan afhangen van de provinciale bevoegdheden in relatie tot de bevoegdheden op Vlaams en gemeentelijk niveau. Samenwerking tussen beleidsniveaus zal in alle gevallen nodig zijn om de vooropgezette doelstellingen te behalen.

7.5.12 Grensoverschrijdende effecten

Aangezien het gebruiken van ruimte niet ophoudt aan de grenzen van de gemeente, zijn effecten op andere gemeenten en de provincie niet uit te sluiten. Voor het thema Ruimtelijke kwaliteit van de leefomgeving en erfgoedwaarden lijken de grensoverschrijdende effecten echter miniem te zijn. Gezien het Beleidsplan Ruimte vooral neutrale tot positieve effecten heeft zal de gewestgrensoverschrijdende impact eveneens van die aard zijn.

7.6 Impact op Gezondheid en veilige leefomgeving

7.6.1 Afbakening van het studiegebied

Kenmerkend voor de milieubeoordeling van een ruimtelijk beleidsplan is dat specifieke ruimtelijke locaties van ingrepen niet vastliggen en dat het studiegebied heel de gemeente kan beslaan. Het studiegebied omvat dan ook het ganse grondgebied van de gemeente Middelkerke en alle aansluitende gebieden waar mogelijke effecten kunnen ondervonden worden. De effecten stoppen immers niet aan de gemeentegrenzen.

Gezondheid in het algemeen, het beschermen én bevorderen van een gezonde leefomgeving raken alle beleidsdomeinen. Gezondheid wordt als geïntegreerde discipline beschouwd, waarbij het belangrijke relaties heeft met eerder besproken thema's. De belangrijkste aspecten in de gemeente Middelkerke voor een gezonde leefomgeving waar het ruimtelijk beleid een rol in kan spelen zijn enerzijds **milieukwaliteit**, zijnde de luchtkwaliteit en geluidshinder, en anderzijds de **ruimtelijke leefkwaliteit**, bestaande uit een gezonde, kwaliteitsvolle leefomgeving en sociale cohesie binnen de gemeente.

Binnen de discipline Gezondheid en veilige leefomgeving worden de bovengenoemde aspecten voor huidige situatie verwachte situatie beknopt beschreven. Verder wordt de beoordeling van de mate waarin het Beleidsplan Ruimte een (positieve) invloed kan hebben op deze gezondheidsindicatoren opgesteld. De beoordeling van de milieueffecten gebeurt op een niet-kwantitatieve manier wegens het strategische karakter van het ruimtelijk beleidsplan en het ontbreken van (detail)gegevens.

7.6.2 Beschrijving van de huidige situatie

De beschrijving van de huidige situatie focust zich op de elementen die in de bestaande situatie mee bepalend zijn voor de fysieke, mentale en sociale gezondheid van de betrokken populatie in het studiegebied. Concreet wordt er gekeken naar parameters die een impact hebben binnen de subthema's milieukwaliteit en ruimtelijke leefkwaliteit en veiligheid.

In kader van het subthema **milieukwaliteit** wordt de impact op luchtkwaliteit en geluidskwaliteit nagegaan. Het subthema '**ruimtelijke leefkwaliteit en veiligheid**' spitst zich toe op elementen van een gezonde en kwaliteitsvolle publieke ruimte. Dit omvat ook een analyse in functie van 'actieve leefstijl' met focus op de mate waarin actieve verplaatsingen gestimuleerd worden (cfr. thema mobiliteit en bereikbaarheid) en de toegankelijkheid van groenblauwe ruimtes (cfr. thema's biodiversiteit en ruimte) in functie van actieve vrijetijdsbesteding. Er is ook aandacht voor de sociale cohesie, waarbij de toegankelijkheid van kwalitatieve groenblauwe ruimtes, sociale voorzieningen, en het sociaal veiligheidsgevoel nuttige indicatoren zijn. Tenslotte is de specifieke aandacht en bescherming voor kwetsbare groepen een belangrijk voor het tegengaan van de bestaande gezondheidsongelijkheid. Onderstaande tabel geeft een bondig overzicht van de subthema's en hun respectievelijke aspecten.

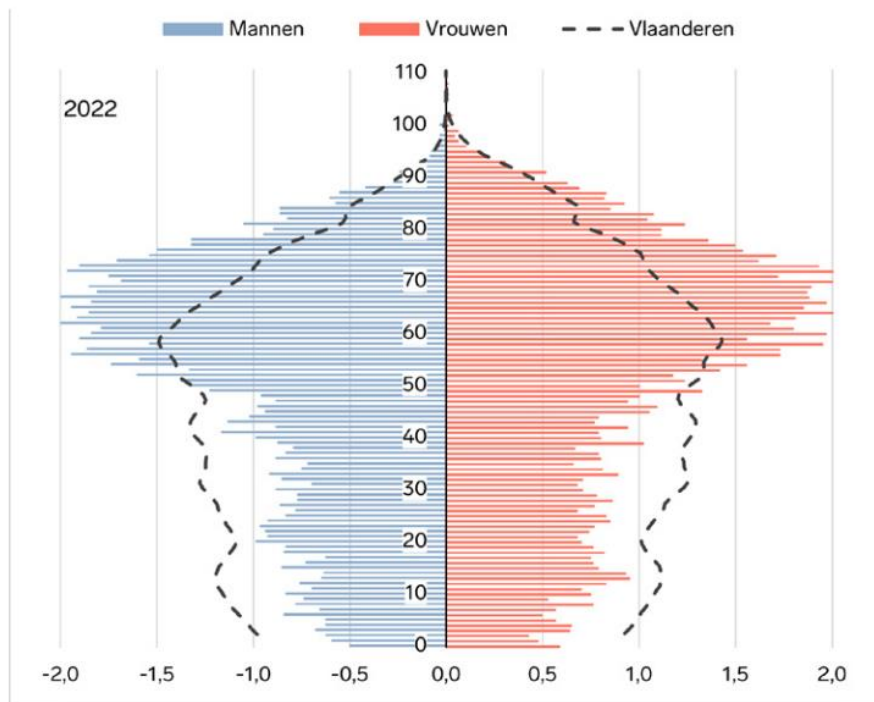
Verder in dit hoofdstuk wordt de betrokken populatie in kaart gebracht, en vervolgens worden de huidige situatie inzake milieukwaliteit en leefkwaliteit beschreven aan de hand van bovengenoemde parameters

7.6.2.1 Betrokken populatie en kwetsbare groepen⁴⁸

Middelkerke had 19.676 **inwoners** in 2021, een toename van ongeveer 3% ten opzichte van 2012. Deze groei is komt voornamelijk van groei door pensioenmigratie vanuit het binnenland. In vergelijking met het Vlaams gewest is het **aandeel ouderen substantieel hoger** in Middelkerke.

⁴⁸ Gegevens werden verzameld via provincies.incijfers.be en Statistiek Vlaanderen

Het bevolkingsaantal zal licht blijven stijgen tot 19.940 inwoners in 2040 volgens prognoses voor dat jaartal. Deze groei is vnl. weer bepaald door **vergrijzing** (> 67 jaar). Naast vergrijzing is ook het aantal éénpersoonshuishoudens een duidelijke trend. Van de 10.280 huishoudens te Middelkerke in 2021, bestaan er 4.518 uit één persoon. Ongeveer de helft van deze **éénpersoonshuishoudens** zijn 65 jaar of ouder.

Figuur 7-65: Spreiding van de bevolking van Middelkerke t.o.v. Vlaanderen - bevolkingspiramide (Statistiek Vlaanderen)

Wat **socio-economische indicatoren** betreft, heeft Middelkerke in vergelijking met het Vlaams Gewest een hoger aandeel inwoners met sociale bijstandsuitkering, met betalingsachterstand, met kind- en jongerenarmoede (index Kind & Gezin = aandeel kinderen geboren in kansarm gezin) en aandeel werkzoekenden.

Socio-economische indicator	Middelkerke	Vlaams gewest
Werkzoekendengraad (2022)	6,0%	5,7%
Gemiddeld netto belastbaar inkomen (2020)	20.726 euro	21.154 euro
Inwoners met inkomen beneden kritische grens (2020)	12,7%	16,8%
Inwoners met sociale bijstandsuitkering (2022)	4,4%	3,1%
Inwoners met betalingsachterstand (2022)	2,7%	1,9%
Energie-armoede: budgetmeters elektriciteit (2022)	5,4%	12,6%
Kansarmoede index Kind & Gezin (2021)	14,3%	12,7%

Tabel 7.6-1: Cijfers armoede en werk Gemeentemonitor Statistiek Vlaanderen

Het Beleidsplan Ruimte Middelkerke vermeldt aanvullend dat kapitaalkrachtige tweedeverblijvers veel woningen opkopen, waardoor de lokale vastgoedprijzen hoog zijn en het voor de inwoners van Middelkerke zelf moeilijk is om in de eigen gemeente te blijven wonen.

7.6.2.2 Milieukwaliteit

7.6.2.2.1 Luchtklimaat

In Europa staat buitenluchtverontreiniging op de negende plaats als oorzaak van levensduurverkorting en ziektelast.⁴⁹ Een gezonde luchtkwaliteit is dan ook een belangrijk aspect voor een kwalitatieve, gezonde leefomgeving. Voor kwetsbare groepen is een gezonde luchtkwaliteit nog meer van belang wegens hun kwetsbaarheid en gevoeligheid aan luchtverontreiniging. Op basis van de Integrated Science Assessments van de Environmental Protection Agency (EPA) worden ouderen (>65 jaar; voor fijnstof, NO₂ en ozon), kinderen (<18 jaar; voor fijnstof, NO₂ en ozon), astmapatiënten (voor fijnstof, NO₂ en ozon) en mensen met luchtweg-, hart- en vaataandoeningen (voor fijnstof) als kwetsbare groepen beschouwd m.b.t. luchtkwaliteit. In de beoordeling van het luchtklimaat wordt ook aandacht besteed aan deze bevolkingsgroepen.

De beschrijving en beoordeling van de luchtkwaliteit binnen voorliggend strategisch plan-MER focust zich op de pollutanten die een bewezen gezondheidsimpact hebben, nl.:

- Stikstofdioxide (NO₂)
- Fijnstof (PM_{2,5} en PM₁₀)
- Roet ('Black Carbon', BC)

Bovenstaande pollutanten zijn gelinkt aan gemotoriseerde mobiliteit, wat een belangrijke bron voor luchtverontreiniging in Vlaanderen is.

Anno 2021 publiceerde de WGO nieuwe aanbevolen grenswaarden en intermediaire targets voor deze luchtpolluenten. Deze worden momenteel op Vlaams niveau verder geëvalueerd. Tot nader order worden in milieueffectrapportage de gezondheidskundige advieswaarden (GAW), zoals aangegeven in het 'richtlijnenboek gezondheid' gehanteerd (Tabel 7.6-2)

Polluent	Afkorting/ formule	Middelingstijd	GAW	Bron
Stikstofoxide	NO ₂	1 jaar	20 µg/m ³	AZG & VITO (2017) ⁵⁰ ANSES (2013) ⁵¹
Fijn stof	PM _{2,5}	1 jaar	10 µg/m ³	WGO (2005) ⁵²
	PM ₁₀	1 jaar	20 µg/m ³	WGO (2005) ⁵³
	BC	n.b.	n.b.	

Tabel 7.6-2: Gezondheidskundige advieswaarden verkeersgerelateerde chemische stressoren vanuit het richtlijnsysteem mens-gezondheid (2021)

Om de luchtkwaliteit in relatie tot humane gezondheid te bespreken, worden de gezondheidsrelevante parameters, zoals de NO₂ concentratie en het fijnstof en roet gehalte getoetst aan gezondheidskundige advieswaarden (GAW). Voor roet is er geen doelstelling gedefinieerd, de roetmissies worden louter gerapporteerd.

⁴⁹ Maas R, Fischer P, Wesseling J, Houthuijs D, Cassee FR (2015) Luchtkwaliteit en gezondheidswinst. Bilthoven: RIVM, 2015

⁵⁰ Agentschap Zorg & Gezondheid en VITO, 2017, 'Selectie gezondheidskundige advieswaarde voor parameter stikstofdioxide (NO₂) voor gebruik in MER.'

⁵¹ ANSES, 2013, 'Proposition de valeurs guides de qualité d'air intérieur. Le dioxyde d'azote. Avis de l'Anses. Rapport d'expertise collective.', februari 2013.

⁵² WGO, 2006, 'Air quality guidelines: global update 2005. Particulate matter, ozone, nitrogen dioxide and sulfur dioxide.'

⁵³ WGO, 2006, 'Air quality guidelines: global update 2005. Particulate matter, ozone, nitrogen dioxide and sulfur dioxide.'

De luchtkwaliteit in Vlaanderen wordt opgevolgd door de Vlaamse Milieumaatschappij (VMM). Dit gebeurt onder meer via een telemetrisch netwerk dat de voornaamste luchtgasen en het fijnstofgehalte monitort.

Stikstofdioxide (NO₂)

NO₂ is het reactieproduct van de reactie van NO met zuurstof en ozon. NO ontstaat bij verbrandingsprocessen op hoge temperaturen en wordt snel omgezet naar NO₂ door bovenstaande reactie. NO₂ heeft een langere levensduur in vergelijking met NO in de atmosfeer en is schadelijk voor mens en ecosystemen.

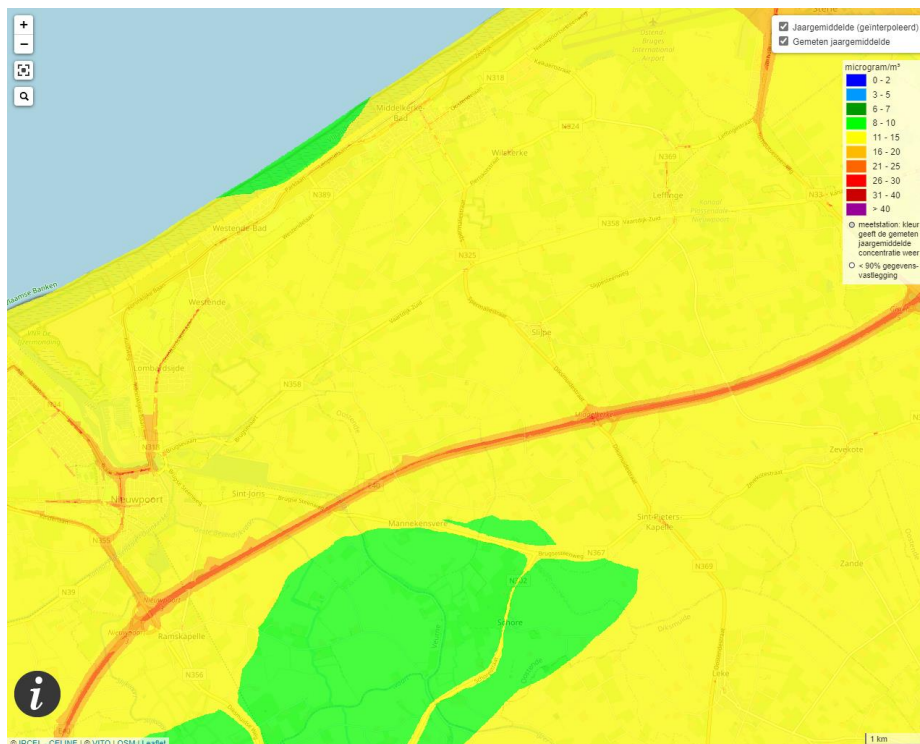
De oxiderende eigenschappen van stikstofdioxide kunnen leiden tot een vermindering in longfunctie en afname van de weerstand tegen infecties in het longweefsel⁵⁴. Kortdurende blootstelling aan NO₂ kan aanleiding geven tot luchtweg- en cardiovasculaire aandoeningen⁵⁵. Voor langdurige blootstelling is een verhoogd risico op longkanker en bronchitisymptomen bij astmatische kinderen aangetoond⁵⁶.

Het valt op dat snelwegen, secundaire N-wegen, en de verstedelijkte omgeving van Middelkerke een verhoogde concentratie aan NO₂ vertoonden in 2019. De GAW (20 µg/m³) werd in grote delen van groot-Middelkerke gerespecteerd, met dus hogere NO₂-waarden van de eerdergenoemde gebieden. Ingezoomd valt het zo op dat vooral op de E40 binnen en buiten het plangebied de GAW-waarde overschreden werd. Deze overschrijding gold ook voor een stuk van de N318 ter hoogte van de Lombardsijdelaan en Nieuwpoortlaan, en op de N369 in de Leffingestraat en Dorpstraat (bij Leffinge), en in de Diksmuidestraat bij Slijpe. Puntgewijze overschrijdingen zijn ook merkbaar in de Fleriskotstraat (Wilskerke), Kerkstraat (Middelkerke) en Leopoldlaan (Middelkerke-Bad). Buiten en ten oosten van het plangebied Middelkerke waren er ook overschrijdingen van de GAW in de verstedelijkte omgeving van Oostende.

⁵⁴ Belanger et al., 2006; Van Strien et al., 2004 <https://www.rivm.nl/ggd-richtlijn-medische-milieukunde-luchtkwaliteit-en-gezondheid/gezondheidseffecten-luchtverontreiniging/luchtkwaliteit-stikstofdioxide>

⁵⁵ Mills I.C. et al., 2015, 'Quantitative systematic review of the associations between short-term exposure to nitrogen dioxide and mortality and hospital admissions.'

⁵⁶ WGO, 2013, 'Health risks of air pollution in Europe – HRAPIE project. New emerging risks to health from air pollution – results from the survey of experts.'

Figuur 7-66 Jaargemiddelde NO₂-concentratie in 2019 voor Middelkerke en omgeving in West-Vlaanderen (Bron: VMM)

Gezien de plannen voor verdichting en hoogbouw is het voor dit ruimtelijk beleidsplan ook nog nuttig mee te geven dat veel overschrijdingen in verschillende gemeenten in Vlaanderen voorkomen in street canyons.

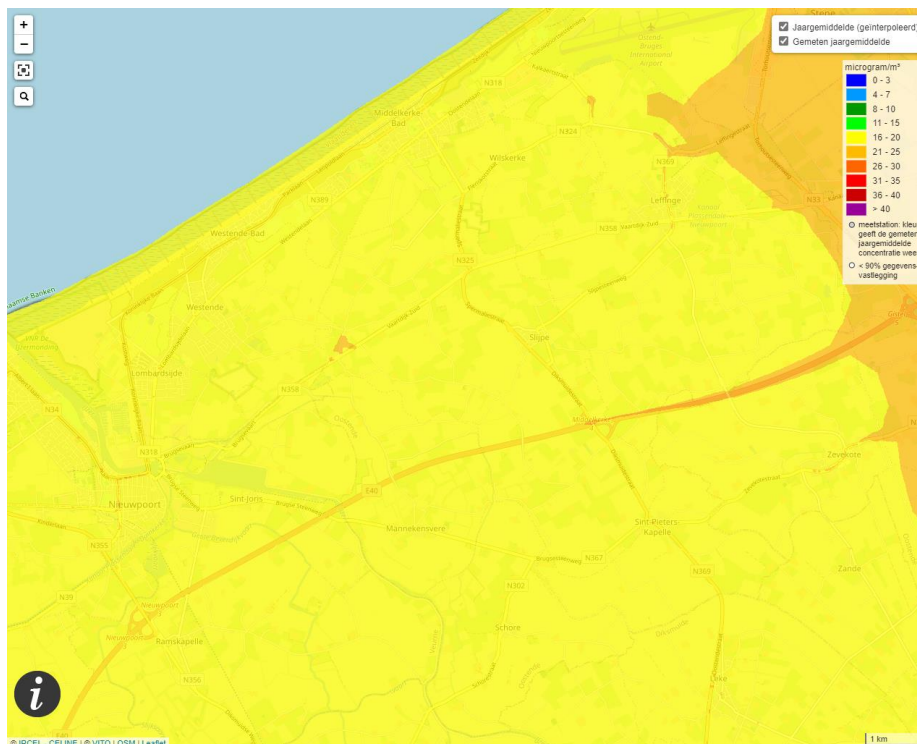
PM₁₀

Fijnstof veroorzaakt in eerste instantie luchtwegproblemen, maar ook cardiovasculaire aandoeningen. De gezondheidseffecten van fijnstof spelen zowel bij acute- als chronische blootstelling⁵⁷. PM₁₀ (< 10µm) kan bij inademen binnendringen tot de bovenste luchtwegen, PM_{2,5} tot in de diepere luchtwegen en ultra fijnstof tot in de longblaasjes, waar het in het bloed kan worden opgenomen⁵⁸.

In het overgrote deel van het studiegebied varieerden de PM₁₀-jaargemiddelde concentraties in 2019 globaal genomen tussen 16-20 µg/m³. In het oosten van het plangebied werd de GAW (20 µg/m³) overschreden op de N33 en op de E40 tot en met de afrit Middelkerke.

⁵⁷ Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM), 2021.

⁵⁸ Gezondheidsraad Nederland, 2018, 'Gezondheidseffecten van luchtverontreiniging', in 'GGD richtlijn medische milieukunde: luchtkwaliteit en gezondheid'.

Figuur 7-67: Jaargemiddelde PM10-concentratie in 2019 voor Middelkerke en omgeving in West-Vlaanderen (Bron: VMM)

Naast de jaargemiddelde concentraties voor PM₁₀ worden eveneens het aantal dagen dat bevolking aan te hoge PM₁₀-concentraties (>50 µg/m³) wordt blootgesteld gemonitord als indicator. Volgens de WGO-adviezen mag de bevolking maximaal 3 dagen per jaar aan deze hoge concentraties blootgesteld worden. In 2019 werd voor maar liefst ¾ van de Vlaamse bevolking deze advieswaarde overschreden. De Europese grenswaarde, nl. 35 dagen, werd in Vlaanderen sinds 2012 gerespecteerd. Voor Middelkerke zijn hier geen specifieke data over teruggevonden.

PM_{2,5}

De PM_{2,5} (< 2,5 µm) is de fijne fractie van PM₁₀. Dit betekent, zoals eerder aangehaald, dat deze deeltjes dieper in de longen kunnen doordringen en dus een grotere gezondheidsimpact (luchtweginfecties, astma, dichtslibben van bloedvaten, veroorzaken van kanker) hebben. WGO beschouwt PM_{2,5} als de belangrijkste pollutant om het effect van luchtverontreiniging op de gezondheid in kaart te brengen.

Op Vlaams niveau werd de wettelijke jaargemiddelde Europese grenswaarde voor de PM_{2,5} concentratie niet overschreden. De strengere WGO-advieswaarde GAW (10 µg/m³) werd wel overschreden in nagenoeg geheel Vlaanderen. Ook in het studiegebied van groot-Middelkerke is dit het geval in 2019, met uitzondering van de kuststrook tussen Middelkerke-Bad en Westende-Bad. De PM_{2,5}-jaargemiddeldewaarden schommelen tussen 8-15 µg/m³. De hoogste waarden concentreerden zich opnieuw op de E40. Ook een groot stuk van het noordoostelijke deel van het plangebied (o.a. bij Leffinge), op en rond de N358 ter hoogte van de Vaardijk-Zuid, en de Diksmuidestraat in de kern van St-Pieters Kapelle kleurt rood op de kaart (12,6-15 µg/m³).

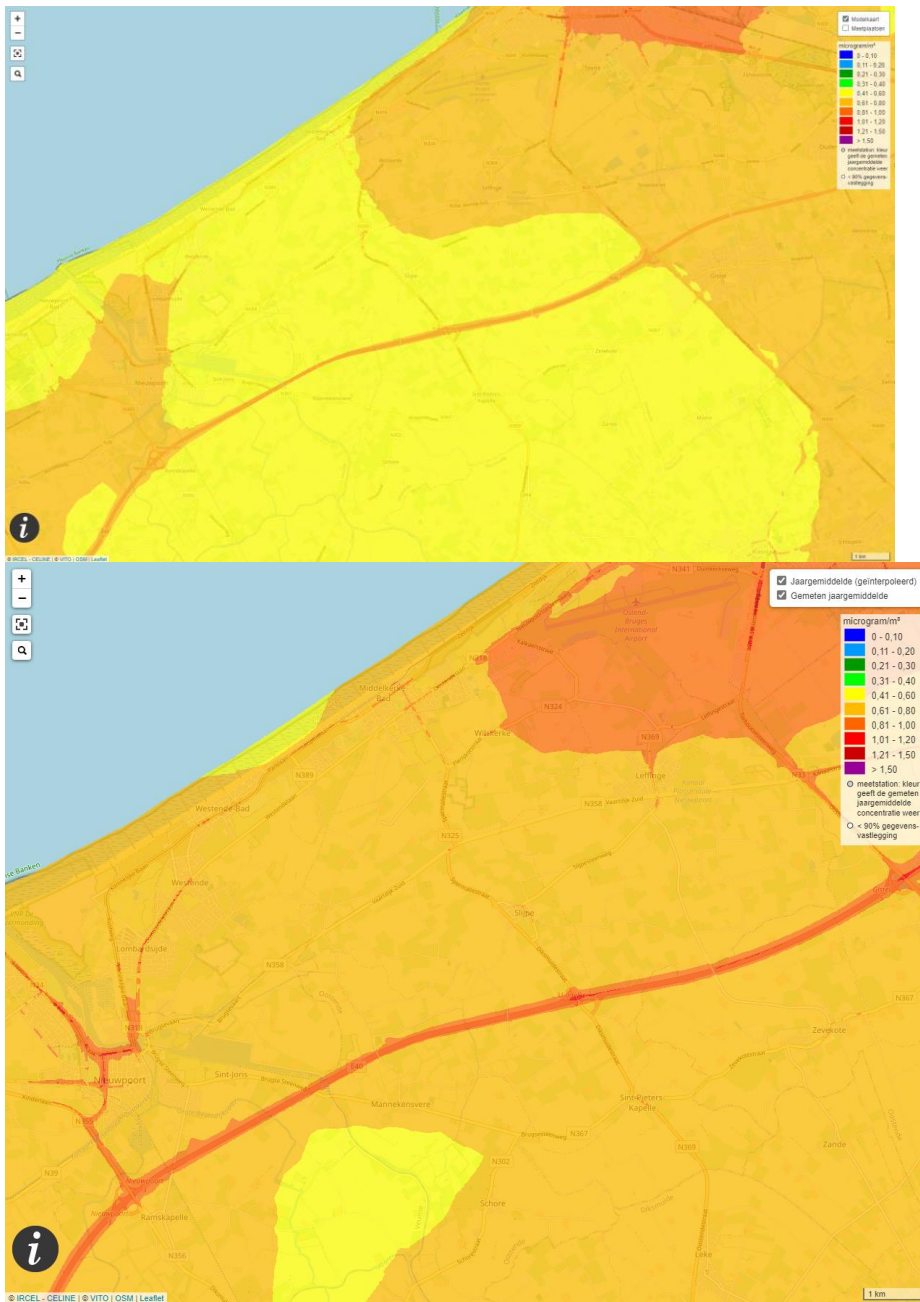
Black Carbon (BC)

Roet is een specifieke, hele kleine fractie van fijnstof (gemiddelde diameter 0,3 µm). Deze fijne deeltjes kunnen tot diep in de longen doordringen en zelfs in de bloedbaan terecht komen. De gezondheidsrisico's zijn afhankelijk van de roetconcentratie op zich en de andere stoffen die zich aan roet vasthechten zoals metalen, PAK's en dioxines. Acute blootstelling kan aanleiding geven tot irritatie van de ademhalingswegen (ontstekingsreacties, afname van de longfunctie, hoesten). Maar ook verhoogde bloeddruk, hartritmestoornissen en hartinfarcten worden in verband gebracht met verhoogde kortdurende blootstelling aan roet. De chronische effecten variëren van chronische luchtwegaandoeningen (chronische bronchitis, chronische hoest, astma) tot een verhoogd kankerrisico. Op basis van de huidige inzichten gaat men ervan uit dat er geen veilige drempelwaarde is waaronder de blootstelling zonder effect is⁵⁹.

De gemiddelde roetconcentratie in de lucht in het studiegebied van groot-Middelkerke varieert in 2019 van 0,41-1,20 µg/m³. De hogere concentraties worden opnieuw opgetekend ter hoogte van de verkeersaders: E40, het noordoosten rondom de N324, de N33 ende N369 ten noorden van Leffinge, de N318 (bij Lombardszijde, Westende, Middelkerke) en de N34 (Westende-Bad en Middelkerke-Bad). Dit geldt ook voor de dorpskern van Slijpe en St-Pieters-Kappelle (Diksmuiidestraat)

Aangezien er geen GAW bestaan voor BC, kan dit niet verder beoordeeld worden. Het spreekt echter wel voor zich dat een afname in de BC-concentraties op termijn wenselijk is, om zowel acute als chronische effecten van BC te verminderen en de milieukwaliteit van de omgeving te verbeteren.

⁵⁹ <https://www.gezondleven.be/themas/gezondheid-en-milieu/gezond-buiten/roet>

Figuur 7-69: Jaargemiddelde concentratie zwarte koolstof (black carbon - BC) in 2019 voor Middelkerke en omgeving in West-Vlaanderen (Bron: VMM)

7.6.2.2.2 Geluidsklimaat⁶⁰

Omgevingslawaai kan tot verschillende fysieke en mentale gezondheidsklachten leiden. Allereerst heeft omgevingslawaai een directe invloed op het autonoom zenuwstelsel en het hormonale systeem. Dit werkt op termijn atherosclerose (aderverkalking), verhoogde bloeddruk en ischemische hartziekten

⁶⁰ [onderstaande tekst werd grotendeels overgenomen uit VMM. (2019). MIRA Themabeschrijving omgevingsgeluid].

in de hand. Hoe groot het aandeel van geluid is in deze gezondheidseffecten is minder duidelijk, omdat ook andere factoren zoals levensstijl en luchtvervuiling een belangrijke rol spelen.⁶¹ Verder beïnvloedt geluid ook cognitieve functies. Onderzoek naar effecten van lawaai op taken zoals begrijpend lezen, oplossen van problemen, strategiekeuze voor uitvoeren van taken... geeft aan dat voor deze eerder complexe taken geluid een negatief effect heeft. Eerder monotone, motorische taken worden minder beïnvloed door geluid of kennen soms een bevorderend effect.^{62,63,64} Geluid zou tevens ook een invloed hebben op het mentaal functioneren. Er zijn studies die wijzen op verhoogde agressie en verminderd hulpgedrag en verminderd vermogen voor verwerken van sociale non-verbale communicatie.⁶⁵

Lawaai heeft eveneens indirecte effecten op de gezondheid door slaapverstoring. Slaap is een essentieel proces voor het leven en speelt een rol in het hormonale systeem, verschillende metabolische functies, fysieke en psychische rust- en herstelmechanismen, verwerking van gegevens naar het geheugen... Slaapverstoring leidt dus tot een verstoring van andere functies in het lichaam. Op korte termijn gaat het over effecten zoals slaperigheid en verminderd cognitief functioneren. Op langere termijn wordt slaapverstoring in verband gebracht met effecten zoals cardiovasculaire aandoeningen, depressie, type 2 diabetes, verhoogd medicatiegebruik en versnelde veroudering.^{66,67,68,69}

De gezondheidkundige advieswaarde (GAW) wordt voor discipline Mens-Gezondheid volgens het MER richtlijnenboek bepaald door de $L_{den} = 50 \text{ dB(A)}$ en de $L_{night} = 40 \text{ dB(A)}$ (L_{den} : tijdgemiddelde geluidsbelasting over een heel etmaal; L_{night} : tijdgemiddelde geluidsbelasting voor de nachtperiode).

Om een beeld te vormen op de geluidshinder in Middelkerke en omgeving worden enerzijds geluidskaarten en anderzijds hinderevaluaties gebruikt. De laatste actualisatie van de geluidshinderindicatoren (2018) van de VMM worden hieronder kort besproken.⁷⁰

Geluidskartering

De geluidsoverlast wordt op de geluidsbelastingkaarten weergegeven. (Figuur 7-70) Deze kaarten geven aan wat de geluidsbelasting is in de omgeving van de belangrijkste wegen.

Het is belangrijk op te merken dat de informatie van de geluidskaarten niet gebiedsdekkend is. De reden is tweeledig: (1) niet alle bronnen buiten de grote agglomeraties worden meegenomen; en (2) geluidsniveaus onder de Europese minimumdrempel (55 dB) (en ook de GAW) worden niet in

⁶¹ Babisch W. (2011) N&H editorial cardiovascular effects of noise. Workshop on new strategies for noise and health research in Europe, London

⁶² IST (2011) Impact van geluid op welzijn, leefmilieu en volksgezondheid in Vlaanderen, studie in opdracht van IST instituut Samenleving en technologie, studie uitgevoerd door Annelies Bockstael, Dirk Botteldooren, Bert De Coensel, onderzoeksgroep akoestiek, INTEC, UGent, Gert Geentjens, Christ Glorieux en Luc Kelders, Laboratorium voor Akoestiek en Thermische fysica, KU Leuven.

http://www.samenlevingentechnologie.be/ists/nl/pdf/rapporten/rapport_geluidshinder.pdf.

⁶³ Stansfeld S.A., Matheson M.P. (2003) Noise pollution: non auditory effects on health. British Medical Bulletin, Vol. 68, pp 243-257

⁶⁴ Clark C., Martin R., van Kempen E., Alfred T., Head J., Davies H.W., Haines M.M., Lopez Barrio I., Matheson M.K. & Stansfeld S.A. (2006) Exposure-effect relations between aircraft and road traffic noise exposure at school and reading comprehension: The RANCH project, American Journal of Epidemiology, vol. 163, pp 27-37.

⁶⁵ Jones D. M., Chapman A.J. & Auburn T.C. (1981) Noise in the environment: a social perspective. Journal of Applied Psychology, vol. 1, pp. 43-59.

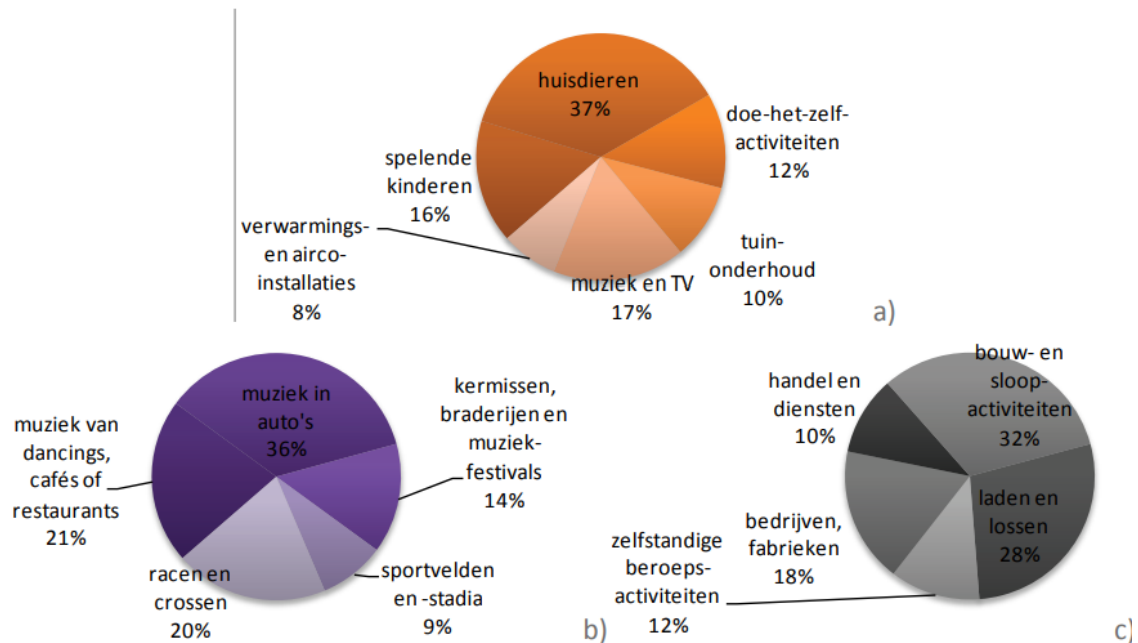
⁶⁶ Passchier-Vermeer W. & Passchier W.F. (2000) Noise Exposure and public health, Environmental health perspectives, vol. 108, pp.123-131

⁶⁷ Schapkin S.A., Flakenstein M., Marks A. & Griefahn B. (2006) Executive brain functions after exposure to nocturnal traffic noise: effects of task difficulty and sleep quality. European Journal of applied physiology, Vol. 96., pp 693-702

⁶⁸ Van Kamp I. (2010) Noise and health from different perspectives. Proceedings of the 20th International Congress on Acoustics (ICA), Sydney, Australia

⁶⁹ Donga E., Van Dijk M., Van Dijk J.G., Biermasz N.R., Lammers G.J., van Krakelingen K.W., Corssmit E.P. & Romijn J.A. (2010) A single night of partial sleep deprivation induces insulin resistance in multiple metabolic pathways in healthy subjects. Journal of Clinical Endocrinology & Metabolism, vol. 95, pp. 2963-2968

⁷⁰ VMM, Universiteit Gent (2019). *Actualisatie geluidshinderindicatoren 2019*.

Figuur 7-71 OPDELING VAN DE ERNSTIGE GELUIDSHINDER DOOR A) BUREN, B) RECREATIE EN TOERISME, C) KMO EN INDUSTRIE NAAR DE DEELASPECTEN⁷¹

7.6.2.3 Leefkwaliteit

7.6.2.3.1 Groenblauwe ruimte

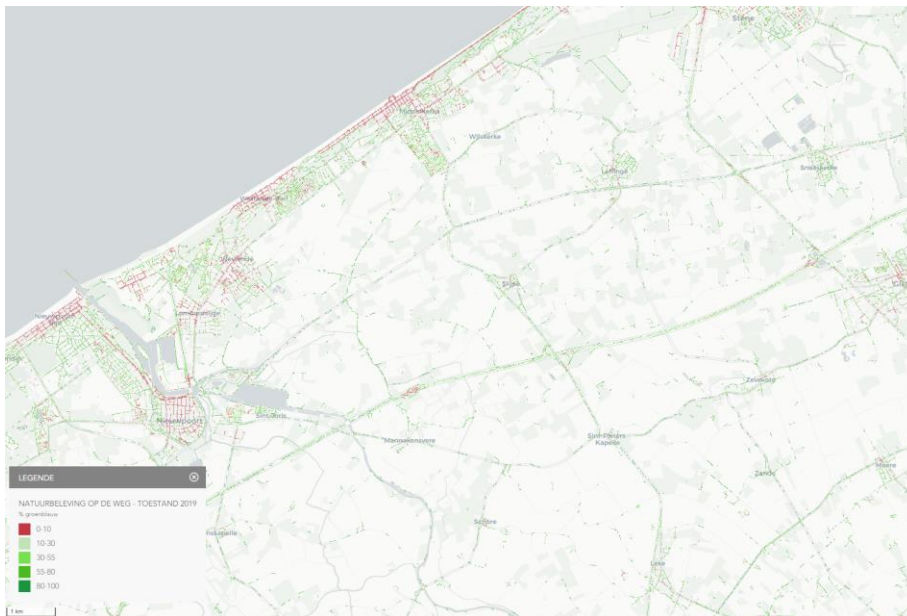
Nabijheid en toegankelijkheid van blauwgroene ruimte zet aan om de vrije tijd actief in te vullen. Daarnaast bieden blauwgroene ruimtes ook rust, ontspanning en kunnen ze een plek van sociale ontmoeting vormen. Het beleven van groen heeft een bewezen relaties met de preventie van hartziekten, nek- en rugklachten, depressie, angststoornissen, infecties van de bovenste luchtwegen, astma, infectieziekten van het maagdarmkanaal, urineweginfecties en diabetes.

De nabijheid van toegankelijk groen wordt vaak gerapporteerd onder de verdeling: woongroen, buurtgroen en wijkgroen. Deze indicatoren staan voor het aandeel (%) van de inwoners dat binnen 150 m (woongroen), 400 m (buurtgroen) en 800 m (wijkgroen) wonen van toegankelijke groene ruimte met een minimale oppervlakte van 0,2 ha. In Middelkerke heeft 77% van de inwoners buurtgroen in de nabijheid.

De kaart met de indruk van het groenblauw in een wijk (gezien vanop de weg geeft het percentage groenblauw (hoog groen, laag groen, landbouw en water) weer in een straal van 20 meter rond een weg. Deze 'nabijheid van blauwgroen van op de weg' kan een eerste indicatie geven van potentieel aangename, aantrekkelijke fiets- of wandelroutes. Let wel dat deze kaart enkel een uitspraak doet over het groenblauw, dus niet over andere factoren die een traject aangenaam of onaangenaam kunnen maken (verkeersdruk, veiligheid, kwaliteit van het wegdek, mooie gebouwen, etc.). Daarnaast houdt de kaart ook geen rekening met de toegankelijkheid van het blauwgroen, maar kan op deze manier wel als een tool worden ingezet voor lokale besturen en Middelkerke om een idee te krijgen van welke

⁷¹ IST. 2012. Impact van geluid op welzijn, leefmilieu en volksgezondheid, in Vlaanderen, Vlaams Parlement, Brussel.

groene plekken best ontsloten kunnen worden om een groen traject te vervolledigen. Zo zien we meerdere rode straten, lanen of wegen waar het percentage groenblauw 0-10% is (rood).

Figuur 7-72: 'Natuurbeleving van op de weg', % groenblauw op 20 m van de weg 2019. Bron: Leefkwaliteit Vlaanderen, Departement Omgeving.

7.6.2.3.2 Actieve levensstijl

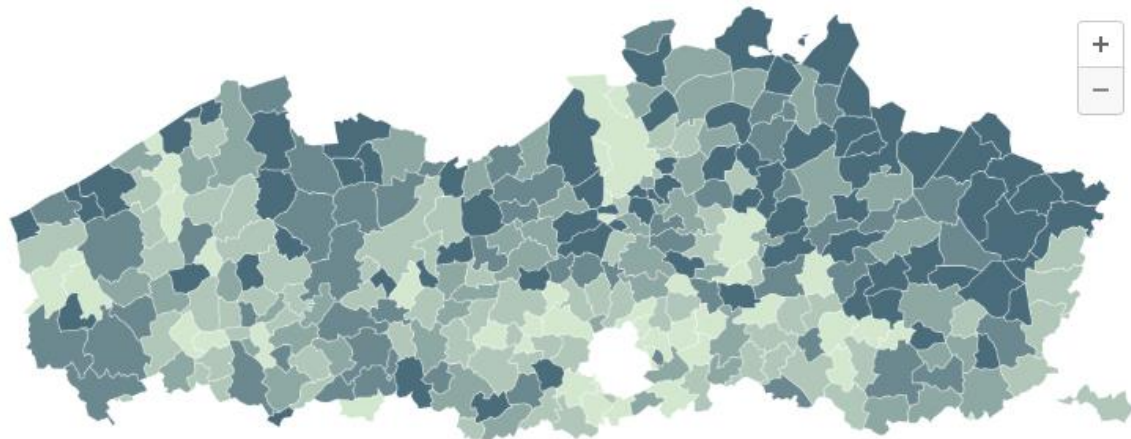
Een actieve levensstijl bestaat uit enerzijds actieve mobiliteit en anderzijds actieve vrije tijd. Het stimuleren van actieve mobiliteit hangt nauw samen met het thema mobiliteit en bereikbaarheid waarbij de huidige situatie met betrekking tot verkeersveiligheid en (actief) verplaatsingsgedrag beschreven wordt. Actieve vrije tijd is eveneens nauw verweven met de beschikbaarheid van toegankelijke groenblauwe ruimtes en de beschikbaarheid van (sport)infrastructuur. De nabijheid en toegankelijkheid van groen wordt bondig beschreven in het thema ruimte en kwam ook eerder aan bod bij Leefkwaliteit.

Naast de beschikbare groene ruimtes speelt ook de beschikbaarheid van sportinfrastructuur een belangrijke rol in de actieve levensstijl. Middelkerke heeft 4,7 sportaccommodaties per 1000 inwoners, wat hoger is dan het Vlaams gemiddelde.

Sportinfrastructuur

Gemeenten van Vlaams Gewest, 2021, aantal per 1.000 inwoners

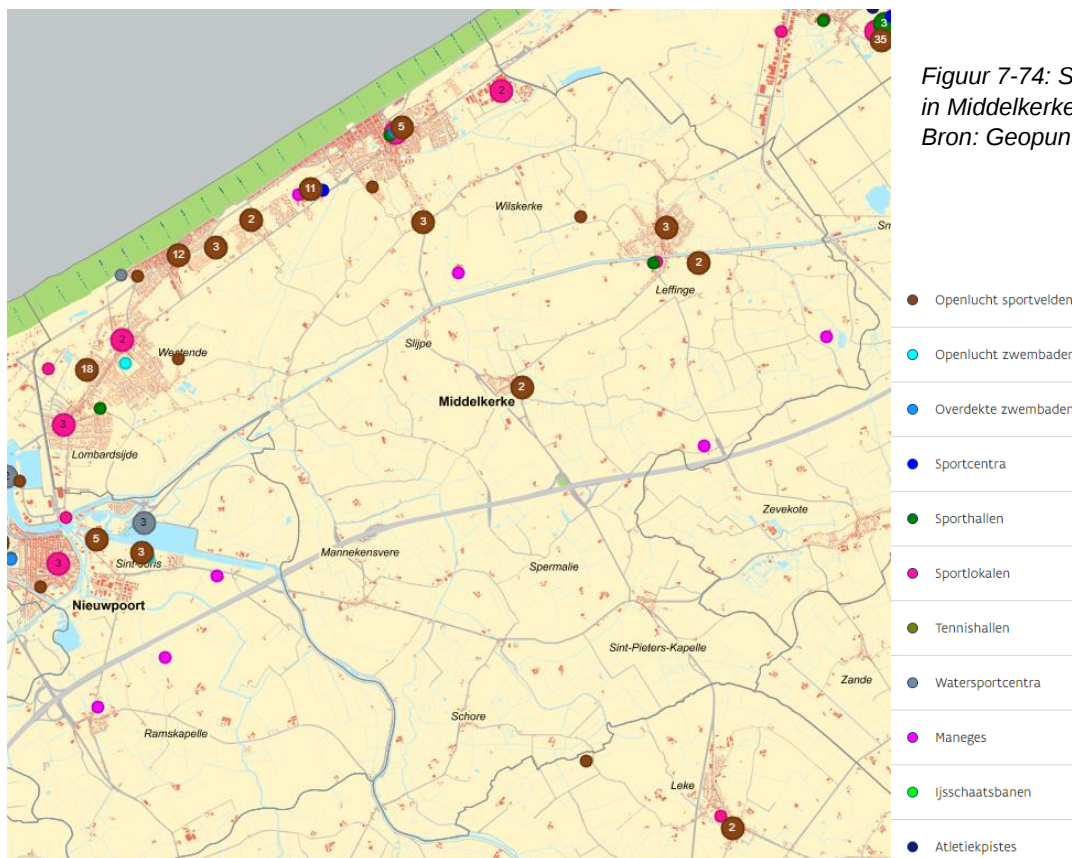
 < 2,6 2,6-3,3 3,3-3,8 3,8-4,4 ≥ 4,4

Bron: Sport Vlaanderen

Figuur 7-73: Sportinfrastructuur in Vlaanderen per gemeente, uitgedrukt als aantal per 1000 inwoners. Bron: Sport Vlaanderen, geraadpleegd via statistiekvlaanderen.be

Wanneer we kijken naar de spreiding van de verschillende sportaccommodaties zijn deze vooral gelegen aan de kuststreek en dichter bevolkte / verstedelijkte gebieden. Sommige dorpskernen in het hinterland hebben echter weinig sportaccommodaties op kaart, bv. Sint-Pieters-Kapelle en Schore.

Figuur 7-74: Sportaccommodaties in Middelkerke en omgeving – Bron: Geopunt 2023

7.6.2.3.3 Sociale cohesie en veiligheid

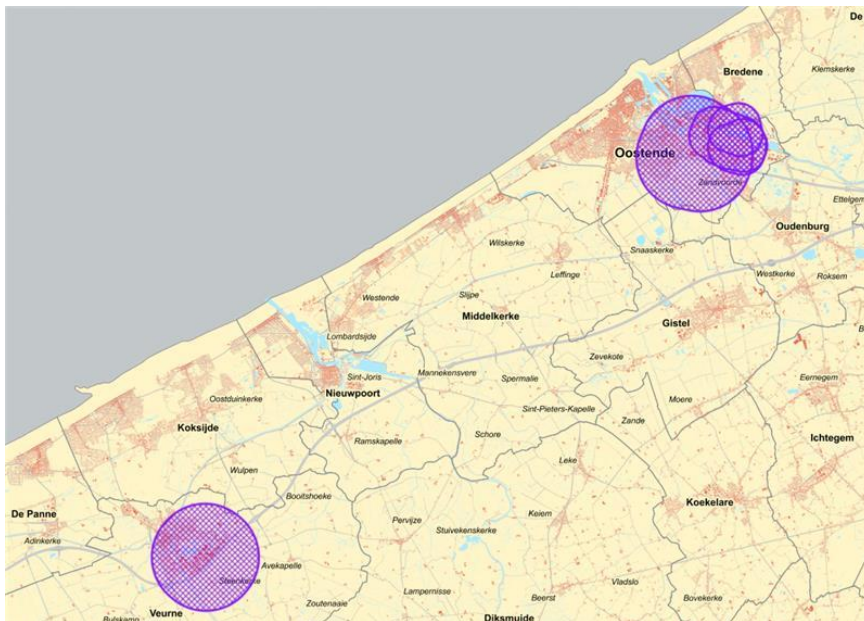
De sociale cohesie wordt eveneens bevorderd door de beschikbaarheid en toegankelijkheid van publieke (groenblauwe) ruimtes. Publieke ruimtes zijn plaatsen voor ontmoetingen en kunnen ook voor rust en ontspanning zorgen. Dit geldt ook voor het beleven van groen in de publieke ruimte. De beschrijving van de huidige situatie m.b.t. de beschikbaarheid van groenblauwe ruimtes in kader van sociale cohesie is terug te vinden binnen het thema Ruimte en kwam ook eerder aan bod bij Leefkwaliteit.

Volgens de Gemeentemonitor voor Middelkerke heeft 49% van de inwoners een sociaal weefsel in de buurt, meldt 50% goed samenleven, en heeft 5% een onveiligheidsgevoel in de gemeente.

Qua verkeersveiligheid meldt 53% van de inwoners dat men veilig kan fietsen in Middelkerke.

Wat Seveso-bedrijvigheid betreft - dit zijn bedrijven die bepaalde veiligheidsrisico's wegens gevaarlijke stoffen met zich meebrengen waarbij op kaart raadpleegbaar is waar hun 'consultatiecontouren'⁷² liggen – lijkt er geen risico voor het studiegebied van het beleidsplan. Een RVR (ruimtelijk veiligheidsrapport) is dus niet aan de orde.

⁷² De consultatiezones geven de maximale afstanden weer tot waar de effecten van de Seveso-inrichtingen reiken en waarbinnen (ontwikkelingen in) de omgeving ook een impact kunnen hebben op de Seveso-inrichtingen. Concreet is dit de zone vanaf de grens van de Seveso-inrichting waarbinnen plannen voor ruimtelijke ontwikkelingen ter advies aan het Team Externe Veiligheid moeten voorgelegd worden.

Figuur 7-75: Consultatiezones van Seveso-inrichtingen (Bron: Geopunt - 2023)

7.6.3 Autonome trends en gestuurde ontwikkelingen

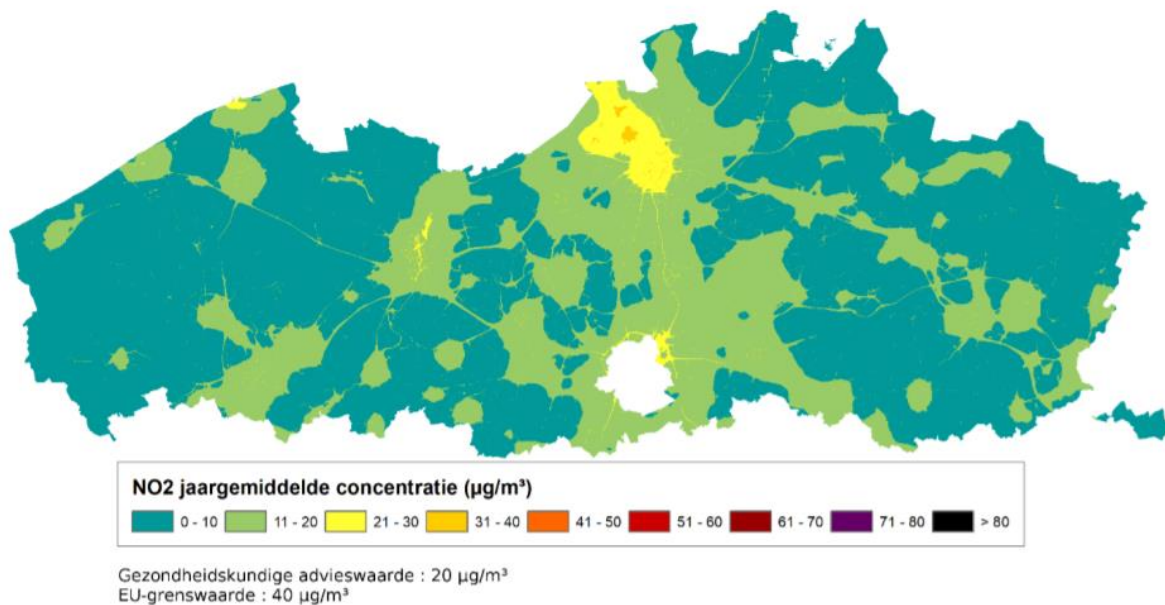
In de beschrijving die volgt wordt gefocust op de autonome trends, die het resultaat zijn van de verderzetting van het huidige beleid en de verwachte economische groei (een '*business as usual*'-scenario). Vervolgens worden de gestuurde ontwikkelingen onder de loep genomen om te zien welke trends verwacht worden op basis van de geldende plannen/beleidsambities tegen 2030-2050.

7.6.3.1 *Autonome trends*

7.6.3.1.1 *Milieukwaliteit – luchtklimaat*⁷³

Voor de meest relevante luchtpolluenten werd in het Luchtbeleidsplan 2030 een prognose gemaakt voor de evolutie van de luchtkwaliteit tot 2030, rekening houdend met de huidige inzichten over economische groei, evolutie energieverbruiken, evolutie transportkilometers. Onderstaande figuren geven voor de polluenten NO₂, PM₁₀ en PM_{2,5} de verwachte luchtkwaliteit in het jaar 2030 weer. De weergegeven kaarten weerspiegelen de verwachte situatie volgens het scenario zonder bijkomend beleid (zonder de maatregelen uit het Luchtbeleidsplan 2030).

⁷³ [Onderstaande informatie werd grotendeels overgenomen en aangepast van Luchtbeleidsplan 2030].

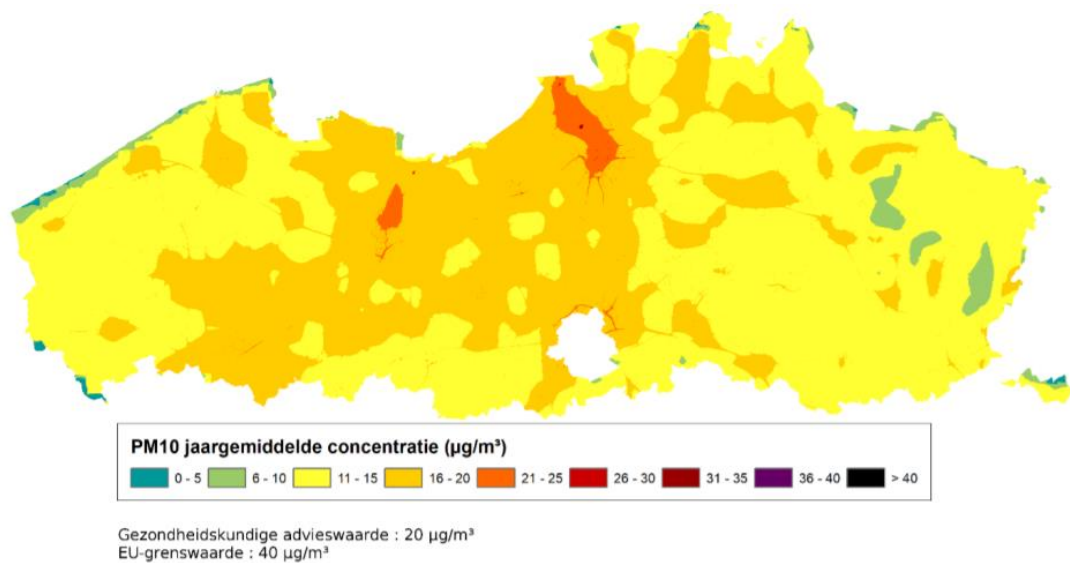

Figuur 7-76: Gemodelleerde jaargemiddelde NO2-concentratie in 2030 volgens het scenario zonder bijkomend beleid. Bron: Luchtbeleidsplan 2030.

Bij de analyse van de gemodelleerde NO₂-concentraties voor 2030 (Figuur 7-7510) beperken we ons tot de locaties met vaste bewoning en houden we rekening met gekende modelfouten. De globale modelonzekerheid bedraagt ongeveer 6 µg/m³. Zonder bijkomend beleid zullen enkel mensen die wonen in een beperkt aantal street canyons in de agglomeratie Antwerpen nog worden blootgesteld aan een overschrijding van de NO₂-jaargrenswaarde van 40 µg/m³. In de overige zones worden in 2030 geen bewoonde locaties meer blootgesteld aan een overschrijding van de NO₂-jaargrenswaarde.

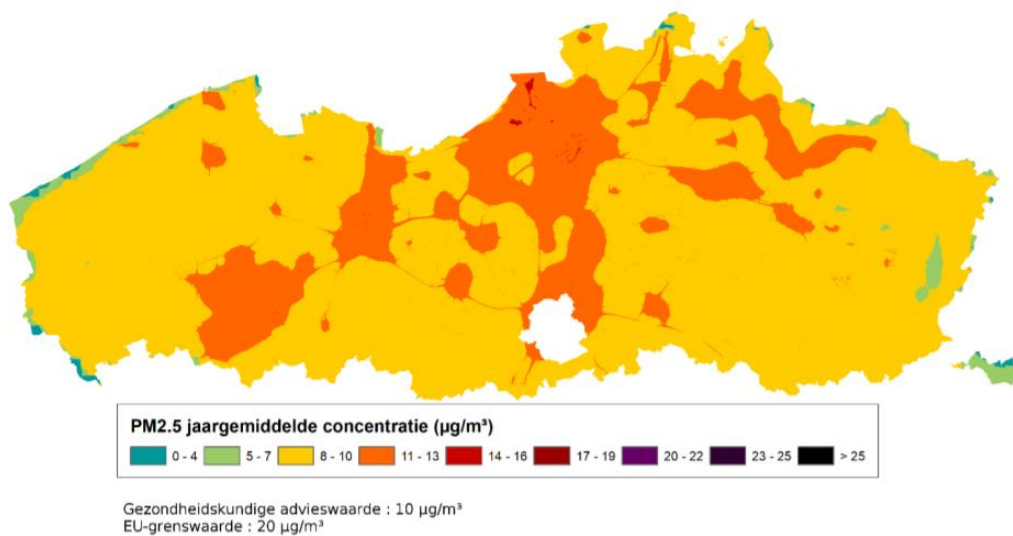
Anno 2021 publiceerde de WGO een nieuwe aanbevolen grenswaarde van 10 µg/m³, Aangezien dit bij schrijven van het Luchtbeleidsplan 2030 nog niet gekend was werd gezondheidskundige advieswaarde van 20 µg/m³ nog als streefdoel voor 2050 aangenomen. Dit streefdoel zullen we zonder bijkomend beleid in 2030 nog overschrijden in de agglomeraties en havengebieden van Antwerpen en Gent, langs de drukst bereden snel- en ringwegen, in enkele centrumsteden, in de noordostrand rond Brussel en in verschillende street canyons verspreid over Vlaanderen.

Kijken we naar de blootstellingsindicator dan zouden in 2030 zonder bijkomend beleid nog iets meer dan 0,7 miljoen Vlamingen blootgesteld worden aan een jaargemiddelde NO₂-concentratie hoger dan 20 µg/m³. In 2 gemeenten, nl. in Antwerpen en Machelen, zouden we zonder bijkomend beleid de doelstelling niet halen om in 2030 het aantal mensen dat in de gemeente wordt blootgesteld aan een jaargemiddelde NO₂-concentratie hoger dan 20 µg/m³ te halveren ten opzichte van 2016.

Figuur 7-77 Gemodelleerde jaargemiddelde PM_{10} -concentratie in 2030 volgens het scenario zonder bijkomend beleid. Bron: Luchtbeleidsplan 2030.

De Europese jaargrenswaarde voor PM_{10} is in 2016 in Vlaanderen niet meer overschreden, behalve mogelijks in heel beperkte mate langs enkele wegsegmenten en aan enkele tunnelmonden. In 2030 zullen er zeker geen normoverschrijdingen meer zijn. De WGO-gezondheidskundige advieswaarde van 2005 voor PM_{10} (jaarnorm) zullen we zonder bijkomend beleid in 2030 nog overschrijden in de agglomeraties Antwerpen en Gent, in de haven van Antwerpen en heel beperkt in de haven van Gent, en overheen gans Vlaanderen nabij de drukst bereden snel- en ringwegen en invalswegen. Anno 2021 publiceerde de WGO nieuwe aanbevolen grenswaarde van $15 \mu\text{g}/\text{m}^3$, Aangezien dit bij schrijven van het Luchtbeleidsplan 2030 nog niet gekend was, werd deze niet in het Luchtbeleidsplan besproken.

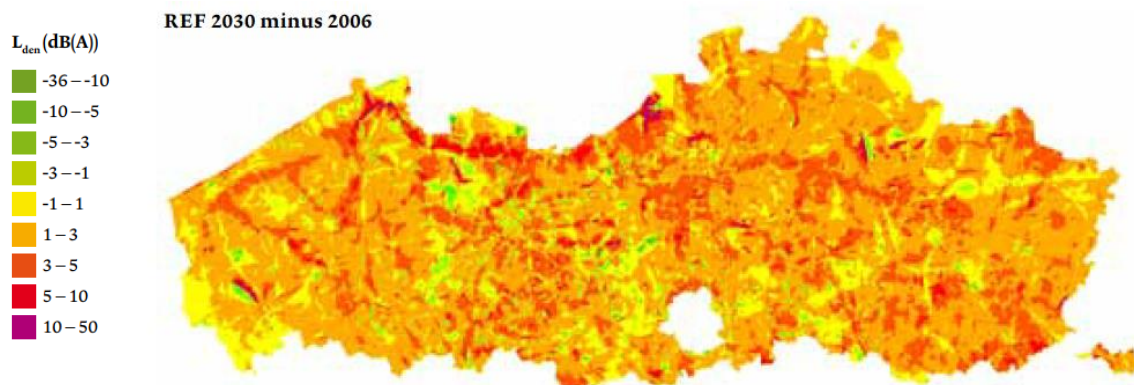
Figuur 7-78 Gemodelleerde jaargemiddelde $\text{PM}_{2.5}$ -concentratie in 2030 volgens het scenario zonder bijkomend beleid. Bron: Luchtbeleidsplan 2030.

De Europese jaargrenswaarde voor $PM_{2,5}$ werd in 2016 in Vlaanderen niet meer overschreden. Dit zal dus ook in 2030 het geval niet zijn (Figuur 7-78). De WGO-advieswaarde voor $PM_{2,5}$ (jaarnorm) daarentegen zullen we zonder bijkomend beleid in 2030 nog overschrijden in grote delen van Vlaanderen. In de agglomeraties en centrumsteden, langsheen straat canyons en snel- en ringwegen zullen de concentraties extra verhoogd zijn indien we geen maatregelen nemen. Zonder bijkomende maatregelen halen we de middellange termijn doelstelling om het aantal vroegtijdige sterftegevallen door langdurige blootstelling aan $PM_{2,5}$ in 2030 te halveren ten opzichte van 2005 niet. Anno 2021 publiceerde de WGO bovendien de strengere aanbevolen grenswaarde van $5 \mu g/m^3$. Aangezien dit bij schrijven van het Luchtbeleidsplan 2030 nog niet gekend was, werd deze niet in het Luchtbeleidsplan besproken.

7.6.3.1.2 Milieukwaliteit – geluidsklimaat

In het rapport Milieuverkenning 2030 werd de blootstelling aan geluid in Vlaanderen gemodelleerd voor 2030.⁷⁴ In het referentiescenario wordt de geluidshinder in 2030 bepaald op basis van de voorzetting van het **huidig beleid** (vóór de inwerkingtreding van de geluidsactieplannen) en de aannames m.b.t. verkeersintensiteiten.

Wanneer men enkel rekening houdt met de algemene groeipercenages voor **wegverkeer**, wordt verwacht dat de geluidsemissies op de Vlaamse wegen zou stijgen van 1,6 dB in 2006 naar 1,9 dB in 2030. In het referentiescenario wordt voor de hoogste blootstellingsniveaus (65, 70 en 75 dBA) tussen 2006-2030 een sterke **stijging van het percentage blootgestelden** aan wegverkeer verwacht. Deze stijging is voornamelijk toe te wijden aan de **toename van het wegverkeer** en in het bijzonder de toename van het zwaar verkeer. Een stijging of daling van de blootstelling aan wegverkeersgeluid impliceert niet automatisch dat het overall luider of net stiller wordt. **Figuur 7-79** toont aan dat er in het referentie-scenario weinig plaatsen zijn waar het geluidsniveau door wegverkeer niet toeneemt tegen 2030, inclusief bij de E40 die door het hinterland van Middelkerke loopt.

Figuur 7-79. Verschil in dBA tussen Lden door wegverkeer op gemodelleerde wegen in het referentiescenario 2030 en Lden in 2006. Figuur overgenomen uit Milieuverkenning 2030. Het model houdt rekening met verkeersstromen, en typische geluidsemissies afhankelijk van het wagenpark, rijnsnelheid, wegdek en geluidsschermen.

⁷⁴ Botteldooren, D., Dekoninck, L., Van Renterghem, T., Geentjens, G., Lauriks, W. (2009). Lawaai. In VMM (Ed.) *Milieuverkenning 2030* (pp. 325-341)

7.6.3.2 Gestuurde ontwikkelingen

7.6.3.2.1 Milieukwaliteit – luchtklimaat

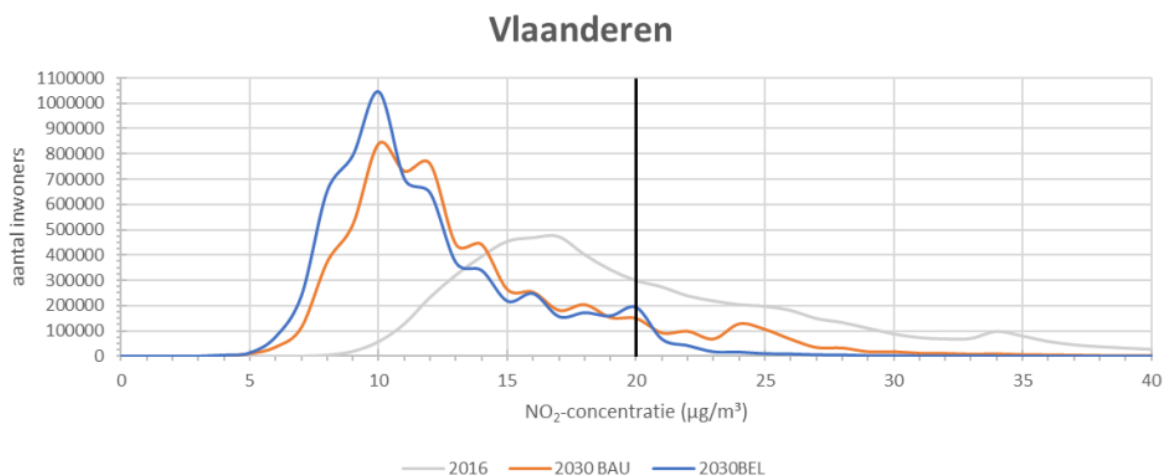
In het Luchtbeleidsplan 2030 werd de verwachte impact van het maatregelenpakket van de Luchtbeleidsplan 2030 (ter uitvoering van de Europese richtlijnen m.b.t. luchtkwaliteit) bondig besproken.

Tegen 2030 streeft het Luchtbeleidsplan 2030 naar:

- De halvering van het aantal mensen in elke gemeente dat op een locatie woont waar de jaargemiddelde NO₂-concentratie hoger is dan de (voormalige)⁷⁵ WGO-advieswaarde (20 µg/m³) ten opzichte van 2016.
- De halvering van het aantal vroegtijdige sterftegevallen door langdurige blootstelling aan fijn stof (PM_{2,5}) ten opzichte van 2005.

De voorgestelde maatregelen in het Luchtbeleidsplan 2030 hebben volgens de toekomstprognoses een grote impact op de relatie tussen de **jaargemiddelde NO₂-concentraties** en de hieraan blootgestelde bevolking in Vlaanderen (Figuur 7-80). In het beleidsscenario (de uitvoering van het Luchtbeleidsplan 2030; BEL) wordt voorspeld dat het zwaartepunt van de blootstelling naar een jaargemiddelde NO₂-concentratie van 10 µg/m³ vermindert. Het aantal Vlamingen dat op een locatie woont waar de jaargemiddelde NO₂-concentratie hoger is dan 20 µg/m³ daalt van 2,6 miljoen in 2016 naar iets minder dan 200.000 in 2030, terwijl dat er in het BAU-scenario nog iets meer dan 700.000 zijn. Dat betekent dat als zowel de Vlaamse overheid als de lokale overheden de maatregelen in het beleidsscenario uitvoeren het aantal Vlamingen dat wordt blootgesteld aan een jaargemiddelde NO₂-concentratie boven 20 µg/m³, met ongeveer 70% daalt in vergelijking met het scenario waarbij het bestaande beleid wordt verdergezet en met iets meer dan 90% in vergelijking met 2016.

Algemeen kunnen we stellen dat we de middellange termijn doelstelling (2030) overal zullen halen als we de maatregelen uit dit plan uitvoeren. Een goede monitoring van de evolutie van de jaargemiddelde NO₂-concentraties blijft echter noodzakelijk omdat toekomstprognoses onvermijdelijk gepaard gaan met een grote onzekerheid die enkele µg/m³ kan bedragen.

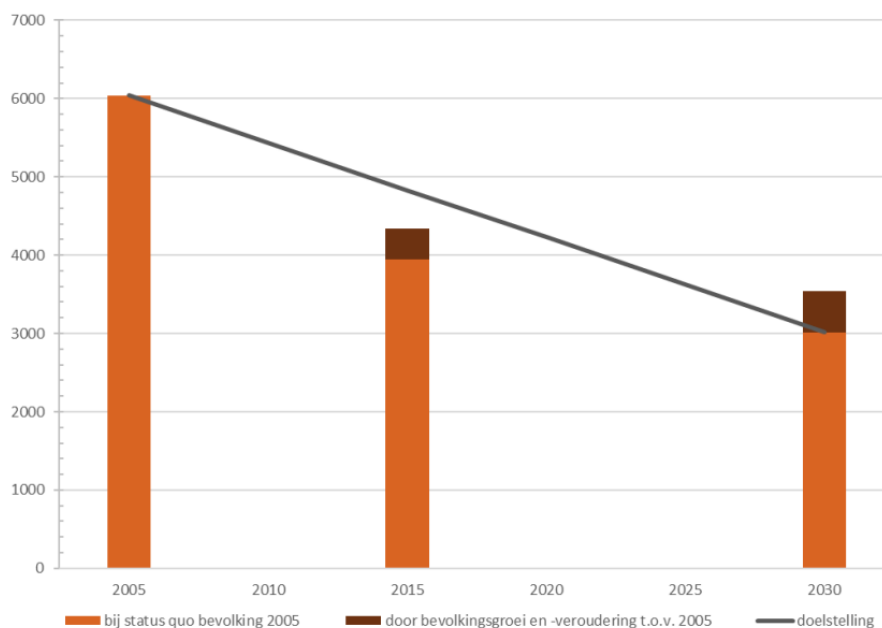

Figuur 7-80 Relatie tussen de jaargemiddelde NO₂-concentratie en de blootgestelde bevolking in Vlaanderen. Voor het de 'huidige situatie' (2016), de autonome trend (2030BAU) en het beleidsscenario Luchtbeleidsplan 2030 (2030BEL). Figuur overgenomen uit Luchtbeleidsplan 2030.

⁷⁵ In 2021 werd de WGO-advieswaarde voor NO₂ verlaagd naar 10 µg/m³. Het luchtbeleidsplan 2030 gebruikt de voormalige WGO-advieswaarde, nl. 20 µg/m³.

Om de progressie m.b.t. de doelstellingen op te volgen publiceert de VMM tweejaarlijks een voortgangsrapport. In 2021 publiceerde de VMM een eerste voortgangsrapport over het Vlaamse Luchtbeleidsplan 2030.⁷⁶ Volgens modelberekeningen woonden in 2016 nog heel wat Vlamingen op locaties waar de jaargemiddelde NO₂-concentratie hoger was dan 20 µg/m³. In 2019 was dat aantal gedaald. In veel gemeenten zitten we op koers om de doelstelling in 2030 te realiseren, in een aantal gemeenten werd de doelstelling voor 2030 in 2019 reeds gehaald. In een aantal gemeenten in het Gentse, Antwerpse en de Vlaamse rand is de marge iets minder groot. In de agglomeratie Antwerpen en in gemeenten in de Vlaamse rand zitten we niet op koers. Een verdere daling van de NO₂ concentraties hangt af van de implementatie van de maatregelen rond wegverkeer (aanpak emissiefraude, vergroening park, daling aantal kilometers, elektrificatie bussenpark De Lijn, emissievrije stadsdistributie).

Volgens de toekomstmodellering zal in het beleidsscenario (BEL) de bevolkingsgewogen gemiddelde **PM_{2,5}-concentratie** in 2030 significant (-1 µg/m³) zakken ten opzichte van het scenario waarin het bestaande beleid wordt verdergezet (BAU) (Figuur 7-81). Als we deze concentratiedaling vertalen naar het aantal vroegtijdige sterfgevallen door langdurige blootstelling aan PM_{2,5} dan betekent dit dat we door het uitvoeren van alle Vlaamse en lokale maatregelen in het Luchtbeleidsplan ongeveer 300 vroegtijdige sterfgevallen kunnen vermijden. Deze voorspelde daling zorgt ervoor dat de middellange termijn-doelstelling in 2030 binnen handbereik ligt, als we geen rekening houden met de verwachte bevolkingsgroei en -veroudering. Houden we wel rekening met de bevolkingsprognoses, dan volstaat de voorspelde daling echter nog niet om het aantal vroegtijdige sterfgevallen door langdurige blootstelling aan PM_{2,5} in 2030 te halveren ten opzichte van 2005. Het is daarom noodzakelijk om de evolutie van de bevolkingsgewogen gemiddelde PM_{2,5}-concentratie in de toekomst goed op te volgen en om het beleid bij te sturen indien nodig.

Figuur 7-81. Evolutie van het aantal vroegtijdige sterfgevallen door langdurige blootstelling aan PM_{2,5} in het beleidsscenario (Luchtbeleidsplan 2030). Figuur overgenomen uit Luchtbeleidsplan 2030.

Het eerste voortgangsrapport over het Vlaamse Luchtbeleidsplan 2030 heeft ook de vooruitgang m.b.t. de PM_{2,5}-doelstelling geëvalueerd.⁷⁷ Hieruit blijkt dat in 2015 het aantal vroegtijdige sterfgevallen ruim onder de doelstelling (lineaire afname van het aantal vroegtijdige sterfgevallen over tijd tot aan de doelstelling van 2030) lag maar dat tussen 2015 en 2018 de dalende trend van het aantal vroegtijdige sterfgevallen stagneerde. In 2018 lagen de jaargemiddelde PM_{2,5}-concentraties

⁷⁶ Vlaamse Milieumaatschappij (2021), Eerste voortgangsrapport over het Vlaams Luchtbeleidsplan 2030

⁷⁷ Vlaamse Milieumaatschappij (2021), Eerste voortgangsrapport over het Vlaams Luchtbeleidsplan 2030

zelfs iets hoger dan in 2017. In 2019 lag het aantal vroegtijdige sterfgevallen door langdurige blootstelling aan PM_{2,5} echter opnieuw ruim onder de doelstelling. De gezondheidsdoelstelling voor PM_{2,5} lijkt op basis van de huidige cijfers haalbaar maar het is aangewezen om de evolutie goed op te volgen. Als de cijfers de komende jaren opnieuw stagneren of toenemen kunnen bijkomende maatregelen nodig zijn.

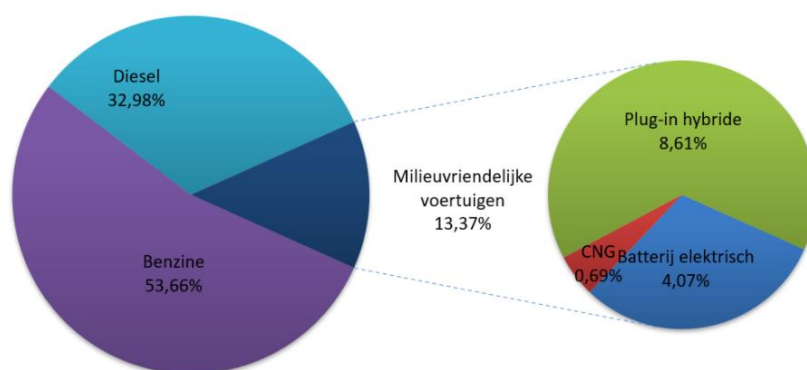
7.6.3.2.2 Milieukwaliteit – geluidskwaliteit

Het rapport Milieuverkenning 2030 beschreef naast het referentiescenario ook de blootstelling aan geluid in 2030 mét invoering van sectormaatregelen die gericht zijn op het behalen van de Europese doelstellingen (zie Beleidsambities) en mogelijke maatregelen uit (het toen nog in opmaak zijnde) Geluidsactieplan. In 2019 ging het Geluidsactieplan voor belangrijke wegen en belangrijke spoorwegen 2019-2023 van de Vlaamse regering effectief in.

In het EUR-scenario wordt de toename van het **wegverkeer** lager geschat dan in het referentiescenario, waardoor (wanneer men **enkel rekening houdt met de verkeerscijfers**) de geluidsemissies tussen 2006-2030 **stijgen** van 1,6 dB naar 1,7 dB.⁷⁸ Bijkomende maatregelen en trends zorgen ervoor dat de geluidsemissies minder zullen toenemen.

De **bronnen** van geluidshinder van **wegverkeer** omvat enerzijds het motorgeluid en anderzijds het rolgeluid van de banden. Bij zwaar verkeer (vrachtwagens en bussen) speelt **motorgeluid** een belangrijke rol. Op dit gebied is er echter weinig strengere regelgeving te verwachten. De overschakeling naar **hybride voertuigen** kan hierin helpen. De Vlaamse regering stimuleert het gebruik van milieuvriendelijke voertuigen met geluidsemissiearme motoren. In april 2020 was 13,37% van de ingeschreven personenwagens milieuvriendelijk (Figuur 7-82). Er wordt verwacht dat dit aandeel nog verder zal stijgen de komende jaren, aangezien de Vlaamse regering ambieert dit beleid verder uit te diepen. De geluidseffecten van deze voertuigen zijn voornamelijk positief op plaatsen met relatief lage snelheden. Bij hogere snelheden hebben stille voertuigen echter weinig impact op het totale geluidsniveau, waardoor het **effect op autosnelwegen en doorgangswegen zeer beperkt** is.

Marktaandeel personenwagens 2020 tem april Vlaanderen

Figuur 7-82 Marktaandeel personenwagens tot en met 4/2020. Bron: Milieuvriendelijke Voertuigen. Cijfers en statistieken. [online] Geraadpleegd op 29 oktober 2021 via <https://milieuvriendelijkevoertuigen.be/cijfers-en-statistieken-0>

⁷⁸ Botteldooren, D., Dekoninck, L., Van Renterghem, T., Geentjens, G., Lauriks, W. (2009). Lawaai. In VMM (Ed.) *Milieuverkenning 2030* (pp. 325-341)

Naast het motorgeluid speelt ook **het rolgeluid** van voertuigen een belangrijke rol in de geluidsproductie. Een eerste maatregel hiervoor is **stillere wegverharding**. De stillere wegverharding wordt uitgerold op hoofdwegen en primaire-I wegen met veel blootgesteld. Dit leidt tot **geluidsreducties van enkele dB's**, wat slechts een geringe impact is. De grootte van de reductie is afhankelijk van welk type wegverharding er initieel was aangelegd, de snelheid van het verkeer en het aandeel zwaar verkeer. In de berekeningen van het EUR-scenario gaat men ervanuit dat er systematisch voor een wegdek gekozen wordt dat, gemiddeld over zijn levensduur, 2 dBA minder wegverkeersgeluidsemissie veroorzaakt dan een standaard wegdek.

Snelheidsverlagingen verminderen eveneens de geluidshinder, alhoewel deze maatregel een **beperkt effect** heeft op snelwegen: een snelheidsvermindering van 120 km/u naar 90 km/u leidt tot +/- 1 dB verlaging. Het beperkte verschil is toe te schrijven aan het feit dat vrachtwagens vaak reeds 90 km/u rijden en het zijn net de vrachtwagens die het grootste aandeel van het geluid produceren. Bovendien worden vooral de piekgeluiden geëlimineerd bij een snelheidsverlaging, terwijl het totale geluidsniveau nagenoeg niet wijzigt. Hierdoor is deze maatregel vooral interessant voor wegen met relatief lage snelheden en een beperkt aantal voertuigpassages.⁷⁹

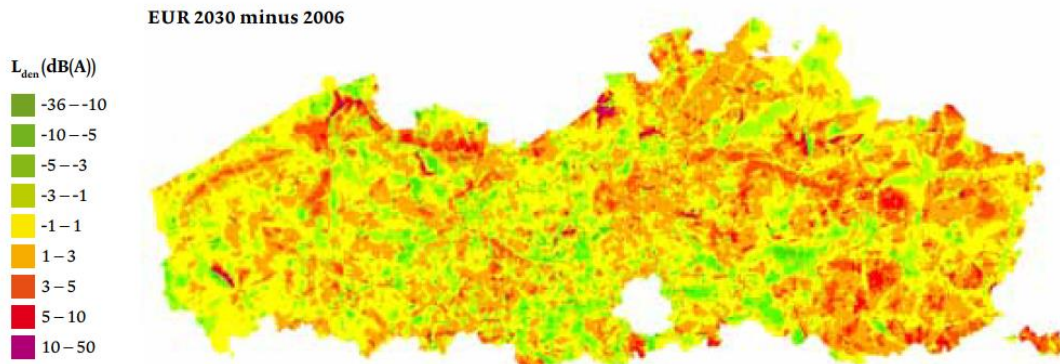
De aanpassing in de Europese Bandenrichtlijn zal het **rolgeluid** van sommige personenwagens op bepaalde wegdekken doen minderen. Het **globale effect** (rekening houdend met het aandeel vrachtverkeer en de huidige verdeling van de gebruikte banden) wordt op een **daling van 0-1 dB geschat** (afhankelijk van het wegdek) tussen 2006-2030⁸⁰. Deze trend werd meegenomen in de berekeningen in de scenario's.

Naast bronmaatregelen kunnen eveneens overdrachtsmaatregelen genomen worden, zoals geluidsschermen. Geluidsschermen kunnen een lokale oplossing zijn voor woongebieden in de nabijheid van drukke wegen. Een laatste mogelijke maatregel is investeren in akoestische isolatie. Er zijn nog tal van bijkomende maatregelen die beschreven staan in het Geluidsactieplan 2019-2023 voor belangrijke wegen.

Wanneer de verschillende maatregelen en trends meegenomen worden in de berekeningen voor de Lden in het **EUR-scenario** blijkt dat de geluidsniveaus voor het **grootste deel van Vlaanderen dalen** (Figuur 7-83), maar dat er **toch nog zones zijn waar het geluidsniveau toeneemt**. De schommelingen over het grondgebied kunnen grotendeels verklaard worden door het vervangen van de oudste delen van het wegdek. Het model selecteert echter ad random welke wegdekken in welke jaren vervangen worden, omdat de exacte leeftijd van elk stuk wegdek in Vlaanderen niet in een centrale databank beschikbaar is.

⁷⁹ Agentschap Wegen en Verkeer. Geluid en trillingen: maatregelen aan de bron. Geraadpleegd op 6 januari 2022 via <https://wegenenverkeer.be/natuur-en-milieu/geluid-en-trillingen/maatregelen-aan-de-bron>

⁸⁰ Botteldooren, D., Dekoninck, L., Van Renterghem, T., Geentjens, G., Lauriks, W. (2009). Lawaai. In VMM (Ed.) *Milieuverkenning 2030* (pp. 325-341)

Figuur 7-83 Verskil in dBA tussen Lden door wegverkeer op gemodelleerde wegen in het EUR-scenario 2030 en Lden in 2006. Figuur overgenomen uit Milieuverkenning 2030. Het model houdt rekening met verkeersstromen, en typische geluidsemissies afhankelijk van het wagenpark, rijsnelheid, wegdek en geluidsschermen.

Het is duidelijk dat één maatregel op zichzelf de geluidsproblematiek niet zal oplossen. Een vermindering van geluidshinder kan slechts bekomen worden door een combinatie van doorgedreven maatregelen. Het is niet duidelijk in hoeverre het huidige beleid zal bijdragen tot de realisatie van de doelstellingen, aangezien er geen kwantificeerbare doelstellingen zijn en er ook verwacht wordt dat het verkeer de komende jaren nog zal stijgen, tenzij er een mentaliteitsverandering komt.

7.6.4 Beleidsambities 2030 & 2050

7.6.4.1 *Beleidsambities 2030*

7.6.4.1.1 *Lucht*

De Europese richtlijn (2008/50/EG) betreffende de luchtkwaliteit en schonere lucht voor Europa en de Europese richtlijn (2016/2284) betreffende de vermindering van nationale emissies van bepaalde luchtverontreinigende stoffen vormen de basis voor het Vlaamse luchtbeleidsplan. De Europese richtlijnen verbinden lidstaten ertoe de luchtkwaliteit te monitoren en opgestelde grens- en streefwaarden te respecteren. Indien er overschrijdingen van deze waarden plaatsvinden moeten de lidstaten maatregelen nemen om de overschrijdingen te beperken. Het doel is 'te streven naar luchtkwaliteitsniveaus die geen aanzienlijke negatieve effecten op en risico's voor de menselijke gezondheid en het milieu met zich brengen'.

Ter uitvoering van de Europese richtlijnen (2008/50/EG artikel 23 en 2016/2284 artikel 6) heeft de Vlaamse regering op 25 oktober 2019 het Luchtbeleidsplan 2030 definitief goedgekeurd. Dit plan bevat doelstellingen op korte en middellange én maatregelen om de luchtverontreiniging in Vlaanderen aan te pakken en zo de impact van luchtverontreiniging op onze gezondheid en het leefmilieu verder te verminderen.

Het Luchtbeleidsplan 2030 (gepubliceerd in 2016) omvat twee middellange termijn doelstellingen (2030) inzake gezondheid:

1. Het aantal vroegtijdige sterftegevallen door langdurige blootstelling aan fijn stof (PM_{2,5}) in 2030 halveren ten opzichte van 2005.

2. Het aantal mensen die op een locatie woont waar de jaargemiddelde NO₂-concentratie hoger is dan de 'WGO-advieswaarde'* in elke gemeente te halveren ten opzichte van 2016.
*Zolang de WGO geen nieuwe advieswaarde voor de langdurige blootstelling aan NO₂ heeft bepaald, wordt hierbij 20 µg/m³ als streefdoel aangenomen.

De eerste doelstelling ligt in lijn met de doelstelling van de Europese Green Deal om 'de luchtkwaliteit te verbeteren zodat het aantal vroegtijdige overlijdens door luchtvervuiling met 55% gereduceerd wordt.'

7.6.4.1.2 Geluid

De Europese richtlijn omgevingslawaai (2002/49/EG) heeft tot doel in Europa een gemeenschappelijke aanpak in te voeren om schadelijke effecten van blootstelling aan omgevingslawaai:

- te vermijden;
- te voorkomen;
- of te verminderen.

De aanpak is gebaseerd op:

- het opmaken van strategische geluidsbelastingkaarten volgens gemeenschappelijke methoden (voor geluidsindicator en berekening)
- het aannemen van geluidsactieplannen, op basis van deze geluidsbelastingkaarten en uitgaande van de criteria die door de lidstaten worden bepaald
- het voorlichten van het publiek

Het uiteindelijke doel is dat (1) de leefbaarheid van de bevolking verhoogt, (2) de hinderbeleving verbetert en (3) gezondheidseffecten als gevolg van blootstelling aan hoge geluidsniveaus dalen en daarmee ook de maatschappelijke kosten ervan.

In uitvoering van de Europese richtlijn omgevingslawaai zijn op Vlaams niveau strategische geluidsbelastingkaarten en geluidsactieplannen opgemaakt voor belangrijke wegen en spoorwegen, voor de omgeving van de nationale luchthaven en voor agglomeraties met meer dan 100.000 inwoners.

Het geluidsactieplan moet in eerste instantie gericht zijn op de prioritaire problemen. Dit zijn problemen die worden vastgesteld door middel van de strategische geluidsbelastingkaarten op grond van een overschrijding van een relevante 'grenswaarde' of andere door de lidstaten gekozen criteria. Naast de focus op de prioritaire problemen focust het beleid op het voorkomen van nieuwe probleempunten alsook het vrijwaren van zones met een goede geluidskwaliteit.

De maatregelen hebben de afgelopen jaren op de prioritaire plaatsen voor een verbetering gezorgd. Desondanks kan de geluidsbelasting de komende jaren nog toenemen door de toenemende mobiliteit.

7.6.4.1.3 Leefkwaliteit

Het strategisch plan 'De Vlaming leeft gezonder in 2025' stelt dat "de Vlaming gezonder leeft in 2025, op vlak van lichaamsbeweging, gezond eten, sedentair gedrag, tabak, alcohol en drugs. Hiervoor is een beleid in de levensdomeinen gezin, vrije tijd, onderwijs, werk, zorg en welzijn en de buurt ontwikkeld dat rechtstreeks naar de burger wordt gericht en is er aandacht voor goed bestuur. Dit alles moet leiden tot verbetering van verschillende indicatoren bij diverse bevolkingsgroepen met aandacht voor kwetsbare groepen". Er ontbreken echter concrete beleidsambities op het vlak van het bevorderen van de leefkwaliteit en het stimuleren van een actieve levensstijl waaraan de voortgang kan afgetoetst worden. Wel is als subdoelstelling gezondheid voor lokale besturen geformuleerd dat tegen 2025 een toenemend aantal lokale besturen een preventief gezondheidsbeleid dat voldoende

kwaliteitsvol is. Deze subdoelstelling wordt geëvalueerd aan de hand van gezondheidsindicatoren waaronder ook indicatoren voor een gezonde publieke ruimte.

Vizier 30 bundelt de Vlaamse beleidsdoelen voor een duurzaam Vlaanderen in 2030 en stelt "Tegen 2030 streven we naar een evenredige participatie van kansengroepen (doelgroepen in het gelijke kansen- en integratiebeleid) aan alle aspecten van het maatschappelijk leven in Vlaanderen".

7.6.4.2 Beleidsambities 2050

7.6.4.2.1 Lucht

De Europese Commissie publiceerde op 11 december 2019 de Europese Green Deal. De Green Deal focust voornamelijk op broeikasgassen en de klimaatverandering, maar formuleerde eveneens doelstellingen voor andere milieuproblemen. Zo ambieert de Green Deal tegen 2050 *'een wereld waar vervuiling gereduceerd is tot levels die niet meer schadelijk zijn voor de menselijke gezondheid en de natuurlijke ecosystemen'*.

Vlaanderen streeft ernaar dat de luchtkwaliteit in geen significante negatieve invloed heeft op de gezondheid van haar bewoners, zoals die door de WGO ingeschat wordt. In de praktijk betekent dit dat op lange termijn (2050) de concentraties nergens hoger mogen zijn dan de advieswaarden van de WGO.

De WGO-advieswaarden van 2005 werden in 2021 bijgesteld. De nieuwe WGO-advieswaarden zijn relevant, aangezien deze tegen 2050 operationeel zullen zijn en dus een doorkijk geven naar de geambieerde evolutie in luchtkwaliteit. De WGO advieswaarden uit 2005 en 2021 worden in Tabel 7.6-3 voor de meest relevante luchtpolluenten samengevat.

Polluent	Middelingstijd	WGO-advieswaarden (2005)	WGO-advieswaarden (2021)
Fijn stof – PM ₁₀	1 jaar	20 µg/m ³	15 µg/m ³
Fijn stof – PM _{2,5}	1 jaar	10 µg/m ³	5 µg/m ³
Stikstofdioxide (NO ₂)	1 jaar	40 µg/m ³	10 µg/m ³
Ozon (O ₃)	8-uur*	100 µg/m ³	100 µg/m ³ (max. 3 - 4 overschrijdingen per jaar)
	6 maand/8 uur**	/	60 µg/m ³

Tabel 7.6-3: Tabel met WGO-advieswaarden voor belangrijke luchtpolluenten. (* glijdend 6-maandgemiddelde van de hoogste 8-uurgemiddelde van een dag tijdens het piekseizoen)

7.6.4.2.2 Geluid

In tegenstelling tot de doelstellingen van de luchtkwaliteit, zijn de doelstellingen voor geluidskwaliteit enkel kwalitatief opgevat en zijn er geen kwantitatieve normen beschikbaar. In het Geluidsactieplan 2019-2023 voor belangrijke wegen staat de lange termijndoelstelling van de Vlaamse Overheid beschreven. Deze klinkt als volgt:

'Op lange termijn (2050) is het de ambitie van de Vlaamse overheid om het omgevingslawaaï drastisch terug te dringen. Daarbij wordt ernaar gestreefd dat de geluidskwaliteit in Vlaanderen geen significante negatieve invloed heeft op de gezondheid van haar bewoners. Meer nog, de ambitie is er om een leefomgeving te creëren die een positieve invloed heeft op de gezondheid en die gezond

gedrag stimuleert. De aanbevelingen van de Wereldgezondheidsorganisatie van oktober 2018 zijn daarbij richtinggevend.⁸¹

Naast het terugdringen van het omgevingslawaai ambieert de Vlaamse Overheid ook het behoud van de geluidskwaliteit op locaties waar deze nog goed is en aangename geluidskwaliteit te creëren waar dat mogelijk en opportuun is.

7.6.4.2.3 Leefkwaliteit

Beleidsplan Ruimte Vlaanderen formuleert “Tegen 2050 is het fijnmazig netwerk van groenblauwe aders dwars doorheen de open en bebouwde ruimte maximaal ingericht, zodat de ruimte klimaatbestendig en meer leefbaar is. Dit betekent een substantiële vermeerdering van het aandeel wateroppervlakte en groen in open ruimte en steden en dorpen ten opzichte van 2015”.

7.6.5 Focus van de beoordeling

De beoordeling focust op de mate waarin het Beleidsplan Ruimte een invloed kan hebben op de **gezondheidsindicatoren**. Hierin zal voornamelijk de “buurt” of lokale gemeenschap beoordeeld worden, die verwijst naar de fysieke ruimte en sociale leefomgeving van inwoners van de gemeente. Individuele gezondheid wordt in belangrijke mate beïnvloed door wat er in die lokale gemeenschap gebeurt qua kansen en bedreigingen. Hierbij valt enerzijds te denken aan omgevingsfactoren die de **gezondheid schade** kunnen berokkenen, zoals bv. luchtvervuiling of lawaaihinder, maar anderzijds kan een lokale gemeenschap ook bijdragen tot **gezondheidsbevordering**, door bijvoorbeeld de toegang tot gezonde voeding te verbeteren of inwoners aan te zetten tot meer beweging door acties en door ingrepen in de publieke ruimte. Hieronder valt een evaluatie van de mate waarin een beleidsplan inzet op groen-blauwe netwerken (cfr. thema ruimte en biodiversiteit) en hun bereikbaarheid (cfr. thema ruimte en mobiliteit), gezonde voeding en de beschikbaarheid, aanzetting tot bewegen en gebruik van actieve transportmodi (cfr. thema mobiliteit en bereikbaarheid, plaatsen voor ontmoetingen e.d (cfr. thema ruimte).

Het wijzigen van het ruimtelijk beleid (op gemeentelijk niveau) zorgt voor een mogelijk relevante **impact op de luchtkwaliteit en het geluidsklimaat**. Ook de afgeleide effecten van het ruimtelijke beleid kunnen een impact op de luchtkwaliteit of het geluidsklimaat hebben. Zo kunnen er bijvoorbeeld effecten optreden door een wijziging in het aantal verkeersbewegingen als gevolg van een bepaalde beleidskeuze.

Hoe de luchtkwaliteit en het geluidsklimaat worden beïnvloed is in hoge mate afhankelijk van de locatie en de activiteiten zelf. Projecten dienen te voldoen aan de vigerende regelgeving en de vooropgestelde normen en richtwaarden. De emissies van verontreinigde stoffen, geluidsemissies van hinderlijke inrichtingen vallen bijgevolg onder de vigerende wetgeving. Dit betekent niet dat het ruimtelijk beleidsplan geen impact kan hebben op deze stressoren.

Kenmerkend voor het ruimtelijk beleidsplan (en dan ook de milieubeoordeling) is dat specifieke ruimtelijke locaties van ingrepen niet vastliggen en dat het studiegebied heel de gemeente kan beslaan. Binnen de discipline gezonde leefomgeving worden voor het milieuonderzoek op strategisch niveau enkel mogelijke effecten door de beleidskeuzes onderzocht. Op strategisch niveau zijn de gegevens vaak niet beschikbaar om detailuitspraken te doen, en zijn anderzijds deze details ook niet nodig om op dit niveau een goed beeld te krijgen van de milieu-impact van het Beleidsplan Ruimte, en op die basis een beslissing te nemen. De beoordeling van de milieueffecten op vlak van gezondheid gebeurt dan ook niet-kwantitatief.

⁸¹ Departement Omgeving & Agentschap Wegen en Verkeer. (2019). *Geluidsactieplan 2019-2023 voor belangrijke wegen*.

Op vlak van **ruimtelijke leefkwaliteit** zal in hoofdzaak de bevordering van actieve levensstijl, de sociale cohesie en veiligheid, en de bescherming of belasting van kwetsbare zones en -groepen in kader van de problematiek van gezondheidsongelijkheid worden beoordeeld. Onder kwetsbare groepen wordt verstaan ouderen, kinderen, kansengroepen, lagere socio-economische status etc.

7.6.6 Boordelingskader

Vanuit bovenstaande focus op gezondheidsindicatoren geeft Tabel 7.6-4 de verschillende subthema's en bijhorende beoordelingscriteria binnen het thema gezonde en veilige leefomgeving weer.

Subthema	Beoordelingscriteria
Impact van het Beleidsplan Ruimte op Milieukwaliteit: bodem, water, lucht en geluid Milieukwaliteit 2030	• Mate waarin het Beleidsplan Ruimte een effect heeft op het terugdringen van de geluidsoverlast en slechte luchtkwaliteit • Mate waarin het Beleidsplan Ruimte een effect heeft op het verminderen in blootstelling van emissies en bijgevolg hun hinder.
Impact van het Beleidsplan Ruimte op de ruimtelijke leefkwaliteit en veiligheid Ruimtelijke leefkwaliteit en veiligheid 2030	• Mate waarin het Beleidsplan Ruimte een effect heeft op de leefkwaliteit van de ruimte. • Mate waarin het Beleidsplan Ruimte een effect heeft op de bevordering van gezonde keuzes in de vorm van actieve leefstijl en sociale cohesie. • Mate waarin het Beleidsplan Ruimte een effect heeft op de veiligheid van de ruimte. • Mate waarin het Beleidsplan Ruimte een effect heeft op de kwetsbare zones en -groepen.

Tabel 7.6-4: Beoordelingscriteria thema gezonde en veilige leefomgeving

7.6.7 Beschrijving en beoordeling van de impact van de strategische visie (2050)

De strategische visie van het Beleidsplan Ruimte Middelkerke draagt bij tot de doelstellingen inzake gezondheid.

De strategische visie zet de lange termijnvisie (20-30 jaar) uit voor de manier waarop men de komende decennia met de ruimte in Middelkerke willen omgaan. Bijhorend formuleert men **basisdoelstellingen** (hoofdstuk Uitgangshouding) die dus belangrijk zijn om te beoordelen. Het doel om de aantrekkingskracht en kwaliteit van de publieke ruimte te vergroten door middel van enerzijds meer multifunctionele ruimtes en gebouwen, en anderzijds het niet aansnijden van open ruimte en natuur (bv. hinterland polders) hebben een positieve impact op de leefkwaliteit, actieve verplaatsing en ontmoetingskansen (gezonde kernversterking).

Als tweede doel zet men in op woon- en leefkwaliteit door een aangepast kwalitatief woonaanbod en nieuwe woonvormen, zoals kleinere wooneenheden voor alleenstaanden, woningen voor

zorgbehoevenden, woningen voor gezinnen met een lager inkomen, coöperatief wonen of co-housing. Woonvormen op maat spelen in op kwetsbare gezinnen en minder-mobiele of zorgbehoevende ouderen. Omdat deze kwetsbare groepen in Middelkerke echter sterker vertegenwoordigd zijn dan het Vlaams gemiddelde, is het noodzakelijk om deze lokale woonnoden (cfr. Hoofdstuk 2) sterker te benoemen en te vertalen naar ook de basisdoelstellingen en strategische thema's van het beleidsplan.

De derde doelstelling van klimaatbestendig ruimtegebruik met de aanvulling van stimuli voor alternatieve duurzame transportmodi kan bijdragen tot minder auto-afhankelijkheid, en bijgevolg een gezondere luchtkwaliteit en minder geluidshinder. Om de kans op reële gedragsverandering en gezondheidswinst te vergroten, wordt echter best het 'STOP-principe'⁸² opgenomen: ruimtelijke maatregelen moeten *steeds prioriteit* geven aan stappen, trappen, openbaar vervoer en deelwagens en dan pas privé-auto's. Zoals terecht gesteld door het beleidsplan 'is een andere grote hap uit het gezinsbudget de auto': een expliciet STOP-beleid verkleint vanuit vervoersarmoede en geeft meer gezonde kansen aan Middelkerkenaars.

Strategisch ruimtelijke thema's: bebouwde ruimte

In lijn met het Beleidsplan Ruimte Vlaanderen en de bouwshift, formuleert de gemeente de actie om de woonuitbreidingsgebieden onder de stolp te houden, en prioritair in te zetten op verdichting binnen het huidige ruimtebeslag. Enkel onder specifieke voorwaarden (opgeleijst in het beleidsplan) kan dit toch gebeuren. Het is aanbevolen om hier strikte en meetbare gezondheidsgerichte criteria aan te koppelen in het beleidsplan om een gezonde publieke ruimte niet te hypothekeren. Het uiteindelijk schrappen van woonuitbreidingsgebieden kan positief bijdragen tot het aspect gezondheid, aangezien het behoud en de versterking van (ook blauwgroene) open ruimte een belangrijke voorwaarde is voor een gezondheidsbevorderend beleidsplan.

De strategie van **verdichting** in combinatie met een mix van woontypologieën kan vanuit gezondheidsoogpunt bijdragen tot een betere *walkability*⁸³ en dus meer stappen in de buurt, meer ontmoetingskansen en diversiteit. De kwalitatieve verdichting dient rekening te houden met de lokale woonnoden van kwetsbare groepen, alsook met groene (gemeenschappelijke) buitenruimten die toegankelijk zijn ingericht. Bij de verdichting met hoogbouw dient men ook de luchtcirculatie tussen hoge gebouwen te optimaliseren om 'street canyons' en diens negatieve impact op luchtkwaliteit te voorkomen.

Ook de strategie van **ontpitting en ontharding van bouwblokken** door middel van collectieve voorzieningen, tuinen, en doorsteken biedt meer kansen voor actieve verplaatsingen dankzij een verbeterde doorwaardbaarheid voor stappers en trappers, voor actieve recreatie en voor de lokale productie van gezonde voeding op kleine schaal. De binnengebieden (interne zones centraal in de te ontpitten bouwblokken) kunnen plekken van rust en ontmoeting creëren, wat de sociale cohesie en mentaal welbevinden van de bewoners/bezoekers kan versterken.

Wat betreft de strategie **Geen verdichting, maar kernversterking op maat van de landelijke dorpen en gehuchten in het hinterland**, ligt de nadruk op kwalitatieve publieke ruimte (eerder dan verdichting als primair doel), een meer divers woonaanbod, en veilige infrastructuur voor zwakke weggebruikers. Deze pijlers dragen bij tot veilige en gezonde dorpskernen met een sociale mix van generaties en gezinnen.

Bij de strategie voor de beoogde **Duurzame inrichting van bedrijventerreinen** is het aanbevolen om beleidsmatig te anticiperen op het inperken van eventuele geluidshinder en blootstelling aan luchtpolluenten voor gebruikers van de terreinen en omwonenden.

⁸² STOP-principe: Stappers, Trappers, Openbaar vervoer en Privé gemotoriseerd vervoer | Netwerk Duurzame Mobiliteit (duurzame-mobiliteit.be)

⁸³ <https://www.gezondleven.be/settings/gezonde-gemeente/gezonde-publieke-ruimte/walkability-tool#:~:text=Wat%20is%20de%20walkabilityscore%3F>

Strategisch ruimtelijke thema's: Publieke ruimte

De strategische visie wil inzetten op de **publieke pleinen in de kustdorpen** als knooppunten voor ontmoeting en duurzame mobiliteit, met **verkeersluwe handelscentra**. Hierdoor kan de leefbaarheid van de kernen verbeteren, met meer kansen voor actieve verplaatsing en een betere verkeersveiligheid, voor ontmoeting en actieve recreatie. Verwijzend naar het eerdere STOP-principe, vraagt de strategische visie en bijhorende ruimtelijke strategie voor Openbaar vervoer echter meer uitdieping.

De strategische '**Fijnmazig netwerk i.f.v. landelijke dorpen en gehuchten**' heeft terecht aandacht voor dorpen die afhankelijk zijn van de (basis)voorzieningen in de verstedelijkte gebieden. De voorziene deelsystemen (fiets, auto) en wandel- en fietsnetwerken als verbinding tussen de dorpskernen en de voorzieningen in de verstedelijkte kuststrook kunnen bijdragen tot actieve verplaatsingen en betere luchtkwaliteit door minder autogebruik. Specifiek voor minder mobiele mensen met vervoersarmoede die in 'voedselwoestijnen' wonen (dorpen waarbij zij niet op eigen kracht gezonde voeding kunnen aankopen), is het aanbevolen dat het beleidsplan ook anticipeert op tijdelijk ruimtegebruik voor wekelijkse buurtmarkten of mobiel voedingsaanbod.

Strategisch ruimtelijke thema's: 'Groenblauwe ruimte'

Deze strategie wil o.a. inzetten op vergroening van straten, groene doorsteken of trage wegen, en ontpitten van dens bebouwde blokken. Dit draagt bij aan een publieke ruimte met meer leefkwaliteit en meer aangename straten om in te wandelen en fietsen. Meer natuur in de stad biedt ook kansen voor gezonde ecosystemen die voor de mensen belangrijke diensten kunnen leveren (bv. verkoeling, beleving, gezonde voeding). Versterken van de natuur in de gemeente heeft bijgevolg een (indirecte) positieve impact op de gezondheid van de mens, biodiversiteit en klimaat (**One health benadering**⁸⁴). De beoogde verbinding van groen in de kern met de omliggende open ruimtelandschappen faciliteert bovendien beweging (langsheen deze groene aders tot in de open ruimte) en draagt bij tot de fysieke en mentale gezondheid van de bewoners.

⁸⁴ Tripartite and UNEP support OHHLEP's definition of "One Health" (who.int)

7.6.8 Beschrijving en beoordeling van de impact van de beleidskaders

Hoger is aangegeven hoe de beoordeling voor de beleidskaders visueel wordt voorgesteld. De kleur van de grote ring geeft daarbij de doelaafstand voor de beleidsdoelstellingen van het betrokken subthema (in 2030) weer.

Het feit dat de verharding en mobiliteit in Vlaanderen de komende jaren nog zullen toenemen in combinatie met de drukker wordende steden zorgen ervoor dat onder andere de geluidsbelasting de komende jaren zal blijven toenemen. Daarnaast blijkt dat zonder bijkomende maatregelen de beoogde luchtkwaliteitsdoelstellingen en leefkwaliteit nog veraf liggen. Om die reden wordt de ring rood ingekleurd: de vooropgestelde doelstellingen voor het bereiken van een gezonde en veilige leefomgeving lijken enkel op basis van de autonome en (bestaande) beleidsgestuurde ontwikkelingen niet haalbaar tegen 2030.

Milieukwaliteit (lucht en geluid)		Ruimtelijke leefkwaliteit en veiligheid
BELEIDSKADER “HOGER BOUWEN EN STRATEGISCH VERDICHTEN”		
Effecten beleidskader	De milieukwaliteit (geluid en luchtklimaat) wordt verbeterd door: - De aanvulling van productieve / functionele platte daken als kwaliteitseis: door deze in te zetten als groendak en voor hernieuwbare energie kan dit bijdragen aan een betere luchtkwaliteit - De transformatietoets ziet toe op de energieneutrale inrichting en fossielvrije verwarming van de projectsite wat de uitstoot van luchtpolluenten beperkt en een positief effect heeft op de luchtkwaliteit. (energetisch renoveren van verouderde gebouwen en bij nieuwe gebouwen volgens de huidige normen inzake materiaalgebruik, energie, isolatie, verwarming) De ontwikkeling van grote bouwblokken voor wonen op een kleine oppervlakte trekt meer bewoners en bezoekers aan. - Ten gevolge van o.a. meer bijhorende autoverplaatsingen kan dit een negatieve impact hebben op de geluids- en luchtkwaliteit van de omgeving. Het is daarom belangrijk dat het beleidsplan inzet op een kwalitatieve omgeving met (explicietere) prioriteit voor stappers en fietsers als eerste mobiliteitskeuze (cfr. aanbevelingen: STOP principe). Deze (infrastructurele) faciliteiten voor actieve verplaatsing (en openbaar vervoer) kunnen de modal shift van de bewoners positief beïnvloeden, waardoor de effecten van lucht en geluid ten gevolge van de toename van gemotoriseerd vervoer beperkt kunnen worden. - In de dichte woonkernen zoals Westende-bad en Middelkerke-bad, en de kleinere woondense kernen, kan het streefdoel van bijkomende verdichting, lokale werkgelegenheid, en diverse voorzieningen ook leiden tot geluidstoename van ook niet-verkeersbronnen. De kwaliteitseis ‘Mobilitetoets’ is relatief beknopt beschreven en beperkt tot de projectfase van (probleem)analyse. Men formuleert hierbij bijvoorbeeld nog geen meetbare doelstellingen of specifiekere strategieën, zodat men geen uitspraken kan doen over een (positieve) mobiliteitsimpact op luchtkwaliteit. (cfr. aanbeveling) Bij de ontwikkeling van hoge bouwblokken rondom smalle straten bestaat het risico op negatieve effecten van ‘street canyons’: smalle straten met hoge bebouwing waarbij de uitlaatgassen slechter verdund worden en luchtvervuiling kan opstapelen. ‘Street canyons’ kunnen voorkomen worden door een doordachte inplanting van gebouwen en bomen. (cfr. aanbeveling)	De kwaliteitseis ‘Publieke meerwaarde’ heeft een positief effect op de leefkwaliteit van de omgeving door middel van ontpitting en verbetering van de doorwaadbaarheid met bijhorende beschreven strategieën. Een verbeterde doorwaadbaarheid en meer nabijheid van handel en diensten verhoogt de walkability van buurten. Hierdoor kunnen inwoners en bezoekers hun actieve verplaatsingen vermeerderen, op voorwaarde dat de publieke ruimte de kwalitatief ingericht is voor de zwakke weggebruiker. De beoogde ontharding van het binnengebied geeft dan weer meer ruimte voor groen, wat (indirect) kan bijdragen tot de fysieke en de mentale gezondheid. Mits auto-werende maatregelen kunnen deze groene ruimtes rust geven in het drukke weefsel en als ontmoetingsplaatsen dienen, wat ook kan bijdragen tot de sociale cohesie in de buurt. De kwaliteitseis ‘Levendige plint’ creëert meer potentiële ontmoetingsplaatsen door middel van de voorziene collectieve functies in de plint. Het biedt ook meer kansen voor sociale cohesie en veiligheid (sociale controle vanuit de ramen in de plint), en verbetert de levendigheid en beleving in het straatbeeld. De aanvulling van de kwaliteitseis ‘Productieve / functionele platte daken” als publieke verblijfplaats en locatie voor kleinschalige voedselproductie kan bijdragen aan sociale cohesie en toegang tot gezonde voeding. Het ‘Gevarieerd woonaanbod’ als kwaliteitseis garandeert door middel van een mix aan woontypologieën meer kansen voor intergenerationeel wonen en ontmoeting tussen generaties. Een evenwichtige sociale woonmix is een belangrijke doelstelling gezien de sterke tendens van vergrijzing (en bijhorend risico van sociale isolatie bij ouderen) te Middelkerke. De ‘Transformatietoets’ met verschillende duurzaamheidsaspecten bewaakt ook mede aspecten van leefkwaliteit inclusief vergroening van projectsites, wat kansen schept voor beweging en ontspanning in het groen met bijhorende mentale en fysieke voordelen. Regenwaterrecuperatie op gebouwniveau kan dan weer bijdragen tot betaalbaarheid van leidingwater voor financieel kwetsbare groepen. De kwaliteitseis ‘Bijkomende publieke meerwaarde’ is een bijkomend toetsingscriterium bij de ontwikkeling van een ‘landmark in het landschap’. Dit criterium wil positief bijdragen aan de kwalitatieve ontwikkeling en heraanleg van de buurt, wat noodzakelijk is voor de leefbaarheid van de buurt gezien het toenemende aantal inwoners bij dergelijke projecten. Ook de kwaliteitsvereiste van een masterplan in kader van een totaalvisie bij een ‘Landmark in het landschap’ verhoogt de kans dat gezondheidsbevorderende criteria geïntegreerd zullen worden binnen een totaalvisie: bv. nabije en toegankelijke groenvoorzieningen, veilige weginfrastructuur met prioriteit voor voetgangers en fietsers, sociale voorzieningen... . Er wordt geen nieuwe open ruimte meer aangesneden en woonuitbreidingsgebieden worden niet meer prioritair ontwikkeld waardoor de resterende open ruimte gevrijwaard wordt van verdere bebouwing en zijn toegewezen functies voor o.a. natuur, landbouw, recreatie en gezondheid verder kan versterken. Kwetsbare zones en groepen kunnen positieve effecten ondervinden door: de aandacht voor voorziening voor ouderen en integrale toegankelijkheid van ontpitte binnengebieden (kwaliteitseis levendige plint)

		- het gevarieerd woonaanbod als kwaliteitseis: per gebouw worden wooneenheden voorzien voor alleenstaanden, ouderen, en lagere prijsklassen. De voorziene beleidsactie om dit gevarieerd woonaanbod te verzekeren in het woonbeleidsplan, RUP en belastingsreglement verhoogt de kans op beleidsverankering en dus duurzame effecten. - Binnen de kwaliteitseis van de transformatietoets is klimaatrobuust bouwen (hitte-eiland effect tegengaan) en biodiversiteit een criterium (natuurinclusief bouwen, ecologisch beheer groen op de site, vergroening van de site, ...). Groenvoorzieningen zoals bomen en brede groenstroken in de kern temperen hitte-eilandeffecten via verkoeling en schaduw, wat zeker voor hitte-gevoelige kwetsbare groepen (baby's, kinderen, ouderen, met chronische aandoeningen) een positief gezondheidseffect creëert.
Bijdrage beleidskader doelstellingen	Mede op basis van de besproken effecten en de gemeentelijke schaal draagt het beleidskader beperkt positief bij tot het behalen van de doelstellingen inzake lucht- en geluidsklimaat.	Mede op basis van de besproken effecten draagt het beleidskader positief bij aan de ruimtelijke leefkwaliteit.
Beoordeling en distance to target	 Milieukwaliteit	 Ruimtelijke leefkwaliteit en veiligheid
Aanbevelingen	- De kwaliteitseis 'Mobiliteitstoets' is beperkt beschreven, en behandelt vnl. de projectfase van (probleem)analyse. Net zoals bij het beleidsplan 'Strategische Visie' is het ook hier sterk aanbevolen om het STOP-principe⁸⁵ als toetsingskader voor gezonde mobiliteit te erkennen en te gebruiken in alle fasen van de project/bouwontwikkeling. De mobiliteitstoets maakt ook best deel uit van de ruimere transformatietoets opdat alle opportuniteiten voor duurzaamheid en gezondheid samen worden verzilverd bij de mobiliteitsplanning. - De inzet van openbaar vervoer in relatie tot ruimtelijke projecten en als strategie tegen vervoersarmoede in autoafhankelijke buurten of dorpskernen kan sterker uitgewerkt worden. - Ondergrondse parkings worden aangehaald als strategie an sich, maar het is vanuit gezondheidsoogpunt aanbevolen eerder/ook in te zetten op de beperking van het aantal parkeerplaatsen per woning. Met andere woorden, het verminderen van het <i>relatief aantal parkeerplaatsen per 1000 inwoners</i> is een beleidsmaatregel die meer onderbouwd is, in combinatie van met de versteking van actieve verplaatsingen en openbaar vervoer. - Het vergroenen en beplanten - met behoud van windspoeling - van verharde straat canyons en stedelijke omgevingen in het algemeen is een efficiënte maatregel ten voordele van de luchtkwaliteit. De inzet en uitbouw van publieke groene ruimte en (groene) speelruimte moet doordacht en strategisch gekozen indien de voorziene straten met deze luchtkwaliteitsproblematiek te maken hebben. In streetcanyons zijn maatregelen aan de orde, zoals groene gevels, aangepaste bouwmaterialen en gebouwmorfologie om de impact van luchtvervuiling en geluidsbelasting te beperken. De studie naar ruimtelijke strategieën voor gezondheid, case streetcanyons⁸⁶ gaat hier dieper op in.	Gevarieerd woonaanbod: Omdat socio-economisch kwetsbare groepen in Middelkerke sterker vertegenwoordigd zijn dan het Vlaams gemiddelde (cfr. beschrijving huidige situatie), is het aanbevolen een conform en dus voldoende groot aandeel van betaalbare sociale woningen te integreren in het beleidsplan (sociale inclusie). De koppeling met de actie 'Opmaak woonbeleidsplan' lijkt aangewezen omdat het woonbeleidsplan volgende opportuniteit voorziet: "Er kan verder onderzoek gebeuren naar een goede sociale mix (met aandacht voor permanente en tijdelijke bewoners), ... en naar ontwikkelingsformules die de kostprijs kunnen drukken, de algemene betaalbaarheid van wonen, het gestuurd op de markt brengen van woonheden." - Alle nieuwe en gerenoveerde woningen (niet enkel zorggerichte of kleine woningen) zijn van bij de opbouw best voorzien op toegankelijkheid en de wijzigende noden voor levenslang wonen (bv. wijde ingangen voorzien op rolstoelen en rolatoren, ontwerp stimuleert sociale interactie in balans met privacy, ...). De richtlijnen van INTER89 geven richting. - Specifieke woonbehoeften van inwoners lijken niet systematisch bevraagd om de doelstellingen en ruimtelijke strategieën mede op te baseren. Is er zicht op de woonbehoefte en kwaliteitsvoorwaarden rond sociale woningen? - Participatie staat wel kort vermeld bij '6.projectopvolging' maar het hoeftengestuurd plannen en lokaal draagvlak bij inwoners en kwetsbare groepen zal verhogen indien participatie wordt opgetild en uitgewerkt als kwaliteitseis, zeker bij grote verdichtingsprojecten.

⁸⁵ STOP-principe: Stappers, Trappers, Openbaar vervoer en Privé gemotoriseerd vervoer | Netwerk Duurzame Mobiliteit (duurzame-mobiliteit.be)

⁸⁶ https://www.gezondleven.be/files/milieu/1_Streetcanyons_Eindrapport_compressed.pdf

⁸⁹ Inter | Vlaanderen.be

- In de dichte woonkernen van Westende-bad, Middelkerke-bad, alsook de kleinere woondense kernen waar het plan meer verdichting, lokale voorzieningen en werkgelegenheid voorziet, is een visie op geluidstoename van ook niet-verkeersbronnen aanbevolen (van bedrijvigheid, burens, recreatie & kusttoerisme). Dit is belangrijk om voldoende leefkwaliteit voor de bewoners te behouden, 's nachts maar ook overdag. Een kwaliteitscriterium voor geluid wordt best opgenomen in de transformatietoets of kwaliteitseisen voor de 3 klassen van hoogbouw. Een weloverwogen inrichting van de publieke ruimte met de nodige aandacht voor rust en stilteplekken kan deze ernstige hinder en ergernissen beperken. Geluid van onderhouds- en beheerswerkzaamheden aan het openbaar domein kunnen beperkt worden bv. door een onderhoudsvriendelijke inrichting met vaste planten. Zoals ook aanbevolen door Departement Omgeving zijn luwteoases, stilteplekken in geschikte publieke gebouwen, akoestische gevelisolatie, beperken / strategisch lokaliseren van functies die geluidstoenames veroorzaken,... enkele van mogelijke maatregelen.⁸⁷
- Ook het thema lichthinder wordt niet aangekaart door het beleidsplan. De website van Departement omgeving geeft alvast enkele nuttige tips om lichthinder te beperken⁸⁸.

⁸⁷ [Akoestische kwaliteit verbeteren | Departement Omgeving - Vlaamse overheid \(vlaanderen.be\)](#)

⁸⁸ [Beleid: lichthinder | Departement Omgeving - Vlaamse overheid \(vlaanderen.be\)](#)

7.6.9 Kwetsbaarheidsanalyse

In het beleidskader worden enkele plangebieden naar voren geschoven in het kader van verdichting en hoger bouwen. Onderstaande tabel toont een beknopte screening van de mogelijke (aanzienlijke) milieueffecten in relatie tot het thema 'Gezondheid en veilige leefomgeving voor de zeven strategische projectzones uit het actieprogramma (Rauschenbergplein, Bouwblok aan het Otletplein, Bouwblok van het Lac aux Dames, Bouwblok Zeedijk-Tennis, Bouwblok René Mouchotteplein, Epernayplein en marktplein);

	In het plangebied		Naar en van de omgeving		Op netwerken	
Milieukwaliteit	Het geluidsklimaat zal voornamelijk wijzigen ten gevolge van een toename van verkeersbewegingen. Dit heeft vooral impact op de leefomgeving van de mens. Verder kan bijkomende verkeersgeneratie zorgen voor een wijziging van de luchtkwaliteit binnen het plangebied zelf.	X	De toename in verkeersbewegingen kan ook naar de omgeving toe een stijging van het verkeersgeluid veroorzaken ten overstaan van de leefomgeving van de mens. Verder kan de bijkomende verkeersgeneratie een wijziging van de luchtkwaliteit van het plangebied veroorzaken, voornamelijk ter hoogte van de invalswegen.	X		
Ruimtelijke leefkwaliteit en veiligheid	Het planvoornemen zal voornamelijk een intensiever ruimtegebruik kennen waarbij de toename in verkeersbewegingen bijkomende luchtverontreiniging kan veroorzaken.	(X)	Het planvoornemen zal voornamelijk een intensiever ruimtegebruik kennen waarbij de toename in verkeersbewegingen bijkomende luchtverontreiniging kan veroorzaken.	(X)		

7.6.10 Samenvatting van de voornaamste bevindingen voor het thema "Gezondheid en veilige leefomgeving"

Uit bovenstaande bespreking blijkt dat het Beleidsplan Ruimte Middelkerke een **matig positieve** bijdrage levert aan de doelstellingen van het thema Gezondheid en veilige leefomgeving: **beperkt positief** op het vlak van milieukwaliteit en **positief** op vlak van leefkwaliteit. Deze positieve bijdrage situeert zich wel in een context van een nog lange af te leggen weg voor het bereiken van de (Vlaamse) doelstellingen, waar één gemeente een relatief beperkte (maar daarom niet onbelangrijke) invloed op kan hebben.

In lijn met het Beleidsplan Ruimte Vlaanderen en de bouwshift, formuleert de gemeente de actie om de woonuitbreidingsgebieden onder de stolp te houden en prioritair in te zetten op verdichting binnen het huidige ruimtebeslag. Enkel onder specifieke voorwaarden (opgelijst in het beleidsplan) kan dit toch gebeuren. Het is aanbevolen om hier strikte en meetbare gezondheidsgerichte criteria aan te koppelen in het Beleidsplan om een gezonde publieke ruimte niet te hypothekeren. Het definitief schrappen van woonuitbreidingsgebieden kan positief bijdragen tot het aspect gezondheid, aangezien

het behoud en de versterking van (ook blauwgroene) open ruimte een belangrijke voorwaarde is voor een gezondheidsbevorderend beleidsplan.

De **matig positieve bijdrage** van de strategische visie en de verschillende beleidskaders is toe te schrijven aan onder meer volgende beleidskeuzes:

- De in het beleidsplan gecombineerde strategieën van **verdichting, ontpitting en ontharding van bouwblokken** bieden potentieel voor gecumuleerde gezondheidswinsten. Ze dragen bij tot een verbeterde doorwaadbaarheid en meer nabijheid van handel en diensten, wat inwoners en bezoekers faciliteert om hun verplaatsingen te voet of per fiets te doen, en zo hun fysieke gezondheid te versterken. De beoogde ontharding en **vergroening** van het binnengebied, van straten, doorsteken of trage wegen biedt bovendien meer kansen voor actieve recreatie, (mentale) rust en ontmoeting.
- De **kwaliteitseisen uit het beleidskader van het beleidsplan bij de verdichtings- en hoogbouwprojecten bieden handvaten om volwaardige criteria voor gezondheid en duurzaamheid te integreren**. Zo bewaakt de 'transformatietoets' ook de vergroening en energieneutrale inrichting van projectsites met fossielvrije verwarming, wat een positieve invloed heeft op de milieukwaliteit en ruimtelijke leefkwaliteit. De kwaliteitseisen van een 'Gevarieerd woonaanbod' en 'Levendige plint' bieden meer kansen voor resp. een evenwichtige sociale mix en meer sociale cohesie (dankzij sociale controle en ontmoetingen in de collectieve voorzieningen van de plint). De kwaliteitseis van functionele platte daken en de inzet als groendak kan bijdragen aan een betere luchtkwaliteit (dankzij ruimte voor hernieuwbare energie), aan sociale cohesie (dak als publieke verblijfplaats) en toegang tot gezonde voeding (kleinschalige voedselproductie).
- **Kwetsbare groepen kunnen positieve effecten ondervinden** als de kwaliteitseis 'Gevarieerd woonaanbod' rekening houdt met hun noden. De voorziening per gebouw van wooneenheden voor alleenstaanden, ouderen, en lagere prijsklassen heeft dan het potentieel om de gezondheidsongelijkheid op de woonmarkt tegen te gaan. De intentie om deze eis ook te verankeren in het woonbeleidsplan, RUP en belasting reglement biedt ook meer garanties voor de leef- en woonkwaliteit van deze kwetsbare groepen in Middelkerke. De groenblauwe strategie doorheen het beleidsplan kan hitte-eilandeffecten temperen dankzij de voorziening van bomen en brede groenstroken in de kern. Dit heeft een positieve impact op de leefkwaliteit van hittegevoelige groepen zoals baby's, kinderen, ouderen, en mensen met chronische aandoeningen.

Het algemeen beeld is dus matig positief. Er kunnen wel een aantal **aandachtspunten** vermeld worden, deze zijn onderverdeeld volgens de categorisering bepaald onder 6.7, zijnde:

- **Categorie 1** | Aanbevelingen die rechtstreeks kunnen doorvertaald worden in het Beleidsplan Ruimte.
- **Categorie 2** | Aanbevelingen die hun doorvertaling kunnen vinden bij RUP's en projecten die opgesteld of uitgevoerd worden ter operationalisering van de beleidskeuzes die in het Beleidsplan Ruimte worden gemaakt
- **Categorie 3** | Aanbevelingen die kunnen beschouwd worden als flankerend beleid. Dit zijn aanbevelingen die geen plaats (kunnen) vinden binnen het Beleidsplan Ruimte, omdat ze geen ruimtelijke component hebben en/of omdat de gemeente niet de bevoegdheid noch de handelingsmogelijkheden heeft om ze te implementeren.

Woonvormen op maat spelen beter in op de noden van kwetsbare gezinnen, minder-mobiele en zorgbehoevende ouderen. Omdat deze kwetsbare doelgroepen in Middelkerke sterker vertegenwoordigd zijn dan het Vlaams gemiddelde is het aanbevolen om de lokale woonnoden (cfr. Hoofdstuk 2 Beleidsplan - Strategisch Visie) ook te erkennen in de basisdoelstellingen en ze te vertalen naar de strategische ruimtelijke thema's van het beleidsplan. Een voldoende groot aandeel van betaalbare sociale woningen kan bovendien als	Categorie 1
---	-------------

kwaliteitseis geïntegreerd worden in het beleidskader 'Hoger bouwen & strategisch verdichten'. De koppeling met de actie 'Opmaak woonbeleidsplan' is een bijkomende opportuniteit voor het beleidsplan.	
De voorziene verdichtingsprojecten kunnen meer bijhorende autoverplaatsingen creëren en zo een negatieve impact hebben op de geluids- en luchtkwaliteit van de omgeving. De bouw van grote woonblokken op een kleine oppervlakte trekt immers meer mensen aan. Het is daarom belangrijk dat het beleidsplan en de mobiliteitstoets inzetten op een kwalitatieve leefomgeving door (expliciet) prioriteit te geven aan stappers en fietsers als eerste mobiliteitskeuze.	Categorie 1
In de dichte woonkernen van Westende-bad, Middelkerke-bad, alsook de kleinere woondense kernen waar het plan meer verdichting, lokale voorzieningen en werkgelegenheid voorziet, is echter ook een visie op geluidstoename van ook niet-verkeersbronnen (van bedrijvigheid, burens, recreatie & kusttoerisme) aanbevolen. Dit is belangrijk om voldoende leefkwaliteit voor de bewoners te behouden, 's nachts maar ook overdag. Een kwaliteitscriterium voor geluid wordt best opgenomen in de transformatietoets of kwaliteitseisen voor de 3 trappen van hoger bouwen. Enkel van de mogelijke maatregelen zijn een onderhoudsvriendelijke inrichting met vaste planten, lufteoases, stilteplekken in geschikte publieke gebouwen, akoestische gevelisolatie, beperken / strategisch lokaliseren van functies die geluidstoenames veroorzaken,... zoals aanbevolen door Departement Omgeving zijn.⁹⁰ <i>Op basis van deze aanbeveling werd het Beleidsplan aangevuld in het beleidskader, specifiek werd het thema geluid als parameter onder de transformatietoets toegevoegd.</i>	Categorie 1 – <i>beperkt verwerkt in het Beleidsplan Ruimte</i>
Specifiek voor mensen met vervoersarmoede (bv. minder mobiel, kinderen) die in 'voedselwoestijnen' wonen (dorpen in het hinterland of buurten waar zij er geen toegang is tot niet gezonde voeding op eigen kracht), is het aanbevolen dat het beleidsplan ook inspeelt op tijdelijk ruimtegebruik voor buurtmarkten of een mobiel voedingsaanbod. <i>Op basis van deze aanbeveling werd het Beleidsplan aangevuld in de strategische visie op pagina's 27 en 29 en in het beleidskader op pagina 10. Hierdoor wordt er aandacht geschonken aan het belang van lokale buurtvoorzieningen met gezonde voeding en wordt de aanbeveling gezien als verwerkt. De aanbeveling komt hierdoor te vervallen.</i>	Categorie 1 – <i>verwerkt in het Beleidsplan Ruimte</i>
Om de kans op gezonde gedragsverandering – i.e. meer actieve verplaatsingen en minder autogebruik - te vergroten, kan het beleidsplan resoluut het 'STOP-principe'⁹¹ opnemen. Zo zou het beleidsplan duidelijker maken dat de ruimtelijke maatregelen <i>steeds prioriteit</i> geven aan stappen, trappen, openbaar vervoer en dan pas privé-auto's (en ondergrondse parkings). Hierbij aansluitend: ○ vraagt de Strategische visie en bijhorende ruimtelijke strategie voor openbaar vervoer meer uitdieping. De inzet van openbaar vervoer in relatie tot ruimtelijke projecten en als strategie tegen vervoersarmoede in autoafhankelijke buurten of dorpskernen kan sterker omschreven worden. ○ De kwaliteitseis 'Mobiliteitstoets' kan gericht uitgewerkt worden in functie van auto-ontradende uitkomsten. Het STOP-principe zou ook deze mobiliteitstoets scherper kunnen stellen vanuit de doelstelling van gezonde mobiliteit.	Categorie 2
Bij de ontwikkeling van hoge bouwblokken rondom smalle straten bestaat het risico op negatieve effecten van 'street canyons' waarbij de uitlaatgassen slechter verdund worden en luchtvervuiling kan opstapelen.	Categorie 2

⁹⁰ [Akoestische kwaliteit verbeteren | Departement Omgeving - Vlaamse overheid \(vlaanderen.be\)](#)

⁹¹ STOP-principe: Stappers, Trappers, Openbaar vervoer en Privé gemotoriseerd vervoer | Netwerk Duurzame Mobiliteit (duurzame-mobiliteit.be)

- Het vergroenen en beplanten - met behoud van windspoeling - van verharde street canyons en stedelijke omgevingen in het algemeen is een efficiënte maatregel ten voordele van de luchtkwaliteit. In streetcanyons met hoogbouw zijn maatregelen aanbevolen, zoals groene gevels, aangepaste bouwmaterialen en gebouwmorfologie om de impact van luchtvervuiling en geluidsbelasting te beperken. De studie naar ruimtelijke strategieën voor gezondheid, case streetcanyons⁹² biedt inspiratie.	
Participatie is belangrijk om ruimtelijke strategieën op maat van de algemene bevolking en van kwetsbare groepen te ontwerpen. De specifieke woonbehoeften van kwetsbare Middelkerkenaars lijken niet systematisch bevraagd of gerapporteerd om de doelstellingen en ruimtelijke strategieën van het beleidsplan op te enten. Het beleidsplan zou het belang van participatie van (kwetsbare) doelgroepen kunnen optillen, door hier minstens meer aandacht voor te hebben in de visie, het meenemen als kwaliteitseis, zeker bij grote verdichtingsprojecten. Welzijns- en gezondheidsorganisaties zoals het Welzijnshuis samenlevingsopbouw, Lokaal gezondheidsoverleg,... kunnen deze kwaliteitseis mee ondersteunen en het draagvlak voor het beleidsplan vergroten.	Categorie 2
Ondergrondse parkings voor bewoners als deel van grote bouwprojecten worden aangehaald als strategie an sich, maar het is vanuit gezondheids oogpunt eerder ook aanbevolen om het relatief aantal parkeerplaatsen per (bv.) 100 woningen te verminderen.	Categorie 3

7.6.11 Leemten in de kennis

Voor de gemeente Middelkerke zijn geen concrete cijfers ter beschikking om een inschatting te kunnen maken van de impact op bv. het aantal verreden km en dus (via lucht, geluid, beweging) ook niet op de gezondheidseffecten hiervan.

De mate waarin het toepassen van de beleidskaders de vooropgestelde doelstellingen voor het thema "Gezonde en veilige leefomgeving" daadwerkelijk helpen behalen is niet steeds eenduidig te bepalen gezien een doorvertaling van de beleidslijnen naar alle acties (nog) niet volledig is.

7.6.12 Grensoverschrijdende effecten

Gezien de ligging nabij andere gemeenten zoals Nieuwpoort, Gistel en Oostende, het feit dat verkeersinfrastructuur en dus het effectgebied voor het thema Gezondheid en veilige leefomgeving de gemeentegrenzen van Middelkerke overschrijdt, zijn de effecten op de naburige gemeenten niet uit te sluiten. Met betrekking tot het thema Gezondheid en veilige leefomgeving kunnen vooral effecten verwacht worden ten aanzien van de aansluitende infrastructuren en de nabijgelegen woonkernen en knooppunten. Verwacht wordt dat de grensoverschrijdende impact van eenzelfde aard zal zijn als de hierboven beschreven gezondheidseffecten.

⁹² https://www.gezondleven.be/files/milieu/1_Streetcanyons_Eindrapport_compressed.pdf

7.7 Algemene synthese en besluit

7.7.1 Samenvatting van de impact van de strategische visie en beleidskader

In de **strategische visie** wordt de visie voor de komende 20-30 jaar van de gemeente uitgezet. Dit om het hoofd te bieden aan een aantal algemene en meer specifieke uitdagingen in de gemeente. Adaptatie en mitigatie van klimaatopwarming, behoud en versterking van de kwaliteiten van de gemeente inzake woon-/leefmilieu en biodiversiteit en de evoluties in demografie en maatschappelijke ongelijkheid. De gemeente focust hiervoor op drie strategisch-ruimtelijke thema's: de bebouwde ruimte, publieke ruimte en groenblauwe ruimte, elk met een aantal strategieën.

Deze ruimtelijke strategieën werden in het algemeen positief beoordeeld: de kwalitatieve kernversterking op maat van enerzijds de kuststrook, anderzijds de dorpen in het hinterland (landelijke dorpen en gehuchten), gekoppeld aan een visie op de uitbouw en versterking van de groenblauwe dooradering van kern en buitengebied, ...

Door de afwezigheid van specifieke beleidskaders buiten 'Hoger bouwen en strategisch verdichten' worden een aantal thema's nog wat onderbelicht. De specifieke aandachtspunten en aanbevelingen hieromtrent worden behandeld in paragraaf 7.7.3.

De impact van het **beleidskader 'hoger bouwen en strategisch verdichten'** werd tevens algemeen als positief beoordeeld in elk van de disciplines. De algemene strategie van verdichting van de *Atlantic wall*, gekoppeld aan de ontharding van zowel publiek als privaat domein wordt gezien als duurzaam, indien het gedaan wordt op een goede manier. Dit wil de gemeente doen door de ontwikkelaar een aantal kwaliteitseisen op te leggen. Vele van die kwaliteitseisen zijn uitgebreid uitgewerkt, toch worden er vanuit dit rapport een aantal verfijningen en uitbreidingen voorgesteld. Deze worden tevens in paragraaf 7.7.3 behandeld.

Het wordt algemeen positief beoordeeld dat de verdichtingsslag gepaard gaat met een beperking van de horizontale expansie, meer bepaald door de woonuitbreidingsgebieden op termijn juridisch te schrappen of door ze strategisch in te zetten in functie van bestemmingsneutraliteit of het behalen van het sociaal objectief.

Algemeen wordt het ontwerp beleidsplan dus positief beoordeeld. Deze positieve evaluatie kan nog worden versterkt door onderstaande geformuleerde aanbevelingen te laten doorwerken (zie paragraaf 7.7.3).

7.7.2 Kwetsbaarheidsanalyse

In het beleidskader worden enkele plangebieden naar voren geschoven in het kader van verdichting en strategisch hoger bouwen. Onderstaande tabel toont een beknopte screening van de mogelijke (aanzienlijke) milieueffecten in relatie tot de verschillende disciplines voor de zeven strategische projectzones uit het actieprogramma (Rauschenbergplein, Bouwblok aan het Otletplein, Bouwblok van het Lac aux Dames, Bouwblok Zeedijk-Tennis, Bouwblok René Mouchotteplein, Epernayplein en marktplein);

		In het plangebied	Naar en van de omgeving	Op netwerken
Klimaat	Klimaatmitigatie	(X)	(X)	(X)
	Klimaatadaptatie	(X)		
	Klimaatrobustheid	(X)		
Watersysteem	Waterkwaliteit	(X)	(X)	
	Beschikbaarheid (zoet)water	(X)	(X)	
	Bescherming tegen overstromingen	(X)	(X)	
Biodiversiteit	Ecotoop- en habitatsverlies / creatie / wijziging	(X)		
	Ver- en ontsnippering, barrièrewerking van natuurlijke structuren		(X)	(X)
	Soortenrijkdom en beschermde gebieden		X	
Mobiliteit en bereikbaarheid	Economische bereikbaarheid	X	X	X
	Nabijheid + bereikbaarheid voorzieningen	X		
	Kwaliteit, veiligheid en robuustheid	(X)		
Ruimtelijke kwaliteit van de leefomgeving en erfgoedwaarde	Zorgvuldig ruimtegebruik	X	X	
	Kwaliteit, samenhang en cultuurhistorie	X	X	
	Toegankelijke openruimte	X	X	
Gezondheid en veilige leefomgeving	Milieukwaliteit	X	X	
	Ruimtelijke leefkwaliteit en veiligheid	(X)	(X)	

7.7.3 Overzicht van de voornaamste aanbevelingen

Hieronder wordt, telkens in tabelvorm, een overzicht gegeven van de voornaamste aanbevelingen op het ontwerp Beleidsplan (zowel op de strategische visie als op het beleidskader). Bij elke aanbeveling wordt concreet aangegeven (in de tweede kolom) op welk niveau deze verder uitgewerkt kan worden: binnen het huidige ontwerp beleidsplan zelf (1), op plan-/of projectniveau (2) en/of via flankerend beleid (3). Gezien de overlap tussen in de verschillende thema's (klimaat, water, biodiversiteit, mobiliteit en bereikbaarheid, ruimtelijke kwaliteit van de leefomgeving en erfgoedwaarden, gezondheid en veilige leefomgeving,...) worden de aanbevelingen niet per discipline opgevat, maar eerder overkoepelend. Voor meer duiding of achtergrond achter de aanbevelingen wordt verwezen naar de gedetailleerde beoordelingen per discipline (paragrafen 7.1 t.e.m. 7.6).

De aanbevelingen hebben zowel betrekking op de strategische visie, waarin een aantal algemene krijtlijnen worden uitgezet voor het ruimtelijk beleid als op het beleidskader, waarin de verdichting van de kuststrook in de diepte wordt uitgewerkt en operationeel gemaakt. Aangezien er buiten het beleidskader 'Hoger bouwen en strategisch verdichten' geen bijkomstige beleidskaders zijn uitgewerkt, zijn er nog een aantal thema's die diepgang ontbreken (zie tabel). Het is aangewezen dat de gemeente rekening houdt met onderstaande aanbevelingen bij de opmaak van nieuwe

beleidskaders. Vanuit elk van de disciplines wordt de nadruk gelegd op kwaliteitsbewaking van deze verdichtingsslag. Het zal immers de (leef)kwaliteit van de gemeente bepalen voor vele tientallen jaren. In het beleidskader worden al een groot aantal kwaliteitseisen opgelijst, maar vanuit de disciplines worden tevens nog een aantal aandachtspunten extra meegegeven (zie tabel).

Aanbeveling	Doorvertaling
- Campings en vakantieparken worden terecht aangehaald als belangrijke sites, onder andere door de specifieke en flexibele woonvormen en hun locatie tussen kern en hinterland. Het zijn eveneens plekken waar nog grote stappen te zetten inzake duurzaamheid: herstel en uitbouw van groenblauwe dooradering, betere organisatie en ontsluiting, energetische renovatie. Over de specifieke aanpak van deze sites blijft het beleidsplan nog op de vlakte. <i>Aangezien een concretere visie omtrent ‘campings en vakantieparken’ niet thuishoort in het beleidskader ‘Hoger bouwen en strategisch verdichten’ is het aangewezen dat deze aanbeveling op termijn verwerkt wordt in een bijkomend beleidskader.</i>	Categorie 1 en/of 2
- Voor de landelijke dorpen in het hinterland wordt kernversterking ‘op maat’ naar voor geschoven. Vanuit verschillende disciplines wordt positief beoordeeld dat hiervoor geen woonuitbreidingsgebied wordt aangesneden, maar dat het gaat over het versterken van de groenblauwe dooradering en link met de polders, multimodale bereikbaarheid en stimuleren duurzame modi. In het beleidskader staat ook de actie inzake het strategisch inzetten van woonuitbreidingsgebieden i.f.v. bestemmingsneutraliteit, het behalen van het sociaal objectief en in het geval dat de bijkomende woonopgave niet binnen de dorpskernen van Middelkerke en Westende-Bad kan opgevangen worden. - Vanuit de disciplines gezondheid, klimaat en mobiliteit, wordt benadrukt dat er aandacht moet zijn voor een voldoende divers woonaanbod en een voldoende groot voorzieningenaanbod (al dan niet mobiel/periodiek) om verplaatsingen te vermijden en gezondheid en sociale samenhang binnen de kernen te versterken. <i>Aangezien een concretere visie omtrent ‘landelijke dorpen in het hinterland’ niet thuishoort in het beleidskader ‘Hoger bouwen en strategisch verdichten’ is het aangewezen dat deze aanbeveling op termijn verwerkt wordt in een bijkomend beleidskader.</i>	Categorie 1 en/of 2
- Afwezig in de strategische visie is een grondige aandacht voor landbouw in de polders. Dit gaat over een visie op landbouw an sich; evoluties als schaalvergroting, korte ketenproductie en hoevetoerisme, maar ook effecten van klimaatopwarming, het voorzien van bufferzones voor uitspoeling, de verweving met natuur en kleine landschapselementen en de synergiën hiertussen. <i>Het is aangewezen dat een concrete visie voor de landbouw in de polders op termijn verwerkt wordt in een bijkomend beleidskader rond open ruimte.</i>	Categorie 1 en/of 2
- Ook een operationele visie op natuur met onder andere concrete maatregelen voor soortenbescherming- en buffering (met nadruk op de specifieke doelsoorten in de kustregio, zoals vermeld in de discipline biodiversiteit) en aanplant van streekeigen vegetatie ontbreekt nog. <i>Aangezien een concretere visie omtrent ‘natuur’ niet thuishoort in het beleidskader ‘Hoger</i>	Categorie 1 en/of 2

<i>bouwen en strategisch verdichten' is het aangewezen dat deze aanbeveling op termijn verwerkt wordt in een bijkomend beleidskader.</i>	
- De ontharding en goede landschappelijke inkleding van bedrijventerreinen wordt nog onvoldoende behandeld. Dergelijke bedrijventerreinen kennen vaak veel verharding en weinig groen en bezitten daarnaast een groot potentieel voor hemelwaterbuffering, zuivering en hergebruik van water voor industriële processen, collectieve energievoorziening, enzovoort. <i>Aangezien een concretere visie omtrent 'bedrijvigheid' niet thuishoort in het beleidskader 'Hoger bouwen en strategisch verdichten' is het aangewezen dat deze aanbeveling op termijn verwerkt wordt in een bijkomend beleidskader.</i>	Categorie 1 en/of 2
- Naast ontharding en vergroening van het publiek en privaat domein is het voor de leefkwaliteit in de kernen eveneens belangrijk om aandacht te hebben voor het streetcanyon-effect. Het introduceren van hoge gebouwen, maar ook opgaand groen, kan het pervers effect hebben dat luchtcirculatie op het maaiveld wordt verhinderd, ervoor zorgend dat vervuilende lucht onvoldoende wordt verschoond. Ook de luchtcirculatie in het binnengebied tussen de appartementsblokken is een aandachtspunt. Voor ontwikkelingslocaties nabij natuurgebieden is een goede inplanting eveneens belangrijk om negatieve effecten (op onder andere schaduwwerking, windwerking, trekroutes vogels) te vermijden.	Categorie 2
- De kwalitatieve ontwikkeling van het binnengebied van bouwblokken en zeker het voorzien van zachte verbindingen, wordt in veel van de disciplines gezien als zeer positief. Vanuit het STOP principe verhoogt dit de wandelbaarheid en (be)leefbaarheid van de kuststrook door openingen te voorzien in de 'muur' van appartementsgebouwen. Wel wordt aandacht gevestigd op een goede inrichting ervan. Naast een dynamische inrichting van de plinten is het belangrijk om de veiligheid te waarborgen door aanwezigheid van sociale controle, het vermijden van donkere steegjes, enzovoort.	Categorie 2 en/of 3
- Verder wordt vanuit een aantal disciplines de aandacht gevestigd op een goede koppeling tussen mobiliteit en ruimte. Vanuit het STOP principe is het belangrijk dat de verdichtingslocaties op knooppunten gelegen zijn in het vervoersnetwerk én dat een voldoende kwaliteitsniveau is bereikt voor er ontwikkeld wordt. De mobiliteitstoets kan hiervoor ingezet worden. Ook een uitgewerkt parkeerbeleid, afgestemd op de geplande ontwikkelingen én toeristenstromen in hoog maar zeker ook laag seizoen is belangrijk om duurzame verplaatsingen te stimuleren. Parkeren afstemmen op het aantal permanente inwoners (bijvoorbeeld een <i>relatief aantal per 1000 inwoners</i>) is hier belangrijk. Ook veiligheid, is een belangrijk aandachtspunt, zéker in de gemeente Middelkerke, waar een hogere slachtoffergraad valt te betreuren dan gemiddeld in Vlaanderen.	Categorie 2 en/of 3
- In de maatschappelijke trends en uitdagingen wordt 'ongelijkheid en maatschappelijke achterstand' aangehaald als een uitdaging waar de gemeente voor staat. Vanuit een aantal disciplines wordt weliswaar geopperd dat dit nog sterker vertaald kan worden in het beleidskader. Zo kan het woonbeleid erop gericht	Categorie 2

zijn om in nieuwe ontwikkelingen aangepaste en betaalbare woonunits te voorzien.	
- Ook is het belangrijk dat er naast diversiteit in de woonvormen, richtlijnen worden gegeven inzake toegankelijkheid en levenslang wonen (bijvoorbeeld door implementatie van de INTER richtlijnen), aanpasbaarheid , enzovoort.	Categorie 2
- Ook wordt de suggestie gedaan om participatie op te trekken als een kwaliteitseis , zeker bij grote verdichtingsprojecten. Op die manier kan de stem van inwoners en kwetsbare groepen reeds vroeg in het proces voldoende gehoord worden.	Categorie 2
- Ook kan 'participatie als kwaliteitseis' ervoor zorgen dat eventuele schaalvoordelen zoals geclusterd parkeren, energieproductie- en verdeling, waterbuffering ... kunnen worden opgeschaald over de projectgrenzen heen.	Categorie 1 en/of 2
- Er wordt aangehaald dat een strategie nog wat ontbreekt voor plekken waar verdichting door hoogbouw niet aan de orde is (bv. campings en landelijke dorpen, wijken net buiten de centra van de kustdorpen). Ook hier zijn uitdagingen inzake klimaat(armoede) en water (energetische renovatie, ontharding, retentie en zuivering van water), mobiliteit, leefkwaliteit en gezondheid (nabijheid en toegankelijkheid van voorzieningen, problemen als voedselarmoede) aan de orde. Binnen een (apart) beleidskader en/of een woonbeleidsplan zijn strategieën en acties nodig om deze uitdagingen aan te pakken. <i>De gemeente engageert zich om een woonbeleidsplan op te maken (zie ook actieprogramma). Aangezien een concretere visie omtrent 'landelijke dorpen in het hinderland' niet thuishoort in het beleidskader 'Hoger bouwen en strategisch verdichten' is het aangewezen dat deze aanbeveling op termijn verwerkt wordt in een bijkomend beleidskader. In het huidig beleidskader wordt er wel een visie opgenomen voor de delen van de kustdorpen die buiten de 'zone voor potentieel hoger bouwen i.f.v. kwaliteit' vallen.</i>	Categorie 1 en/of 2

7.7.4 Synthese van de grensoverschrijdende effecten

Binnen elk van de domeinen zijn er grensoverschrijdende effecten te verwachten. Deze zijn vaak lokaal (impact op waterkwaliteit, druk op mobiliteitsnetwerk, draagkracht toerisme ...), maar werken ook door op grotere schaal (zoals mitigatiemaatregelen inzake uitstoot, biodiversiteitsnetwerken, ...) en hebben zo hun impact op Vlaamse of zelfs Europese doelstellingen.

Mits goede uitvoering en handhaving van de principes worden de effecten in elk van de disciplines minstens neutraal tot positief beoordeeld. De verwachting is dat de grensoverschrijdende effecten ook van die aard zullen zijn.

8 Bijlagen

8.1 Bijlage 1: Afkortingen

MER	Milieueffectrapport
m.e.r.	Milieueffectrapportage
SDG	Sustainable Development Goals
DABM	Decreet houdende Algemene Bepalingen inzake Milieubeleid
VCRO	Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening
SBZ	Speciale Beschermingszone
OO	Openbaar onderzoek
PROCORO	Provinciale commissie voor ruimtelijke ordening
ETS	Emissions trading system (Europees Emissietradingsstelsel)
MIRA	Milieurapport
VMM	Vlaamse Milieumaatschappij
RSV	Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen
VEN	Vlaams Ecologisch Netwerk
INBO	Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek
NO ₂	Stikstofdioxide
LULUCF	Land Use, Land use Change and Forestry
NDC	Nationally Determined Contribution
SGBP	Stroomgebiedsbeheerplan
VEKP	Vlaams Energie- en Klimaatplan
WAM	With additional measures
WEM	With existing measures

8.2 Bijlage 2: Quickscan op basis van voorontwerp Beleidsplan Ruimte Middelkerke

De QuickScan werd uitgevoerd op basis van het voorontwerp Beleidsplan Ruimte Middelkerke. Een aantal onderdelen zijn, ofwel binnen de strategische visie, ofwel binnen een van de beleidskaders, opgenomen en verschuiven bijgevolg van (potentieel negatieve effecten) , of (kan versterkt worden door), naar (positief effect op het bereiken van beleidsdoelstellingen). Andere onderdelen zijn nog steeds aandachtspunten voor het beleidsplan en werden behouden, of meegenomen in de beoordeling van de beleidskaders. Quickscan werd opgemaakt en overgemaakt in oktober 2022 aan de gemeente Middelkerke. Op basis van deze QuickScan én de ontvangen adviezen werd een eerste draft ontwerp Beleidsplan Ruimte Middelkerke opgemaakt.

8.2.1 Toetsing Strategische visie aan beleidsambities 2040 en verder

Bebouwde ruimte

Eén van de ambities binnen de strategische visie (opgenomen in het strategisch ruimtelijk thema ‘bebouwde ruimte’) is om geen open ruimte meer aan te snijden voor wonen. Het verdichten van de bestaande verstedelijkte kuststrook van Middelkerke-Bad en Westende-Bad (cf. strategie ‘*Woonkwaliteit verhogen in de verstedelijkte kuststrook*’) zorgt voor een verhoogd ruimtelijk rendement en kan de verdere aansnijding van de open ruimte voorkomen. Zoals aangekaart wordt in de strategische visie is de kwaliteitseis van de verdichting, ook in kader van gezondheid, zeer belangrijk. Een kwalitatieve verdichting voorziet voldoende, groene (gemeenschappelijke) buitenruimte en houdt rekening met de toegankelijke inrichting ervan. Bij de verdichting dient eveneens voldoende aandacht besteed te worden aan de luchtcirculatie tussen hoge gebouwen om zogenaamde ‘street canyons’ te voorkomen.

Gekoppeld aan het verdichten van de kuststrook wordt er gekozen voor de ‘ontpitting’ van bouwblokken in de verstedelijkte kuststrook (cf. strategie ‘*Ontpitten van dens bebouwde en verharde bouwblokken*’). De ontpitting zorgt mogelijk voor de creatie van collectieve voorzieningen, ontmoetingsplaatsen, kleine groenruimtes en zachte doorsteken (waarbij zachte verplaatsingen worden gefaciliteerd). Deze zachte verbindingswegen verhogen de doorwaardbaarheid van het verstedelijkt kernweefsel en dragen bij tot de creatie van een samenhangend, verbonden stedelijk weefsel, wat in schril contrast staat met de (veelal) afgesloten bouwblokken vandaag. De verdichtings- en ontpittingsstrategie biedt daarenboven kansen i.f.v. meer kwalitatief groen doorheen het stedelijk weefsel, waarbij positieve effecten inzake klimaatmitigatie en -adaptatie (waterinfiltratie, tegengaan hittestress,...), biodiversiteit en de woon- en leefkwaliteit kunnen verwacht worden. Deze binnengebieden (interne zones centraal in de te ontpitten bouwblokken) kunnen zo doende oases van rust en plaats voor ontmoeting vormen, wat positief kan bijdragen aan de sociale cohesie en (mentale) gezondheid van de bewoners. Teneinde de biodiversiteit te stimuleren dient er bij de ontpitting van bouwblokken aandacht gevestigd te worden op de toename van waardevolle natuur i.f.v. een habitat en verbinding (stapstenen) tussen leefgebieden van (bedreigde) soorten. Het ontpitten houdt een stelselmatige opwaardering van de binnengebieden in. Dit verhoogt de potentie om collectieve voorzieningen, terrassen en tuinen en doorsteken voor zacht verkeer te integreren. Op die manier worden opportuniteiten gecreëerd naar biodiversiteit en waterinfiltratie wanneer voldoende aandacht uitgaat naar het onverhard realiseren van deze ruimten, en het eventueel actief ontharden, en het inrichten met groenelementen.

De strategie om kwalitatieve campings te realiseren houdt in dat er naast verdichten ook een groenblauw netwerk gecreëerd wordt. Dit zorgt voor opportuniteiten naar biodiversiteit (zowel i.f.v. terrestrische als aquatische ecosystemen), door een habitat te creëren als verbinding tussen grotere leefgebieden van soorten. Net zoals bij de ontpitting van bepaalde bouwblokken kan ook binnen de strategie i.f.v. een kwalitatieve herontwikkeling van campings worden gesteld dat er kansen zijn i.f.v. trage doorsteken doorheen het stedelijk weefsel, waarbij positieve effecten inzake modal shift kunnen worden verwacht.

Er dient een kanttekening gemaakt te worden bij de verdichtingsstrategie. Er wordt gesteld dat er enkel kan verdicht worden indien dit samengaat met een meerwaarde voor de directe omgeving, bv: meer groen. Er wordt echter minder of niet gefocust op duurzame mobiliteit. Enerzijds kan er worden gesteld dat een verhoogd ruimtelijk rendement het bereiken van een kritische massa kan betekenen, waardoor het openbaar vervoer efficiënter kan worden georganiseerd en verdere investeringen waard maakt. Anderzijds kunnen we stellen dat een verdichting van het stedelijke weefsel per definitie zorgt voor meer mobiliteit. Omdat er niet ingegaan wordt op duurzame alternatieven in de strategische visie zal de bijkomende mobiliteit zich hoogstwaarschijnlijk uiten in meer gemotoriseerd verkeer. Bij een toename van gemotoriseerd verkeer wordt een negatief effect verwacht op de mobiliteit en hiermee samenhangend op de uitstoot van broeikasgassen. Een belangrijke randvoorwaarde is dus de bereikbaarheid van duurzame modi: indien elks ieder zich met de auto verplaatst zal de luchtkwaliteit in de verdichte kernen mogelijks een negatieve impact op de gezondheid hebben.

In Middelkerke komen ook verschillende landelijke dorpen en gehuchten voor in het hinterland. De strategische visie zet in op de diversificatie van het woonaanbod en kernversterking in deze kernen binnen de strategie ‘*Kernversterking op maat van de dorpen in het hinterland*’. Er wordt gesteld dat kernversterkende ingrepen niet per definitie ingrepen zijn waarbij wordt verdicht. De uitbouw van een kwalitatieve publieke ruimte, veilige fiets- en voetgangersinfrastructuur en een landschappelijke inpassing van de dorpen worden o.a. ook aangeduid als kernversterkende ingrepen. Hier kunnen we dus stellen dat de dorpen potentieel vergroend worden waarbij een positief effect inzake klimaatmitigatie en -adaptatie kan verwacht worden en kan er worden gesteld dat dat deze ingrepen verplaatsingen te voet of met de fiets i.p.v. met de wagen aantrekkelijker maken. De beoogde kernversterking en diversificatie van het woonaanbod in de dorpen bevordert potentieel de sociale mix (jonge gezinnen, ouderen...), draagt bij tot de sociale samenhang alsook tot de leefkwaliteit in de kernen. Een levendige, kwalitatieve kern vormt een sterke basis voor een gelukkige en gezonde leefomgeving.

Er wordt voor gekozen het WUG in Slijpe niet aan te snijden en eventueel te koppelen aan een planologische ruil om transformaties van het reeds bebouwde verstedelijkte weefsel te faciliteren. Het strategisch inzetten van het WUG ter hoogte van Slijpe (cf. strategie ‘*Strategisch inzetten van woonuitbreidingsgebied*’) draagt bij tot het lokaliseren van woongebied nabij faciliteiten, wat de ruimtelijke efficiëntie van het ruimtebeslag verhoogt.

Binnen het strategisch ruimtelijk thema ‘bebouwde ruimte’ wordt er aangehaald om bedrijventerreinen duurzaam in te richten (cf. strategie ‘*Duurzame inrichting van bedrijventerreinen*’). De nadruk wordt gelegd op de ruimtelijke inpassing van de bedrijventerreinen in de omgeving, alsook het zuinig ruimtegebruik en de implementatie van duurzaamheidsaspecten.

Publieke ruimte

Binnen het strategisch ruimtelijk thema publieke ruimte wordt er gestreefd naar een coherente kwaliteitsverhoging van het publiek domein, waarbij de ambitie de volgende is: ‘een veilige, toegankelijke en vergroende publieke ruimte’. Kwalitatieve publieke ruimtes vormen in deze verdichte omgeving een essentieel onderdeel om de ruimte leefbaar te houden, waarbij het belangrijk is dat er voldoende publieke ruimtes voorzien worden. Het opwaarderen van de bestaande pleinen en de herinrichting van de handelscentra biedt de mogelijkheid tot het creëren van een samenhangend, ruimtelijk geheel. Het verbinden van publieke ruimtes (met groen) en verweven ervan in de handelskern maakt het geheel aantrekkelijk, mede

door de autoluwe inrichting. Om deze ruimten leefbaar te maken voor wandelaars en fietsers zal ingezet worden op groenelementen en kleine landschapselementen. De integratie groenelementen binnen deze publieke ruimtes heeft eveneens een positief effect op de luchtkwaliteit en draagt bij aan de klimaatadaptatie (temperen van hitte-eilandeffect).

Er wordt letterlijk gesteld dat de (her)inrichting van het openbaar domein duurzame verplaatsingen moet stimuleren en klimaatadaptieve maatregelen moet integreren. Deze ambitie wordt geïntegreerd in de ruimtelijke strategie *‘Handelscentra op mensenmaat’*. Er wordt gesteld dat de handelscentra autoluw kunnen worden ingericht door randparkings te voorzien. Deze autoluwe inrichting verhoogt de (verkeers)veiligheid en het ‘dorpse’ gevoel van nabijheid, geborgenheid en leefbaarheid in de kern. Dit gaat hand in hand met ontharding i.f.v. waterinfiltratie en klimaatadaptatie (bv. verminderen hittestress). De afstemming met ruimte voor openbaar vervoer blijft echter onderbelicht.

De landelijke dorpen en gehuchten liggen verspreid in het hinterland van de gemeente Middelkerke. De strategische visie zet in op de creatie van een (ruimtelijk) samenhangend netwerk tussen de verschillende kernen (cf. strategie *‘Fijnmazig netwerk in functie van landelijke dorpen en gehuchten’*). Het ontwikkelen van (recreatieve) fietsnetwerken zorgt voor een ruimtelijke verknoping en draagt bij tot de basisbereikbaarheid van de dorpen. Bewoners worden gestimuleerd zich met de (elektrische) (bak-)fiets te verplaatsen, wat positief is voor de gezondheid. Het uitgebreid netwerk maakt eveneens actieve ontspanning in de ruimte tussen de dorpen en de verstedelijkte kernen aantrekkelijk, en draagt zo bij tot de doelstellingen van het strategisch plan ‘De Vlaming leeft gezonder in 2025’.

Er wordt gesteld dat het fijnmazige netwerk van fiets- en wandelverbindingen idealiter verknoopt in de verschillende dorpen op de centrale publieke ruimte. Dit zijn dan ook de plekken waar potentieel vervoer op maat kan aangeboden worden in tal van vormen (deelwagens, deelfietsen,...) en waar voorzieningen (zoals horeca) kunnen gekoppeld worden als meerwaarde voor de levendigheid van de dorpen. Een ruimtelijk beleid gekoppeld aan ruimte voor openbaar vervoer ontbreekt echter. Het fiets- en wandelnetwerk is reeds goed uitgebouwd en vormt op vandaag de verbindende factor, naast de weginfrastructuur voor personenwagens en vracht, tussen de landelijke dorpen en omliggende attractiepolen.

Als kanttekening bij de uitbouw van een fijnmazig netwerk voor zachte verplaatsingen moet worden gesteld dat bijkomende verbindingen mogelijks leiden tot het (bijkomend) versnipperen van de landbouw- en open ruimte structuur binnen de gemeente.

Groenblauwe ruimte

De gemeente Middelkerke heeft een sterke open ruimtestructuur die gekenmerkt wordt door ecologisch waardevolle (permanente) graslanden en een uitgestrekte duinenstructuur. Op heden is de connectie tussen de verstedelijkte gebieden en de open ruimte landschappen beperkt en staat de open ruimte onder druk door de al maar uitdijende bebouwing.

De strategische visie zet in op de ruimtelijke verbinding van de natuur (cf. *‘Parallele verbindingen tussen duingebieden’* en *‘Connectie tussen strand, duinen en landschap’*) en de verweving ervan in de verstedelijkte gebieden (cf. *‘Kwalitatieve groenblauwe dooradering in verstedelijkte weefsel’*).

De strategie *‘Parallele verbinding tussen duingebieden’* streeft een aaneengesloten groenstructuur na door een verbinding te creëren tussen de drie duinenzones. De zeedijk, die aangelegd wordt als grasdijk met typische duinenvegetatie, wordt aanzien als de voornaamste verbindingsas. Maar ook de groenstructuren langs de N34 doen dienst als corridor tussen deze duingebieden. Daarnaast wil de strategie *‘Connectie tussen strand, duinen en polderlandschap’* ook een gradiënt aan habitats creëren tussen het strand, de duinen en de polders om een optimaal ecologisch functioneren te realiseren en dit door robuuste verbindingen te creëren.

De mogelijke parallelle verbindingen en de connecties tussen strand, duinen en achterliggend polderlandschap dragen bij tot de creatie van de overgang tussen de verschillende landschappen en het ruimtelijk verweven van de verschillende (natuurlijke) functies. De natuurlijke verbindingen doorheen de gehele gemeente dragen bij tot de veerkracht van het gehele ecosysteem, ook in het kader van klimaatverandering. De ecosystemen zijn voor ons, mensen, van groot belang, aangezien zij ecosysteemdiensten leveren waar we afhankelijk van zijn, en ook bijdragen tot onze menselijke gezondheid. Het behouden en versterken van de natuur binnen de gemeente heeft bijgevolg een (indirecte) positieve impact op de gezondheid van de mens, biodiversiteit en klimaat.

Ook de groenblauwe aders doorheen het bebouwde weefsel zorgen voor een verbinding met de omliggende open landschappen voor natuur, en vormen potentiële ecologische corridors die tevens mede gebruikt kunnen worden door recreatie. De strategie *‘Kwalitatieve groenblauwe dooradering in verstedelijkte weefsel’* zet in op de op de integratie van groenelementen, die een kwalitatieve oplossing bieden voor de uitdagingen veroorzaakt door de klimaatverandering zoals het hitte-eilandeffect en overstromingen. Zowel in Westende-Bad als Middelkerke-Bad gaat het om infiltratiegevoelige gronden, waardoor we kunnen stellen dat een groenblauwe dooradering over het potentieel beschikt om het overtollige regenwater in de bodem te laten infiltreren. Deze strategie biedt niet alleen ecologische potenties maar draagt ook bij tot de groenbeleving in het verstedelijkte weefsel en draagt positief bij tot de leefbaarheid van de kern. Groenvoorzieningen zoals bomen en groenstroken in de kern temperen immers het hitte-eilandeffect, wat voor de (kwetsbare) bevolking van de gemeente een grote last vormt. Het verbinden van groen in de kern met de omliggende open ruimtelandschappen stimuleert eveneens om te bewegen (langsheen deze groene aders tot in de open ruimte) en draagt bij tot de (mentale) gezondheid van de bewoners.

Naast het creëren van het samenhangend ecologisch netwerk, vestigt de strategische visie ook aandacht op de keuze van de elementen (cf. *‘Fijnmazig netwerk van kleine landschapselementen’*), waarbij een fijnmazig ecologisch netwerk doorheen het poldergebied wordt geambieerd. Het gebruik van een specifiek groentype voor een bepaald type weg, draagt bij tot enerzijds landschappelijke variatie en anderzijds tot de leesbaarheid van het landschap. Tevens wordt de aandacht gevestigd op het landschappelijk inkleden van hoeves en dorpskernen.

Specifiek bij de ruimte strategie *‘Waterstructuren als ecologische verbinding en klimaatbuffer’* wordt er gefocust op meer ruimte voor water teneinde overstromingen, droogte en verzilting tegen te gaan. Naast effectief meer ruimte voor water te voorzien liggen er binnen deze strategie kansen op vlak van de waterkwaliteit. Door daarenboven ook in te zetten op ook in te zetten op kleine landschapselementen (bomenrijen, houtkanten, ...) wordt tevens een fijnmazig ecologisch netwerk uitgebouwd doorheen het poldergebied.

Conclusie

De strategische visie wenst het aansnijden van de open ruimte te voorkomen door in te zetten op verdichting van het verstedelijkt weefsel in de verstedelijkte kuststrook. Het ontpitten van de binnengebieden van de dense bouwblokken alsook de heraanleg en opwaardering (vergroenen) van verschillende publieke pleinen en het handelscentrum draagt positief bij tot klimaatmitigatie en -adaptatie, biodiversiteit en de ruimtelijke kwaliteit van de leefomgeving. Daarnaast focust de strategie op de ontwikkeling van het handelscentrum 'op mensenmaat', waarbij de leefbaarheid, en actieve verplaatsingen belangrijke kernwaarden vormen.

Het groenblauw dooraderen van het bebouwde weefsel verweeft eveneens de open ruimte in het verstedelijkt weefsel en draagt bij tot de ruimtelijke samenhang van de open en bebouwde ruimte. Verder zet de strategische visie in op de verknoping van de verschillende open ruimte landschappen, wat leidt tot een coherent, samenhangend en veerkrachtige open ruimte landschap, dat zich verder vertakt in het bebouwde weefsel door middel van groenblauwe aders.

Echter, ontbreekt er aandacht naar de afstemming van verdichting met de impact op de mobiliteit, demogelijke uitstoot van broeikasgassen en het verstoringseffect op de aanwezige fauna. De strategische visie is, inzake mobiliteit, voornamelijk gericht op het mogelijk maken van duurzame verplaatsingen binnen de kernen van Westende en Middelkerke (ontpitten) en vanuit/naar de landelijke dorpen (verder uitbouwen fiets- en wandelnetwerk). Daar tegenover staat het verdichten van de kernen van Westende en Middelkerke zonder ruimte voor collectieve vervoersvormen te voorzien of helemaal in te zetten op het afbouwen van gemotoriseerd verkeer in deze kernen door bijvoorbeeld de introductie van randparkings. De impact op de modal shift is dus moeilijk te bepalen. Wel is duidelijk dat om de modal shift te bereiken en om andere verplaatsingspatronen te creëren er een duidelijke en sterke ruimtelijke visie nodig is op de vervoersknopen die ook bovenlokale verplaatsingen mogelijk maken met collectieve en zachte vervoersvormen.

Toetsing Beleidskader Hoger bouwen en strategisch verdichten aan beleidsambities 2030/2040 en verder

Zie tabellen op volgende pagina's.

Subthema	Beleidsambitie 2030/2040 en verder	Toetsing Beleidskader ‘Hoger bouwen en strategisch verdichten’	
KLIMAATMITIGATIE - Wijzigingen in broeikasgasemissies of in het potentieel voor het vastleggen van emissies	- Klimaat- en energiekader 2030: 40% reductie in totale broeikasgasemissies t.o.v. 1990 - Green Deal: minstens 55% reductie t.o.v. 1990 - Vlaams Energie- en Klimaatplan (VEKP) 2021-2030: reductie van -35% broeikasgas in de niet-ETS sectoren in 2030 t.o.v. 2005 - Land use, land use change en forestry (LULUCF): Geen nettoverlies aan koolstofvoorraden, (o.a. door via bebossing CO2 op te slaan)	✓	- De verdichting en hoogbouw in de verstedelijkte kustband zoals beschreven in het beleidskader vermijdt het aansnijden van open ruimte (en bijgevolg inname van mogelijk waardevolle natuur) elders. Hierdoor wordt geen nettoverlies aan koolstofvoorraden verwacht. - De ontpittig en verhoging van de doorwaadbaarheid (kwaliteitseis ‘Publieke meerwaarde’) a.d.h.v. de beschreven strategieën zorgt voor meer groen en CO2 opslag. - De mogelijkheid tot het creëren van extra groen via stedenbouwkundige lasten zorgt tevens voor een toename in natuur en CO2 opslag.
		!	- Het beleidskader beschrijft de inrichting van hoogbouw met zuidgerichte terrassen en dakterrassen. Deze inrichting biedt de mogelijkheid tot een toename in (waardevolle) natuur wanneer deze terrassen voorzien worden van groenelementen. Dit biedt potentieel voor CO2 opslag. - Potentiële natuurontwikkeling door maatregelen i.f.v. actieve ontharding van kavels zowel als publieke ruimte. Potentieel meer CO2 opslag - Mogelijkheden voor het creëren van (waardevolle) natuur door maatregelen om garageboxen om te vormen naar groene parking en/of realisatie van toegankelijke groendaken op garageboxen die niet verwijderd kunnen worden. Potentieel meer CO2 opslag - Verdichting kan zorgen voor bijkomende verplaatsingen van gemotoriseerd verkeer. Het is daarom belangrijk dat er voldoende aandacht uitgaat naar het voorzien van openbaar vervoer en de uitbouw van een kwalitatieve fiets- en wandelomgeving. Deze (infrastructurele) faciliteiten kunnen de modal shift van de bewoners beïnvloeden, waardoor de effecten van broeikasgasemissies ten gevolge van de toename van gemotoriseerd vervoer beperkt kunnen worden.
		✗	- Het beleidskader stelt geen kwaliteitseisen m.b.t. het gebruik van duurzame materialen en technieken voor energieopwekking. - Geen uitspraken over regionale verplaatsingen met OV. Op regionale schaal kunnen we spreken van een stijging van de broeikasgasemissies o.i.v. gemotoriseerd verkeer.
KLIMAATADAPTATIE - Wijzigingen in de weerbaarheid tegen de gevolgen van klimaatverandering (hittestress, droogte, overstromingen vanuit waterlopen, overstromingen door zeespiegelstijging, wateroverlast door hevige regenval, ...)	- Vrijwaren en uitbreiden open, onverharde ruimte (Vlaamse Klimaatstrategie 2050) - Een klimaatadaptieve ruimte, samenleving, gebouwen en (mobiliteits)infrastructuur (Vlaamse Klimaatstrategie 2050) - Risico's op watertekort en -overlast minimaliseren (Vlaamse Klimaatstrategie 2050) - Groenblauwe netwerken maximaliseren (Vlaams adaptatieplan)	✓	
		!	- Inrichting hoogbouw met zuidgerichte terrassen en dakterrassen kan zorgen voor toename in groenelementen en bijgevolg (waardevolle) natuur, indien er wordt opgelegd dat het groendaken dienen te zijn. Potentieel minder hittestress en meer ruimte voor wateropvang. - Potentiële natuurontwikkeling door maatregelen i.f.v. actieve ontharding van kavels zowel als publieke ruimte. Potentieel minder hittestress en ruimte voor waterinfiltratie. - Mogelijkheden voor het creëren van (waardevolle) natuur door maatregelen om garageboxen om te vormen naar groene parking en/of realisatie van toegankelijke groendaken op garageboxen die niet verwijderd kunnen worden. Potentieel minder hittestress en ruimte voor waterinfiltratie. - Potentie tot de uitbouw van groenblauwe netwerken waarbij waardevolle natuur toeneemt. Potentieel minder hittestress en ruimte voor waterinfiltratie.
		✗	
KLIMAATROBUUSTHEID - Wijzigingen in de effectiviteit in een context van klimaatverandering (hitte, verdroging, overstromingen, wateroverlast, zeespiegelstijging, ...)		✓	Door enkel te verdichten en/of hoger te bouwen binnen bestaande bebouwde of verharde zones wordt de open ruimte ontzien van verdere bebouwing en/of verharding. De klimaatrobuustheid van de open ruimte blijft behouden.
		!	De hierboven vermelde mitigerende en adaptieve maatregelen bieden potentie om de klimaatrobuustheid van de verstedelijkte zones effectief te vergroten. Effectieve maatregelen zullen deze potenties moeten waarmaken op het terrein.
		✗	

Subthema	Beleidsambitie 2030/2040 en verder	Toetsing Beleidskader 'Hoger bouwen en strategisch verdichten'	
WATERKWALITEIT - Mate waarin het Beleidsplan Ruimte een effect heeft op de waterkwaliteit en op het bereiken van de goede ecologische toestand van de verschillende waterlichamen en mate waarin het Beleidsplan Ruimte een achteruitgang van die toestand helpt verhinderen.	- Vizier 2030 (Vlaanderen - 2019): tegen 2030 is waterverontreiniging verder beperkt en hydromorfologie hersteld - Waterbeleidsnota 2020 – 2025: goede toestand waterlichamen (zoals gedefinieerd in de EU KRW) nastreven door kwaliteit oppervlakte- en grondwater te verbeteren en waterketen duurzaam te beheren. - Stroomgebied beheerplannen VMM (2027): geven uitvoering aan ambities uit Waterbeleidsnota - Blue Deal: instrument om doelstellingen uit Vizier 2030 te bereiken		Verdichting resulteert in betere efficiëntie van de collectieve waterzuivering, door een hoger rendement van de zuivering met geringere vuilvracht die via de restlozingen in de waterlopen terechtkomt. Minder riolering in het buitengebied (WUG worden niet aangesneden) zal door een vermindering van parasitaire debieten, verminderde overstortwerking en minder restlozingen ook de druk op de waterlopen in de open ruimte verminderen.
BESCHIKBAARHEID (ZOET) WATER - Mate waarin het Beleidsplan Ruimte een impact heeft op de aanvulling en het behoud van de (zoete) watervoorraden en droogte en waterschaarste kan helpen vermijden.	- Vizier 2030 (Vlaanderen – 2019): tegen 2030 is de waterbevoorrading veilig gesteld door enerzijds de oppervlakte- en grondwatervoorraden te beschermen en voldoende ruimte en opslag voor water te voorzien en anderzijds verspilling te vermijden, alternatieve waterbronnen maximaal te benutten en waterhergebruik aan te moedigen, met als indicator de grondwaterstand. - Waterbeleidsnota 2020 – 2025: waterschaarste beperken - SGBP VMM - Blue Deal		- Focus op verdichting verhindert stedelijke expansie en inname buitengebied elders; dit bewerkstelligt infiltratie in de niet-ingenomen open ruimte en zorgt voor een duurzaam (integraal) grond- en oppervlaktewaterbeheer - Infiltratiemogelijkheden door inrichting publieke ruimte die niet verhard wordt - Actieve ontharding reeds aanwezige publieke ruimte bevordert infiltratie - Hemelwaterverordening (projectniveau)
			- In principe kan verdichting zorgen voor bijkomend effectief ruimtebeslag en verharding (met mogelijk negatieve effecten op waterbeschikbaarheid) doordat er minder infiltratie en versnelde afstroming zou kunnen ontstaan. Bij de beoogde verdichting binnen het reeds bebouwde en verharde weefsel dient expliciet ingezet te worden op actieve ontharding, wat netto resulteert in minder ruimtebeslag. - Maximaal gebruik van regenwatertanks door buffering en hergebruik (projectniveau)
BESCHERMING TEGEN OVERSTROMINGEN - Mate waarin het Beleidsplan Ruimte een impact heeft op de structurele aanpak van overstromingen en wateroverlast, de schade door wateroverlast kan beperken.	- Waterbeleidsnota 2020 – 2025: meerlaagse waterveiligheid en droogterisicobeheer nastreven - SGBP VMM - Blue Deal		- Focus op verdichting verhindert stedelijke expansie en inname buitengebied elders; dit bewerkstelligt infiltratie in de niet-ingenomen open ruimte en zorgt voor een duurzaam (integraal) grond- en oppervlaktewaterbeheer - Creëren van buffermogelijkheden in nieuwe publieke ruimte zorgt voor vasthouden van het water bij hevige neerslag - Actieve ontharding reeds aanwezige publieke ruimte bevordert infiltratie, zorgt voor minder afstroming en beschermt zo tegen overstromingen - Inrichting publieke ruimte met groene elementen bevordert infiltratie en beschermt zo tegen overstromingen
			In principe kan verdichting zorgen voor bijkomend effectief ruimtebeslag en verharding (met mogelijk negatieve effecten op waterbeschikbaarheid) doordat er minder infiltratie en versnelde afstroming zou kunnen ontstaan. Bij de beoogde verdichting binnen het reeds bebouwde en verharde weefsel dient expliciet ingezet te worden op actieve ontharding, wat netto resulteert in minder ruimtebeslag.

Subthema	Beleidsambitie 2030/2040 en verder	Toetsing Beleidskader 'Hoger bouwen en strategisch verdichten'	
TOENAME/AFNAME NATUUR - Toename/afname van areaal bestaande natuurkernen - Creatie nieuwe natuur in hoofd- of nevenfunctie	• Natuurverkenning 2050 (INBO) • EU biodiversiteitsstrategie 2020	✓	• De verdichting en hoogbouw in de verstedelijkte kustband zoals beschreven in het beleidskader vermijdt het aansnijden van open ruimte (en bijgevolg inname van mogelijk waardevolle natuur) elders. • De ontpitting en verhoging van de doorwaadbaarheid (kwaliteitseis 'Publieke meerwaarde') a.d.h.v. de beschreven strategieën zorgt voor ontharding van de binnengebieden en meer groen. • De mogelijkheid tot het creëren van extra groen via stedenbouwkundige lasten zorgt tevens voor een toename in natuur.
		⚠	• Het beleidskader voorziet niet expliciet in het behoud van bestaand hoogwaardig groen. Dit opnemen creëert mogelijkheden naar beperken van verder verlies van ecotopen en habitats. In het beleidskader zou erop toegezien moeten worden dat er geen inname van waardevolle natuur plaatsvindt. • Het beleidskader beschrijft de inrichting van hoogbouw met zuidgerichte terrassen en dakterrassen. Deze inrichting biedt de mogelijkheid tot een toename in (waardevolle) natuur wanneer deze terrassen voorzien worden van groenelementen. • Potentiële natuurontwikkeling door maatregelen i.f.v. actieve ontharding van kavels zowel als publieke ruimte, door ontpittingsstrategie en herinrichting publiek ruimte. Wanneer deze vrijgekomen ruimte een volledige groene invulling krijgt, wordt het positief effect naar habitatcreatie nog versterkt. • Mogelijkheden voor het creëren van (waardevolle) natuur door maatregelen om garageboxen om te vormen naar groene parking en/of realisatie van toegankelijke groendaken op garageboxen die niet verwijderd kunnen worden. • Het positieve effect door te werken met groenelementen in de binnengebieden zoals hierboven beschreven kan versterkt worden door te werken met hoogwaardig (inheemse soorten, grote biodiversiteit) groen. Dit zal op zijn beurt een positief effect hebben op fauna afhankelijk van deze vegetatie (zoals insecten, vleermuizen).
		✗	
VER- EN ONTSNIJPERING, BARRIÈREWERKING VAN NATUURLIJKE STRUCTUREN - Toename/afname van de connectiviteit van het natuurlijke netwerk - Wijzigingen aan (natuurlijke loop van) waterlopen - Toename/afname van randeffecten (door intensivering landbouw, diversifiëring open ruimte...) - Wijzigingen aan de (barrièrewerking van) het infrastructuurnet - Mate van aandacht voor stapstenen voor natuur in het stedelijke weefsel en de landbouwmatrix (lappendeken van landbouwpercelen)	• VAPEO: Vlaams actieprogramma Ecologische Ontsnijpering	✓	• De vier inrichtingsprincipes uit het beleidskader, die o.a. een vergroening van het binnengebied inhouden, zowel als de mogelijkheid om via stedenbouwkundige lasten meer openbaar groen te voorzien, leiden tot een netto toename in natuur en bijgevolg een toename in de connectiviteit tussen verschillende natuurkernen die het gebied omringen (verschillende duingebieden en overgang duingebied – polders).
		⚠	• Verdichting kan bestaande ecologische verbindingen negatief impacteren: bij inplanting nieuwe gebouwen moet barrièrewerking vermeden worden door reeds bestaande verbindingen in acht te nemen. • Landschapinrichting van de publieke ruimte met aandacht voor groenblauwe netwerken bevordert de ontsnippering door creëren van connecties voor zowel watergebonden als terrestrische fauna • Actieve ontharding houdt volgens het beleidskader een invulling met terrassen en tuinen in. Daar waar onthard wordt en effectief een groene invulling wordt gegeven aan de vrijgekomen ruimte wordt een ecologische verbinding gecreëerd, die de omringende natuurkernen met elkaar verbindt.
		✗	• Hoger bouwen/hoogbouw (45 meter)/hoogbouw+ (>45 meter): mogelijke interferentie met trekroute vogels - kustzone is groot risico
SOORTENRIJKDOM EN BESCHERMDE GEBIEDEN - Toename/afname van diversiteit aan habitats - Toename/afname van de omvang of kwaliteit van cruciale habitats; impact op	• Stopzetten achteruitgang Rode Lijst soorten • Vlaams luchtbeleidsplan (2030): terugdringen van oppervlakte ecosystemen waar draagkracht voor vermessing of verzuring wordt overschreden tov 2005 met 1/3	✓	• De groene inrichtingsprincipes uit het beleidskader, die via ontpitting van de bouwblokken, een groene invulling van actief ontharde zones en het stimuleren van groendaken zorgen voor een netto toename in natuur en dragen bijgevolg bij tot de diversiteit aan habitats.
		⚠	• Indien gewerkt wordt met hernieuwbare technologie en fossielvrije, efficiënte energievormen in de nieuwe gebouwen zal het beleidskader een positief effect teweegbrengen op stikstofdepositie en bijgevolg bijdragen tot het in stand houden van cruciale habitats voor habitat/vogelrichtlijnsoorten • Ondanks de groene inrichtingsprincipes uit het beleidskader, kan er nog meer ingezet worden op het creëren van groen; op die manier kan het positief effect op habitat-diversiteit nóg versterkt worden

bijzondere hotspots voor biodiversiteit - Impact op instandhoudingsdoelstellingen en prioritaire inspanningen voor de gebieden van de Vogel- en Habitatrichtlijn	• Terugdringen hoeveelheid oppervlakte natuur (tot <61%) waar vermesting wordt overschreden • Terugdringen hoeveelheid oppervlakte natuur (tot < 46%) waar verzuring wordt overschreden		• Verdichting zorgt voor toename in mobiliteit en dus mogelijke toename in geluidsverstoring t.h.v. waardevolle gebieden (zoals SBZ-H duinengebied, afhankelijk van de verkeersdruk ter hoogte van die gebieden) • De mogelijke toename in mobiliteit heeft een negatief effect op stikstofdepositie op natuurwaarden in de omgeving
--	---	---	--

Subthema	Beleidsambitie 2030/2040 en verder	Toetsing Beleidskader 'Hoger bouwen en strategisch verdichten'	
MULTIMODALE BEREIKBAARHEID TOERISTISCHE BADPLAATSEN - Wijzigingen in verplaatsingspatronen en multimodale bereikbaarheid door locatiebeleid en menging van economische functies - Toe- / afname van kritische massa voor de uitbouw van hoogwaardig openbaar vervoer en andere mobiliteitsdiensten	• 60% van de tewerkstellings-plaatsen op goed bereikbare locaties (i.e. +5% ten opzichte van 2013) (Vlaams Energie- en Klimaatplan)	✓	• Verdichten zorgt voor toename van kritische massa voor de uitbouw van hoogwaardig openbaar vervoer en andere mobiliteitsdiensten • Als kwaliteitseis bij verdichting wordt een levendige plint opgenomen teneinde een mix van functies te genereren. Dit kan een vermeerdering van het aantal verplaatsingen te voet en per fiets in de kernen in de hand werken.
		!	
		✗	• Uitspraken over regionale verplaatsingen via het openbaar vervoer (bundeling/overstapmogelijkheden/alternatieve modi) ontbreken. De link met de vervoerregio (hoppinpunten) kan worden gemaakt om hier zicht op te krijgen.
NABIJHEID EN MULTIMODALE BEREIKBAARHEID VAN VOORZIENINGEN - Wijzigingen in verplaatsingsbehoeften en -afstanden door versnippering / bundeling van woningen en basisvoorzieningen - Wijzigingen in verplaatsingspatronen en multimodale bereikbaarheid door locatiebeleid van bovenlokale voorzieningen - Toename / afname van kritische massa voor de uitbouw van hoogwaardig openbaar vervoer en andere mobiliteitsdiensten (versterking van bestaande stedelijke structuren en kernen)	• ≥ 40% duurzame modi in woon-werkverkeer; (Vlaams Luchtbeleidsplan, Vlaams Energie- en Klimaatplan, Vlaams Regeerakkoord) • > 50% van de bevolking woont op goed gelegen locaties (i.e. +5% ten opzichte van 2013) (Vlaams Energie- en Klimaatplan)	✓	• Verdichtingsoperaties zorgen voor een bundeling van basisvoorzieningen waardoor de nabijheid stijgt. Dit heeft ook een positief effect op het verplaatsingspatroon nl. kortere verplaatsingen waarvoor eerder voor duurzame modi gekozen wordt. • Bij de ontpettingsstrategie worden ook publieke doorsteken voorgesteld om de doorwaadbaarheid van de kernen te versterken.
		!	• Verdichten wordt enkel toegelaten indien dit een meerwaarde voor de directe omgeving betekent, zoals kwalitatiever openbaar domein of parkeeroplossingen. Een kwalitatiever openbaar domein zal verplaatsingen te voet of per fiets stimuleren. Indien het beleidskader concrete handvaten aanreikt om het kwalitatief openbaar domein te koppelen aan duurzame verplaatsingen (te voet, per fiets of openbaar vervoer), kan dit effect nog versterkt worden.
		✗	• Enkel voor 'hoogbouw' wordt een mobiliteitstoets gevraagd. De gevraagde mobiliteitstoets wordt opgemaakt op maat van het project. Een gemeentelijke ruimtelijke strategie om de bijkomende mobiliteitsvraag duurzaam af te wikkelen ontbreekt.
KWALITEIT, VEILIGHEID EN ROBUUSTHEID VAN HET MOBILITEITSSYSTEEM - Beschikbaarheid van kwalitatieve overstaplocaties en mate waarin de vooropgestelde groeiende vervoersvraag (modal shift) in deze overstaplocaties kan worden opgevangen - Mate waarin het publieke domein of de vervoersnetwerken/infrastruct	• -12% vtgkm tov 2015 ; resp -15% voor personenwagens en bestelwagens en + ≤14% vtgkm voor vrachtwagens (Vlaams Energie- en Klimaatplan) • -70% verkeersdoden en zwaargewonden en - 50% letselongevallen en lichtgewonden ten opzichte van 2010 (Vlaams Verkeersveiligheidsplan)	✓	• Levendige plinten met winkels, horeca en buurtfuncties in plaats van garages maken de kern aantrekkelijker voor voetgangers en fietsers. • Bij de ontpettingsstrategie worden ook publieke doorsteken voorgesteld om de doorwaadbaarheid van de kernen te versterken.
		!	• Verdichten van de kern kan een positief effect hebben op de kritische massa noodzakelijk voor een goed functionerend OV. Echter moet hierbij de bedenking gemaakt worden dat het gebruikerspatroon van het OV zal verschillen wanneer er veel toeristen zijn (zomermaanden en weekends) en wanneer niet. In drukke periodes zal de bijkomende vervoersvraag vermoedelijk niet opgevangen kunnen worden door het OV, daarbuiten wel.
		✗	• In het beleidskader wordt een verdichtingsoperatie voorgesteld die de maximale potentiële bevolking of bezetting danig kan verhogen. Er worden echter geen uitspraken gedaan over hoe deze bewoners of verblijvers zich bovenlokaal (dus buiten hun kern) kunnen verplaatsen. De nadruk inzake mobiliteitsoplossingen ligt op het voorzien van parkeerplaatsen, terwijl de nadruk in combinatie met verdichten zou moeten liggen op het faciliteren van duurzame vormen van verplaatsingen. We kunnen dus spreken van een potentieel negatief effect

uur uitgerust is om de beoogde modal shift op te vangen en te faciliteren. - Ruimte voor verdere bundeling en consolidatie van goederenstromen - Mate waarin de mobiliteitsnetwerken (fiets, spoor, water, pijpleidingen ...) uitgerust zijn om de beoogde modal shift in het personen- en goederenvervoer op te vangen - Mate waarin de verkeers(on)veiligheid door het ruimtelijk beleid in de hand wordt gewerkt - Mate van groei van het tragewegennetwerk			• Het opwaarderen van publieke ruimte wordt gezien als het herinrichten van de pleinen om een betere beeldkwaliteit te bekomen ifv van een aantrekkelijke badplaats. Een aantrekkelijke badplaats is echter ook een bereikbare en toegankelijke badplaats. Publieke pleinen zijn vaak ook locaties waar pendelaars wachten op bus of tram. Overstaplocatie vergen echter een andere insteek dan decors. Enige uitspraak daarover ontbreekt in dit beleidskader.
--	--	--	---

Subthema	Beleidsambitie 2030/2040 en verder	Toetsing Beleidskader ‘Hoger bouwen en strategisch verdichten’	
ZORGVULDIG RUIMTEGEBRUIK - Mogelijkheid tot reconversie of transformatie van bestaande gebouwen of gronden, hergebruik van ruimte, bundeling en verdichting, mogelijkheid van inbreiding van bestaande bebouwde weefsel, mate van ruimtelijke efficiëntie, mate waarin in de hoogte kan worden gebouwd - Mate waarin ruimte voor verschillende functies wordt gecreëerd (wonen, werken, energie, duurzame voedselproductie, economie, water, landbouw, ...) en mate van ruimtelijke verweving - Mate waarin ruimte voor duurzame vervoersystemen wordt voorzien - Mate waarin het gemiddeld bijkomend dagelijks ruimtebeslag wordt afgebouwd	• Terugdringen bijkomend gemiddeld dagelijks ruimtebeslag tot 2 ha/dag tegen 2030 (Strategische visie BRV) • Er wordt naar gestreefd om tegen 2050 geen substantieel aantal bijkomende woongelegenheden en werkplekken meer te realiseren op te lange verplaatsingstijd van een collectieve vervoersknoop of groep voorzieningen, tenzij dit om duidelijke ruimtelijk rendementsoverwegingen aangewezen is (Strategische visie BRV)		• Het beleidskader ‘Hoger bouwen en verdichten’ focust op het verhogen van de bouwhoogte, waardoor meer wooneenheden/functies op eenzelfde oppervlakte gecreëerd kunnen worden. Het beleidskader kan bijdragen tot een kwalitatieve verdichting en de verhoging van de ruimtelijke efficiëntie. • De kwaliteitseis ‘Levendige plint’ zet in op commerciële functies, werken, gemeenschaps- en woonfuncties op het gelijkvloers, wat bijdraagt tot het voorzien van ruimte voor commerciële functies en de verweving ervan met woonfuncties. • Het beleidskader kan bijdragen tot het verlagen van het bijkomend ruimtebeslag door de verhoging van de ruimtelijke efficiëntie binnen het bebouwde weefsel. • Het beleidskader zet in op de selectieve verdichting van de verstedelijkte gebieden (Westende-Bad, Middelkerke-Bad...) en verdicht de polderdorpen niet. Er wordt ca. 20% verdichting toegelaten, wat een gematigde verdichting is.
KWALITEIT, SAMENHANG EN CULTUURHISTORIE • Wijziging van ruimtelijke samenhang/versnippering van aaneengesloten functionele/ruimtelijke structuren (landbouw en duurzame voedselproductie, wonen, werken, groen/blauw netwerk, landschap en erfgoed), ...	• Tegen 2030 sluiten we zoveel mogelijk kringlopen in functie van een circulaire economie en zijn de koolstofvoetafdruk en materialenvoetafdruk van de Vlaamse consumptie afgenomen in verhouding met de levenskwaliteit en zijn de voedselverliezen in Vlaanderen met 30% verminderd (Vizier 2030) • Het onroerend erfgoed zal nog meer ingezet worden als troef. Het in stand houden van erfgoed door er een		• De kwaliteitseis ‘Publieke meerwaarde’ focust op de doorbaarheid en het ontpitten van de bouwblokken, wat positief kan bijdragen tot de ruimtelijke samenhang van de verschillende bouwblokken, (blauw)groene aders en de omliggende straten. De publieke verbindingen verhogen de toegankelijkheid en de doorbaarheid van het dichtbebouwde stadsweefsel. • Bij Hoogbouw+ worden bijkomende eisen voor ‘publieke meerwaarde’ opgelegd. Deze bijkomende eisen resulteren in de ontwikkeling/herwaardering van functies (parkeerplaats, heraanleg plein...) die de draagkracht van de omgeving voor het project vergroten en tegelijkertijd een meerwaarde kunnen bieden aan de omgeving. • Het beleidskader zet in op het voorzien van een mix van woonvormen, wat kan bijdragen tot de sociale mix van de leefomgeving (ouderen, jonge gezinnen...) • De kwaliteitseis ‘Levendige plint’ kan bijdragen tot het voorzien van een gezonde mix van commerciële functies in de omgeving. • De kwaliteitseis ‘Levendige plint’ en de doorbaarheid creëren een omgeving waarin sociale interacties bevorderd worden en de toegankelijkheid van de omgeving vergroot wordt, wat bijdraagt tot de sociale samenhang. • Het selecteren van specifieke projectzones voor de bouw van hoogteaccenten maakt een gevarieerd straatbeeld met verschillende hoogteaccenten mogelijk, wat bijdraagt tot een dynamisch straatbeeld (in plaats van de grote Atlantic wall die er vandaag heerst).

- Wijziging van de wisselwerking tussen de functionele/ruimtelijke structuren en de inrichting ervan (incl. mate waarin ruimte voorzien wordt in functie van de uitwisseling tussen functies op vlak, water, energie, grondstoffen (natuurlijke hulpbronnen, productie uit landschapsbeheer, circulariteit), duurzame voedselproductie, ...) - Wijziging in sociale samenhang en sociale toegankelijkheid van de leefomgeving - Mate waarin nieuwe, meer collectieve vormen van wonen, werken, duurzame voedselproductie, hernieuwbare energie worden gefaciliteerd - Wijziging in aanbod aan dienstverlening en voorzieningenniveau in de leefomgeving	kwaliteitsvol hedendaags gebruik aan te geven is meer dan ooit een beleidsthema. We willen innovatieve, kwalitatieve nieuwe tijdslagen toevoegen aan ons erfgoed (Beleidsnota onroerend erfgoed 2019-2024)		- De selectie van projectzones is in sommige gevallen nabij historisch waardevolle gebouwen. Hierbij moet voldoende rekening gehouden worden met de aanwezigheid van deze elementen en hun (historisch) karakter, zodat dit niet verloren gaan onder de (letterlijke) schaduw van nabijgelegen hoogbouw. - Het beleidskader geeft aan dat de kernen van de bouwblokken ontpit moeten worden. Het ontpitten van bouwblokken vormt een uitgelegde kans om de deze ruimtes te vergroenen en zo de omgevingskwaliteit en leefkwaliteit van de omgeving en het bouwblok sterk te verhogen. Het wordt aanbevolen om de ontpitting maximaal te vergroenen.
			- Het beleidskader heeft geen aandacht voor het gebruik van de ontharde binnenruimtes of (groen)daken voor lokale/collectieve voedselproductie. Deze vormen van lokale voedselvoorziening kunnen geïntegreerd worden binnen de projecten en kunnen bijdragen tot een duurzame voedselproductie. - Het beleidskader stelt geen kwaliteitseisen m.b.t. het gebruik van duurzame materialen en technieken voor energieopwekking en (her)gebruik van regenwater (cfr. circulariteit).
TOEGANKELIJKE LANDSCHAPPELIJKE WAARDEVOLLE OMGEVING, NATUUR EN RECREATIE - Nabijheid en toegankelijkheid van groen in de ruimere leefomgeving - Beschikbaarheid en toegankelijkheid van recreatieve- en ontspanningsmogelijkheden in de leefomgeving	- De ruimte biedt in 2050 een palet van leefomgevingen in sterke steden en dorpen. Ruimtelijke ontwikkelingsprojecten realiseren een goede inrichting vanuit de kernkwaliteiten voor ruimtelijke ontwikkeling (gedeeld en meervoudig gebruik; robuustheid en aanpasbaarheid; herkenbaarheid, leesbaarheid en visuele aantrekkelijkheid van de omgeving; waardering van erfgoed en de karakteristieken van het landschap; biodiversiteit, ecologische samenhang en bodemkwaliteit; klimaatbestendigheid; energetische aspecten; gezondheid; inclusief samenleven; economische vitaliteit) (Strategische visie BRV) - Tegen 2050 is het fijnmazig netwerk van groenblauwe aders dwars doorheen de open en bebouwde ruimte maximaal ingericht, zodat de ruimte klimaatbestendig en meer leefbaar is. Dit betekent een substantiële vermeerdering van het aandeel wateroppervlakte en groen in open ruimte en steden en dorpen ten opzichte van 2015 (Strategische visie BRV)		Het ontpitten van de binnengebieden verhoogt de nabijheid van kleine groenvoorzieningen in de woonomgeving.
			- Inzet op het ontpitten van het binnengebied, creëert mogelijks lokale 'groengebiedjes', echter niet voldoende om de nood aan groen van het toenemend aantal bewoners op te vangen. Bij uitwerking van projecten dient rekening gehouden te worden met de draagkracht van de (grotere) groenvoorzieningen in de brede omgeving van het projectgebied. - Desondanks de nabijheid van het strand en de duinlandschappen zijn deze landschappen niet voldoende om de nood aan buitenruimte op te vangen. Binnen het bebouwde weefsel dienen ook voldoende speelpleintjes voorzien te worden, waar kinderen nabij hun thuis in een veilige omgeving kunnen spelen.
			

Subthema	Beleidsambitie 2030/2040 en verder	Toetsing Beleidskader 'Hoger bouwen en strategisch verdichten'	
MILIEUKWALITEIT - Mate waarin het Beleidsplan Ruimte een effect heeft op het terugdringen van de geluidsoverlast en slechte luchtkwaliteit - Mate waarin het Beleidsplan Ruimte een effect heeft op het verminderen in blootstelling van emissies en bijgevolg hun hinder.	- Tegen 2050 wenst de Vlaamse overheid het omgevingslawaai drastisch terug te dringen. Daarbij wordt ernaar gestreefd dat de geluidskwaliteit in Vlaanderen geen significante negatieve invloed heeft op de gezondheid van haar bewoners. Meer nog, de ambitie is er om een leefomgeving te creëren die een positieve invloed heeft op de gezondheid en die gezond gedrag stimuleert - Tegen 2030 wil de Vlaamse overheid de gezondheidsimpact van luchtverontreiniging halveren ten opzichte van 2005, dit omvat twee concrete doelstellingen: - Halvering van het aantal vroegtijdige sterfgevallen door langdurige blootstelling aan fijn stof (PM_{2,5}) ten opzichte van 2005. - Halvering van het aantal mensen dat op een locatie woont waar de jaargemiddelde NO₂-concentratie hoger is dan de (voormalige)¹ WGO-advieswaarde (20 µg/m³) in elke gemeente ten opzichte van 2016. - Tegen 2050 streeft de Vlaamse Overheid naar een luchtkwaliteit die geen significante negatieve invloed heeft op de gezondheid van haar bewoners, zoals die door de WGO ingeschat wordt.	✓	
		!	- De ontwikkeling van grote bouwblokken voor wonen op een kleine oppervlakte kan een impact hebben op geluids- en luchtkwaliteit van de omgeving, door o.a. bijkomende autoverplaatsingen.... Het is daarom belangrijk dat er voldoende aandacht uitgaat naar het voorzien van openbaar vervoer en de uitbouw van een kwalitatieve fiets- en wandelomgeving. Deze (infrastructurele) faciliteiten kunnen de modal shift van de bewoners beïnvloeden, waardoor de effecten van lucht en geluid ten gevolge van de toename van gemotoriseerd vervoer beperkt kunnen worden. - Bij de ontwikkeling van hoge bouwblokken rondom smalle straten bestaat het risico op de vorming van 'street canyons'. 'Street canyons' kunnen voorkomen worden door een doordachte inplanting van gebouwen en bomen.
		✗	
RUIMTELIJKE LEEFKWALITEIT EN VEILIGHEID - Mate waarin het Beleidsplan Ruimte een effect heeft op de leefkwaliteit van de ruimte. - Mate waarin het Beleidsplan Ruimte een effect heeft op de	- Het strategisch plan 'De Vlaming leeft gezonder' stelt dat "de Vlaming gezonder leeft in 2025, op vlak van gezond eten, sedentair gedrag, lichaamsbeweging, tabak, alcohol en drugs. [...]" - Maximaal ingericht fijnmazig netwerk van groenblauwe aders dwars doorheen	✓	- De ontpittig en verhoging van de doorwaadbaarheid (kwaliteitseis 'Publieke meerwaarde') a.d.h.v. de beschreven strategieën verhoogt de leefkwaliteit van de omgeving. Zo creëert het ontharden van het binnengebied ruimte voor groen, wat bevorderlijk is voor zowel de fysieke als de mentale gezondheid. Deze ruimtes kunnen oases van rust vormen in het drukke weefsel en eveneens ontmoetingsplaatsen vormen, wat de sociale cohesie eveneens bevordert. - De ontwikkeling van collectieve functies in de plint (cfr. kwaliteitseis 'Levendige plint') zorgt voor mogelijke ontmoetingsplaatsen, kan bijdragen tot de sociale cohesie, de levendigheid van het straatbeeld verbeteren en kan het veiligheidsgevoel in de omgeving verhogen (sociale controle). - Het koppelen van een 'bijkomende publieke meerwaarde' aan de ontwikkeling van Hoogbouw+ projecten draagt positief bij tot de kwalitatieve ontwikkeling van de publieke ruimte met het toenemende aantal inwoners.

¹ In 2021 werd de WGO-advieswaarde voor NO₂ verlaagd naar 10 µg/m³. Het luchtbeleidsplan 2030 gebruikt de voormalige WGO-advieswaarde, nl. 20 µg/m³.

bevordering van gezonde keuzes in de vorm van actieve leefstijl en sociale cohesie. - Mate waarin het Beleidsplan Ruimte een effect heeft op de veiligheid van de ruimte. - Mate waarin het Beleidsplan Ruimte een effect heeft op de kwetsbare zones en -groepen.	de open en bebouwde ruimte. Dit betekent een substantiële vermeerdering van het aandeel wateroppervlakte en groen in de open ruimte en steden t.o.v. 2015 (Strategische visie BRV) • Tegen 2050 is het fijnmazig netwerk van groenblauwe aders dwars doorheen de open en bebouwde ruimte maximaal ingericht, zodat de ruimte klimaatbestendig en leefbaar is. (Strategische visie BRV) • Tegen 2030 streven we naar een evenredige participatie van kansengroepen (doelgroepen in het gelijke kansen- en integratiebeleid) aan alle aspecten van het maatschappelijk leven in Vlaanderen (Vizier 2030)		• De verdichting en hoger bouwen resulteert in een groter aantal gezinnen op eenzelfde oppervlakte. Het voorzien van voldoende, kwalitatieve buitenruimte vormt hierbij een aandachtspunt (cfr. kwaliteitseis ‘stedenbouwkundige lasten’). Er moet ook rekening gehouden worden met de draagkracht van de publieke groene ruimtes in het stadsweefsel en het cumulatieve effect van verschillende verdichtingsprojecten op de groenvoorzieningen. • Het verdichten van de verstedelijkte badplaatsen, waar heel wat voorzieningen aanwezig zijn, zorgt voor een grote nabijheid van handel en diensten, waardoor mensen gestimuleerd kunnen worden om zich actief (te voet, met de fiets...) te verplaatsen, op voorwaarde dat de publieke ruimte de kwalitatief ingericht is voor de zwakke weggebruiker.
			

8.3 Bijlage 3: Nota verwerking ontwerp plan-MER in het ontwerp Beleidsplan Ruimte Middelkerke

In onderstaand verslag worden de aanbevelingen (**categorie 1 – 2 -3**) vanuit het draft ontwerp strategisch plan-MER opgelijst. Per aanbeveling wordt telkens een korte toelichting neergeschreven door de ontwerpers van het ontwerp Beleidsplan Ruimte Middelkerke waarin te lezen valt hoe én waar een (mogelijke) doorvertaling in het ontwerp Beleidsplan Ruimte is doorgevoerd. Op basis van dit verslag én het herwerkt ontwerp Beleidsplan Ruimte Middelkerke ging elke MER-medewerker kritisch door beide documenten om het ontwerp strategisch plan-MER te finaliseren. De onderstaande tekst gaat dus om een werkbestand dat een belangrijke bijdrage geleverd heeft tot de opmaak van het ontwerp strategisch plan-MER, en gaat met andere woorden om een momentopname.

In het *blauw* staan de doorvertalingen van de aanbevelingen in het definitief ontwerp Beleidsplan Ruimte Middelkerke.

8.3.1 Impact op Klimaat

Er kunnen wel een aantal **aandachtspunten** vermeld worden:

Het beleidsplan kent een sterke focus richting de opwaardering van grote stukken bouwblok door ontwikkelaars. Ook particuliere renovatie van woningen en ontharding zal noodzakelijk zijn om op klimaatvlak stappen vooruit te zetten. Dit kadert ook in de uitdaging van (klimaat-) armoede. Het Beleidsplan Ruimte zou het wegwerken of verminderen van die klimaatarmoede explicieter kunnen opnemen in zijn doelstellingen en beleidsacties; - <i>Op basis van deze aanbeveling werd volgende nuancering toegevoegd aan het ontwerp beleidsplan:</i>	Categorie 1 – <i>verwerkt</i>
SV p18 'Buiten de badsteden moet ingezet worden op consolidatie van de bestaande woningen met een belangrijke focus op renovatie van de woningen en ontharding van de percelen buiten de kernen.'	
Het potentieel van de verdichtingsslag kan enkel bereikt worden wanneer er maximaal gefocust wordt op duurzaamheid (en zoals de gemeente ambieert, er een blik is op lange termijn, voorbij snelle winsten). Dit kan enkel door grondige beoordeling van de verdichtingsprojecten op plan- en projectniveau. Veel van deze criteria hiervoor werden al uitgebreid besproken binnen het beleidskader, onderstaande aanbevelingen kunnen een aanvulling vormen. Daarnaast is ook monitoring van kwantitatieve data (zoals gebruik duurzame modi, deelmobiliteit, bezit tweede wagen, effectieve infiltratie en bufferingscapaciteit, enzovoort) zowel tijdens ontwerp als gebruiksfase belangrijk;	Categorie 2
Ook is het belangrijk dat collectiviteit binnen het project voldoende wordt benadrukt (energievoorziening, maar ook ruimtegebruik, parkeren, auto-delen, enzovoort). Daarnaast kan ook worden aangemoedigd om projectoverschrijdend de dialoog aan te gaan om ook hier efficiëntiewinsten te halen (of die ten minste naar de toekomst toe mogelijk te maken).	Categorie 2
Multimodale ontsluiting is daarnaast een aandachtspunt om ontwikkelingen zo duurzaam mogelijk te maken. Het is belangrijk dat dit maximaal gerealiseerd is voor het project er komt en dat bewoners voldoende geïnformeerd en worden over mogelijke duurzame opties. Investerings in een (tweede) wagen zorgen immers voor een lock-in (zowel monetair al mentaal) voor vele jaren;	Categorie 3

8.3.2 Impact op het watersysteem

Over het algemeen is de bijdrage positief of eerder neutraal. Volgende **aandachtspunten** werden aangehaald:

Het potentieel van groendaken in de kern wordt slechts beperkt aangehaald. – <i>Op basis van deze aanbeveling werden volgende nuancerings toegevoegd aan het Ontwerp Beleidsplan Ruimte Middelkerke:</i>	Categorie 1
SV p27 Ontharde en/of ontpitte binnenruimten in bouwblokken en platte daken creëren veel potentie voor heel wat ruimtelijke meerwaarden: private of collectieve verblijfsruimten of groendaken, voedselproductie, voor hernieuwbare energie, voor vertraagde waterafvoer, voor het verhogen van de biodiversiteit dankzij het toevoegen van streek eigen natuur op een kwalitatief ingericht groendak Ook combinaties zijn mogelijk.	
BK p29 De kernversterking voor Middelkerke en Westende-Bad biedt veel potentieel voor duurzaam gebruik van ontharde binnenruimtes en platte daken. Platte daken hebben de potentie om heel wat ruimtelijke meerwaarden te creëren op vlak van duurzaamheid: private of collectieve verblijfsruimte of groendaken, voor lokale of collectieve voedselproductie, voor hernieuwbare energie, voor vertraagde waterafvoer, voor het verhogen van de biodiversiteit dankzij het toevoegen van streek eigen natuur op een kwalitatief ingericht groendak	
BK p40 5.3.3 Productief / functioneel / biodivers plat dak Vele platte daken van gebouwen worden onderbenut. Een plat dak (eventueel in combinatie met een teruggetrokken woonverdiep) heeft nochtans de potentie om heel wat ruimtelijke meerwaarde te creëren op bouwblokniveau. Ze kunnen worden ingezet als groendak, als publieke of private verblijfsruimte, voor hernieuwbare energie, in functie van voedselproductie, voor vertraagde waterafvoer, voor het verhogen van de biodiversiteit dankzij het toevoegen van streek eigen natuur op een kwalitatief ingericht groendak ...	
BK p51 <i>Op blauwe fiches onder kwaliteitseisen toegevoegd:</i> Productief / functioneel / biodivers plat dak	
BK p56 <i>Onder gemeentelijke verordening toegevoegd</i> Productief / functioneel / biodivers plat dak	
Gemeente Middelkerke is een van de vele badplaatsen aan de Belgische kust die een piek in afvalwater te verwerken krijgt door het toeristisch hoogseizoen. Het RWZI heeft de capaciteit van 6x de droogwaterafvoer van de inwoners in Middelkerke. Bij hoge regenval zal het vuilwater mogelijk overstorten richting de waterloop. Het grootste knelpunt ligt echter in de voorziening van een gescheiden rioleringsstelsel waardoor hemelwater niet rechtstreeks naar het RWZI wordt gestuurd. Dit kan nog verder worden benadrukt.	Categorie 2
Het Beleidsplan Ruimte zal op zichzelf er niet in slagen om een goede toestand van de waterlichamen te behalen of om droogte en wateroverlast te vermijden. De inrichting van de ruimte is wel een van de vele domeinen die meewerkt om de doelstellingen te behalen.	Categorie 3

8.3.3 Impact op Biodiversiteit

Er kan geconcludeerd worden dat de strategische visie en het beleidskader Hoger bouwen en strategisch verdichten een deels positieve bijdrage kan leveren. Er worden echter nog enkele aandachtspunten geformuleerd:

In de strategische visie meer de nadruk leggen op de aanwezige natuurwaarden. Wat er in de ruimtelijke lezing 'groenblauwe ruimte in de polders' wordt geschreven over de 'habitats voor verschillende planten en diersoorten' is nogal vaag en kan extra concreet gemaakt worden. Bijvoorbeeld het belang van het kustecosysteem voor soorten als de kamsalamander, poelkikkers en weidevolgels en voor de seizoenstrek van vogels. In de strategische visie kunnen meer specifieke strategieën geformuleerd worden om deze soorten en leefgebieden te beschermen, versterken en bijkomend te bufferen (binnen een overkoepelende open-ruimtevisie). - <i>Niet opgenomen in het Ontwerp Beleidsplan Ruimte Middelkerke</i>	Categorie 1
De beoogde kwaliteit van het groenblauwe netwerk specificeren: gebruik van streekeigen beplanting en waardplanten voor bestuivers; voldoende recreatieluwe plekken om deze geschikt te maken als stapsteen; minimale verstoring door gepaste maatregelen qua geluid, licht en vervuiling. – <i>Op basis van deze aanbeveling werden volgende nuancerings toegevoegd aan het Ontwerp Beleidsplan Ruimte Middelkerke:</i> SV p28 Ontharding, duurzaam water- en afvalbeheer, alsook het stimuleren van duurzame energieopwekking, mobiliteit en de uitbouw van een kwalitatief groenblauw netwerken zijn belangrijke pijlers waarop ingezet moet worden bij de herontwikkeling en verduurzaming van de bestaande campings en vakantieparken. SV p47 <i>Toegevoegd onder ambitie 'Aanvullend wenst Middelkerke een kwalitatief groenblauw netwerk uit te werken door het gebruik van streekeigen beplanting en waardplanten voor bestuivers, het voorzien van voldoende recreatieluwe plekken en door gepaste maatregelen qua geluid, licht en vervuiling toe te passen zodat minimale verstoring bekomen wordt.'</i> SV p48 <i>Toegevoegd onder 'Kwalitatieve groenblauwe dooradering in verstedelijkte weefsel'</i> Hiertoe wordt de verhardingsgraad binnen de perken gehouden en worden kansen om straten, pleinen en parkeerterreinen te ontharden aangegrepen. Groenblauwe dooradering met streekeigen beplanting en waardplanten voor bestuivers, biedt ruimte voor zachte vormen van recreatie, kan overvloedige regenval bufferen, ondersteunt de biodiversiteit en levert een positieve bijdrage aan de luchtkwaliteit. SV p49 <i>Toegevoegd onder 'Parallele verbinding tussen duingebieden'</i> Naast de zeedijk, als natuurlijke parallelle verbinding tussen de duinen, kan ook de N34 als potentiële verbinding doorheen het verstedelijkte	Categorie 1

weefsel van Middelkerke en Westende ingezet worden. De N34 wordt als potentiële as waarlangs verschillende groene publieke ruimtes binnen het verstedelijkte weefsel worden verbonden. Enkele open plekken in de bebouwde ruimte kunnen heringericht worden om deel uit te maken van de verbinding langs de N34. <i>Bij de herinrichting wordt gebruik gemaakt van streekeigen beplanting en waardplanten voor bestuivers.</i> SV p50 <i>Toegevoegd onder 'connectie tussen strand, duinen en polderlandschap'.</i> Op de weinige locaties waar dit contact in mindere mate is verstoord door infrastructuur en bebouwing, dienen de ecologische processen in de duin-polderovergang verder beschermd en versterkt te worden. Om dit verwezenlijken is er nood aan robuuste verbindingen tussen kust, duinen en achterliggend polderlandschap. Deze kwalitatieve groenblauwe verbindingen worden gecreëerd door het gebruik van streekeigen beplanting en waardplanten voor bestuivers, het voorzien van voldoende recreatieluwe plekken en door gepaste maatregelen qua geluid, licht en vervuiling toe te passen zodat minimale verstoring bekomen wordt. BK p 24 <i>Toegevoegd onder 'Kwalitatieve herbestemming naar wonen van camping Viking'</i> Hierbij heeft het gebied de potentie om een overgang te vormen tussen de verschillende woonvormen in de omgeving en kan een kwalitatieve groenblauwe dooradering ruimte bieden voor verkoeling, de verhoging van de biodiversiteit en zicht op groen. BK p24 <i>Toegevoegd onder 'Parallele en dwarse groene verbindingen'</i> Door de integratie van de plantenzones in de GDU dijk ter hoogte van de verstedelijkte delen van de kustdorpen, zal de nieuwe zeedijk ook bijdragen aan voorgaande strategie met betrekking tot kwalitatieve groenblauwe dooradering in verstedelijkte weefsel. Deze kwalitatieve groenblauwe verbindingen worden gecreëerd door het gebruik van streekeigen beplanting en waardplanten voor bestuivers, het voorzien van voldoende recreatieluwe plekken en door gepaste maatregelen qua geluid, licht en vervuiling toe te passen zodat minimale verstoring bekomen wordt.	
Ook de landbouwzones in het hinterland deel laten uitmaken van het groenblauwe netwerk. - <i>Niet opgenomen in het Ontwerp Beleidsplan Ruimte Middelkerke</i>	Categorie 1
Het daklandschap wordt meegenomen als belangrijk element van de doelstellingen van hoogbouw. Hier is vooral sprake van de beeldkwaliteit. Het feit dat daken kunnen bijdragen aan biodiversiteit kan nog sterker geformuleerd worden bv. Door het toevoegen van streek eigen natuur op een kwalitatief ingericht groendak. Zo maken de daken meteen deel uit van het groen blauwe netwerk. <i>Op basis van deze aanbeveling werden volgende nuancerings toegevoegd aan het Ontwerp Beleidsplan Ruimte Middelkerke:</i>	Categorie 1

SV p27 Ontharde en/of ontpitte binnenruimten in bouwblokken en platte daken creëren veel potentie voor heel wat ruimtelijke meerwaarden: private of collectieve verblijfsruimten of groendaken, voedselproductie, voor hernieuwbare energie, voor vertraagde waterafvoer, voor het verhogen van de biodiversiteit dankzij het toevoegen van streek eigen natuur op een kwalitatief ingericht groendak Ook combinaties zijn mogelijk. BK p29 De kernversterking voor Middelkerke en Westende-Bad biedt veel potentieel voor duurzaam gebruik van ontharde binnenruimtes en platte daken. Platte daken hebben de potentie om heel wat ruimtelijke meerwaarden te creëren op vlak van duurzaamheid: private of collectieve verblijfsruimte of groendaken, voor lokale of collectieve voedselproductie, voor hernieuwbare energie, voor vertraagde waterafvoer, voor het verhogen van de biodiversiteit dankzij het toevoegen van streek eigen natuur op een kwalitatief ingericht groendak BK p40 5.3.3 Productief / functioneel / biodivers plat dak Vele platte daken van gebouwen worden onderbenut. Een plat dak (eventueel in combinatie met een teruggetrokken woonverdiep) heeft nochtans de potentie om heel wat ruimtelijke meerwaarde te creëren op bouwblokniveau. Ze kunnen worden ingezet als groendak, als publieke of private verblijfsruimte, voor hernieuwbare energie, in functie van voedselproductie, voor vertraagde waterafvoer, voor het verhogen van de biodiversiteit dankzij het toevoegen van streek eigen natuur op een kwalitatief ingericht groendak ... BK p51 Op blauwe fiches onder kwaliteitseisen toegevoegd Productief / functioneel / biodivers plat dak BK p56 Onder gemeentelijke verordening toegevoegd Productief / functioneel / biodivers plat dak BK p28 Daklandschap Het dak van de plint is waarneembaar vanuit alle gebouwen in de omgeving. Het draagt dus ook bij aan het omliggend landschap. Utilitaire zaken, zoals airco, liftopbouw, ... zijn hierbij best niet bepalend. De daken kunnen bovendien bijdragen aan de vertraagde waterafvoer, hittestress, biodiversiteit,... binnen de kern. Het kwalitatief inrichten van dit landschap is bijgevolg even belangrijk als de inrichting van het publiek domein rondom het gebouw en dient hier ook op afgestemd te worden. Het dak van de top van de toren van hoogbouw, is vooral waarneembaar van een afstand en draagt bij aan de skylines van Middelkerke en Westende-Bad. De aftopping, zonder technische infrastructuur is dan ook cruciaal. Zorgvuldige selectie voor locaties van hoogbouw op plan- en projectniveau is noodzakelijk. Foutieve keuze van gebouwen waar men hoogbouw wil	
	Categorie 2

toepassen kan een negatief effect hebben op nabijgelegen natuurgebieden en bijhorende biodiversiteit.	
Maatregelen voorzien waardoor aanvaringen tussen vogels en de hoogbouw vermeden wordt.	Categorie 2
Ontsnipperingsmaatregelen voorzien om de harde barrières tussen natuurkernen weg te werken. Dit is noodzakelijk opdat soorten ook effectief gebruik kunnen maken van het groenblauwe netwerk.	Categorie 2

8.3.4 Impact op Mobiliteit en bereikbaarheid

Ook op het beleidskader zijn een aantal aandachtspunten te formuleren:

Inzake nabijheid en bereikbaarheid van voorzieningen is het belangrijk om ook voldoende voorbij de verstedelijkte kuststrook te kijken. In een (aanvullend) beleidskader of woonbeleidsplan is een meer uitgebreide en gebiedsgerichte/gedifferentieerde visie noodzakelijk. - Niet opgenomen in het Ontwerp Beleidsplan Ruimte Middelkerke	Categorie 1
Inzake mobiliteit is het belangrijk dat er bij bijkomende ontwikkelingen (eventinfrastructuur, verdichtingsprojecten, etc.) telkens een mobiliteitsstudie opgemaakt wordt die de ontwikkeling aftoetst ten opzichte van het groter geheel. Indien deze toets uitwijst dan verdere verdichting negatief is voor de leefbaarheid van de kern, dan kunnen maatregelen, of zelfs een verdichtingsstop noodzakelijk zijn.- Deze toets is toegevoegd aan de potentiële verdichting zones voor hoger bouwen i.f.v. kwaliteit.	Categorie 2
De locatie langs de kustlijn benadrukt ook de nood om deze verdichting op een goede manier uit te voeren. Indien dit niet gebeurt, zal ze immers gepaard gaan met een verhoogde verkeersgeneratie doorheen de polders en dorpskernen in de gemeente. Het is belangrijk dat de principes vanuit mobiliteit op plan- en projectniveau voldoende vertaald worden en worden gekoppeld aan meetbare indicatoren die moeten beoordelen of een verdichting op die plek duurzaam is. Ook de impact van de ontsluitingsweg en de realisatie van het casinogebouw (en rotatieparking) moet voldoende gemonitord worden.	Categorie 2
Daarnaast is het belangrijk dat er voldoende nadruk wordt gelegd op gedragsmaatregelen zoals een sturend (getrapt) parkeerbeleid. Dit niet alleen om toeristenstromen op te vangen, maar ook om een mentale omslag teweeg te brengen voor permanente bewoners en tweede verblijvers.	Categorie 3
Ook het voorzien van deelmobiliteit (auto's en/of fietsen) op prominente plekken in het openbaar domein kan sturend werken.	Categorie 3
Ten slotte is ook veiligheid een belangrijk aandachtspunt. Dit is het vandaag al, maar zal alleen nog maar verscherpt worden door de verdere opkomst van elektrische en buitenmaatse fietsen als alternatief voor de auto.	Categorie 3

8.3.5 Impact op de Ruimtelijke kwaliteit van de leefomgeving en erfgoedwaarden

Algemeen is er nog onvoldoende uitwerking van de visie op alles buiten de verstedelijkte kuststrook (met name de campings, woonwijken en de polders). Thema's als een verdichting, een duurzaam landbouwbeleid en voedselproductie, duurzaam toerisme in de polders, enzovoort behoeven nog verdere uitwerking (bijvoorbeeld in een extra beleidskader). - <i>Niet opgenomen in het Ontwerp Beleidsplan Ruimte Middelkerke</i>	Categorie 1
Verdichtingsprojecten kunnen meer autoverplaatsingen creëren en zo een negatieve impact hebben op de beleving van de ruimte. De bouw van grote woonblokken op een kleine oppervlakte trekt immers meer mensen aan. Het is daarom belangrijk dat het beleidsplan en de mobiliteitstoets inzetten op een kwalitatieve leefomgeving door (expliciter) prioriteit te geven aan stappers en fietsers als eerste mobiliteitskeuze. - <i>Niet opgenomen in het Ontwerp Beleidsplan Ruimte Middelkerke</i>	Categorie 1
Erfgoed komt nog weinig aan bod in het beleidsplan. < <i>In de strategische visie werd op p50 de tekst verder aangevuld met de toevoeging dat het behoud en de versterking van erfgoed een belangrijk aandachtspunt blijft. Het kan echter nog sterker aanbod komen in het volledige beleidsplan.</i>	Categorie 1
Bij de ontwikkeling van hoge bouwblokken rondom smalle straten bestaat tevens het risico op negatieve effecten van 'street canyons' waarbij straten afgeschermd worden van zonlicht wat nefast is voor de beleving van de ruimte.	Categorie 2

8.3.6 Impact op Gezondheid en veilige leefomgeving

Het algemeen beeld is dus positief. Wel kunnen **enkele aandachtspunten** vermeld worden:

Woonvormen op maat spelen beter in op de noden van kwetsbare gezinnen, minder-mobiele en zorgbehoevende ouderen. Omdat deze kwetsbare doelgroepen in Middelkerke sterker vertegenwoordigd zijn dan het Vlaams gemiddelde is het aanbevolen om de lokale woonnoden (cfr. Hoofdstuk 2 Beleidsplan - Strategisch Visie) ook te erkennen in de basisdoelstellingen en ze te vertalen naar de strategische ruimtelijke thema's van het beleidsplan. Een voldoende groot aandeel van betaalbare sociale woningen kan bovendien als kwaliteitseis geïntegreerd worden in het beleidskader 'Hoger bouwen & strategisch verdichten'. De koppeling met de actie 'Opmaak woonbeleidsplan' is een bijkomende opportuniteit voor het beleidsplan. - <i>Niet opgenomen in het Ontwerp Beleidsplan Ruimte Middelkerke</i>	Categorie 1
De voorziene verdichtingsprojecten kunnen meer bijhorende autoverplaatsingen creëren en zo een negatieve impact hebben op de geluids- en luchtkwaliteit van de omgeving. De bouw van grote woonblokken op een kleine oppervlakte trekt immers meer mensen aan. Het is daarom belangrijk dat het beleidsplan en de mobiliteitstoets inzetten op een kwalitatieve leefomgeving	Categorie 1

door (expliciter) prioriteit te geven aan stappers en fietsers als eerste mobiliteitskeuze. - <i>Niet opgenomen in het Ontwerp Beleidsplan Ruimte Middelkerke</i>	
Om de kans op gezonde gedragsverandering – i.e. meer actieve verplaatsingen en minder autogebruik - te vergroten, kan het beleidsplan resoluut het 'STOP-principe' ⁹³ opnemen. Zo zou het beleidsplan duidelijker maken dat de ruimtelijke maatregelen <i>steeds prioriteit</i> geven aan stappen, trappen, openbaar vervoer en dan pas privé-auto's (en ondergrondse parkings). Hierbij aansluitend: - o vraagt de Strategische visie en bijhorende ruimtelijke strategie voor openbaar vervoer meer uitdieping. De inzet van openbaar vervoer in relatie tot ruimtelijke projecten en als strategie tegen vervoersarmoede in autoafhankelijke buurten of dorpskernen kan sterker omschreven worden. - o De kwaliteitseis 'Mobiliteitstoets' kan gericht uitgewerkt worden in functie van auto-ontradende uitkomsten. Het STOP-principe zou ook deze mobiliteitstoets scherper kunnen stellen vanuit de doelstelling van gezonde mobiliteit.	Categorie 2
Specifiek voor mensen met vervoersarmoede (bv. minder mobiel, kinderen) die in 'voedselwoestijnen' wonen (dorpen in het hinterland of buurten waar zij er geen toegang is tot niet gezonde voeding op eigen kracht), is het aanbevolen dat het beleidsplan ook inspeelt op tijdelijk ruimtegebruik voor buurtmarkten of een mobiel voedingsaanbod. <i>Op basis van deze aanbeveling werden volgende nuancerings toegevoegd aan het Ontwerp Beleidsplan Ruimte Middelkerke:</i> SV P29 Toegevoegd onder 'Geen verdichting, maar kernversterking op maat van de landelijke dorpen in het hinterland' 'Even belangrijk (zo niet belangrijker) is het om binnen de bestaande landelijke dorpen en gehuchten te streven naar een kwalitatieve publieke ruimte met basisvoorzieningen op maat van elk polderdorp en woonconcentratie. Door tijdelijk ruimtegebruik in functie van buurtmarkten toe te laten of een mobiel voedingsaanbod te voorzien, kan de toegang van gezonde voeding verhoogd worden.' BK P10 Opgenomen onder 'ouderen, ongelijkheid en maatschappelijke achterstand' Bij buurten die slecht ontsloten zijn voor openbaar vervoer en waar een gebrek is aan lokale buurtvoorzieningen met gezonde voeding, speelt de gemeente actief in op tijdelijk ruimtegebruik i.f.v. buurtmarkten of een mobiel voedingsaanbod. SV p27 Paragraaf toegevoegd Bij buurten die slecht ontsloten zijn voor openbaar vervoer en waar een gebrek is aan lokale buurtvoorzieningen met gezonde voeding, speelt de gemeente actief in op tijdelijk ruimtegebruik i.f.v. buurtmarkten of een mobiel voedingsaanbod.	Categorie 1
In de dichte woonkernen van Westende-bad, Middelkerke-bad, alsook de kleinere woondense kernen waar het plan meer verdichting, lokale voorzieningen en werkgelegenheid voorziet, is echter ook een visie op geluidstoename van ook niet-verkeersbronnen (van bedrijvigheid, burens,	Categorie 1 – gedeeltelijk verwerkt

recreatie & kusttoerisme) aanbevolen. Dit is belangrijk om voldoende leefkwaliteit voor de bewoners te behouden, 's nachts maar ook overdag. Een kwaliteitscriterium voor geluid wordt best opgenomen in de transformatietoets of kwaliteitseisen voor de 3 trappen van hoger bouwen. Enkel van de mogelijke maatregelen zijn een onderhoudsvriendelijke inrichting met vaste planten, luwteoases, stilteplekken in geschikte publieke gebouwen, akoestische gevelisolatie, beperken / strategisch lokaliseren van functies die geluidstoenames veroorzaken,... zoals aanbevolen door Departement Omgeving zijn. ⁹⁴ – <i>Geluid als parameter opgenomen onder de transformatietoets op p43 van het beleidskader.</i>	
Bij de ontwikkeling van hoge bouwblokken rondom smalle straten bestaat het risico op negatieve effecten van 'street canyons' waarbij de uitlaatgassen slechter verdund worden en luchtvervuiling kan opstapelen. - Het vergroenen en beplanten - met behoud van windspoeling - van verharde street canyons en stedelijke omgevingen in het algemeen is een efficiënte maatregel ten voordele van de luchtkwaliteit. In streetcanyons met hoogbouw zijn maatregelen aanbevolen, zoals groene gevels, aangepaste bouwmaterialen en gebouwmorfologie om de impact van luchtvervuiling en geluidsbelasting te beperken. De studie naar ruimtelijke strategieën voor gezondheid, case streetcanyons⁹⁵ biedt inspiratie.	Categorie 2
Participatie is belangrijk om ruimtelijke strategieën op maat van de algemene bevolking en van kwetsbare groepen te ontwerpen. De specifieke woonbehoeften van kwetsbare Middelkerkenaars lijken niet systematisch bevraagd of gerapporteerd om de doelstellingen en ruimtelijke strategieën van het beleidsplan op te enten. Het beleidsplan zou het belang van participatie van (kwetsbare) doelgroepen kunnen optillen, door hier minstens meer aandacht voor te hebben in de visie, het meenemen als kwaliteitseis, zeker bij grote verdichtingsprojecten. Welzijns- en gezondheidsorganisaties zoals het Welzijnshuis samenlevingsopbouw, Lokaal gezondheidsoverleg,... kunnen deze kwaliteitseis mee ondersteunen en het draagvlak voor het beleidsplan vergroten.	Categorie 2
Ondergrondse parkings voor bewoners als deel van grote bouwprojecten worden aangehaald als strategie an sich, maar het is vanuit gezondheidsoogpunt eerder ook aanbevolen om het relatief aantal parkeerplaatsen per (bv.) 100 woningen te verminderen.	Categorie 3

8.3.7 Algemene synthese en besluit

Hieronder wordt, telkens in tabelvorm, een overzicht gegeven van de voornaamste aanbevelingen op het Ontwerp Beleidsplan Ruimte (zowel op de strategische visie als op het beleidskader). Bij elke aanbeveling wordt concreet aangegeven (in de tweede kolom) op welk niveau deze verder uitgewerkt kan worden: binnen het huidige Ontwerp Beleidsplan Ruimte zelf (1), op plan-/of projectniveau (2) en/of via flankerend beleid (3). Gezien de overlap tussen in de verschillende thema's (klimaat, water, biodiversiteit, mobiliteit en bereikbaarheid, ruimtelijke kwaliteit van de leefomgeving en erfgoedwaarden, gezondheid en veilige leefomgeving,...) worden de aanbevelingen niet per discipline opgevat, maar eerder overkoepelend. Voor meer duiding of achtergrond achter de aanbevelingen wordt verwezen naar de gedetailleerde beoordelingen per discipline (paragrafen 7.1 t.e.m. 7.6).

De aanbevelingen hebben zowel betrekking op de strategische visie, waarin een aantal algemene krijtlijnen worden uitgezet voor het ruimtelijk beleid als op het beleidskader, waarin de verdichting van de kuststrook in de diepte wordt uitgewerkt en operationeel gemaakt. Aangezien er buiten het beleidskader 'Hoger bouwen en strategisch verdichten' geen bijkomstige beleidskaders zijn uitgewerkt, zijn er nog een aantal thema's die diepgang ontbreken (zie tabel). Het is aangewezen dat de gemeente rekening houdt met onderstaande aanbevelingen bij de opmaak van nieuwe

beleidskaders. Vanuit elk van de disciplines wordt de nadruk gelegd op kwaliteitsbewaking van deze verdichtingsslag. Het zal immers de (leef)kwaliteit van de gemeente bepalen voor vele tientallen jaren. In het beleidskader worden al een groot aantal kwaliteitseisen opgelijst, maar vanuit de disciplines worden tevens nog een aantal aandachtspunten extra meegegeven (zie tabel).

Aanbeveling	Doorvertaling
- Campings en vakantieparken worden terecht aangehaald als belangrijke sites, onder andere door de specifieke en flexibele woonvormen en hun locatie tussen kern en hinterland. Het zijn eveneens plekken waar nog grote stappen te zetten inzake duurzaamheid: herstel en uitbouw van groenblauwe dooradering, betere organisatie en ontsluiting, energetische renovatie. Over de specifieke aanpak van deze sites blijft het beleidsplan nog op de vlakte. <i>Aangezien een concretere visie omtrent 'campings en vakantieparken' niet thuishoort in het beleidskader 'Hoger bouwen en strategisch verdichten' is het aangewezen dat deze aanbeveling op termijn verwerkt wordt in een bijkomend beleidskader.</i>	Categorie 1 en/of 2
- Voor de landelijke dorpen in het hinterland wordt kernversterking 'op maat' naar voor geschoven. Vanuit de disciplines wordt positief beoordeeld dat hiervoor geen woonuitbreidingsgebied wordt aangesneden, maar dat het gaat over het versterken van de groenblauwe dooradering en link met de polders, multimodale bereikbaarheid en stimuleren duurzame modi. - Vanuit de disciplines gezondheid, klimaat en mobiliteit, wordt benadrukt dat er aandacht moet zijn voor een voldoende divers woonaanbod en een voldoende groot voorzieningenaanbod (al dan niet mobiel/periodiek) om verplaatsingen te vermijden en gezondheid en sociale samenhang binnen de kernen te versterken. <i>Aangezien een concretere visie omtrent 'landelijke dorpen in het hinterland' niet thuishoort in het beleidskader 'Hoger bouwen en strategisch verdichten' is het aangewezen dat deze aanbeveling op termijn verwerkt wordt in een bijkomend beleidskader.</i>	Categorie 1 en/of 2
- Afwezig in de strategische visie is een grondige aandacht voor landbouw in de polders. Dit gaat over een visie op landbouw an sich; evoluties als schaalvergroting, korte ketenproductie en hoevetoerisme, maar ook effecten van klimaatopwarming, het voorzien van bufferzones voor uitspoeling, de verweving met natuur en kleine landschapselementen en de synergiën hiertussen.	Categorie 1 en/of 2
- Ook een operationele visie op natuur met onder andere concrete maatregelen voor soortenbescherming- en buffering (met nadruk op de specifieke doelsoorten in de kustregio, zoals vermeld in de discipline biodiversiteit) en aanplant van streekeigen vegetatie ontbreekt nog. <i>Aangezien een concretere visie omtrent 'natuur' niet thuishoort in het beleidskader 'Hoger bouwen en strategisch verdichten' is het aangewezen dat deze aanbeveling op termijn verwerkt wordt in een bijkomend beleidskader.</i>	Categorie 1 en/of 2

⁹⁴ Akoestische kwaliteit verbeteren | Departement Omgeving - Vlaamse overheid (vlaanderen.be)

⁹⁵ https://www.gezondleven.be/files/milieu/1_Streetcanyons_Eindrapport_compressed.pdf

- De ontharding en goede landschappelijke inkleding van bedrijventerreinen wordt nog onvoldoende behandeld. Dergelijke bedrijventerreinen kennen vaak veel verharding en weinig groen en bezitten daarnaast een groot potentieel voor hemelwaterbuffering, zuivering en hergebruik van water voor industriële processen, collectieve energievoorziening, enzovoort. <i>Aangezien een concretere visie omtrent 'bedrijvigheid' niet thuishoort in het beleidskader 'Hoger bouwen en strategisch verdichten' is het aangewezen dat deze aanbeveling op termijn verwerkt wordt in een bijkomend beleidskader.</i>	Categorie 1 en/of 2
- Naast ontharding en vergroening van het publiek en privaat domein is het voor de leefkwaliteit in de kernen eveneens belangrijk om aandacht te hebben voor het streetcanyon -effect. Het introduceren van hoge gebouwen, maar ook opgaand groen, kan het pervers effect hebben dat luchtcirculatie op het maaiveld wordt verhinderd, ervoor zorgend dat vervuilende lucht onvoldoende wordt verschoond. Ook de luchtcirculatie in het binnengebied tussen de appartementsblokken is een aandachtspunt. Voor ontwikkelingslocaties nabij natuurgebieden is een goede inplanting eveneens belangrijk om negatieve effecten (op onder andere schaduwwerking, windwerking, trekroutes vogels) te vermijden.	Categorie 2
- De kwalitatieve ontwikkeling van het binnengebied van bouwblokken en zeker het voorzien van zachte verbindingen, wordt in veel van de disciplines gezien als zeer positief. Vanuit het STOP principe verhoogt dit de wandelbaarheid en (be)leefbaarheid van de kuststrook door openingen te voorzien in de 'muur' van appartementsgebouwen. Wel wordt aandacht gevestigd op een goede inrichting ervan. Naast een dynamische inrichting van de plinten is het belangrijk om de veiligheid te waarborgen door aanwezigheid van sociale controle, het vermijden van donkere steegjes, enzovoort.	Categorie 2 en/of 3
- Verder wordt vanuit een aantal disciplines de aandacht gevestigd op een goede koppeling tussen mobiliteit en ruimte . Vanuit het STOP principe is het belangrijk dat de verdichtingslocaties op knooppunten gelegen zijn in het vervoersnetwerk én dat een voldoende kwaliteitsniveau is bereikt voor er ontwikkeld wordt. De mobiliteitstoets kan hiervoor ingezet worden. Ook een uitgewerkt parkeerbeleid, afgestemd op de geplande ontwikkelingen én toeristenstromen in hoog maar zeker ook laag seizoen is belangrijk om duurzame verplaatsingen te stimuleren. Parkeren afstemmen op het aantal permanente inwoners (bijvoorbeeld een <i>relatief aantal per 1000 inwoners</i>) is hier belangrijk. Ook veiligheid, is een belangrijk aandachtspunt, zeker in de gemeente Middelkerke, waar een hogere slachtoffergraad valt te betreuren dan gemiddeld in Vlaanderen.	Categorie 2 en/of 3
- In de maatschappelijke trends en uitdagingen wordt 'ongelijkheid en maatschappelijke achterstand' aangehaald als een uitdaging waar de gemeente voor staat. Vanuit een aantal disciplines wordt weliswaar geopperd dat dit nog sterker vertaald kan	Categorie 2

worden in het beleidskader. Zo kan het woonbeleid erop gericht zijn om in nieuwe ontwikkelingen aangepaste en betaalbare woonunits te voorzien.	
- Ook is het belangrijk dat er naast diversiteit in de woonvormen, richtlijnen worden gegeven inzake toegankelijkheid en levenslang wonen (bijvoorbeeld door implementatie van de INTER richtlijnen), aanpasbaarheid , enzovoort.	Categorie 2
- Ook wordt de suggestie gedaan om participatie op te trekken als een kwaliteitseis , zeker bij grote verdichtingsprojecten. Op die manier kan de stem van inwoners en kwetsbare groepen reeds vroeg in het proces voldoende gehoord worden.	Categorie 2
- Ook kan 'participatie als kwaliteitseis' ervoor zorgen dat eventuele schaalvoordelen zoals geclusterd parkeren, energieproductie- en verdeling, waterbuffering ... kunnen worden opgeschaald over de projectgrenzen heen.	Categorie 1 en/of 2
- Ook aandacht voor erfgoed is belangrijk en in het beleidsplan misschien wat onderbelicht. Hierin schuilt een belangrijke taak voor de kwaliteitskamer.	Categorie 1
- Er wordt aangehaald dat een strategie nog wat ontbreekt voor plekken waar verdichting door hoogbouw niet aan de orde is (bv. campings en landelijke dorpen, wijken net buiten de centra van de kustdorpen). Ook hier zijn uitdagingen inzake klimaat(armoede) en water (energetische renovatie, ontharding, retentie en zuivering van water), mobiliteit, leefkwaliteit en gezondheid (nabijheid en toegankelijkheid van voorzieningen, problemen als voedselarmoede) aan de orde. Binnen een (apart) beleidskader en/of een woonbeleidsplan zijn strategieën en acties nodig om deze uitdagingen aan te pakken.	Categorie 1 en/of 2